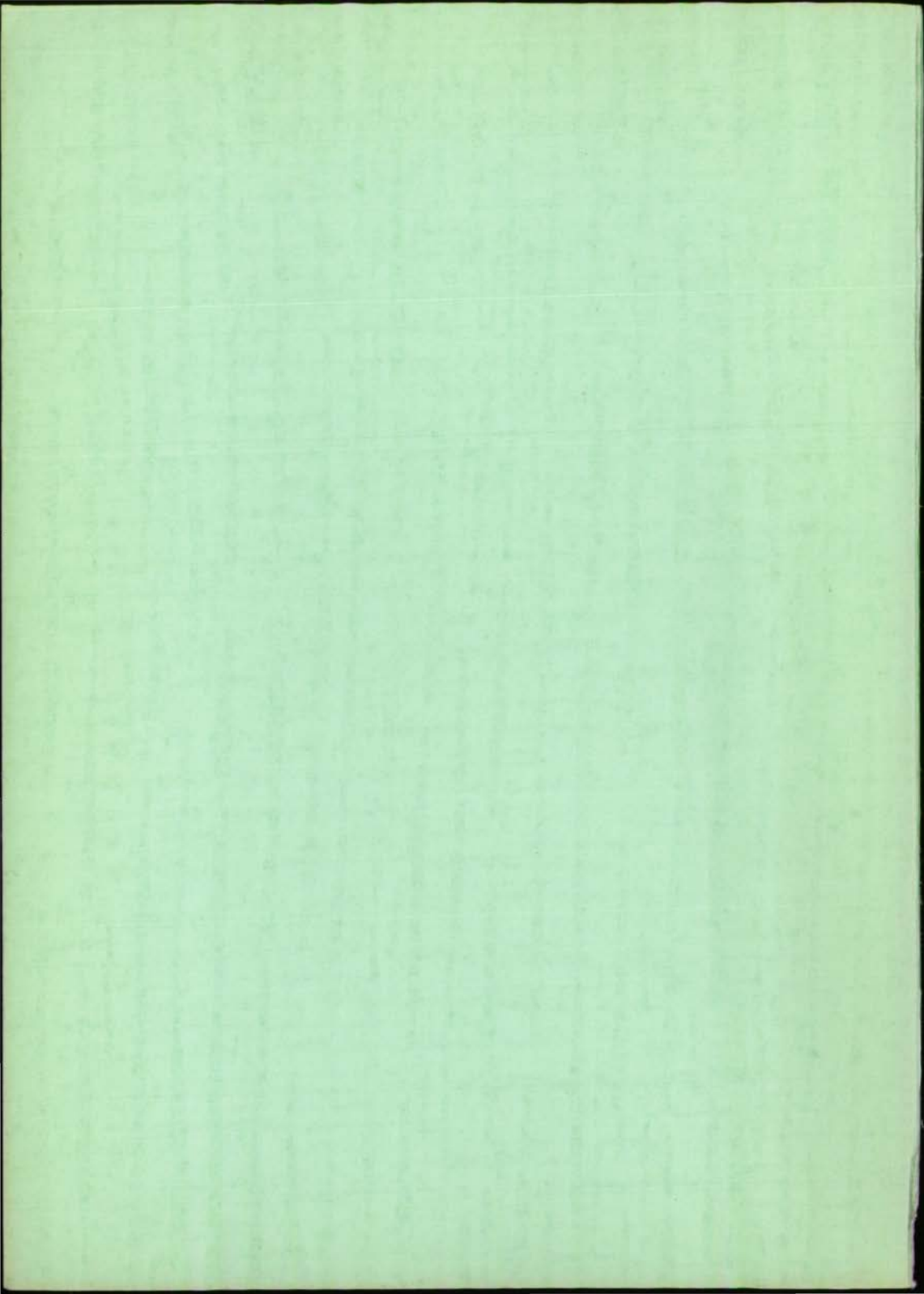

BERETNING 1971

LANDSORGANISASJONEN
I NORGE

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

BERETNING
1971

AKTIETRYKKERIET - OSLO, 1972

Til

Representantskapets medlemmer.

Denne beretning er å betrakte som foreløpig inntil Representantskapet har behandlet den. Den endelige utgave vil bli gjort ferdig når vi har fått eventuelle merknader.

Tabellene fra nr. 20 og utover under kapittel I. Økonomisk oversikt, er foreløpig plassert sist i beretningen, men vil komme på riktig plass i den endelige utgave.

Oslo i april.

LANDSORGANISASJON I NORGE

Informasjonskontoret.

Innhold.

	Side
I. ØKONOMISK OVERSIKT	5
Verdensøkonomien	5
Hovedtrekkene i Norge	6
Produksjonsutviklingen	11
Bergverksdrift m. v., industri og kraftforsyning	12
Jordbruk og skogbruk	13
Fiske og fangst	14
Bygge- og anleggsvirksomhet	14
Sjøfart	15
Annen samferdsel	15
Utenriksregnskapet	17
Handelspolitikken	17
Prisutviklingen	20
Prispolitikk og prisregulering	23
Inntekter	25
Lønnsutviklingen	25
Arbeidsmarkedet	27
Forbruk	31
Investeringer	32
Penger og finanser	33
Kredittpolitikken	36
II. TARIFFREVISJONER — ØKONOMISK POLITIKK	38
Prisstoppet	38
Indeksoppgjøret	38
Indeksregulering — høstfagene	39
Tariffrevisjoner	40
Fortjenesteutviklingsgaranti	41
Arbeidskonflikter	42
Tariffrevisjonen 1972	42
Kontaktutvalget	48
Demokrati i bedriftslivet	48
Forbrukerspørsmål	52
Markedsforhandlingene	54
Lavinntektsundersøkelse	55
Likelønnsrådet	56
Likestillingsråd	57
III. SPESIELLE AVTALER	60
Samarbeidsprosjekter — delvis selvstyrte grupper	60
Samarbeidsrådet LO—N.A.F.	60
Samarbeidsrådet DKT—LO	62
Statens virksomheter	62
Kommunene	63
Sluttvederlagsordningen	64
IV. FORSIKRINGSSPØRSMÅL	69
Fagorganisasjonens Stønadskasses fond	69
Grunnforsikringen	69
Kollektiv hjemforsikring	70
Gruppehjemforsikring	71
Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse	71

	Side
V. ARBEIDSMARKEDET, SOSIALPOLITIKK OG UTDANNING	72
Arbeidsdirektoratet	72
Norges Familieråd	73
Distriktenes Utbyggingsfond	74
Utenlandsk arbeidskraft	74
Grunnskolen	75
Det videregående skoleverket	78
Opplysnings- og utviklingsfondet	81
Studiefondet	83
Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen	83
Landsorganisasjonens skole Sørmarka	86
Ringsaker Folkehøgskule	89
Forskningens organisasjon	90
Miljøvern	90
Statens feriefond	91
Norsk Forening for Familieplanlegging	91
Bedriftslegerådet	92
Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani	96
VI. INTERNASJONALT ARBEID	100
Nordisk faglig samarbeid	100
ILO-konferansen 1971	100
Europeisk fagbevegelse	113
Andre internasjonale kontakter	114
Nobelprisen til Willy Brandt	114
Arbeiderbevegelsens internasjonale Støttekomité	114
VII. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	117
LOs administrasjon	117
Sekretariatet	117
Ingemund Haugen	118
Representasjon	119
Representantskapsmøter	121
Organisasjonskomitéen	122
Elektronisk databehandling (EDB)	123
Samarbeidskomitéen LO—NKL	124
LOs juridiske kontor	124
Politiske demonstrasjonsstreiker	126
LOs internasjonale kontor	135
LOs revisjonskontor	136
Presse- og informasjonsvirksomheten	137
LOs rasjonaliseringskontor	140
LOs økonomiske kontor	143
LOs kvinnenemnd	144
LOs ungdomsutvalg	146
LOs kulturutvalg	148
Folkets Hus Fond	148
Arbeiderbevegelsens Arkiv	149
Diverse styrer og utvalg	151
Bransjerådene	154
LOs distriktskontorer	155
Oslo faglige samorganisasjon	172
Fylkesutvalget for samorganisasjonene i Akershus	173
VIII. STATISTISK OVERSIKT	175

I. Økonomisk oversikt¹⁾

Verdensøkonomien.

Høykonjunktoren i den vestlige verden i 1969 førte til sterk stigning i verdensproduksjonen dette året. Industriproduksjonen i verden (unntatt landene med sentraldirigert planøkonomi i Øst-Europa og Asia) steg med 7 prosent fra 1968 til 1969. I Sambandsstatene satte imidlertid et konjunkturomslag inn allerede fra sommeren 1969, og nedgangskonjunktoren varte helt til senhøstes 1970. I Vest-Europa ble produksjonsveksten meget svak fra våren 1970 og viste stort sett stagnasjon resten av året. Verdens industriproduksjon økte derfor betydelig svakere fra 1969 til 1970, vel 4,5 prosent, enn året før. Dette kan likevel synes å være en ganske høy vekst tatt i betraktning at veksten i industriproduksjonen gjennom året 1970 var svak i storparten av den vestlige verden. Den relativt høye raten må imidlertid sees på bakgrunn av den sterke produksjonsveksten i Vest-Europa i annet halvår 1969.

Det var ingen nevneverdig vekst i verdens samlede jordbruksproduksjon fra 1968 til 1969, mens året 1970 ga en øking på 2 prosent. For 1971 foreligger ennå ingen oppgaver. Også matvareproduksjonen økte med 2 prosent fra 1969 til 1970, men regnet pr. innbygger steg den med bare 1 prosent i utviklingslandene og gikk ned med 2 prosent i industrilandene.

For totalproduksjonen i OECD-området som omfatter Nord-Amerika, Vest-Europa og Japan, regnet OECD i desember med en vekst på om lag 3,5 prosent fra 1970 til 1971.

Fra 1970 til 1971 steg bruttonasjonalproduktet svakere enn året før i alle de større industrilandene i Vest-Europa. Frankrike hadde fra 1970 til 1971. Med en stigning i bruttonasjonalproduktet på fortsatt den sterkeste veksten med om lag 5,5 prosent, og en mer markert lederposisjon enn året før. I Vest-Tyskland økte bruttonasjonalproduktet med om lag 3 prosent mot 5,4 prosent fra 1969

---

¹⁾Oversikten bygger i det alt vesentlige på Økonomisk Utsyn for 1971.

til 1970 og i Storbritannia bare med 1 til 1,5 prosent. Sverige hadde en produksjonsvekst på bare en ½ prosent mot 4,5 prosent året før, mens bruttonasjonalproduktet i Italia knapt økte i det hele tatt om lag 5 prosent i 1971 lå Norge dette året i têtgruppe i Vest-Europa. For Vest-Europa under ett steg totalproduksjonen trolig med om lag 3 prosent fra 1970 til 1971.

Totalproduksjonen i Sambandsstatene gikk ned med 0,6 prosent fra 1969 til 1970, men i 1971 var det moderat stigning i bruttonasjonalproduktet på 2,5—3 prosent.

I Japan fortsatte den sterke produksjonsstigningen også i første halvår 1970, men senere har veksten vært langt svakere enn i de foregående år. Fra 1969 til 1970 ble stigningen i bruttonasjonalproduktet likevel så sterk som 11 prosent, mot trolig om lag 5 prosent fra 1970 til 1971.

Hovedtrekkene i Norge.

Året 1971 ble her i landet preget av økonomiske tiltak for å begrense det sterke etterspørselspresset og den sterke pris- og kostnadsstigningen som følge av skatteomleggingen i 1970. Presset som omleggingen representerte ble samtidig ytterligere forsterket på grunn av den internasjonale konjunkturutviklingen. Selv om den norske økonomien fortsatt er presset, er det nå tydelige tegn til at presset er redusert i forhold til hva det var ved inngangen til 1971. Årsakene til det reduserte presset ligger i en strammere budsjett-politikk fra Statens side, de milde tilstrammingstiltakene som ble gjennomført i fjor vår og redusert etterspørsel fra utlandet. Det ekspansive element i norsk økonomi i 1971 har vært det innenlandske forbruket, men også investeringene har vist sterk øking.

Prisstoppet har stått sentralt i myndighetenes politikk for å begrense pris- og kostnadsstigningen. Gjennom 1971 ble det innført en del unntak fra den alminnelige prisstoppen og denne ble opphevd med virkning fra 15. november 1971. Det første indekstallet etter opphevelsen refererer seg til 15. desember og viser en prisstigning på 0,4 prosent.

Også i fjor var presset på arbeidsmarkedet sterkt. Den registrerte ledighet var lavere de fire første månedene av 1971 enn i samme tidsrom i 1970, mens den i mai til november stort sett var høyere. Tallet på ledige plasser var i de åtte første månedene av 1971 høyere enn i samme periode i 1970, den var i september til november lavere enn året før, denne utviklingen må tas som en indikasjon

på det reduserte presset i norsk økonomi. En mangler pålitelige oppgaver over sysselsettingsutviklingen i 1971, men nasjonalbudsjettet regner med en sysselsettingsvekst for lønnstakere på 2 prosent eller 25 000 årsverk for å gjennomføre den produksjonsvekst som der er anslått. Dette er betydelig mer enn den tilgang av arbeidskraft som følger av befolkningsutviklingen. Forutsetningen er derfor en fortsatt tilgang til arbeidsmarkedet av gifte kvinner og andre som ikke tidligere har deltatt i yrkeslivet.

Bruttonasjonalproduktet regnet i faste priser økte noe sterkere i 1971 enn i 1970, nemlig med 4,8 prosent mot 3,4 prosent. I motsetning til de to foregående år var produksjonsøkningen i sjøfart svært stor i 1971, holder en bruttoproduktet i sjøfart utenfor var stigningen i bruttonasjonalproduktet 3,9 prosent i 1971 mot 3,8 prosent i 1970. For primærnæringene jordbruk, skogbruk og fiske viste foreløpige tall en svak oppgang for bruttoproduktet, svakest for jordbruk og skogbruk. Blant de vareproduserende næringer økte bruttoproduktet i de faste priser med vel 7 prosent i bergverksdrift, 3 prosent i industri og 4,3 prosent i bygge- og anleggsvirksomhet. For de tjenesteytende næringer var økingen i bruttoproduktet særlig sterk i sjøfart (11 prosent), annen samferdsel (6,8 prosent) og offentlig og privat tjenesteyting (5,4 prosent). Brutttoproduktet for finansinstitusjoner viste direkte nedgang (2,5 prosent).

Stigningen i volumet av bruttonasjonalproduktet i 1971 var om lag på linje med den gjennomsnittlige stigningen for 1960-årene. Holder en imidlertid sjøfarten utenfor finner en at stigningen i bruttoproduktet i 1971 var om lag like stor som i 1970. Tatt i betraktning av at sysselsettingen anslagsvis økte med ca. 2 prosent i 1971, er dette en bemerkelsesverdig lav stigning i og med at det bare representerer en gjennomsnittlig øking i arbeidsproduktiviteten på rundt 2 prosent.

Endringene på driftsregnskapet overfor utlandet siste år var om lag 1350 millioner kroner fra et underskudd på 1450 millioner kroner i 1970 til et underskudd på 2800 millioner kroner i 1971. Økingen i driftsunderskuddet fra 1970 til 1971 henger i første rekke sammen med en oppgang i nettoimporten av skip til handelsflåten på 1291 millioner kroner. Vareimporten viste bare en øking på 479 millioner kroner i 1971 mot en øking på hele 1782 millioner kroner fra 1969 til 1970. På grunn av sviikt i utenlandsetterspørselen etter enkelte viktige norske eksportvarer økte også vareeksporten svakt fra 1970 til 1971 med bare 5,4 prosent regnet i verdi, dette er en volumnedgang på 0,9 prosent.

Bytteforholdet, forholdet mellom eksportprisnivået og importprisnivået viste en forverring i 1971 på knapt 1,5 prosent, det rene

varebytte regnet uten skip viste en bedring i bytteforholdet på knapt 1 prosent.

Dårligere prisforhold i vare- og tjenestebytte med utlandet fikk betydning for økingen i den inntektssum som sto til disposisjon innenlands. Landets samlede realinntekt økte i 1971 med 4,1 prosent, denne økingen var en følge av veksten i bruttonasjonalproduktet på 4,8 prosent og endring i bytteforholdet overfor utlandet på knapt $\div$ 1,5 prosent.

Etter en sterk øking av eierinntektsandelen i 1970 på grunn av sterk prisstigning og gode avsetningsmuligheter for så vel eksportvarer som varer solgt på det innenlandske marked, falt eierinntektenes andel av faktorinntekten i 1971. Dette skyldes til dels lavere priser og vanskelige avsetningsforhold, særlig i 2. halvår 1971, for en del av vår tradisjonelle eksportindustri, samtidig som prisstoppen har medført en lavere eierinntektsandel i skjermede næringer. Eierinntektsandelen i de konkurranseutsatte næringer var i 1969 8,8 prosent og steg til 10,8 prosent, for så etter foreløpige oppgaver å synke til 9,3 prosent i 1971.

Etter foreløpige oppgaver steg reallønnen regnet på årsbasis for voksne industriarbeidere med om lag 5 prosent fra 1970 til 1971. Gjennomsnittstall av denne type dekker over store ulikheter, dette gjelder spesielt i et år som 1971 med uvanlig sterk og ofte ulikt fordelt lønnsglidning. Tas utgangspunkt i prisindeksen beregnet for ulike inntektsnivå og familiestørrelser, har økingen i disponibel realinntekt, som er inntekt minus skatter pluss barnetrygd, for en familie på to voksne og to barn med inntekt i 1971 på kr. 20 000.00, kr. 32 000.00 og kr. 70 000.00 vært 2,3 prosent, 1,2 prosent og $\div$ 1,6 prosent. En ser at det fra 1970 til 1971 har vært en sosialt mer gunstig endring i disponibel realinntekt enn hva en hadde fra 1969 til 1970. Tallene viser at den prosentvise endring i disponibel realinntekt sank med stigende inntekt i 1971. I 1970 var utviklingen motsatt. Dette skyldes dels ujusterte progresjonstabeller, men i særlig grad endringer i reglene for beregning av trygdeavgiftene.

Til tross for sterk volumøking i bruttoproduktet i sjøfart, sank eierinntektene fra 1538 mill. kroner i 1970 til 1253 mill. kroner i 1971 eller med 19 prosent. Fallet skyldes at fraktratene sank sterkt fra det meget høye nivået i 1970.

Tabell 1 gir en oversikt over landets samlede tilgang og anvendelse av varer og tjenester i løpet av 1971. For sammenlik-

Tabell 1.

Samlet tilgang og anvendelse av varer og tjenester.

	1971 mill. kr.	Reelle endringer i prosent		
		1968—69	1969—70	1970—71
Bruttonasjonalprodukt	100 482	4.4	3.4	4.8
+ import	38 290	4.6	13.5	3.8
Samlet tilgang	135 772	4.5	6.6	4.5
÷ eksport	36 190	5.8	1.5	2.1
Innenlandsk tilgang	102 582	3.8	9.2	5.6
÷ militært formål	3 127	8.8	1.5	—
Tilgang til sivile formål	99 455	3.7	9.5	5.7
Av dette:				
Sivilt offentlig forbruk	10 705	7.4	—	6.3
Privat forbruk	51 412	7.8	2.8	4.8
Bruttoinvesteringer utenom lager	35 753	÷ 0.1	13.0	11.2
Lagerendringer	1 585	..	..	..

Tabell 2.

Vekst i bruttonasjonalprodukt og sysselsetting 1950—1971.

År	Bruttonasjonalprodukt i faste priser	Sysselsetting i årsverk	Bruttonasjonalprodukt pr. årsverk
	%	%	%
1950—1959 (årlig gj.snitt) .	3.8	0.1	3.7
1960	5.8	0.5	5.3
1961	6.1	1.3	4.7
1962	3.3	÷ 0.1	3.4
1963	5.2	1.0	4.2
1964	5.5	0.7	4.8
1965	5.2	0.8	4.4
1966	4.4	0.1	4.3
1967	5.6	0.8	4.8
1968	4.0	0.3	3.7
1969	4.2	0.7	3.5
1970	3.5	1.6	1.9
1971	4.8	—	—

ningens skyld er det tatt med de prosentvise endringer i de to foregående år.

Tabell 2 viser veksten i bruttonasjonalproduktet og sysselsettingen etter 1950.

Tabell 3.

Bruttonasjonalprodukt etter næring.

	1971		Reell prosentvis vekst 1970-71
	Mill. kr.	Prosentvis fordeling	
Primærnæringer, i alt	5 696	5.7	1.4
Jordbruk	3 086	3.1	0.5
Skogbruk	1 182	1.2	1.7
Fiske	1 424	1.4	3.2
Hvalfangst	4	-	-
Bearbeidende næringer, i alt	36 597	36.4	3.8
Industri	24 807	24.7	3.0
Bergverk	975	1.0	7.1
Bygge- og anleggsvirksomhet	7 843	7.8	4.3
Kraft- og vannforsyning	2 972	3.0	8.1
Tjenesteytende næringer, i alt	58 189	57.9	5.8
Varehandel	17 210	17.1	3.3
Forretningsbygg og boliger	4 664	4.6	4.9
Sjøtransport	9 854	9.8	11.0
Annen samferdsel	6 380	6.4	6.8
Off. adm. og forsvar	3 935	3.9	6.8
Andre tjenesteytende næringer	16 146	16.1	4.0
Bruttonasjonalprodukt	100 482	100.0	4.8

Tabell 4.

De enkelte næringer. Prosentvis vekst 1960-71.

	Bruttoprodukt (faste priser)
Jordbruk	÷ 0.5
Skogbruk m. v.	1.7
Fiske	3.2
Hvalfangst	-
Bergverk	7.1
Industri	3.0
Bygge- og anleggsvirksomh.	4.3
Kraft- og vannforsyning	8.1
Varehandel	3.3
Forretningsbygg og boliger	4.9
Sjøtransport	11.0
Annen samferdsel	6.8
Off. adm. og forsvar	6.8
Andre næringer	4.0
Total	4.8

Produksjonsutviklingen.

Etter foreløpige beregninger steg verdien av bruttonasjonalproduktet med 12,1 prosent fra 1970 til 1971, mot en stigning på

Tabell 5. Prosentvis produksjonsøkning for bergverksdrift, industri og kraftforsyning.¹⁾

	Fra jan.-nov. 1970 til jan.-nov. 1971
	prosent
<i>Bergverksdrift, industri og kraftforsyning</i>	3.8
<i>Bergverksdrift</i>	8.1
Kullgruver	÷ 5.0
Malmgruver	2.6
Stein, sand- og grusdrift	14.4
Mineralbrott og annen ekstraktiv virksomhet	3.5
<i>Industri</i>	3.2
Næringsmiddelindustri	-
Drikkevareindustri	6.2
Tobakkindustri	÷ 5.8
Tekstilindustri	÷ 1.8
Bekledningsindustri	÷ 5.2
Treindustri	3.2
Møbel- og innredningsindustri	5.8
Treforedlingsindustri	÷ 5.3
Grafisk industri, forlag m. v.	4.0
Lærindustri	÷ 1.2
Gummivareindustri	6.5
Kjemisk industri	3.4
Kull- og mineraloljeforedling	1.9
Jord- og steinvareindustri	7.5
Primær jern- og metallindustri	3.5
Jern- og Metallvareindustri	4.8
Maskinindustri	7.0
Elektroteknisk industri	3.5
Transportmiddelindustri	5.0
Diverse industri	13.2
<i>Kraftforsyning</i>	8.9
Produksjon etter anvendelse:	
Eksport	2.2
Konsum	2.3
Investering	4.6
Vareinnsats i bygg og anlegg	5.3
Vareinnsats ellers	2.7

¹⁾ Tallene i denne tabellen bygger på Statistisk Sentralbyrås produksjonsindeks, og er ikke identisk med nasjonalregnskapstallene.

15,2 prosent året før. Prisene steg sterkt også i 1971, men prisstigningen var likevel atskillig mindre enn året før. Bruttonasjonalproduktets prisindeks gikk opp med 6,6 prosent fra 1970 til 1971 mot 10,6 prosent fra 1969 til 1970. Regnet i faste priser økte bruttonasjonalproduktet noe sterkere fra 1970 til 1971, nemlig 4,8 prosent, enn året før da stigningen var 3,4 prosent.

De foreløpige beregninger for utviklingen av bruttoproduktet i de ulike næringer beregnet i faste priser, viser at produksjonen økte fra 1970 til 1971 i nesten alle næringer. Sterkest var stigningen for sjøfart (11,0 prosent), annen samferdsel (6,8 prosent), kraftforsyning (8 prosent) og bergverksdrift m. v. (7,1 prosent). Relativt god produksjonsvekst var det også for offentlig og privat tjenesteyting (5,4 prosent), forretningsbygg og boliger (4,9 prosent) og bygge- og anleggsvirksomhet (4,3 prosent). I fiske var produksjonsstigningen forholdsvis moderat (3,2 prosent), tross i rekordåret. Også i industrien, varehandelen og for personlig tjenesteyting var det bare moderat produksjonsøkning (henholdsvis 3,0 prosent, 3,3 prosent og 3,6 prosent). Økingen i industriproduksjonen var noe svakere enn året før (3,5 prosent) og betydelig svakere enn fra 1960 til 1969 (6,2 prosent). Jordbruk og skogbruk viste svært svak produksjonsoppgang fra 1970 til 1971 (henholdsvis 0,5 prosent og 1,7 prosent), mens bruttoproduktet for finansinstitusjoner viste direkte nedgang (2,5 prosent).

Tabell 3 viser bruttoproduktet etter næring og etter hovedgrupper av næringer.

Tabell 4 gir en oversikt over veksten i bruttoproduktet i de enkelte næringer.

Bergverksdrift m. v., industri og kraftforsyning.

Produksjonen i bergverksdrift m. v., industri og kraftforsyning var etter foreløpige beregninger 4 prosent større i 1971 enn i 1970. Dette er om lag samme stigning som fra 1969 til 1970 da produksjonen økte med 4,1 prosent, men lavere enn periodene 1957 til 1963 og 1963 til 1970, da produksjonen økte med henholdsvis 4,7 prosent og 5,4 prosent pr. år.

Stigningen på årsbasis fra 1970 til 1971 dekker over en relativt betydelig produksjonsøkning i løpet av 1970, og en temmelig svak vekst gjennom 1971.

Forverringen av markedsforholdene for flere viktige norske eksportprodukter bremsset produksjonen sterkt i enkelte industrigrener, mens andre valgte å holde produksjonen oppe ved å produsere for lager. Produksjonen ble i 1971 ikke hindret av kraftmangel som i det nærmest foregående år.

Produksjonsutviklingen i 1970 var svært ulik for de enkelte industrigrupper.

Etter sesongkorrigererte oppgaver viste jern- og metallvareindustrien gjennomgående stigning i produksjonen. Dette gjaldt også primær jern- og metallindustri, trass i avsetningsvanskene. Denne industrigruppe har i stor grad produsert for lager. I treindustrien var det stort sett tendens til moderat oppgang helt fra årets begynnelse, mens maskinindustri og kjemisk industri viste oppgang fra henholdsvis våren og forsommeren. I tekstilindustrien, næringsmiddelindustrien, bekledningsindustrien, møbelindustrien og treforedlingsindustrien var derimot produksjonsutviklingen i 1971 preget av stagnasjon eller nedgang. I elektroteknisk industri, grafisk industri, jord- og steinvareindustri og gummivareindustri viste produksjonen gjennomgående tendens til stagnasjon fra våren eller sommeren av.

Bergverksproduksjonen var etter foreløpig anslag vel 8 prosent større i 1971 enn året før, eller om lag som i perioden 1963 til 1970. Industriproduksjonen økte med vel 3 prosent fra 1970 til 1971. Produksjonen i kraftforsyning økte med 8 prosent fra 1970 til 1971, mot henholdsvis 6,5 prosent og 4,6 prosent i 1957 til 1963 og 1963 til 1970. Indeksene for produksjonen etter anvendelse viste en stigning fra 1970 til 1971 på 3 prosent for eksportvarer, 2 prosent for konsumvarer, 5 prosent for varer til direkte investering og varer til bygg- og anlegg og 3 prosent for innsatsvarer ellers.

Jordbruk og skogbruk.

Ved utgangen av oktober ble samlet avling av jordbruksvekster foreløpig beregnet til 104 prosent av et middelsår. Dette er en liten øking i forhold til 1970, da avlingen ble beregnet til 98 prosent av middelsåret. Gjennomsnittet for perioden 1969 til 1970 var 96 prosent. Melkesalget viste en svak stigning i forhold til 1970, stigningen var vel 1 prosent. Kjøttproduksjonen var i 1971 noe større enn i 1970.

Samlet bruttoprodukt i jordbruket steg med 0,5 prosent fra 1970 til 1971 mot en nedgang på 3,6 prosent fra 1969 til 1970.

Avsetningsforholdene for skogvirke var, med enkelte unntak, gode over hele landet første del av sesongen. De gode driftsforholdene også etterjuls vinteren førte til en noe større avvirking enn en hadde regnet med, og på slutten av sesongen var det på Østlandet og Sørlandet vanskelig å få avsatt tilleggskvanta av skurtømmer og furuslip.

En antar at de endelige oppgavene for driftssesongen 1970—71 vil vise en samlet avvirking av industrivirke på 8,1 mill m³. Der-

som dette slår til, vil avvirkingen av industrivirke bli den største siden driftsåret 1956—57. Økingen i forhold til sesongen 1969—70 var 0,6 mill. m³.

Bruttoproduktet i faste priser steg med 1,7 prosent fra 1970 til 1971. Til sammenlikning var stigningen 1,9 prosent fra 1969 til 1970.

Fiske og fangst.

Årsfangsten i 1971 anslås foreløpig til 2,8 mill. tonn til en førstehåndsverdi av om lag 1,6 milliarder kroner. Fangstmengden ventes å ligge ca. 100 000 tonn høyere enn i 1970, og førstehåndsverdien øker trolig med om lag 150 mill. kroner. Fisket i 1971 var det nest beste en har hatt nå det gjelder mengdeutbytte, mens verdiutbytte ble det høyeste som noen gang er registrert.

Det var først og fremst rekordutbytte av lodde og meget gode resultater av torskefiskeriene som bidro til det gode totalutbytte i 1971. Utbyttet av sildefiskeriene og snurpefiske etter makrell i Nordsjøen ble en del lavere i 1971 enn året før.

Bruttoproduktet i faste priser steg i fiske med 3,2 prosent fra 1970 til 1971. Til sammenlikning sank bruttoproduktet i 1970 med 2,2 prosent.

I 1971 deltok 34 fartøyer i selfangsten. Førstehåndsverdien av fangsten utgjorde 22 mill. kroner, som er det samme som året før.

Bygge- og anleggsvirksomhet.

Også i 1971 viste bygge- og anleggsvirksomheten en betydelig øking i aktiviteten. I de tre første kvartalene av 1971 ble det satt i gang arbeid på et samlet byggeareal som var 5,4 prosent større enn i samme periode i 1970, og fullført bygg på et areal som var 7 prosent større. Samlet areal under arbeid ved utgangen av september 1971 var 2,3 prosent større enn ved samme tid året før.

De tre første kvartalene 1971 økte antall boliger som ble satt i arbeid med 14,8 prosent i forhold til samme periode året før. Økingen i boligflaten var enda større, nemlig 15,1 prosent. For hele 1971 vil antall igangsatte boliger trolig nå 42 000, det er flere enn i noe annet tidligere år. Fullført boligareal økte i de tre første kvartalene 1971 med 7,2 prosent.

Den 1. oktober ble byggeløyveordningen videre utvidet til også å omfatte ombyggings- og utbedringsarbeider i de kommuner som fra før hadde mengderegulering.

Bruttoproduktet i bygge- og anleggsvirksomhet økte i 1971 med 4,3 prosent regnet i faste priser. Til sammenlikning kan nevnes at den tilsvarende stigningen i 1970 var 6,0 prosent.

Sjøfart.

Ved inngangen til 1971 lå to tørrlastskip på til sammen 1500 bruttotonn i opplag. I løpet av våren økte skipsoppleggene og høyeste opplagstall, 26 skip på til sammen 187 000 bruttotonn, hadde en ved utgangen av juli. I august og september gikk tallet på skip i opplag noe ned, men økte igjen i oktober. Ved utgangen av oktober lå 21 skip på til sammen 119 000 bruttotonn i opplag, og av disse var fem tankskip på til sammen 43 000 bruttotonn.

Om lag 82 prosent av tankflåten var ved utgangen av første halvår 1971 sluttet på tidscertepartier, med mer enn tolv måneders varighet, mot 62 prosent ett år tidligere. For tørrlastflåten var de tilsvarende tall 55 prosent i 1971 og 39 prosent i 1970. Fordi en så stor del av handelsflåten seiler på langsiktige fraktkontrakter tar det tid før endringer i fraktmarkedet slår ut i tall for innseilte fraktinntekter. Av den grunn og også som følge av den sterke tonnasjøkingen i 1971 har handelsflåtens nettovalutafrakter i de tre første kvartalene av 1971 kunnet ligge betydelig høyere enn i samme periode året før.

Fraktmarkedet i 1971 har både for tørrlastskip og tankskip vært preget av sterk fallende rater. På tørrlastmarkedet tok nedgangen i ratene til allerede i oktober/november 1970. Nedgangen i stålproduksjonen, særlig i Japan og Vest-Europa, førte til minsket etterspørsel etter tørrlasttonnasje for transport av kull og malm. Fraktindeksen for turfrakter for tørrlastskip lå i oktober 1971 vel 30 prosent under fraktene i januar 1971.

På tankmarkedet kom omslaget til fallende frakter omtrent på samme tid som på tørrlastmarkedet. Verdenshandelen med olje økte fortsatt, men tilbudet av oljetonnasje økte sterkere. I 1970 steg verdens tankflåte med 15 prosent, og transportkapasiteten for olje økte enda sterkere på grunn av rask vekst i kombinasjonsflåten som både kan transportere olje, malm eller annen bulklast. Fraktindeksen for tankskip falt sterkt i de tre første måneder av 1971. I oktober lå indeksen 65 prosent lavere enn i januar. Gjennomsnittsindeksen for perioden januar/oktober 1971 lå 40 prosent lavere enn indeksen for tilsvarende periode i 1970.

Bruttoproduktet i sjøtransport steg i 1971 med 11 prosent regnet i faste priser. I 1970 var den tilsvarende stigningen bare 1 prosent.

Annen samferdsel.

Passasjertallet og tallet på passasjer-kilometer ved NSB endret seg ubetydelig fra januar—juni 1970 til samme tidsrom 1971. Bortsett fra malmtrafikken på Ofotbanen og malmtransporten fra Rana gruver, fraktet NSB i perioden januar—juni 1971 om lag 8 prosent

mindre gods målt i tonn, og om lag 7 prosent mindre i netto tonn-kilometer enn i samme tidsrom i 1970.

Ved utgangen av 1970 var det i Norge i alt 1 189 000 sivile motor-kjøretøyer og tilhengere. Dette er 6 prosent flere enn ett år tid-ligere. I månedene januar—september 1971 ble det førstegangs-registrert 66 500 nye og 1700 brukte personbiler. De tilsvarende tall for samme periode i 1970 var henholdsvis 52 000 og 1700, som følge av innføringen av merverdiavgiften. Etter nedgangen ser en nå i 1970 at bilsalget av personbiler igjen har steget.

I første halvår 1971 lå tallet på passasjerer i innenlands fly-trafikk 17 prosent over passasjertallet i tilsvarende periode 1970. På utenlandske flyruter lå passasjertallet i samme periode 11 prosent høyere enn ett år tidligere.

I annen samferdsel steg bruttoproduktet regnet i faste priser med 6,8 prosent fra 1970 til 1971. Den tilsvarende stigningen året før var 5,6 prosent.

Tabell 6. *Driftsregnskapet overfor utlandet. Mill kr.*

	1969	1970	1971
Vareeksport	13 529	15 503	16 150
+ eksport av nybygde skip	403	810	1 050
÷ Vareimport	19 716	23 784	25 150
= Overskott på varebalansen	÷ 5 791	÷ 7 471	÷ 7 950
Eksport av eldre skip	1 916	1 369	850
÷ import av skip	1 687	2 978	3 750
+ Nettovalutafakter	6 015	7 215	7 700
= Overskott på skipsfartens driftsregnskap	6 244	5 606	4 800
Norske inntekter på reisetrafikk	914	1 128	1 240
+ Eksport av andre tjenester	2 130	2 255	2 600
÷ Norske utg. på reisetrafikk	824	1 014	1 240
÷ Import av andre tjenester	1 178	1 364	1 550
= Overskott på tjenestebalansen	1 042	1 005	1 050
Samlet eksportoverskott	1 495	÷ 860	÷ 2 100
+ Rente- og stønadsoverskott	÷ 535	÷ 605	÷ 700
= Overskott på driftsregnskapet	960	÷ 1 465	÷ 2 800

Utenriksregnskapet.

Foreløpige beregninger for 1970 viser et samlet underskudd på driftsregnskapet med utlandet på 2800 mill. kroner, som fordeler seg med 2100 mill. kroner på varer og tjenester og 700 mill. kroner på renter og stønader. I 1970 var driftsunderskuddet betydelig mindre, 1465 mill. kroner, og i 1968 og 1969 viste driftsregnskapet overskudd på henholdsvis 1083 mill. kroner og 1100 mill. kroner. Økingen i driftsunderskuddet fra 1970 til 1971 henger i første rekke sammen med en oppgang i nettoimporten av skip til handelsflåten på 1291 mill. kroner. Nettoimporten av varer viste en øking på bare 479 mill. kroner mot en oppgang på 1276 mill. kroner fra 1968 til 1969, og på hele 1782 mill. kroner fra 1969 til 1970.

Verdien av vareimporten steg således bare med 5,7 prosent fra 1970 til 1971, mot vel 20 prosent pr. år i gjennomsnitt i foregående 2-års periode. Som følge av svikten i utenlandsetterspørselen etter enkelte viktige norske eksportvarer økte imidlertid også vareeksporten svakere fra 1970 til 1971, bare 5,4 prosent medregnet eksport av nye skip. Regnet i volum økte vareimporten med bare 0,7 prosent fra 1970 til 1971, mens volumet av vareeksporten gikk ned med 0,9 prosent siste år.

Foreløpig oppgave viser at prisene på varer og tjenester under ett økte fra 1970 til 1971 med vel 5,5 prosent for eksporten og vel 7 prosent for importen. Bytteforholdet — forholdet mellom eksportnivå og importnivå — viste således en forverring på knapt 1,5 prosent. For det rene varebytte (uten skip) var det en bedring i bytteforholdet på knapt 1 prosent.

Tabell 6 gir en mer fullstendig oversikt over driftsregnskapet overfor utlandet i årene 1969, 1970 og 1971.

Det er nå foretatt en endring i definisjonen av valutabeholdningene. Etter den nye definisjonen økte de totale netto gull- og valutabeholdninger i de tre første kvartaler i 1971 med 41 mill. kroner — de totale netto gull- og valutabeholdninger var i utgangen av september 1971 på i alt 7610 mill. kroner. Til sammenlikning kan nevnes at de totale netto gull- og valutabeholdninger ved utgangen av 1969 var på 6899 mill. kroner, og ved utgangen av 1970 på 7569 millioner kroner.

Handelspolitikken.

I 1971 er det to spørsmål som har stått sentralt i vårt handelspolitiske forhold til utlandet. Forhandlingene om tilslutning til EF ble ført videre på basis av stortingsvedtak fra 1967 og fra EFs side på basis av Haagkommunikéet av desember 1969. Den andre saken

med vidtrekkende økonomiske konsekvenser har vært utviklingen på det internasjonale valutamarkedet.

Sammen med Storbritannia, Danmark og Eire hadde Norge opprettholdt sin søknad fra 1967 om medlemskap i EF. Sverige hadde samtidig bedt om forhandlinger med EF med sikte på en tilknytningsform som tok hensyn til deres nøytralitetspolitikk. Forhandlingene strandet den gang på Frankrikes holdning til en utvidelse av Fellesskapet. Etter Fellesskapets toppmøte i Haag 1. og 2. desember 1969, og etter at NORDØK-avtalen var blokkert, var betingelsene igjen til stede for å fortsette forhandlingene om norsk tilknytning til EF.

Forhandlingene med de fire søkerland ble åpnet 30. juni 1970. Norge gjenopptok forhandlingene på basis av Stortingets vedtak fra 1967 der Regjeringen fikk Stortingets tilslutning til å søke om medlemskap for Norge i EF på grunnlag av artikkel 237 i Roma-traktaten. Dette vedtaket fikk på nytt Stortingets tilslutning i juni 1970, og forhandlingene i 1970 og 1971 er hele tiden ført i samsvar med dette.

I 1971 ble det i mars klart at Sverige ikke ville søke medlemskap i EF, men tok sikte på et handelspolitisk samarbeid på grunnlag av spesielle avtaler.

Under forhandlingene med de fire søkerlandene har Storbritannia hele tiden ligget lengst fremme. Etter en periode med relativt liten framgang i forhandlingene ble det etter møtet mellom Storbritannias statsminister og Frankrikes president oppnådd gjennombrudd på flere viktige punkter i forhandlingene om britisk medlemskap i EF. Samtidig førte dette til økt tempo i forhandlingene med de tre andre søkerlandene. I juli måned anså danskene at de viktigste spørsmål for deres tilslutning til EF var avklart på en tilfredsstillende måte. Forhandlingene med Storbritannia, Eire og Danmark ble så sluttført i og med fiskeriforliket som ble inngått 13. desember 1971.

Det ble også på forhånd antatt at løsninger for næringene jordbruk og fiske, ville bli det vanskeligste punkt i Norges forhandlinger om tilslutning til EF. I februar 1971 brakte Dagbladet utdrag av en fortrolig rapport fra Norges ambassadør ved EF til Utenriksdepartementet. Ifølge rapporten hadde et medlem av EF-kommisjonen gitt uttrykk for at Norges proteksjonistiske linje i jordbruks- og fiskerispørsmålene ville kunne hindre norsk medlemskap. Vel en uke senere ble det klarlagt at Dagbladets kilde indirekte var statsminister Borten. Episoden var den direkte årsak til Regjeringens avgang noen dager senere. Etter noe spillfekteri mellom de borger-

Tabell 7.

Innførselen og utførselen (inkl. skip) etter landområder. Prosent.

	Innførsel						Utførsel					
	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Nordiske land ¹⁾	27.5	25.9	27.2	27.7	27.4	28.8	25.3	25.4	26.3	24.5	25.7	26.2
FIN/EFTA	42.1	42.1	44.1	43.1	44.2	44.5	44.7	45.4	47.0	45.4	45.0	46.5
Danmark	5.5	5.8	6.3	6.8	6.5	6.2	7.2	7.1	7.9	7.1	7.3	7.2
Sverige	21.2	18.8	19.4	19.2	19.0	20.1	15.7	15.3	15.7	15.1	15.6	16.2
Portugal	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.5	0.5	0.5	0.5
Storbritannia og Nord-Irland	12.0	13.7	14.2	12.4	13.3	12.3	17.8	18.9	19.3	19.3	17.2	17.5
Sveits	1.7	1.7	1.7	1.8	2.1	1.0	1.1	1.1	1.0	1.1	1.2	1.3
Østerrike	0.7	0.7	0.8	0.8	1.1	1.1	0.6	0.6	0.5	0.5	0.7	0.6
Finland	0.7	1.1	1.4	1.7	1.8	2.4	1.9	2.1	2.1	1.8	2.5	
EF	29.1	27.8	25.1	24.7	26.9	24.8	25.1	24.3	23.3	23.4	25.4	29.7
Belgia og Luxembourg	2.4	2.2	2.1	2.2	2.5	2.4	2.0	1.9	2.1	1.7	2.0	2.1
Frankrike	4.4	3.1	3.0	3.4	3.8	2.9	3.1	3.0	2.7	2.5	3.2	3.6
Italia	2.0	2.0	2.5	2.1	2.1	1.9	2.9	3.2	3.2	3.3	2.6	2.8
Nederland	4.5	4.4	3.9	3.2	3.6	3.3	3.4	2.8	2.8	2.8	3.1	3.3
Vest-Tyskland	15.8	16.1	13.6	13.8	14.9	14.4	13.7	13.4	12.5	13.1	14.5	17.9
OECD ²⁾	86.1	86.4	86.4	86.6	87.0	87.0	81.1	83.0	82.3	83.1	84.7	87.2
Europeiske OECD-land	71.7	70.2	68.9	68.8	72.2	70.6	70.9	72.3	72.3	73.4	76.4	80.2
Sambandsstatene	7.0	7.5	6.4	7.6	7.9	7.3	8.9	8.9	8.1	8.2	6.9	5.7
Canada	3.7	3.9	3.0	4.3	3.8	4.7	0.7	0.8	0.6	0.7	0.6	0.5
Japan	3.7	4.8	8.1	5.9	3.1	4.4	0.6	1.0	1.3	0.8	0.9	0.8
Øst-Europa ³⁾	3.1	3.0	3.2	2.8	2.4	2.2	4.7	3.7	3.1	2.7	2.6	2.5
Utviklingsland ⁴⁾	9.0	8.7	8.0	9.5	9.4	9.7	10.6	9.4	10.7	12.4	10.9	8.5

¹⁾ Danmark, Finland, Island og Sverige. ²⁾ Land tilsluttet Org. for økonomisk samarbeid og utvikling. ³⁾ Albania, Bulgaria, Jugoslavia, Polen, Romania, Sovjetunionen, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland og Ungarn. ⁴⁾ Afrika unntatt Sør-Afrika, Asia unntatt Japan og Kina, Nord- og Sør-Amerika unntatt Sambandsstatene og Canada, Oseania unntatt Australia og New-Zealand.

lige partiene, ble Trygve Bratteli anmodet om å danne en ny mindretallsregjering, utgått fra Arbeiderpartiet. I sin tiltredelseserklæring fastslo den nye regjering at den ville fortsette forhandlingene med EF på basis av Stortingets tidligere vedtak av 1967 og 1970.

Den 30. mars 1971 la Norge fram sine jordbrukskrav for EF på ministermøtet i Brussel, og 17. juni vedtok Stortinget, mot 37 stemmer, å fortsette forhandlingene om norsk medlemskap i EF. På forhandlingsmøtet 13. desember 1971 på ministerplan, ble det oppnådd enighet mellom EF og Storbritannia, Eire og Danmark om en fiskeriprotokoll; denne representerte løsningen på det siste vesentlige problemet for disse statene i forhandlingene om tilslutning. Noen løsning på Norges fiskerigrense ble imidlertid ikke funnet på dette møtet. Den 20. desember ble det oppnådd enighet mellom Norge og EF om særordninger for norsk jordbruk og en protokoll ble undertegnet. Det norske fiskerigrenseproblemet ble imidlertid ikke løst før i januar 1972.

Urolighetene på det internasjonale valutamarked begynte i mai 1971 da den vest-tyske sentralbank først vedtok å suspendere all omsetning av utenlandsk valuta for deretter å la kursen på den vest-tyske mark «flyte» inntil videre. Nederland lot også sin valuta «flyte», mens Sveits og Østerrike revaluerte. Bakgrunnen for krisen var spekulative, kortsiktige kapitaltransaksjoner for å sikre seg mot devaluering av dollaren og spekulere i oppskrivning av tyske mark og japanske yen.

Den 15. august kunngjorde så USA's president i en stor fjernsynstale at US-dollarens konvertibilitet i gull ble suspendert, samtidig som USA innførte en importavgift på 10 prosent. Samtidig innførte USA en generell lønns- og prisstopp i tre måneder framover. Tiltakene medførte i realiteten at det tidligere valutasystem med faste kurser brøt sammen, og ble erstattet av et system med variable valutakurser. Krisen ble løst ved en samtidig justering av forholdet mellom valutaene til de fleste av de største industriland i verden, i et møte i Washington 18. og 19. desember 1971. Man ble der også enige om å vende tilbake til et system med faste kurser, men med de nye paritetene og større svingningsmarginer enn tidligere. Avtalen inneholdt en større revaluering av tyske mark og japanske yen, og en oppskrivning av gullprisen som i realiteten innebærer en devaluering av US-dollar. Avtalen er fra USA's side betinget av at EF-landene gir USA visse handelspolitiske innrømmelser.

Prisutviklingen.

I desember 1971 så konsumprisindeksen, ifølge den reviderte konsumindeksen med basisår 1968 = 100, regnet som gjennomsnitt for

Tabell 8. *Endringer i konsumprisindeksen desember 1970—desember 1971.*¹⁾

	Endring i poeng
<i>Totalindeks</i>	5.78
Herav:	
<i>Matvarer</i>	1.84
Mjøl, gryn og bakervarer	0.26
Kjøtt, kjøttvarer og flesk	0.64
Fisk og fiskevarer	0.35
Mjøl, fløte, ost og egg	0.19
Spisefett og spiseoljer	0.22
Grønnsaker, frukt og bær	0.25
Poteter og varer av poteter	0.13
Sukker	0.09
Kaffe, te, kakao og kokesjokolade	÷ 0.32
Andre matvarer	0.03
<i>Drikkevarer og tobakk</i>	0.09
Drikkevarer	0.07
Tobakk	0.02
<i>Klær og skotøy</i>	0.64
Beklekningsartikler	0.39
Tøyer og garn m. v.	0.11
Skotøy og skoreparasjoner	0.14
<i>Bolig, lys og brensel</i>	0.45
Bolig og vedlikeholdsutgifter	0.40
Lys og brensel	0.05
<i>Møbler og husholdningsartikler</i>	0.34
Møbler og golvtepper m. v.	0.08
Tekstiler og utstyrsvarer m. v.	—
Komfyrer, kjøleskap og annet elektrisk utstyr	0.05
Kjøkkenredskap, glass, dekketøy m. v.	0.04
Diverse husholdningsartikler og tjenester	0.07
Leid hjelp til hjemmet	0.10
<i>Helsepleie</i>	0.19
Helsepleie	0.19
<i>Reiser og transport</i>	1.19
Kjøp av egne transportmidler	0.44
Drift og vedlikehold av egne transportmidler	0.29
Bruk av offentlige transportmidler	0.20
Porto, telefon og telegrammer	0.26
<i>Fritidssysler og utdanning</i>	0.71
Utstyr og tilbehør, inkl. reparasjon	0.13
Offentlige forestillinger og andre tjenester	0.23
Bøker, aviser og tidsskrifter	0.27
Skolegang	0.08
<i>Andre varer og tjenester</i>	0.33
Personlig hygiene	0.08
Andre varer, ikke nevnt foran	0.01
Utgifter på restauranter, hoteller, selskapsreiser m. v.	0.24

1) Beregninger foretatt av økonomisk kontor.

Tabell 9 a.

Prisindeksen 1939—1971.

	Konsumpris- indeksen 1968 = 100	Engrospris- indeksen 1961 = 100
1939.....	28.6	33
1949.....	44.9	60
1959.....	73.2	98
1960.....	73.4	99
1961.....	75.3	100
1962.....	79.3	102
1963.....	81.3	103
1964.....	85.9	107
1965.....	89.6	110
1966.....	92.5	112
1967.....	96.6	114
1968.....	100.0	115
1969.....	103.1	119
1970.....	114.0	127
1971.....	121.1	133
1971 1. kv.	119.1	131
2. »	120.1	132
3. »	121.7	135
4. »	123.7	135
<i>Prosentvis stigning:</i>		
1939—1971.....	323.4	303.0
1949—1971.....	169.7	121.7
1959—1971.....	65.4	35.7
4. kvartal 1970—4. kvartal 1971	5.5	3.8

Tabell 9 b.

Endringer i indekstallene fra 1970 til 1971.

	Total		Endring i prosent fra 1970 til 1971	Matvarer		Endring i prosent fra 1970 til 1971
	1970	1971		1970	1971	
Januar	110.5	118.7	7.4	111.6	121.6	9.0
Februar.....	111.0	118.9	7.1	113.2	122.0	7.8
Mars	111.7	119.6	7.1	113.8	122.1	7.3
April	112.1	119.7	6.8	114.4	122.4	7.0
Mai	112.4	120.0	6.8	114.9	123.1	7.1
Juni	113.1	120.5	6.5	116.4	124.1	6.6
Juli	114.8	121.6	5.9	120.3	125.6	4.4
August	114.4	121.4	6.1	118.3	124.9	5.6
September	115.8	122.0	5.4	120.2	125.7	4.6
Oktober	116.5	123.1	5.7	121.2	126.7	4.5
November.....	117.0	123.7	5.7	122.0	127.6	4.6
Desember	118.4	124.2	4.9	121.9	128.1	5.1
Gjennomsnitt	114.0	121.1	6.2	117.4	124.5	6.0

dette året, på 124,2 poeng mot 118,4 poeng ett år tidligere. Dette er en stigning på 5,8 poeng eller 4,9 prosent. I gjennomsnitt for året 1971 var det en stigning på 7,1 poeng eller 6,2 prosent.

Av tabell 8 framgår hvordan stigningen i konsumprisindeksen fra desember 1970 til desember 1971 fordelte seg på forskjellige varegrupper regnet i poeng. Utslagene eller poengvirkningene i totalindeksen av en gitt prisstigning for de forskjellige varene avhenger av de enkelte varegruppers betydning for indeksgrunnlaget.

Av den samlede indeksstigning fra desember 1970 til desember 1971 på i alt 5,78 poeng skyldes 1,84 poeng matvarer. Av dette igjen utgjorde kjøtt, kjøttvarer og flesk 0,64 poeng. Melk, fløte, ost og egge bare 0,19 poeng, grønnsaker, frukt og bær 0,25 poeng. Den eneste gruppen som viste prisnedgang var gruppen kaffe, te, kakao og kokosjokolade som viste en prisnedgang på 0,32 poeng.

Gruppen drikkevarer og tobakk steg med bare 0,09 poeng mens gruppen klær og skotøy steg med 0,64 poeng. Gruppen bolig, lys og brensel steg med 0,45 poeng og der representerte bolig- og vedlikeholdsutgifter 0,40 poeng. Møbler og husholdningsartikler steg med 0,34 poeng mens helsepleie steg med 0,19 poeng. Posten reiser og transport steg med 1,19 poeng og herav representerte kjøp av egne transportmidler 0,44 poeng alene. Gruppen fritidssysler og utdanning førte til en stigning i konsumprisindeksen på 0,71 poeng, mens posten andre varer og tjenester førte til en stigning på 0,33 poeng.

Tabell 9 a gir en sammenlikning mellom konsumprisene og engrosprisene fra 1939 fram til i dag. Fra 4. kvartal 1970 til 4. kvartal 1971 gikk engrosprisindeksen opp med 3,8 prosent.

Prispolitikk og prisregulering.

Etter stortingsvedtak av 10. november 1970 ble avgiftene for en rekke varer forhøyet. Enkelte av disse forhøyelsene ble gjort gjeldende allerede fra 16. november 1970. Dette gjaldt prisen på sigaretter og røyketobakk, brennevin og sterk vin, øl, bensin og registreringsavgiften på biler. Fra samme dato ble det også innført en ny avgift på mineraloljer. Fra 1. januar 1971 ble årsavgiften på personbiler satt opp med kr. 50.00. Samtidig ble det innført en elektrisitetsavgift på 0,4 øre pr. kWh på annet strømforbruk enn til husholdninger, mens den tidligere elektrisitetsavgift på 0,2 øre på alt forbruk ble sløyfet. Fjernsynsavgiften ble også forhøyet med kr. 50.00 fra 1. mars 1971.

På bakgrunn av den sterke kostnads- og prisstigningen utover høsten 1970, som også var spesielt sosialt uheldig på grunn av den enda sterkere prisstigningen på matvarer, reiste fagbevegelsen krav

om prisstopp. Prisstopp ble vedtatt ved Kgl. res. av 8. desember 1970 med en tilbakevirkende kraft fra 20. november 1970. På bestemte vilkår ble prisforhøyelser likevel tillatt. Produsenter kunne forhøye produktprisene for å dekke stigning i råvareprisene. Handlende kunne gjøre tillegg i videresalgspriser svarende til stigning i innkjøpspriser, men importører kunne likevel ikke forhøye sine priser som følge av økte importpriser.

Prisdirektoratet hadde fullmakt til å gjøre unntak fra bestemmelsene om prisstopp. Allerede 23. desember 1970 ble det gjort unntak for visse importvarer, bl. a. korn, sukker, salt, kaffe, te, kakao, vin, brennevin, vegetabiliske oljer og fett, metaller og kull og koks. Unntak var også nødvendig for å kunne forhøye avgiften på elektrisk strøm fra 1. januar 1971. Utover våren og sommeren ble det gjort unntak for tyngre fyringsoljer, påbudt utstyr på biler, aviser, ukeblad og andre periodiske publikasjoner, fiskeredskap, anbudskontrakter, baker- og konditorvarer og endel ytelser i sosial- og helsesektoren og for avgifter for vann, renovasjon og feiing. Etter indeksoppgjøret våren 1971 fikk produsenter adgang til å regne inn i prisene inntil 0,40 øre pr. time av lønnsøkningen, de fikk samtidig adgang til å forhøye sine priser til dekning av økte kostnader til kull, koks, olje og elektrisk kraft. Videre fikk også importører adgang til å gjøre tillegg i videresalgsprisene for økte innkjøpspriser. For tekstil- og konfeksjonsvarer og skotøy ble prisstoppen opphevet 15. september og 1. oktober 1971. Fra 23. september 1971 ble det gitt adgang for de handlende til å anvende samme prosent-avanse som de beregnet før prisstoppen. Prisstoppen ble besluttet opphevet med virkning fra 15. september 1971 ved Kgl. res. av 1. oktober samme år. I stedet ble innført en midlertidig meldeplikt for prisforhøyelser og om avanser ved veiledende videresalgspriser. Overgangsordningen varer til 15. januar 1972.

Retningslinjer for prismyndighetenes virksomhet 1971 ble gitt ved Kgl. res. av 23. april 1971. De retningslinjer som gjaldt i 1970 ble stort sett også gjort gjeldende for 1971. Det ble lagt stor vekt på kontrollen med overholdelsene av prisstoppbestemmelsene.

Ifølge jordbruksavtalen for 1970—72 skulle det for annet avtaleår fra 1. juli 1971 til 30. juni 1972 gjennomføres tiltak som beregningsmessig skulle gi jordbruket en inntektsøkning på 55 millioner kroner. Til jordbruksavtalen ble det også knyttet den reguleringsbestemmelse at for hvert poeng Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks steg fra 15. mars 1970 til 15. mars 1971 skulle det gjennomføres tiltak som ville gi jordbruket en inntektsøkning på 19 millioner kroner pr. poeng. Ved indeksoppgjøret sommeren 1971 satte Regjeringen inn subsidier slik at forbrukerprisen på melk ikke ble endret.

Tabell 10.

Subsidierte varer 1971/72.

	Mengde- enhet	Tilskudd i kroner utenom avanse- og omsetningsavgift
Helmelk	liter	0.68
Fløte	»	2.07
Meierismør	kg	4.88
Gudbrandsdalost, G 35	»	4.20
Jarlsbergost	»	4.14
Gaudaost, F 45	»	4.11
Margarin	»	0.60
Matmel i gjennomsnitt	»	0.89

Tabell 10 viser hvor meget subsidiene utgjorde i 2. halvår 1971 pr. liter eller kilo for endel jordbruksvarer.

Inntekter.

Faktorinntekten er for 1971 foreløpig anslått til 68,4 milliarder kroner — en økning på 11,6 prosent i forhold til 1970.

Den del av faktorinntekten som tilfaller private personer og bedrifter er for 1970 beregnet til 67,1 milliarder kroner, 11,9 prosent mer enn i 1970. Den samlede lønnssum (utbetalte lønninger) økte med 13,2 prosent, mens arbeidsgivers andel av trygdepremier m. v. økte med 36,1 prosent.

Selvstendiges inntekt av jordbruk, skogbruk og fiske steg fra 1970 til 1971 med 2,3 prosent, stigningen fra 1969 til 1970 var 8,9 prosent. Stigningen skyldes stigningen i eierinntekten i skogbruk og fiske. Særlig i fiske økte eierinntekten sterkt — eierinntekten i jordbruk viste som for 1969 og 1970 en nedgang.

Tabell 11 gir en mer spesifisert oversikt over godtgjørelsen til arbeid og kapital i 1971.

Lønnsutviklingen.

Tabell 12 viser utviklingen i gjennomsnittlig timefortjeneste i industrien og i bygge- og anleggsvirksomhet. I 3. kvartal 1971 lå timefortjenesten for voksne menn i industrien på kr. 15.67 og for kvinner på kr. 11.86. I bygge- og anleggsvirksomheten var timefortjenesten kr. 19.42. Eksklusive helligdagsbetalingen viser tallene prosentvis lønnsøking i industrien på 10,4 prosent for menn og 11,1 prosent for kvinner fra 3. kvartal 1970 til 3. kvartal 1971.

Tabell 11.

Godtgjøring til arbeid og kapital.

	1970	1971	Endring 1970—71
	Mill. kr.	Mill. kr.	Prosent
Privat inntekt av arbeid og kapital	59 986	67 115	11.9
Herav:			
Kontraktsmessig lønn	36 268	41 092	13.3
Arbeidsgivers andel av trygdepremier m. v. ..	4 791	6 273	30.9
Selvstendiges inntekt av jordbruk, skogbruk fiske m. v.	2 966	3 035	2.3
Inntekt av boliger	339	490	44.5
Personlige renteinntekter (netto)	970	1 067	10.0
Annen privat inntekt av arbeid og kapital ...	14 652	15 158	3.5
Offentlig nettoinntekt av kapital	767	642	÷ 16.3
Utlendingers nettoinntekt av kapitalplassering i Norge	484	600	24.0
I alt (faktorinntekt)	61 237	68 357	
	Prosent	Prosent	
Prosentvis fordeling:			
Privat inntekt av arbeid og kapital	98.0	98.2	
Herav:			
Kontraktsmessig lønn	59.2	60.1	
Arbeidsgivers andel av trygdepremier m. v. ..	7.8	9.2	
Selvstendiges inntekt av jordbruk, skogbruk, fiske m. v.	4.8	4.4	
Inntekt av boliger	0.6	0.7	
Personlige renteinntekter (netto)	1.6	1.6	
Annen privat inntekt av arbeid og kapital ...	23.9	22.2	
Offentlig nettoinntekt av kapital	1.3	1.0	
Utlendingers nettoinntekt av kapitalplassering i Norge	0.8	0.9	
I alt (faktorinntekt)	100.0	100.0	

Tabell 13 viser utviklingen i deflatert timefortjeneste fra de tre første kvartaler 1970 til de samme kvartaler 1971.

Opgaver over lønnsutviklingen for siste kvartal 1970 er ennå ikke tilgjengelige. Anslagsvise beregninger (foretatt av Økonomisk kontor) viser imidlertid en reallønnsøkning regnet på årsbasis fra 1970 til 1971 på ca. 6,4 prosent for så vel menn som kvinner i industrien.

I tabell 14 er det gjengitt utviklingen i timefortjenesten i industrien deflatert med konsumprisindeksen for 1960 til 1971.

Det har i denne perioden vært en øking på i alt 47 prosent for menn og 63 prosent for kvinner i industrien. Beregningene bygger på utbetalt timefortjeneste slik at oppnådde sosiale forbedringer er holdt utenom.

Arbeidsmarkedet.

De opplysninger man for tiden har om utviklingen på arbeidsmarkedet i 1971 er noe mangelfulle, da Statistisk Sentralbyrå i mars måned måtte innstille offentliggjøringen av den månedlige sysselsettingsstatistikk. De opplysninger man har skriver seg der-

Tabell 12. *Gjennomsnittlig timefortjeneste. Kroner. ¹⁾*

	Industri ²⁾		Bygge- og anleggsvirksomhet Menn		
	Menn	Kvinner	I alt	Bygge- virks.	Anleggs- virks.
1. kv. 1970.....	12.67	9.33	16.10	15.49	19.25
2. » 1970.....	13.50	10.02	17.35	16.75	19.80
3. » 1970.....	14.20	10.68	17.63	16.87	20.33
4. » 1970.....	14.65	10.92	18.92	18.18	21.83
1. kv. 1971.....	14.68	11.02	18.22	17.51	21.75
2. » 1971.....	15.51	11.69	19.20	18.50	22.56
3. » 1971.....	15.67	11.86	19.42	18.61	22.64

¹⁾ Kilde: N.A.F's statistikk gjengitt i Statistisk månedshefte (Statistisk Sentralbyrå).

²⁾ Fra 1. kvartal 1971 er det foretatt en grupperingsendring som gjør at tallene for industri i det for 1971 ikke er helt sammenliknbare med tidligere år.

Tabell 13. *Reallønnsutvikling¹⁾ (den deflaterte timefortjeneste)
fra de tre første kvartaler i 1970 til de samme kvartaler i 1971.*

		Deflatert timefortjeneste	
		Menn	Kvinner
1970	1971	prosent	prosent
1. kv. — 1. kv.		8.1	10.2
2. kv. — 2. kv.		7.7	9.4
3. kv. — 3. kv.		4.3	4.9

¹⁾ Se note til tabell 12.

Tabell 14. *Timefortjenesten i industrien deflatert med konsumprisindeksen.*
1959 = 100.

	Menn	Kvinner
1960.....	104	104
1961.....	108	110
1962.....	111	114
1963.....	114	118
1964.....	115	121
1965.....	120	129
1966.....	125	135
1967.....	129	141
1968.....	134	149
1969.....	143	158
1970.....	144	160
1971 ¹⁾	153	169

¹⁾ Anslag. Se for øvrig note til tabell 12.

Tabell 15. *Prosentvise endringer i volum for det private forbruket delt på utgiftsgrupper.*

	1968—69	1969—70	1970—71
Matvarer.....	3.2	2.9	3.6
Drikkevarer og tobakk.....	6.6	4.1	3.3
Bolig, lys og brensel.....	6.5	4.9	3.3
Møbler og husholdningsartikler.....	14.8	÷ 2.7	6.7
Klær og skotøy.....	6.4	6.0	3.1
Reiser og transport.....	21.3	÷ 9.2	12.0
Fritidssysler og utdanning.....	6.2	0.9	5.9
Andre utgifter.....	7.3	10.3	4.5
Privat forbruk i alt.....	7.8	2.8	5.0

Tabell 16. *Prosentvis vekst i forbruk og bruttonasjonalprodukt.*

	1966	1967	1968	1969	1970	1971
Privat forbruk.....	4.4	4.4	3.9	7.8	2.5	5.0
Offentlig forbruk.....	2.2	8.0	4.6	6.5	4.0	4.8
Sivilt.....	4.3	9.2	3.6	6.0	5.1	6.3
Militært.....	÷ 3.3	4.5	7.7	7.8	0.7	0.5
Bruttonasjonalprodukt ...	4.4	5.6	4.0	4.2	3.5	4.8

Tabell 17.

Bruttoinvesteringer etter art.

	1971		Reelle endringer 1970—71 i pst.
	Mill. kr.	Prosent	
Bygninger og anlegg	17 003	47.6	4.6
Skip og båter	7 633	21.4	32.7
Annet transportmateriell	3 187	8.9	7.6
Maskiner, redskap, inventar	7 930	22.2	8.3
Bruttoinvesteringer utenom lager	35 753	100.1	11.2
Lagerendringer	1 585	-	-

Tabell 18. Oversikt over statsbudsjett og statsregnskap 1970—1972. Mill. kr.

	1970 Regnskap	1971 Budsjett pr. 1. sept.	1972 Budsjett- forslag
A. Inntekter (ekskl. avdrag)	17 737	20 870	23 830
B. Utgifter til varer og tjenester, overføringer	18 081	21 291	23 430
1. Driftsutgifter	6 575	8 191	8 995
2. Nybygg, anlegg m. v.	2 491	2 777	3 000
3. Overføringer til andre	9 015	10 323	11 435
C. Overskott før lånetransaksjoner (A ÷ B)	÷ 346	122	400
D. Lånetransaksjoner, netto	3 094	3 466	3 913
1. Utlån til statsbankene	2 102	2 269	2 530
2. Gjeldsavdrag	870	940	1 187
3. Andre utlån, aksjetegning m.v.	122	257	196
4. Mottatte avdrag, abonnent- lån m.v.	÷ 173	÷ 168	÷ 180
E. Av kontantbeholdning og låne- midler (B + D ÷ A)	3 438	3 887	3 513

Kilde: Nasjonalbudsjettet 1972 og framlegg til statsbudsjett 1972, St.prp. nr. 1 (1971—72).

for fra registreringen foretatt ved arbeidskontorene og omfatter tall for arbeidsløsheten og driftsinnskrenkninger meldt til arbeidskontorene.

Arbeidsmarkedet var i 1971 svært stramt for landet under ett. Stramhetsindikatoren var i gjennomsnitt for de første ni måneder 93, mot 91 og 80 for de samme perioder i 1970 og 1969.

Den gjennomsnittlige registrerte ledighet for de tre første kvartaler i 1971 var 11 050 eller 0,7 prosent av arbeidsstyrken. Dette var gjennomsnittlig 850 færre arbeidsløse enn i samme periode

Tabell 19. *Skatter til stat og kommuner 1970—72. Mill. kr.*

	1970	1971	1972
I. Staten i alt	16 961	20 210	22 793
A. Direkte skatter	3 758	4 271	5 331
1. Inntekts- og formuesskatt	2 339	2 252	3 160
2. Avgift til skattefordelingsfondet/ fellesskatt	958	1 145	1 255
3. Øking i skatteoppkrevernes beholdninger	206	540	555
4. Andre direkte skatter	255	334	361
B. Indirekte skatter	13 203	15 939	17 462
1. Tollavgifter	378	370	370
2. Alminnelig omsetningsavgift	8 301	10 200	11 200
3. Avgifter på alkohol	1 039	1 150	1 256
4. Avgifter på tobakk	509	615	650
5. Avgifter på sjokolade	148	150	165
6. Avgifter på motorkjøretøyer ¹⁾ ...	1 617	2 019	2 254
7. Andre indirekte skatter	1 211	1 435	1 567
II. Kommuner i alt	7 251	8 451	9 352
A. Direkte skatter	7 071	8 261	9 152
1. Inntekts- og formuesskatt	6 911	8 091	8 972
2. Andre direkte skatter	160	170	180
B. Indirekte skatter	180	190	200
III. Trygder og pensjonspremier.....	7 397	9 663	11 933
IV. Direkte og indirekte skatter i alt (I+II)	24 212	28 661	32 145
Direkte og indirekte skatter i prosent av bruttonasjonalproduktet	26.9	28.7	29.3
V. Skatter og trygdepremier i alt(I+II+III)	31 609	38 324	44 078
Skatter og trygdepremier i prosent av bruttonasjonalproduktet.....	35.1	38.3	40.1

¹⁾ Omfatter ikke årsavgiften som regnes med blant de direkte skatter.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 1972.

året før. I forhold til ett år tidligere var ledigheten i hvert av de tre første kvartalene i 1971 henholdsvis 17 prosent lavere, 1 prosent høyere og 8 prosent høyere. Ved utgangen av oktober 1971 var det registrert 11 450 ledige, som var 15 prosent flere enn ett år tidligere. Som tidligere har det vært betydelige variasjoner i arbeidsløshetsprosenten. Størst har den vært i de tre nordligste fylkene, mens den særlig i Oslo, Akershus og Vestfold har vært svært lav. Av de ledige var forholdsvis mange eldre. I januar 1971 var 49 prosent over 50 år og 17 prosent over 65 år. I juli var de tilsvarende prosentandeler henholdsvis 60 og 37.

I forhold til 1970 har Arbeidsdirektoratet fått flere meldinger om driftsinnskrenkninger i 1971. I de tre første kvartaler 1971 mottok Arbeidsdirektoratet meldinger fra 51 bedrifter om oppsigelse av 1953 personer, mot 28 bedrifter og 951 personer på samme tid året før. Antall permitteringer eller innskrenkninger berørte 2325 personer i 1971 mot 2544 personer ett år tidligere.

Av fylkene ble spesielt Møre- og Romsdal, Telemark og Nord-Trøndelag berørt av driftsinnskrenkninger i de tre første kvartalene av 1971. I første rekke gjaldt dette bedrifter i treforedlingsindustri og gruppen annen bekledningsindustri.

Forbruk.

Etter foreløpige beregninger utgjorde det private konsum i 1971 regnet i løpende priser 51 412 mill. kroner. Dette er en øking på 5494 mill. kroner eller 12 prosent fra 1970.

Prisindeksen for konsumvarer gikk ifølge nasjonalregnskapet opp med 6,7 prosent fra 1970 til 1971. Dette er en vesentlig sterkere prisstigning enn foregående år når en korrejerer for den ekstraordinære stigningen i prisnivået fra 1969 til 1970, som skyldes innføringen av merverdiavgift fra 1. januar 1970. Stigningen i konsumprisinivået fra 1970 til 1971 var også sterkere enn den gjennomsnittlig årlige stigningen i 1960-årene.

I volum økte det totale private konsumet med 5 prosent fra 1970 til 1971, regnet pr. innbygger var økingen 4,3 prosent. Veksttakten for totalkonsumet var omtrent som gjennomsnittet for de to foregående år, men noe høyere enn gjennomsnittet for etterkrigstiden. Regnet i løpende priser har det private konsumets andel av nettonasjonalproduktet stort sett vist en synkende tendens gjennom hele etterkrigstiden fra ca. 75 prosent like etter krigen til 64 prosent i 1971.

De foreløpige tall for relative volumendringer viser som tidligere år betydelig variasjoner mellom utgiftsgruppene. Sterkest vekst

i volum hadde konsumgruppene reiser og transport, møbler og husholdningsartikler samt fritidssysler og utdanning, mens konsumet av matvarer, drikkevarer og tobakk, bolig, lys og brensel og klær og skotøy vokste langsommere enn totalkonsumet.

Tabell 15 gir en oversikt over den prosentvise endring reelt sett for de enkelte utgiftsgrupper for det private forbruket.

Det offentliges forbruk (fellesforbruket) steg i volum med 4,8 prosent i 1971. Økingen i det sivile fellesforbruket var 6,3 prosent, det militære fellesforbruket steg med 0,5 prosent.

I tabell 16 er vekstratene for forbruk sammenliknet med vekstratene for bruttonasjonalproduktet de siste årene.

Investeringer.

Investeringsaktiviteten lå i 1971 på et enda høyere nivå under ett enn året før. De samlede bruttoinvesteringer i fast realkapital og lager ble betydelig høyere for 1971 under ett enn antatt i det reviderte nasjonalbudsjett for 1971. Dette skyldes vesentlig at lagerinvesteringene ble større enn regnet med. Etter foreløpige beregninger kom de samlede bruttoinvesteringene opp i 37,3 milliarder kroner regnet i løpende priser eller 4,7 milliarder kroner mer enn i 1970. Investeringsaktiviteten de siste årene har vært preget av en meget høy aktivitet i 1967, for deretter å avta i 1968 og 1969, da de samlede bruttoinvesteringer begge år lå under tallene for 1967. Deretter fikk man både i 1970 og 1971 meget høy investeringsaktivitet og en sterk øking i de samlede bruttoinvesteringer.

Regnet i volum økte de samlede bruttoinvesteringer med 7 prosent i forhold til 1970 mot en stigning på 23 prosent fra 1969 til 1970. De to årene med lav investeringsaktivitet, 1968 og 1969, viste en nedgang i bruttoinvesteringene regnet i faste priser på henholdsvis 8,6 prosent og 2,5 prosent.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital (uten lager) utgjorde i 1971 36 prosent av bruttonasjonalproduktet regnet i løpende priser mot 33 prosent i 1970. Skipsinvesteringene varierer ofte betydelig fra år til år. De betyr derfor mye for utviklingen i investeringene totalt, men lite for aktiviteten i den indre økonomien. De samlede bruttoinvesteringer i fast realkapital utenom skip og båter økte i volum med 6 prosent fra 1970 til 1971 mot vel 4 prosent året før. Bruttoinvesteringene i fast realkapital utenom skip utgjorde 28,9 prosent av bruttonasjonalproduktet i 1971 mot 28,6 prosent i 1970 og 28,4 prosent i 1969. En ser således at den vesentlige del av de store svingningene i investeringsaktiviteten kan forklares ved svingningen i investeringene i skip og båter.

Bruttoinvesteringene i fast kapital etter art viste stigning for alle

kategoriene. For bygninger og anlegg var stigningen 4,6 prosent i volum, for skip og båter var stigningen 32,7 prosent i volum, for annet transportmaterieell 1,2 prosent og for maskiner og annet utstyr 8,8 prosent i volum.

Tabell 17 viser bruttoinvesteringene etter art i 1971, og prosentvis endring fra året før.

Bruttoinvesteringene i offentlig konsumkapital regnet i volum økte med bare 2 prosent fra 1969 til 1970, men fra 1970 til 1971 var det igjen en markert stigning på 6 prosent i disse investeringene. Etter det reviderte nasjonalbudsjett for 1971 var det ventet at de kommunale investeringene ville stå for mesteparten av økingen, men den faktiske øking synes å ha blitt relativt kraftigst for statlig konsumkapital.

Den private andel av de totale bruttoinvesteringene har fra 1967 ligget mellom 67 prosent og 73 prosent. I 1967 var andelen 72,5 prosent, i 1968 70,5 prosent, for så i 1969 å synke til 67,2 prosent, i 1970 steg andelen til 70,3 prosent, for i 1971 igjen å nå 72,4 prosent.

Underskuddet på driftsregnskapet med utlandet ble rekordstort i 1971, nemlig 2,8 milliarder kroner mot 1465 mill. kroner i 1970. Som et følge av dette oversteg nettoinvesteringene den innenlandske sparing, som i 1971 utgjorde denne bare 83 prosent av investeringene. Den private sparingen er anslått til å gå ned med 523 mill. kroner fra 1970 til 1971, og dekket da bare 49 prosent av den samlede kapitaltilvekst i 1971. En må helt tilbake til 1958 for å finne et år lavere privat enn offentlig sparing. Da den private sparingen er sterkt påvirket av konjunkturbestemte variasjoner i selskapsparing, må en stor del av nedgangen i den private sparing fra 1970 til 1971 tilskrives dårlig konjunktur for en del av eksportnæringene.

Penger og finanser.

Budsjettforslaget for 1971 var basert på en netto fordringsøkning eller et overskudd før lånetransaksjoner på 200 millioner kroner. Til sammenligning kan nevnes at regnskapet for 1970 viste et underskudd før lånetransaksjoner på 346 millioner kroner, mens regnskapet for 1969 viste et overskudd på 136 millioner kroner. De budsjettmessige endringer som skatteomleggingen i 1970 førte med seg, gjør at en bør være forsiktig med å sammenligne regnskapstallene for 1970 og budsjettallene for 1971 med tall for tidligere år. De samlede utgifter viste etter budsjettforslaget for 1971 en stigning på 14 prosent i forhold til vedtatt budsjett året før.

Allt i alt tydet anslag ved årsskiftet på at overskuddet før lånetransaksjoner for 1971 ville bli på rundt 200 millioner kroner mot et

underskudd før lånetransaksjoner på 346 millioner kroner i 1970. Dette betyr en endring i saldoen på statsbudsjettet på 546 millioner kroner fra 1970 til 1971.

Fra 1. januar 1971 ble syketrygden, yrkesskadetrygden og arbeidsløshetsstrygden innlemmet i folketrygden. Etter denne utvidelsen dekker folketrygden ca. 97 prosent av de samlede utbetalinger fra den offentlige trygdesektoren når en holder barnetrygden utenfor. Fra samme tidspunkt ble det gjennomført en felles finansieringsordning og en forenklet administrasjon for alle trygder som går inn i folketrygden. De tidligere medlemspremier til syketrygden ble erstattet av en felles medlemsavgift som innkreves av skattemyndighetene med 3,2 prosent av antatt inntekt, mens arbeidsløshetstrygdens medlemspremie ble sløyfet. Arbeidsgivernes tilskudd beregnes fra 1. januar 1971 på samme grunnlag for alle stønadsordninger i folketrygden og arbeidsgiveravgiften ble hevet fra 8,8 til 13,0 prosent av pensjonsgrunnlaget. Samtidig ble satsene for tilskudd fra Staten og kommunene satt opp, slik at innbetalingene skulle tilsvare summen av de tidligere tilskudd til folketrygden og til de innkorporerte trygdene. Fra 1. januar 1971 ble også pensjonsandelen av medlemsavgiften til folketrygden forhøyet fra 4,0 til 4,5 prosent av pensjongivende lønnsinntekt, og fra 7,8 til 9,75 prosent av annen pensjongivende ervervsinntekt. Fra 1. juli ble arbeidsgiveravgiften og medlemsavgiften for lønnsinntekt hevet. Av betalingstekniske grunner ble dette gjennomført ved at arbeidsgiveravgiften ble satt opp fra 13,0 til 14,2 prosent med rett for arbeidsgiverne til å trekke 0,4 prosent av arbeidstakernes lønn.

Folketrygdens grunnbeløp ble fra og med 1. januar 1971 forhøyet fra 6800 til 7200 kroner og til 7500 kroner fra 1. mai.

De samlede utgifter for trygdeforvaltningen i 1971 er anslått til 12 228 millioner kroner, eller 2306 millioner kroner mer enn i 1970. Av utgiftene 1971 utgjorde stønadene etter de foreløpige anslag 11 469 millioner kroner og av dette falt 10 087 millioner kroner på folketrygden og 1209 millioner kroner på barnetrygden. En vesentlig del av økingen i utbetalingene fra trygdeforvaltningen gjelder sykestønader. Dette henger bl. a. sammen med gjennomføringen av den nye sykehusloven fra 1. januar 1970.

Folketrygdfondet hadde ved utgangen av 1971 en forvaltningskapital på anslagsvis 3700 millioner kroner, dette er en øking på nesten 900 millioner kroner i løpet av året, mot 591 millioner kroner i 1970 og 913 millioner kroner i 1969. I disse beløp inngår ikke den del av folketrygdens midler som forvaltes av Rikstrygdeverket. Ved utgangen av 1970 utgjorde denne delen 1064 millioner kroner. Av fondsøkningen i 1971 ble som i de to foregående år inntil 12 pro-

sent plassert som innskudd i forretnings- og sparebanker og resten i norske ihendehaverobligasjoner. Av ihendehaverobligasjonene ble ca. 68 prosent plassert i stats- eller statsgaranterte obligasjoner.

Et summarisk uttrykk for endringene i Statens samlede budsjett-politikk er størrelsen «overskudd før lånetransaksjoner» anvendt på stats- og trygdeforvaltningen under ett og uttrykt som prosent av bruttonasjonalproduktet. Dette prosenttallet, som i 1950-årene stort sett varierte mellom 3,0 og 1,5 prosent, var så lavt som 1,1 prosent i årene 1963—1965. I årene 1965 til 1969 varierte det rundt 2 prosent. I 1970 var det 0,2 prosent, mens det foreløpige tall er steget til 1,1 prosent i 1971.

Tabell 18 gir en oversikt over utviklingen på statsbudsjettet de siste årene, mens tabell 19 viser det offentliges inntekter.

På grunnlag av forventet utvikling i realinvesteringer og sparing la Regjeringen i nasjonalbudsjettet for 1971 opp til en samlet kredittførsel på 11 milliarder kroner. I revidert nasjonalbudsjett ble anslagene for netto realinvesteringer og underskuddet i utenriksøkonomien justert opp med om lag ½ milliard kroner. Økingen av kreditttilførselen ble forutsatt dekket ved økt kapitalinngang fra utlandet. Ifølge nasjonalbudsjett for 1972 ble den nødvendige kreditttilførsel i 1971 beregnet til 12 210 millioner kroner, dette er knapt 1,6 milliarder kroner mer enn i 1970. Av den samlede kreditttilførsel i 1971 ble 2,9 milliarder kroner finansiert ved direkte kapitalinngang fra utlandet, for finansiering av skipsimport, avdrag på tidligere skipslån, forskuddsbetaling o. l. Dette representerte en øking i opplåningen i utlandet på 670 millioner kroner i forhold til 1970. Etter dette hadde man i 1971 et behov for en øking i kreditttilførselen fra innenlandske finansieringskilder på til sammen ca. 900 millioner kroner.

I nasjonalbudsjettet for 1972 regnet Regjeringen med at netto realinvesteringene i 1971 ville stige med 10 til 11 prosent i forhold til nivået i 1970, og at de ville bli betydelig høyere enn tidligere antatt. Oppjusteringen av investeringsanslagene for 1971 skyldtes for det vesentlige at lagerinvesteringene ble større enn regnet med. Man ventet en oppbygging av lager av eksportvarer som følge av noe svakere avsetningsmuligheter for enkelte eksportnæringer. En regnet med at den store lagerøking i 1971 delvis kunne finansieres av bedriftenes egne midler, men lageroppbyggingen forutsatte dessuten en større kreditttilgang enn opprinnelig lagt til grunn for den økonomiske politikk. Denne investeringsutviklingen tilsa at den nødvendige kreditttilførsel i 1971 måtte bli på rundt 12,2 milliarder kroner, eller om lag 700 millioner kroner mer enn det en la opp til i revidert nasjonalbudsjett for 1971. Den sterke lagerøkningen i 1971

førte til at en lot utlånsøkingen fra forretnings- og sparebankene stige noe mer enn det kredittpolitikken opprinnelig tok sikte på. I budsjettet justerte en således opp rammetallene for forretningsbankene med 100 millioner kroner, og med samme beløp for sparebankene. Den økte kreditttilførselen i 1971 tok således sikte på å erstatte et kortvarig bortfall av eksportinntekter. Den stagnasjon som til dels preget verdensøkonomien i 1971, men som er ventet å bli avløst av ny aktivitetsstigning i 1972, førte derved bare i liten grad til produksjonsnedgang og plassoppsigelser i disse eksportbedriftene.

Kredittpolitikken.

Det ble i nasjonalbudsjettet for 1971 regnet med at virkningene av omleggingen til merverdiavgift og forskyvningene av betalingsterminene i 1970 stort sett vil få liten virkning for utviklingen på kredittmarkedet i 1971. Statens sparing som i 1970 var anslått til såvidt å dekke dens egne investeringer, ble for 1971 anslått å overstige investeringene med ca. 1900 millioner kroner. Samtidig var det en betydelig nedgang i den kommunale og private sparing fra det høye nivået i 1970.

Statens netto lånebehov på det norske kapitalmarkedet i 1971 var etter det opprinnelige budsjett for året ventet å bli bortimot 25 prosent mindre enn i 1970. For de øvrige sektorer gikk anslagene ut på en øking i lånebehovet via obligasjonsmarkedet på ca. 200 millioner kroner. Statens og andre låntakeres netto lånebehov ble anslått til nær 500 millioner kroner mindre enn i 1970. Totalt sett oversteg imidlertid etterspørselen etter lånemidler langt det en hadde realøkonomisk grunnlag for å gjennomføre. De kredittpolitiske tiltak som ble gjennomført i 1971 tok derfor, som i tidligere år, sikte på å begrense og fordele kreditttilførselen på en slik måte at den offentlige sektor ble sikret tilstrekkelige lånemidler.

Endel av de kredittpolitiske tiltakene som ble gjennomført høsten 1970 ble også gjort gjeldende for kredittmarkedet i 1971. Dette gjelder satsene for likviditetsreserver og også de vedtatte forskriftene om tilleggsreserver for forretningsbanker etter kredittlovens § 8. I regjeringsresolusjon av 12. november 1970 ble det også gitt bestemmelser som tok sikte på å regulere utlånsøkingen i de private finansieringsselskaper i 1971. Videre gjaldt reglene om plikt for banker, livsforsikringsselskaper og pensjonskasser og pensjonsfond til å øke sine beholdninger av ihendehaverobligasjoner i takt med økingen i forvaltningskapitalen.

I 1970 hadde bankene forsøkt å unndra seg likviditetsinndragningsbestemmelsene ved å oppta lån i utlandet og såkalte likviditets-

lån i Norges Bank. Reglene for likviditetslån i Norges Bank gikk ut på at de bare skulle opptas for å utjevne tilfeldige sesongmessige reduksjoner i den likviditetsreserve bankene skal holde av sikkerhetsmessige hensyn. I et nytt rundskriv fra Norges Bank av 23. desember 1970 ble det gitt nye forskrifter for kortsiktige likviditetslån til bankene. De nye reglene satte en minimums tidsgrense for likviditetslån til 7 dager. Tidligere var det ikke uvanlig at bankene f. eks. lånte for så korte perioder som en dag, f. eks. ved et månedsskifte. Videre ble det beregnet en såkalt lånekvote for hver enkelt bank.

Utover våren 1971 viste sparebankenes utlånstall en betydelig sterkere stigning enn forutsatt i det kredittpolitiske opplegg. Ved Kgl. res. av 4. juni 1971 skjerpet myndighetene kravene til sparebankene om å holde en reserve av primære likvider. I samme resolusjon og med øyeblikkelig virkning, ble det bestemt at tilleggsreservekravene på utlånsøkingen for de fem nordnorske forretningsbanker skulle oppheves. Dette var første gang myndighetene tok i bruk bestemmelsene i kredittlovens § 5, 3. ledd, om adgang til forskjellsbehandling etter geografisk beliggenhet. Bakgrunnen var det store finansieringsbehovet i fiskerinæringen.

Ved lov av 18. juni 1971 ble lov om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene av 25. juni endret på en rekke punkter.

Den 23. juni 1971 ble det med hjemmel i endringene i kredittloven i Kgl. res. gitt nye bestemmelser om forretningsbankenes plasseringsplikt. Videre ble kravene til forretningsbankenes primære likvider skjerpet.

I midten av oktober 1971 ble bestemmelsen om geografisk differensiering av kredittpolitiske virkemidler tatt i bruk på ny. Tiltakene besto i lettelser i plasseringsplikten og kravene til primære reserver for kredittinstitusjoner med hovedkontor i Nord-Norge. Hensikten med endringene var å gjøre det lettere for næringslivet og kommuner i Nord-Norge å få lån. Det er en forutsetning at de midler som ble frigjort ble brukt i landsdelen og ikke til innskudd eller utlån andre steder.

II. Tariffrevisjoner — økonomisk politikk

Prisstoppen.

På bakgrunn av den akselerende prisutvikling mot slutten av 1970, vedtok LOs representantskap 20. november 1970 å foreslå følgende:

1. Midlertidig prisstopp ut året 1971.
2. Bevilgning av ekstraordinære subsidier til nedsettelse av prisen på viktige matvarer.
3. En ytterligere tilstramning i kreditten fra private kredittinstitusjoner.

Regjeringen vedtok i desember en rekke tiltak av prisdempende karakter, bl. a. en prisstopp med virkning fra 20. november 1970.

Prisstoppen ble opprettholdt til 15. november 1971. Arbeiderpartiregjeringen vedtok å oppheve prisstoppen på dette tidspunkt for at de eventuelle virkninger av opphevelsen skulle slå ut før tariffoppgjøret våren 1972.

For å sikre at overgangen ikke skulle føre til et plutselig prishopp, ble det samtidig vedtatt å innføre en ordning med *forhåndsmelding*

- a) om prisforhøyelser som storbedrifter akter å sette i verk.
- b) om forhøyelse av veiledende videresalgspriser for nærings- og nytelsesmidler, vaske- og rengjøringsartikler, tekstilvarer for bekledning og husgeråd, skotøy, elektriske husholdningsartikler, møbler, radio og TV.

Videre ble det for tiden inntil 15. januar 1972 satt *forbud* om avanseforhøyelse ved fastsettelsen av veiledende videresalgspriser for andre varer enn nevnt under pkt. b.

I løpet av prisstopperioden var det gitt visse dispensasjoner for å hindre urimelige utslag av bestemmelsene. Således ble det bestemt at bedriftene kunne kompensere for kostnader tilsvarende 40 øre pr. arbeidet time i forbindelse med indekstilleggene i april, og det ble gitt visse bransjemessige og bedriftsvise dispensasjoner utover dette. Ellers ble prisstoppbestemmelsene praktisert strengt.

For øvrig viser vi til beretningen for 1970 side 72—77.

Indeksoppgjøret.

Ved tariffrevisjonen i 1970 ble det enighet om en automatisk indeksregulering med 7½ øre pr. poeng pr. time for voksne arbeidere og med 5 øre pr. time pr. poeng for unge arbeidere og lærlinger. I den offentlige sektor ble det enighet om en tilsvarende bestemmelse.

Det var forutsatt bare en indeksregulering i løpet av tariffperioden, for den private sektor fra den dag indekstallet pr. 15. mars

1971 ble offentliggjort. I den offentlige sektor skulle reguleringen finne sted 1. mai 1971.

Fra mars 1970 til mars 1971 steg konsumprisindeksen med 7,9 poeng, og det ga et lønnstillegg på 59 øre pr. time for voksne arbeidere og 40 øre til unge arbeidere og lærlinger. For uke- og månedslønne ble tilleggene henholdsvis kr. 25.08 og kr. 108.56 for voksne og kr. 17.00 og kr. 73.60 for unge arbeidere.

I den offentlige sektor var utgangspunktet for reguleringen konsumprisindeksen pr. 15. april 1970, og den skulle da sammenliknes med tallet for april 1971. Stigningen var på 7,6 poeng, som ga et tillegg på 4,56 prosent, minst kr. 1220.00 pr. år. For unge tjenestemenn og lærlinger ble tillegget 3,04 prosent, minst kr. 815.00 pr. år.

Indeksregulering — høstfagene.

Ifølge overenskomstene mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Handelens Arbeidsgiverforening og Den Kooperativ Tarifforening ble det indeksregulering fra 16. august på grunnlag av indekstallet pr. 15. juli, som var steget med 5,8 poeng siden forrige regulering.

Resultatet ble:

For personlige lønninger og for funksjonærer med lønn på kr. 1500.00 eller mer pr. måned fikk man kr. 80.00 pr. måned. Funksjonærer med lønn under kr. 1500.00 fikk kr. 53.00 pr. måned.

Ukelønne med kr. 346.00 eller mer fikk kr. 18.50 pr. uke. Ukelønne med mindre enn kr. 346.00 fikk kr. 12.25 pr. uke.

Timelønne med kr. 8.15 eller mer fikk 43 øre pr. time. Timelønne med mindre enn kr. 8.15 fikk 29 øre pr. time.

For Statens veiarbeidsdrift, Statens havnevesen, Statens fyr- og merkevesen og Statens jernbane- og kraftanlegg — avtalene med Norsk Arbeidsmandsforbund — ble det indeksregulering fra 1. oktober. Reguleringsbestemmelsen var for øvrig den samme som i den offentlige sektor. Dessuten kom fortjenesteutviklingsgarantien inn i bildet for enkelte grupper.

Resultatet ble:

Veiarbeidsdriften: Indekstillegget ble 3,72 prosent og utgjør fra 45—57 øre pr. time for 42½ timers uke og 6,5 prosent mer for 40 timers uke. Vedlikeholdsarbeiderne fikk dessuten fortjenesteutviklingsgaranti fra 27—36 øre pr. time. Når det gjelder fortjenesteutviklingsgarantien for anleggsarbeiderne var det seks fylker dette ble aktuelt for, og tillegget ble fra 18—50 øre pr. time. For akkord, både for vedlikeholdsarbeiderne og anleggsarbeiderne, ble tillegget 61 øre pr. akkordtime for 42½ timers uke og 65 øre for 40 timers uke.

Statens jernbane- og kraftanlegg: Indekstillegget for 42½ timers uke ble 65 øre og for 40 timers uke 69 øre pr. time. Her kom fortjenesteutviklingsgarantien ikke til anvendelse.

Brakkebetjeningen, både for veiarbeidsdriften og Statens jernbane- og kraftanlegg:

Indekstillegg: 45 øre pr. time — kr. 19.15 pr. uke.

Fortjenesteutviklingsgaranti: 50 øre pr. time — kr. 21.25 pr. uke.

Samlet tillegg: kr. 40.40 pr. uke.

Statens havnevesen: Samme tillegg som for veiarbeidsdriften.

Statens fyr og merkevesen: Indekstillegg og fortjenesteutviklingsgaranti 6,22 prosent på ordinær lønn og andre tillegg.

For bygningsavdelingen i Vassdragsvesenet: Samme tillegg som for veiarbeidsdriften, men 50 øre i fortjenesteutviklingsgaranti.

I *gravørforlaget* ble det indeksregulering fra 1. oktober med 50 øre timen.

For *hoteller, restauranter, kaféer m. v.* ble det indeksregulering fra 10. november på grunnlag av indekstallet pr. 15. oktober. Resultatet ble at voksne arbeidere fikk kr. 91.00 pr. måned + en fortjenesteutviklingsgaranti på kr. 39.00 pr. måned. Unge arbeidere fikk kr. 60.00 pr. måned.

For *musikerne* ble det også indekstillegg fra 10. november. Tillegget ble på kr. 91.00 pr. måned. Dessuten fikk noen ganske få musikere tillegg på grunnlag av fortjenesteutviklingsgarantien.

I *utenriksfarten* ble det gitt indekstillegg fra 1. desember med 4,2 prosent på alle satser, likevel ikke mindre enn kr. 90.00 pr. måned for voksne sjømenn og kr. 60.00 pr. måned for unge sjømenn.

Journalister i A-pressen fikk et indekstillegg på 3,7 prosent og et generelt tillegg på 4 prosent.

Tariffrevisjoner.

Det var bare en tariffrevisjon i 1971, og den gjaldt handelsfunksjonærene, dvs. tariffavtalen mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Handelens Arbeidsgiverforening og Den Kooperative Tarifforening. Oppgjøret gikk til mekling, og et meklingsforslag ble sendt til avstemning og vedtatt av begge parter.

Resultatet ble i hovedtrekk:

1. Alle lønnssetser heves, 10-årssatsen med kr. 200.00 pr. 16. oktober 1971 og ytterligere med kr. 100.00 pr. 16. oktober neste år. Det samlede tillegg på 10-årssatsen utgjør da 13,8 prosent i Oslo og 14,1 prosent i landet for øvrig. De underliggende skålasatsene forhøyes prosentvis sterkere.
2. Alle personlige lønninger heves. De som er lønnet over 10-års-

satsen får 70 prosent av det denne sats er hevet med, det vil si kr. 140.00 pr. 16. oktober 1971 og kr. 70.00 pr. 16. oktober neste år.

3. Tillegg for ubekvem arbeidstid innføres fra kl. 17—17.15 for de fem første dager i uken, med 30 prosent i tillegg til time-lønnen.
4. På lørdager gis et ubekvemhetstillegg på 60 prosent etter kl. 14.15.
5. Alternative sykelønnsbestemmelser kan innføres som prøveordning hvis arbeidsgiveren og personalet blir enige om det.
6. Matpenger forhøyes fra kr. 8.00 til kr. 10.00.
7. Bestemmelsene om skoleansiennitet er noe forbedret.
8. Fridagsordningen skal også gjelde for deltidsfunksjonærer som arbeider minst 5 timer pr. dag.
9. Begrensningen om at fridagene ikke skal gjelde butikker med mindre enn 3 heltidsansatte er bortfalt.
10. Bestemmelse om at fagforeningskontingent skal trekkes i firmaer med mer enn 20 ansatte.

Fortjenesteutviklingsgaranti.

For å sikre arbeidstakere med liten eller ingen fortjenesteutvikling i tariffperioden del i velstandsøkningen, fikk en ved tariffrevisjonen 1970 gjennomført en bestemmelse om fortjenesteutviklingsgaranti.

I avtalen heter det:

«Hvis den gjennomsnittlige timefortjeneste (ekskl. overtidstillegg og helligdagsbetaling) i henhold til N.A.F.s statistikk for voksne arbeidere innenfor det enkelte overenskomstområde fra 3. kvartal 1969 til 3. kvartal 1970 ikke er steget med minst 35 øre utover den tariffmessige stigning som følge av tariffrevisjonen 1970, skal den gjennomsnittlige timefortjeneste for samtlige voksne arbeidere innenfor overenskomstområdet heves med differansen mellom 35 øre og den fortjenesteøkning utover den tariffmessige som har funnet sted i tidsrommet 3. kvartal 1969 til 3. kvartal 1970. Reguleringen skal foretas fra samme tidspunkt som indeksreguleringen våren 1971 blir gjennomført.»

På grunn av press på arbeidsmarkedet og vesentlig lønnsглиndning fikk bestemmelsen om fortjenesteutviklingsgaranti ikke den betydning som den opprinnelig var tiltenkt. Ifølge Økonomisk kontor synes det som om garantitilleggene fikk betydning for om lag 15 prosent av lønnstakerne innenfor LO—N.A.F.-området. Beregnet som et gjennomsnitt for alle timeverk tilsvarte garantitillegget 2,2 øre.

For arbeidstakere ansatt i offentlig virksomhet fikk fortjeneste-utviklingsgarantien en noe annen utforming. Til disse ble det gitt et tillegg i fortjenesten på 2,5 prosent fra 1. mai 1971.

Arbeidskonflikter 1971.

I 1971 har det ikke vært noen *godkjente* konflikter. En søknad om å iverksette arbeidsstans ble trukket tilbake.

Tariffrevisjonen 1972.

Representantskapet behandlet på møtet 23. og 24. november rettingslinjene for tariffrevisjonen 1972. Samtidig behandlet Representantskapet en innstilling fra et nedsatt utvalg som skulle komme med forslag når det gjelder oppgjørsformene.

Utvalget for oppgjørsformene la fram en konklusjon som Representantskapet sluttet seg til, med en tilføyelse i punkt I. Vedtaket fikk dermed denne ordlyden:

«I. Representantskapet antar at det ikke med bindende virkning for framtidige representantskapsmøter kan fastsette regler for hvilke oppgjørsformer som skal nyttes i framtida.

Representantskapet antar videre at noe slikt heller ikke vil være hensiktsmessig fordi dette må avgjøres konkret i hvert enkelt tilfelle under hensyntaken til alle relevante forhold. Ved fastsettingen av hvilke oppgjørsformer som skal nyttes i det enkelte konkrete tilfelle, må LO ha for øye det ansvar LO har for å styre og lede lønnsutviklingen i landet, herunder det særlige ansvar som LO har for å ivareta og bedre lønns- og arbeidsvilkårene for de svakest og dårligst stilte gruppene.

Representantskapet vedtok her følgende tilføyelse til innstillingen:

Dessuten må man sørge for at forbundene får anledning til å forhandle om endringer i avtalen med sikte på å få disse i pakt med den teknologiske utvikling og de faktiske arbeidsforhold.

II. Fagorganiserte ved bedrifter som ikke står tilsluttet N.A.F. bør delta i avstemningen vedrørende forslag for N.A.F. dersom det for slike bedrifter er sluttet tariffavtale om at man skal følge overenskomsten med N.A.F. eller dersom det ved slike bedrifter ikke er opprettet tariffavtale.

Fagorganiserte ved bedrifter som ikke er tilsluttet N.A.F. og hvor det er sluttet særlig tariffavtale med bestemmelser som avviker fra overenskomsten med N.A.F. for dette tariffområde må stemme særskilt over forslag til endringer av sådan overenskomst med bedriften.

Dersom overenskomst med N.A.F. antas å ville være retningsgivende på vesentlige punkter for deres egen overenskomst, bør de dessuten også kunne delta i avstemningen over slik overenskomst med N.A.F.»

Om tariffrevisjonen i 1972 gjorde Representantskapet ellers dette vedtaket:

«Den økonomiske situasjon i Norge i inneværende tariffperiode har vært preget av etterspørselspress og sterk prisstigning. Det har generelt vært full sysselsetting og øking i produksjon og produktivitet, men svakere enn vanlig.

I den nylig framlagte foreløpige innstilling fra Det tekniske beregningsutvalg er det gitt en hel del faktiske opplysninger om den utvikling som har funnet sted.

Bruttonasjonalproduktet økte med 3,5 prosent fra 1969 til 1970, og er — ifølge nasjonalbudsjettet — beregnet å øke med 5,1 prosent fra 1970 til 1971. Produktivitetsveksten var på 2,0 prosent fra 1969 til 1970, og vil trolig bli på 4,0 prosent fra 1970 til 1971.

Etter den foreløpige innstilling fra Det tekniske beregningsutvalg steg årslønnen for voksne arbeidere i industrien med 10,7 prosent fra 1969 til 1970, og vil etter anslagene stige med 12,2 prosent fra 1970 til 1971. Da konsumprisindeksen økte med 4,5 prosent fra 1969 til 1970 (ekskl. de direkte virkninger av innføringen av 20 prosent moms) og etter anslagene vil øke med 6,1 prosent fra 1970 til 1971, gir dette en reallønnsøkning på 5,9 prosent fra 1969 til 1970, og på 5,7 prosent fra 1970 til 1971.

På grunn av den sterke lønnsglidningen dekker disse gjennomsnittstallene over store variasjoner.

En av de konklusjoner en kan trekke ut av disse tallene er at forskjellen i lønnsutviklingen for grupper med og uten (med stor eller liten) lønns- glidning er større enn vanlig. Dette er et forhold som nødvendigvis må få betydning for opplegget av tariffrevisjonen 1972.

Beregningsutvalget har i sin foreløpige innstilling også søkt å vurdere den framtidige utvikling, både den aktuelle konjunktursituasjon og mulige virkninger av ulike «størrelser» for inntektsoppgjørene 1972 på f. eks. slike forhold som prisutvikling og eierinntekter. Det er klart at utvalget når det gjelder disse ting står på svakere grunn enn der de beskriver en utvikling som har funnet sted.

Konjunktursituasjonen er i øyeblikket ikke den beste. Det knytter seg også en viss usikkerhet til utviklingen framover, da denne blant annet vil være avhengig av de økonomisk-politiske tiltak som gjennomføres i de ulike land for å bedre situasjonen. Det er imidlertid grunn til å regne med at en vil stå overfor en lysere konjunktursituasjon framover våren 1972 enn tilfelle er i dag.

Av dette kan en når det gjelder opplegget til tariffrevisjonen 1972 trekke den konklusjon at fastsettingen av det generelle lønnskrav bør utstå inntil en har fått større klarhet over konjunkturutviklingen internasjonalt og her i landet.

Representantskapet mener at det ved tariffrevisjonen 1972 må legges størst vekt på at lavtlønsgruppene får et tillegg, slik at kløften mellom de høyt- og de lavtlønte blir minst mulig. Et generelt tillegg må også gis.

Lønnsglidningsgarantien som vi fikk gjennomført i 1970, må forbedres og gjøres gjeldende for den enkelte ansatte.

Da vi i denne tariffperiode høyst sannsynlig vil få nedsatt pensjonsalderen til 67 år, vil vi ikke fra LOs side reise krav om generell nedsettelse av arbeidstiden. For skiftarbeidere på helkontinuerlig skift, turnusordninger som kan sammenliknes med dette og arbeid under dagen, kreves arbeidstiden forkortet til 38 timer pr. uke i gjennomsnitt. Ordinære to-skiftsarbeidere og turnusarbeidere med arbeid på søn- og helligdager skal ha sin arbeidstid forkortet til 40 timer pr. uke i gjennomsnitt.

Skiftgodtgjørelse i kroner og øre skal forhøyes med samme prosentats som det generelle tillegg.

Det må dessuten kreves at man får en avtale om 5 dagers uke, der dette er mulig.

Avlønning og tidsfaktor i forbindelse med beredskapsvakter må også tas opp ved forhandlingene.

Ved overtidarbeid betales overtidsgodtgjørelsen på timefortjenesten — og ikke som nå på bare timelønn.

Det reises krav om kompensasjon ved fridager med full lønn for ansatte som normalt tjenestegjør på helligdager og høytidsdager som faller på ukens hverdager.

Aldersgrensen for unge arbeidere endres fra 19 til 18 år.

Prinsippet om at en del av det generelle lønnstillegg skal kunne overføres til forhandlinger på den enkelte bedrift, må også tas opp.

Likhetsspørsmålene som lønn under sykdom, lønn ved militærtjeneste, siviltjeneste og repetisjonsøvelser samt tjeneste i Sivilforsvaret som medfører arbeidstap, lønn under kortere permisjoner m. v., må tas opp under forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening, likeledes må lønnssystemene tilpasses. Likelønnsprinsippet i avtalen mellom N.A.F. og LO om godtgjørelse for helligdager og 1. og 17. mai må få en klar formulering.

Avtaleperioden bør være 2 år, og må inneholde indeksreguleringsbestemmelser som sikrer lønnstakerne mot virkningene av en ugunstig prisutvikling.

Spørsmålet om at de tarifferte tillegg som gis ved tariffrevisjon, indeksregulering eller ved lønnsglidningsgaranti bare skal gis til organiserte lønns-takere, kreves opptatt. På samme måte kreves det at ved innskrenkninger i arbeidsstyrken skal de organiserte ha fortrinnsrett til fortsatt arbeid. Krav om kontingenttrekk som har vært reist tidligere, reises på ny.

De krav som er nevnt, må utformes og reises av Landsorganisasjonen overfor Norsk Arbeidsgiverforening.

Representantskapet forutsetter at oppgjørets sluttresultat må tilpasses den enkelte tariffavtale. Denne tilpassing skjer gjennom forhandlinger mellom det enkelte forbund og dets tariffmotpart. Om nødvendig deltar LO i forhandlingene.

Som følge av at tariffrevisjonen 1972 ikke kan gjennomføres på samme måte over alt i arbeidslivet og på bakgrunn av spesielle lønnsystemer, må det for innenriksfarten, handel- og kontorsektoren, rutebilene, kjøttindustrien, baker- og konditorfaget, hermetikkfabrikkene, jernbanebetjeningen ved LKAB, skredderfaget, trelastutsalgene og rengjøringsoverenskomsten, føres separate forhandlinger. Forhandlinger føres også for de grafiske grupper for å få behandlet de spesielle tekniske skjevheter man har i disse yrker.

Innen den offentlige sektor — stat og kommune — må det også føres spesielle forhandlinger da lønnsutviklingen i disse områder i gjennomsnitt

i tariffperioden ikke har vært den samme som i den private sektor. Sekretariatet må derfor i samråd med Statstjenestemannskartellet og forbundene i kommunesektoren utforme de spesielle krav som må stilles.

For å styrke miljø- og vernearbeidet på den enkelte bedrift, skal det dersom en av partene ber om det, nedsettes et verne- og miljøutvalg som skal ha til oppgave å arbeide for et bedre miljø ved bedriften. Verne- og miljøutvalget bør bestå av representanter fra de ansatte og bedriften.

Utvalgets størrelse avtales mellom partene på bedriften.

I utvalget skal bedriftslege, hovedverneombud, vernesjef eller en annen ansvarlig representant fra ledelsen være med. De ansattes representanter i utvalget skal ha samme status som tillitsmenn i Hovedavtalens § 3, kapittel 3.

Landsorganisasjonen må ved denne tariffrevisjon overfor myndighetene kreve at den økonomisk ramme som en kommer fram til ved forhandlingene mellom N.A.F. og LO for det private næringsliv, også må gjelde for alle andre som skal ha sine inntekter og lønninger revidert.

Dessuten må en overfor myndighetene kreve at en betydelig del av den nye jordbruksavtalens utgifter blir tatt over statsbudsjettet.

Vi vil også måtte kreve av myndighetene at de iverksetter en skjerpet prisovervåking, slik at de lønnstillegg som gis blir reelle tillegg, og ikke blir oppspist for store gruppers vedkommende kort tid etter inntektsoppgjørene.

Under disse forutsetninger vil Representantskapet gå inn for samordning av lønns- og inntektsoppgjørene for de tariffavtaler som har utløp første halvår 1972. Representantskapet gir samtidig Sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav som skal stilles.

Vedlegg til vedtak om tariffrevisjonen 1972.

Representantskapets vedtak om godtgjørelse for helligdager og 1. og 17. mai.

A-ordningen.

I.

«Godtgjøringen»

Pkt. 7.

Merknader:

- b) Skiftarbeidere som mister skift foran høgtids- og helligdager på grunn av arbeidstidsbestemmelsene i *Lov om 1. og 17. mai* og Arbeidervernloven, skal ha godtgjøring for dette skift som for en helligdag.

Hvis det tapes en del av skiftet på disse dager, skal godtgjøringen være forholdsvis etter den tid de taper.

Motivering:

For 2-skiftarbeidere med arbeidstid fram til kl. 24.00 på 2net skift får etter någjeldende bestemmelser ikke godtgjøring for den del av skiftet de taper mellom kl. 22.00 og kl. 24.00 dagen før 1. og 17. mai.

Vi foreslår derfor teksten utvidet med de ord som er «fremhevet».

Sekretariatets behandling av tariffkravene

Sekretariatet drøftet nærmere tariffkravene i flere møter etter møtet i Representantskapet. Kravene ble overlevert Norsk Arbeids-

giverforening 20. desember, men uten at kravet for lønningenes vedkommende var endelig fastsatt. Vi gjengir her kravene i sin helhet slik de ble etter at Sekretariatet 17. januar 1972 hadde fastsatt den økonomiske rammen.

Godtgjøring for helgedager, 1. og 17. mai.

Godtgjøring for helgedager og 1. og 17. mai beregnes etter den gjennomsnittlige fortjeneste for menn og kvinner.

A-ordningen.

Under avsnittet om *godtgjøring* endres merknaden b i punkt 7, og får følgende ordlyd:

Skiftarbeidere som mister skift foran *høgtids-* og *helgedager* på grunn av arbeidstidsbestemmelsen i *Lov om 1. og 17. mai* og i *Arbeidervernloven*, skal ha *godtgjøring* for dette skift som for en *helgedag*. Hvis det tapes en del av skiftet på disse dager, skal *godtgjøringen* være forholdsvis etter den tid de taper.

(Endringene er fremhevet).

Generelt tillegg.

Innenfor hvert overenskomstområde gis et generelt tillegg på kr. 0.60 pr. time.

En del av det generelle lønnstillegg skal kunne overføres til forhandlinger på den enkelte bedrift.

Lavtlønnstillegg.

Det gis et lavtlønnstillegg begrenset oppad til kr. 0.75 pr. arbeidet time.

Lavtlønnstillegget gis i forhold til fortjenestenivået innenfor den enkelte bedrift utregnet etter gjennomsnittet for menn og kvinner.

Fortjenesteutviklingsgaranti.

Hvis fortjenesteutviklingen for den enkelte ansatte i det første året av avtaleperioden ikke har steget med minst kr. 0.50 pr. time ut over det avtalemessige tillegg, skal vedkommende ha et ekstra lønnstillegg som svarer til skilnaden mellom kr. 0.50 og den fortjenesteutvikling som vedkommende har hatt.

Varighet og indeksregulering.

Det forutsettes en avtaleperiode på 2 år med indeksreguleringsbestemmelser.

Arbeidstidsspørsmål.

For skiftarbeidere på helkontinuerlig skift, turnusordninger som kan sammenliknes med dette og arbeid under dagen, forkortes arbeidstiden til 38 timer i uka i gjennomsnitt.

For dem som arbeider på ordinært 2-skift og turnus med arbeid på søn- og helgedager, forkortes arbeidstida til 40 timer i uka i gjennomsnitt.

Det gis full kompensasjon for den forkortede arbeidstid på alle skiftarter.

Skiftgodtgjøring i kroner og øre forhøyes med samme prosent-sats som det generelle tillegg.

Avlønning og tidsfaktor i forbindelse med beredskapsvakter drøftes nærmere under de sentrale forhandlingene og forutsettes senere behandlet i forbindelse med de forbundsvise drøftelser.

Ansatte som normalt tjenestegjør på helgedager og høgtidsdager som faller på ukens hverdager, skal ha dette kompensert ved fridager med full lønn.

Overtidsgodtgjørelse beregnes på timefortjenesten.

Arbeidstida må der dette er mulig innrettes på 5 dagers uke.

Likhetsspørsmål m. v.

Man tar sikte på å innføre felles regler for alle ansatte når det gjelder lønn under sykdom, lønn under militærtjeneste, siviltjeneste og repetisjonsøvelser og tjenester i sivilforsvaret som medfører arbeidstap, lønn under kortere permisjoner og andre forhold der det er rimelig at vilkårene for de forskjellige kategorier av ansatte er like eller likeverdige.

Lønnssystemene.

Man tar sikte på en tilpasning av lønnssystemene for arbeidere og funksjonærer.

Aldersgrensen for unge arbeidere i avtalen senkes fra 19 til 18 år.

Miljø- og vernearbeid.

Dersom en av partene i den enkelte bedrift krever det, skal det opprettes et verne- og miljøutvalg med den oppgave å arbeide for et bedre miljø i bedriften. Verne- og miljøutvalget bør bestå av representanter fra de ansatte og bedriften, og utvalgets størrelse avtales mellom partene i bedriften. Bedriftslege, hovedverneombud, vernesjef eller en annen ansvarlig representant fra ledelsen bør være med i utvalget. Representantene for de ansatte i utvalget skal ha samme status som tillitsmenn etter Hovedavtalens kap. 3, § 3.

Andre saker.

Ved forhandlingene ønsker Landsorganisasjonen følgende spørsmål tatt opp til drøfting:

De tarifferte tillegg som gis ved tariffrevisjon gjelder bare for organiserte arbeidstakere. Det samme gjelder tillegg som gis som følge av indeksregulering og ved fortjenesteutviklingsgaranti.

Trekk av fagforeningskontingent.

Ved innskrenkninger i arbeidsstyrken skal de organiserte ha fortrinnsrett til fast arbeid.

De spørsmål som partene etter tariffrevisjonen i 1970 var enige om å drøfte i tariffperioden og som ennå ikke er løst, forutsettes behandlet videre under tariffrevisjonen 1972.

Kontaktutvalget.

Det ble holdt et orienterende møte i Kontaktutvalget hos Statsministeren 4. november.

Demokrati i bedriftslivet.

Ved Kongelig resolusjon av 5. januar 1968 ble det oppnevnt et utvalg for å utrede de forskjellige spørsmål som vanligvis sammenfattes under betegnelsen Demokrati i bedriftslivet. Utvalget fikk høyesterettsdommer E. F. Eckhoff, Oslo, til formann, og Landsorganisasjonen ble representert i utvalget ved Tor Aspengren og Harry O. Hansen. Dessuten deltok Egil Ahlsen som rådgiver for LOs representanter. Utvalget avgav sin innstilling 8. februar 1971. Det var ikke enighet i komitéen, og dissensen gjaldt i det vesentlige spørsmålet om bedriftsforsamlinger og styrerepresentasjon for de ansatte. Tre medlemmer av komitéen gikk inn for styrerepresentasjon i aksjeselskaper som sysselsetter mer enn 200 arbeidstakere. LOs representanter holdt prinsipielt på opprettelse av en bedriftsforsamling hvor en tredjedel av medlemmene skal være representanter for de ansatte. Arbeidsgiverforeningens representanter fremholdt at de ikke hadde mandat til å binde sine medlemsbedrifter, men at de ville medvirke til en prøveordning.

Under sakens videre behandling holdt Landsorganisasjonen fast på sitt forslag om opprettelse av bedriftsforsamlinger, men foreslo dessuten at de ansatte skulle ha minst to medlemmer av styret i bedrifter på mellom 50 og 200 ansatte. Uttalelse om dette ble gitt fra LO i brev av 26. april 1971, og i brevet heter det bl. a.:

«1. Generalforsamlingen.

Landsorganisasjonen har ingen merknader å gjøre til komitéens inn-

stilling når det gjelder spørsmålet om representasjon for de ansatte på generalforsamlinger.

2. *Bedriftsforsamlingen.*

Landsorganisasjonen kan ikke se at det alternativ som komitéens flertal har satt fram forslag om, kan gi noen tilfredsstillende løsning av det bedriftsdemokrati som det nå er spørsmål om å etablere.

Landsorganisasjonen vil derfor på det sterkeste støtte og anbefale forslaget fra Aspengren og Hansen om opprettelse av bedriftsforsamlinger. Landsorganisasjonen vil også si seg enig i den begrunnelse som disse har gitt for sitt forslag i den foreliggende innstilling.

Landsorganisasjonen kan ikke se at det er framkommet slike alvorlige innvendinger mot dette forslaget at forslaget av noen sådan grunn bør oppgis.

3. *Styret.*

Skulle forslaget om bedriftsforsamlinger mot formodning ikke føre fram, vil Landsorganisasjonen be om at det da under enhver omstendighet må bli foretatt en sådan endring i Aksjeloven at de ansatte blir tilsikret rett til å velge 2 medlemmer av selskapets styre, forutsatt at et flertall av de ansatte i det enkelte selskap ønsker dette.

Landsorganisasjonen kan ikke se at det foreligger tilstrekkelige sterke saklige grunner for at en sådan lovfestet styrerepresentasjon blir avgrenset til bare å gjelde industribedrifter med over 200 ansatte. Det må være tilstrekkelig at grensen for antallet ansatte settes til f. eks. 50.

Landsorganisasjonen vil som særskilt begrunnelse for dette sitt standpunkt få anføre at de samme grunner som taler for en direkte styrerepresentasjon for de ansatte i bedrifter med over 200 ansatte med like stor tyngde taler for en sådan representasjon i bedrifter med mellom 50 og 200 ansatte.

Landsorganisasjonen vil understreke at den ikke finner noen av de forslag som er satt fram av flertallet i spørsmålet vedrørende bedriftsforsamling — styrerepresentasjon tilfredsstillende for Landsorganisasjonens medlemmer.

Det må i så måte være tilstrekkelig å vise til at det i denne saken er spørsmål om å innføre en mer demokratisk styreform enn hva man har i dag, og at dette mål ikke nåes ved å henlegge avgjørelsen av dette spørsmål til den enkelte bedriftseiers forgodtbefinnende, noe som ville bli tilfelle etter flertallets innstilling. En sådan løsning ville endog i seg selv være udemokratisk.

4. *Administrasjon.*

Landsorganisasjonen vil sterkt understreke betydningen av hva den samlede komité framholder, om at de ansatte ved sine tillitsmenn og også på annen måte må komme sterkere inn ved behandlingen av saker som hører inn under administrerende direktør, før slike saker kommer til behandling i styret, men at dette ikke er noe realistisk alternativ til Aspengrens og Hansens forslag om sterkere innflytelse i de direkte besluttede organer.»

I brev av 16. september 1971 uttalte Landsorganisasjonen seg om et foreløpig utkast til lov om endringer i Aksjeloven, og vi gjengir LOs merknader:

«I § 50, siste avsnitt, er det foreslått at alle styremedlemmer skal velges av bedriftsforsamlingen.

I mange selskaper har man vedtektsfestet den ordning at direktøren — forretningsføreren — skal være medlem av styret. Dersom det med den regel som nå er foreslått er meningen å oppheve denne ordning for sådanne selskaper, har vi intet å bemerke til bestemmelsen. Er derimot meningen at administrerende direktør — forretningsfører — fortsatt skal være medlem av styret i de tilfeller hvor dette er vedtektsfestet, må vi derimot be tatt under overveielse å få direkte lovfestet at ansettelse av administrerende direktør — forretningsfører — i så tilfelle også hører under bedriftsforsamlingen.

Under henvisning til Aksjelovens § 50 A vil vi gjerne gjøre det klart at vi har forstått de nye lovbestemmelsene som nå foreslås innført i loven slik at disse skal gjelde alle aksjeselskaper — også de selskaper som omfattes av § 50 A fordi Staten eier alle aksjene, og vi vil be om at dette kommer klart til uttrykk under det videre arbeid med loven slik at det ikke senere kan oppstå noen tvil om dette.

Vi har videre forstått det foreliggende utkast slik at der hvor det blir opprettet bedriftsforsamlinger, så skal disse avløse og tre i stedet for de representantskaper som måtte forefinnes. Også dette bør komme klart til uttrykk under det videre arbeid med loven.

Landsorganisasjonen har under hele sitt arbeid med disse spørsmålene lagt stor vekt på at bedriftsforsamlingen skal være noe annet og mer enn bare et kontrollorgan og at ordningen med bedriftsforsamlinger må bygges ut slik at bedriftsforsamlingene blir det forum hvor styret skal svare for sine disposisjoner og at bedriftsforsamlingene i det hele tatt trekkes inn som et organ som aktivt kan influere på selskapets ledelse og drift. Med henblikk på dette ber en tatt under velvillig overveielse å få tilført loven som en forsterkelse av den tilføyelse som er foreslått gjort i § 64 første ledd følgende:

«Styret skal rådføre seg med bedriftsforsamlingen i alle saker av større betydning før styret treffer endelig avgjørelse.»

En sådan bestemmelse må passende kunne tas inn som et nytt avsnitt umiddelbart foran paragrafens siste avsnitt og etter de tilføyelser som er foreslått i utkastet foran dette avsnittet.»

På grunnlag av de uttalelser som var kommet inn ble det satt fram proposisjon 22. oktober, og vi gjengir her i sin helhet forslaget, som gjelder endringer i lov av 6. juli 1957 om aksjeselskaper:

«I.

§ 50 skal lyde:

Valg av styremedlemmer og forretningsfører hvor vervet medfører sete i styret, hører under generalforsamlingen. Har selskapet representantskap hører dog valget under dette med mindre det i vedtektene er lagt til generalforsamlingen.

I stiftelsesvilkårene det forbeholdes en bestemt aksjeeier rett til å oppnevne et styremedlem.

I selskaper som stat eller kommune har ytet lån, garanti eller liknende økonomisk støtte, kan det i vedtektene bestemmes at en del av

styremedlemmene skal oppnevnes henholdsvis av staten eller vedkommende kommune.

I vektektene kan det bestemmes at de ansatte i selskapet etter nærmere regler fastsatt i vedtektene skal velge medlemmer av styret. I selskap som i de siste tre regnskapsår gjennomsnittlig har hatt mer en 50 ansatte, men som ikke har bedriftsforsamling, jfr. § 66 A, kan et flertall av de ansatte kreve at inntil $\frac{1}{3}$ dog minst to av styrets medlemmer med varamenn velges av og blant de ansatte. Kongen kan ved forskrift eller ved vedtak i det enkelte tilfelle gjøre unntak fra bestemmelsen i det foregående punktum, og kan dessuten gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen, herunder om vilkår for stemmerett og valgbarhet, om avgjørelse av tvister om valget og om bortfall av vervet som styremedlem.

Av styrets medlemmer må ikke så meget som halvdelen oppnevnes eller velges i medhold av bestemmelsen i annet ledd eller fjerde ledds første punktum.

I selskaper som har bedriftsforsamling, jfr. § 66 A, velger bedriftsforsamlingen alle styremedlemmer og forretningsfører hvor vervet medfører sete i styret. Kongen kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra denne bestemmelse.

§ 51 skal lyde:

Består styret av flere medlemmer, skal et av dem velges til formann. Valget foretas av det selskapsorgan som velger styret, hvis ikke annet er bestemt i vedtektene. I selskaper som har bedriftsforsamling, jfr. § 66 A, hører valg av formann i alle tilfelle under bedriftsforsamlingen. Kongen kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra bestemmelsen i foregående punktum.

Overskriften til kap. 7 skal lyde:

Representantskap og bedriftsforsamling.

Ny § 66 A skal lyde:

I selskaper som i de tre siste regnskapsår gjennomsnittlig har hatt mer enn 200 ansatte, skal det velges en bedriftsforsamling på minst 12 medlemmer istedenfor representantskap. Kongen kan ved forskrift eller i det enkelte tilfelle gjøre unntak fra denne bestemmelse, og kan dessuten gi utfyllende forskrifter.

To tredjedeler av medlemmene med varamenn velges av generalforsamlingen. En tredjedel av medlemmene med varamenn velges av og blant de ansatte. Kongen kan gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen i det foregående punktum, herunder om vilkår for stemmerett og valgbarhet, om avgjørelse av tvister om valget og om bortfall av vervet som medlem av bedriftsforsamlingen.

Bedriftsforsamlingen kan vedta anbefalinger til styret om en hvilken som helst sak.

Etter forslag fra styret treffer bedriftsforsamlingen avgjørelse i saker som gjelder investeringer av betydelig omfang i forhold til selskapets ressurser eller rasjonalisering eller omlegging av driften som vil medføre større endring eller omdisponering av arbeidsstyrken. Kongen kan gi forskrifter om den nærmere avgrensning av bedriftsforsamlingens myndighet etter denne bestemmelse og om saksbehandlingen i bedriftsforsamlingen.

Foruten i de tilfelle som er nevnt i § 66 første ledd, skal bedriftsforsamlingens formann innkalle til møte når minst en sjettedel av medlemmene krever det.

For bedriftsforsamlingen gjelder for øvrig bestemmelsene om representantskapet tilsvarende.

§ 69 første ledd skal lyde:

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet. Dog kan vedtak som treffes av bedriftsforsamlingen etter § 66 A fjerde ledd ikke overprøves av generalforsamlingen.

II.

Bestemmelsene i denne lov trer i kraft den 1. januar 1973.

I motiveringen for forslaget bebuder Kommunal- og arbeidsdepartementet at departementets administrasjon vil bli styrket for å kunne ivareta oppgavene med å utvikle bedriftsdemokratiet. Det er videre departementets prinsipielle oppfatning at spørsmålet om innflytelse for de ansatte i besluttede organer ikke bør begrenses til bedrifter som er organisert som aksjeselskaper. Arbeidet med å gjennomføre tilsvarende ordninger som for aksjeselskaper må snarest tas opp for andre typer bedrifter. Det er videre departementets oppfatning at i selskaper basert på samvirke bør det være en selvfølge at det innføres liknende representasjonsordninger som i aksjeselskaper. Dersom det på frivillig basis ikke blir oppnådd tilfredsstillende ordninger, vil departementet utarbeide forslag til en særlov som sikrer slik representasjon. Videre uttaler departementet at konserner og liknende former for bedriftsorganisasjoner reiser spesielle problemer. Det dreier seg her også om representasjon i konsernledelsen. Dette spørsmål vil bli nærmere utredet. Likeså vil en utrede spørsmålet når det gjelder privateide bedrifter som ikke er aksjeselskaper. Videre skal det innføres rett til innflytelse for de ansatte i statsselskapene på linje med det som foreslås for de private aksjeselskaper. Også formene for ansattes innflytelse i den offentlige forvaltning og servicevirksomhet må gjøres til gjenstand for særskilt utredning. Det samme må skje for offentlige bedrifter som ikke er organisert som aksjeselskaper.

Forbrukerspørsmål.

Reklamasjonsutvalget.

Ved kgl. resolusjon av 4. juni 1971, ble det nedsatt et utvalg for å utrede spørsmålet om forbrukernes reklamasjonsproblemer, særlig med sikte på en mer kurant og forenklet framgangsmåte, som supplement til vanlig domstolsbehandling.

Professor, dr. jur. Kristen Andersen er utvalgets formann. Liv Buck er oppnevnt som LOs representant.

Praktisk talt siden starten i 1953 har Forbrukerrådet tatt imot og behandlet klager fra forbrukerne på innkjøpte varer og utførte tjenester.

Virksomheten på dette feltet har utvidet seg sterkt etter hvert, og antall henvendelser nådde i 1970 opp i ca. 12 000. Størstedelen av klagenes ordner seg eller faller bort på veien etter råd fra Forbrukerrådet, men 4—5 prosent av de mottatte henvendelser fører til videre behandling.

Klagesakene representerer kjøpstvister, som hvis de ikke løser seg ved en forberedende og rådgivende behandling fra Forbrukerrådets side, må fremmes for domstolene etter vanlige rettergangsregler. Dette innebærer at tvister som ikke løser seg gjennom Forbrukerrådets mellomkomst eller på annen måte ofte blir gitt opp av kjøperen. Dette må anses som uheldig både sett fra forbrukernes og fra samfunnets side.

I samråd med Forbrukerrådet er Familie- og forbrukerdepartementet derfor kommet til at det er ønskelig å få nærmere utredet spørsmålet om forbrukernes kjøpsrettslige problemer, særlig med sikte på en mer kurant og forenklet framgangsmåte som supplement til vanlig domstolsbehandling av reklamasjonssaker. Spørsmålet har vært drøftet med Justisdepartementet og Lønns- og prisdepartementet som begge er enig i at saken blir nærmere utredet.

Et utvalg til å utrede spørsmål om kontroll av standardkontrakter og om lemping av avtalevilkår er oppnevnt i statsråd 22. januar 1971. Vurderingen av hvilket kontrollapparat som skal brukes i denne forbindelse vil komme sentralt inn i utredningen, og av denne grunn var det også ønskelig å få et utvalg til å vurdere spørsmålet om en enklere og mer kurant framgangsmåte som supplement til vanlig domstolsbehandling i slike saker.

Utvalg for standardkontrakter.

Forbrukerrådet har i lengre tid vært oppmerksom på at forbrukernes rettsstilling ved kjøp av varer og tjenester i stadig høyere grad blir svekket av standardkontrakter. Standardkontraktene er utformet bare av den ene part i kontraktforholdet, og er således utformet ensidig, og med bestemmelser som synes urimelige fra et forbrukersynspunkt.

Den enkelte forbruker har små muligheter til å påvirke kontraktvilkårene — en situasjon som klart er i strid med forutsetningene for den avtalefrihet som vårt rettssystem er basert på. Situasjonen betyr en alminnelig svekkelse av forbrukernes rettsstilling. Som eksempler kan nevnes bilbransjen, forsikringsbransjen, byggebransjen, kjøp og leie av fast eiendom, feste av tomter, avbetalingskontrakter, notaer, kjøp av tjenester — både av offentlig og privat karakter.

Forbrukerrådet anmodet derfor, på bakgrunn av dette, departementet om å nedsette et utvalg som kunne få i oppdrag å foreslå tiltak som kunne beskytte forbrukernes rettsstilling i forbindelse med standardkontrakter.

Henvendelsen fra Forbrukerrådet førte til at Justisdepartementet i samråd med Departementet for familie- og forbrukersaker vedtok å opprette et Utvalg for standardkontrakter — oppnevnt ved kgl. resolusjon av 22. januar 1971. Sekretær Liv Buck er med i dette utvalg som representant fra Landsorganisasjonen i Norge.

I 1971 er det holdt ett møte i utvalget.

Forbrukernes forsikringskontor.

Etter forhandlinger fra 1969, inngikk Forbrukerrådet og Norske Forsikringsselskapers Forbund høsten 1970 en avtale om opprettelse av en *Forsikringskadenemnd*. I avtalen ble det også vedtatt å opprette et *Forbrukernes Forsikringskontor* og et vilkårsutvalg.

Bakgrunnen til dette initiativ fra Forbrukerrådets side, ligger blant an-

net i at klagesaker på forsikring etter hvert er blitt så mange og kompliserte at man fant behov for hjelpeorganer.

Forbrukernes Forsikringskontor startet sin virksomhet 1. mars 1971, og det har til oppgave å hjelpe og veilede den alminnelige forbruker som mener å ha krav mot et forsikringsselskap, som følge av skade.

Kontoret er også sekretariat for *Forsikringsskadenemnda*, hvis oppgave er å avgi uttalelser om fortolkningsspørsmål vedrørende forsikringsvilkår og lover av forsikringsrettslig betydning. Nemndas uttalelser er rådgivende, og behandler henvendelser, enten fra forsikringsselskap, forsikringstaker eller skadelidd, saker i tilknytning til skadeforsikring og andre saker som mer naturlig hører under næringslivets organisasjoner.

Det koster ingen ting å få en sak forelagt for nemnda.

Sekretær Liv Buck sitter som Forbrukerrådets representant i Forsikringsskadenemnda.

I 1971 er det holdt 10 møter i denne nemnda.

Nemnda har avgjort 11 saker.

3 saker er trukket tilbake som forlikt, etter at saken var blitt forberedt til behandling av kontoret.

En sak er ennå ikke avgjort.

De saker som er avgjort, har fordelt seg slik:

Innbrudd og tyveri 5, vann, vannledning 2, rettshjelp 2, brann 1, bil 1.

Kontaktutvalget for varehandelen.

Utvalget er et rådgivende organ under Handelsdepartementet, oppnevnt i juli 1971.

Det ledes av handelsministeren. Utvalget har intet bestemt mandat.

Bakgrunnen for opprettelsen av utvalget ligger blant annet i at flere viktige næringer allerede i mange år har hatt en organisert kontakt med myndighetene, hvor de har kunnet drøfte sine problemer. Et tilsvarende bindeledd har man manglet når det gjelder varehandelen.

Departementet er av den oppfatning at også varehandelen sliter med store strukturproblemer og utdannelsesproblemer, og man er inne i en utvikling med en stadig sterkere tilknytning til utenlandsk kapital. Distriktsutbygging og utviklingen av et forbrukerdemokrati tilsier også en langt mer aktiv holdning fra myndighetenes side.

Hensynet til forbrukerne er en annen viktig side av de problemer handelsnæringen sliter med.

Handelens og forbrukernes problemer bør derfor diskuteres parallelt, slik at nødvendig avveining av interessene blir foretatt på det forberedende stadium. Det er dette som ligger bak behovet for utvalget, og spørsmål som angår handelen skal drøftes i dette kontaktutvalget.

Utvalgets arbeidsoppgaver skal klargjøres underveis. Dog har handelsministeren gitt uttrykk for at utvalget skal være en rådgivende instans og et forum, hvor varehandelens problemer kan drøftes ut fra forskjellige synsvinkler og interesser. I utvalget er LO representert ved forbundsformann Otto Totland, Handel og Kontor, med forbundssekretær Rolf Lundell, og Forbrukerrådet med sekretær Liv Buck.

I 1971 har det vært holdt 2 møter i utvalget.

Markedsforhandlingene.

I forbindelse med Norges forhandlinger om medlemskap i De Europiske Fellesskap har Landsorganisasjonen vært representert i

en del utvalg. Det gjelder Rådgivende utvalg for markedsforhandlingene, Utvalg for konsesjonslovgivningen og arbeidsgruppe vedrørende etableringsspørsmål. Dessuten har sakene vært drøftet i Rådet for internasjonalt økonomisk samarbeid.

I løpet av året ble det arrangert en rekke studiereiser til Bonn og Bryssel, og også med besøk i den nederlandske landsorganisasjonen. I disse reisene har forbundene og LO deltatt med 138 deltakere. Dessuten har det vært med et par representanter for Arbeiderpartiet og representanter for Arbeidernes Pressekontor og Arbeiderbladet. Etter hver reise har deltakerne vært samlet for å drøfte erfaringene.

Sekretariatet har vedtatt at det skal holdes ekstraordinær kongress i Landsorganisasjonen når resultatet av forhandlingene med De Europiske Fellesskap foreligger. Tidspunktet for den ekstraordinære kongress var ikke fastsatt ved årets utgang.

Distriktssekretær Oddvar Gøthesen arbeidet ved hovedkontoret i LO fra 1. november 1970 til utgangen av juli 1971 med det oppdrag å arbeide med informasjonsvirksomheten i forbindelse med markedssaken, herunder studiereisene.

Lavinntektsundersøkelse.

Samarbeidskomitéen LO/DNA tok i mars 1971 initiativet overfor Regjeringen for å få nedsatt en forskergruppe og et råd med sikte på å få satt i gang en omfattende undersøkelse av inntekts- og leveforholdene i Norge, med særlig vekt på de samfunnsgrupper som har lave inntekter.

I henvendelsen til Regjeringen understreket samarbeidskomitéen at utjamning av ulikhetene i inntekter og levekår for de ulike grupper i folket har vært og er en hovedmålsetting for arbeiderbevegelsen, og at både det faglige og politiske arbeid i høy grad tar sikte på dette.

I de seinere år synes denne utjamning å ha stoppet opp. En vesentlig årsak til dette er skatteomleggingen fra 1. januar 1970, som uten tvil har ført til større ulikheter i disponibel inntekt, dersom en sammenlikner lavere og høyere lønnsinntekter. Det er på det rene at enkelte grupper har temmelig dårlig økonomi. En rapport framlagt av Norges Vanførelag viser klart at de funksjonshemmede er undersysselsatt og har lave inntekter.

Undersøkelser av eldre arbeidstakeres situasjon peker i samme retning. Det er videre utvilsomt at det er sammenheng mellom dårlige boligforhold og lave inntekter, og at langvarige sykdommer synes å føre med seg tildels betydelige inntektstap.

Man vet for lite om inntektsfordelingen og de ulike samfunnsgruppers levekår, og den statistikk man har gir ikke et helt dekkende bilde av forholdene. Derfor er det nødvendig med en omfattende offentlig undersøkelse, basert på spesielt innhentet materiale.

Undersøkelsen skal omfatte alle inntektsgrupper, for at man skal få et riktig bilde av lavinntektsgruppens vilkår. Inntektsoppgavene må kombineres med opplysninger om andre forhold som er viktige for den samlede velferd, slik som sysselsetting, arbeidsforhold, utdanning, boligforhold, helse, forbruk, fritid og rekreasjon.

Selve opplegget til undersøkelsen er utarbeidet av en arbeidsgruppe som har vært samlet til 5 møter i 1971. I arbeidsgruppen har Liv Buck og Øistein Gulbrandsen vært med fra LO.

Likelønnsrådet.

Landsorganisasjonens representanter i Likelønnsrådet, for tiden inntil 1. juli 1972, er følgende:

Parelius Mentsen, med Jon Rikvold som personlig varamann, og Liv Buck, med Marie Lindquist som personlig varamann.

Det er i 1971 holdt 7 møter i Rådet.

Likelønnsrådet har gjort følgende henvendelser i 1971 vedrørende diskriminerende bestemmelser for kvinner i overenskomster:

Brev til Lønns- og prisdepartementet vedrørende likelønsspørsmålet i overenskomster for arbeidere ved statsinstitusjoner i Oslo og omegn.

Brev til Lønns- og prisdepartementet og Landbruksdepartementet vedrørende likelønsspørsmålet i overenskomsten for Statens Skogplanteskoler.

Brev til Lønns- og prisdepartementet vedrørende gjennomføringen av likelønnsprinsippet i statlige overenskomster.

Brev til Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund og Hermetikkindustriens Arbeidsgiverforening vedrørende adgang til stillinger for kvinner i hermetikkindustrien — «Jørpelandssaken».

Brev til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Gartneriets og Hagebrukets Arbeidsgiverforening vedrørende gjennomføringen av likelønnsprinsippet i gartneri og hagebruk.

Brev til Oslo kommune og Norsk Kommuneforbund vedrørende likelønsspørsmålet i Oslo kommunes overenskomster.

Brev til Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund og Hermetikkindustriens Arbeidsgiverforening vedrørende likelønsspørsmålet i hermetikkindustrien.

Når det gjelder seminarer og konferanser sto Likelønnsrådet som

medarrangør til Folkeuniversitetets seminar i Lyngør i juni 1971, om «Kvinnene og voksenopplæringen».

Fra LO deltok Inger Holgersen, Bekledningsarbeiderforbundet.

For øvrig deltok det 60 representanter fra statsadministrasjonen, fylker, kommuner, politiske partier, voksenopplæringsnemnder, kvinneorganisasjoner, massemedia m. v.

Konferansen tok opp sentrale temaer vedrørende voksenopplæringens betydning når det gjelder kvinnes likestilling.

I november 1971 arrangerte Likelønnsrådet i samarbeid med Departementet for familie- og forbrukersaker en konferanse på Geilo om den videre utbygging av hjelpeordningene til hjemmene under tittelen: «Skal kvinnen være samfunnets servicestasjon, eller skal samfunnet øke servicen til hjemmene?»

Fra LO deltok sekretær Liv Buck.

Det deltok i alt 69 representanter for kommunenes sosiale etater eller utvalg, for organisasjoner, for ulike kategorier hjelpere og for sentrale myndigheter.

Formålet med konferansen var å få drøftet hvordan hjelpeordningene til hjemmene kan utbygges, slik at behovet for hjelp og tjenester i hjemmet kan dekkes for de ulike grupper brukere, og særlig for arbeidstakere med barn.

Videre kan nevnes at etter forslag fra Departementet for familie- og forbrukersaker i februar 1971, har Regjeringen oppnevnt et utvalg for å fremme forslag om aksjonsplan for økt kvinnelig yrkesdeltakelse. Utvalget har tre medlemmer og er sammensatt av representanter for Kommunal- og arbeidsdepartementet, Finansdepartementet og Departementet for familie- og forbrukersaker. Konsulent Per Eggesvik fra sistnevnte departement er utvalgets formann. Konsulent Kari Vangsnes i Likelønnsrådet er utvalgets sekretær.

Likelønnsrådet har også i 1971 hatt en rekke saker til uttalelse, og har blant annet avgitt uttalelse til følgende innstillinger:

- a) Innstilling om barnefamilienes økonomi.
- b) Innstilling om utbygging av daginstitusjoner for barn.
- c) Uttalelse i forbindelse med det forberedende arbeid med Langtidsprogrammet 1974—77.

Likestillingsråd.

Den 15. oktober 1971 ble det lagt fram en Stortingsproposisjon — St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 (1971—72) om opprettelse av et råd for likestilling mellom kvinner og menn. Likestillingsrådet er et råd med et mer omfattende mandat enn Likelønnsrådet og

med en bredere sammensetning. Samtidig ble det foreslått at det nåværende Likelønnsråd skulle nedlegges med virkning fra den dato Stortinget gjorde sitt vedtak, Likelønnsrådets oppgaver skulle inngå i Likestillingsrådets funksjoner.

Stortingets behandling om opprettelse av et Likestillingsråd ble utsatt. Som følge herav ble Likelønnsrådets funksjonstid ved kongelig resolusjon av 26. november 1971 forlenget med virkning inntil 1. juli 1972.

Vedtaket om å opprette et Likestillingsråd og å nedlegge Likelønnsrådet ble fattet av Stortinget den 18. februar 1972.

Likestillingsrådets vedtekter er som følger:

1. Det blir opprettet et Likestillingsråd med sete i rikets hovedstad.
2. Likestillingsrådet har en formann og 12 faste medlemmer, alle med personlige varamenn. Både kvinner og menn bør være representert.
  - 2 medlemmer med varamenn oppnevnes etter forslag fra Landsorganisasjonen i Norge, 2 etter forslag fra Norsk Arbeidsgiverforening og 2 etter forslag fra Norske Kvinners Nasjonalråd.
  - 7 medlemmer oppnevnes av Kongen.Rådets medlemmer oppnevnes for 4 år om gangen.
3. Likestillingsrådet tjener som rådgivende og koordinerende organ for offentlige myndigheter. Videre skal det gi råd til organisasjoner i spørsmål om likestilling og likeverd mellom kvinner og menn, og skal:
  - a) Følge utviklingen i samfunnet med sikte på å klarlegge forhold som motvirker likestilling mellom kvinne og mann, — og foreslå retningslinjer for tiltak som bør treffes for å rette på slike forhold.
  - b) Undersøke hvorvidt likelønnsprinsippet blir praktisert på de ulike tariffområder i vårt land og påvirke den videre gjennomføring av likelønnskonsensjonene med sikte på lik lønn for arbeid av lik verd.
  - c) Virke for tiltak som på forskjellige områder av familieliv, skolen, ervervs- og samfunnsliv fremmer likestilling mellom kvinne og mann.
  - d) Ta initiativ til særskilt utredningsarbeid, forskning og opplysningsvirksomhet om likestillingsspørsmål.
  - e) Være et kontakt- og samarbeidsorgan for organisasjoner og publikum i likestillingsspørsmål.

4. Likestillingsrådet har et sekretariat til hjelp i det daglige arbeid.
5. Utgiftene til Likestillingsrådet med sekretariatet betales av staten.
6. Kongen eller den han bemyndiger kan fastsette nærmere regler for Likestillingsrådet og dets virksomhet.

Som LO's representanter til det nye Likestillingsråd er utpekt:

- 1) Tor Aspengren med personlig varamann Finn Nilsen.
- 2) Liv Buck med personlig varamann Evy Buverud Pedersen.

III. Spesielle avtaler

Samarbeidsprosjekter — delvis selvstyrte grupper.

Arbeidet med spredning av samarbeidsforsøk har fortsatt i 1971.

Foruten de opprinnelige forsøksbedrifter innen kjemisk — treforedlings — og jern- og metallindustrien, har en rekke andre bedrifter startet opp med samarbeidsforsøk.

En arbeidsgruppe, bestående av representanter for Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening, samt en representant for Samarbeidsrådet, har drevet en utstrakt opplysnings- og informasjonsvirksomhet på dette område.

Landsorganisasjonen, i samarbeid med AOF, har arrangert ukerskurs om disse nye samarbeidsformer. Kursene har samlet god deltagelse. For 1. halvår 1972 er det planlagt tre nye kurs.

Samarbeidsrådet LO/N.A.F. er i ferd med å avholde distriktsvise informasjonskonferanser om samarbeidsforsøk.

Det er på slutten av året avholdt en konferanse i Stavanger, og en annen i Kristiansand S.

I 1972 vil det bli avholdt 18 liknende konferanser over hele landet.

Deltakerne på konferansene er bedriftsledere og tillitsmenn.

Samarbeidsrådet LO—N.A.F.

I 1971 har *Rådet* hatt følgende sammensetning:

Forretningsfører Tor Aspengren. Sekretær Tor Halvorsen. Forretningsfører Olav Bratlie. Adm. dir. Kaare N. Selvig (formann). Adm. dir. Sverre Grøtter. Direktør Reidar Tank-Nielsen, med følgende varamenn:

Nestformann Odd Højdahl. Ingeniør Egil Ahlsen. Forbundsformann Otto Totland. Direktør Victor Evensen. Direktør Hans W. Riddervold. Direktør Øyvind Skard.

Sekretariatet hadde inntil 8. november samme bemanning som tidligere, nemlig:

Daglig leder Lars BJORHEIM. Konsulent Bjørnulf Bernhardsen.

Sekretær L. Johannessen. Fra ovennevnte dato tiltrådte som ny medarbeider: konsulent Arnold Johannessen.

Forskningsutvalget har hatt følgende medlemmer:

Forretningsfører Tor Aspengren. Ingeniør Egil Ahlsen. Sekretær Tor Halvorsen. Direktør Øyvind Skard. Direktør Tor Seim. Adm. dir. Oluf W. Brand.

Arbeidsgruppen for spredningsfasen består av følgende:

Konsulent Ragnar Røberg Larsen. Sjefingeniør Kåre Hansen. Konsulent Bjørnulf Bernhardsen.

Arbeidsutvalget for Felleskurs om samarbeidsforhold består av følgende:

Studierektor Petter Thoen. Sekretær Harry O. Hansen. Konsulent Bjørnulf Bernhardsen.

Det har i årets løp vært utvist stor aktivitet i forbindelse med distriktskonferanser for medlemmer av bedriftsutvalg. Konferansene har vært avholdt i Haugesund, Trondheim, Ålesund, Molde, Porsgrunn, Sandefjord, Sarpsborg, Oslo, Drammen, Stavanger og Kristiansand. Fra 257 bedrifter møtte 1303 deltakere. Ved disse kurs har man behandlet: Opplærings spørsmål i forbindelse med arbeid i bedriftsutvalg og informasjon om samarbeidsprosjektene.

I 1971 ble det avviklet to prøveseminar for fellesopplæring av medlemmer av bedriftsutvalg.

På disse seminar hadde man til sammen 80 plasser til rådighet og hver bedrift hadde anledning til å møte med inntil 4 deltakere.

Det viste seg at både interessen og behovet var så stort at det meldte seg ca. 600 deltakere fra vel 120 bedrifter.

Med dette som bakgrunn er det blitt besluttet å avvikle 6 slike kurs i 1972.

Opplæringstilbudet tar sikte på å samle 40 deltakere med inntil 4 personer fra hver bedrift, derav 2 fra ledelse og 2 fra de ansattes representanter i bedriftsutvalget.

Meningen med kurset er på den ene side å innby representanter fra flere bedriftsutvalg til en gjennomgåelse av de erfaringer som er høstet på grunnlag av Samarbeidsavtalen, samt få fram begge parters syn på samarbeid i bedriften og å ta opp og avklare de problemer og oppgaver en møter i praksis.

Videre gir kurset anledning til økt kontakt mellom representantene fra samme bedrift, slik at disse kan lære hverandres synspunkter bedre å kjenne og kan diskutere gjensidig ut fra forholdene ved bedriftene hvordan oppgaver kan løses gjennom samarbeidsorganene.

I samarbeid med Norsk Produktivitetsinstitutt og Studieselskapet

for Nord-Norsk Næringsliv har det vært avviklet konferanser i Mo i Rana, Tromsø og Saltfjell.

I forbindelse med opprettelse og aktivisering av bedriftsutvalgene er det fra Samarbeidsrådets side vært ytet bistand ved tilretteleggelse av arbeidet.

Når det gjelder videreføring av Samarbeidsprosjektet til nye forsøksbedrifter, har det vært foretatt en rekke reiser og møter for å bistå bedriftene i dette arbeid.

Det har videre vært kontakt med Statens teknologiske institutt for at man ved denne institusjon også kan arbeide videre med de samme spørsmål. Både N.A.F. og LO har avholdt seminarer for representanter fra STI.

Det er god kontakt mellom forskerne ved Arbeidspsykologisk institutt og Samarbeidsrådets sekretariat.

Forskningsutvalget foretok på høsten en reise til Sverige for der å studere arbeidet som pågikk i forbindelse med samarbeidsforskning etter norsk mønster.

Det ble i 1971 fra Samarbeidsrådets side utarbeidet en informasjonsbrosjyre om samarbeidsforskning.

Brevkurset «Årsregnskapet».

Det viser seg at det er stor interesse for brevkurset «Årsregnskapet», som på vegne av Rådet er utgitt gjennom Folkets Brevskole. 3271 personer har gjennomgått kurset som deltakere i breving eller som enkeltelever.

Samarbeidsrådet DKT-LO.

Samarbeidsrådet består av følgende medlemmer med varamenn:

Fra DKT: Magne Bølviken, Sigurd Smeby og Alf Fjeldsaa.

Varamenn: Hans Hodt, Helge Johannessen og Magne Vik.

Fra LO: Tor Halvorsen, Otto Totland og Finn Nilsen.

Varamenn: Arne Andresen, Odd Lilleskare og Egil Ahlsen.

Samarbeidsrådets formann har i 1971 vært Tor Halvorsen.

Statens virksomheter.

Ved utgangen av 1971 er det i virksomhet 24 hovedutvalg, 117 distriktsutvalg og 468 lokalutvalg, 10 landsomfattende utvalg, samt 46 enkeltstående utvalg. Utvalgene omfatter arbeidsplasser med ca. 150 000 ansatte i staten.

Som tjenestemennenes representanter i Sentralrådet for samarbeidsutvalg ved statens virksomheter har i 1971 fungert:

Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, med varamann Aage Tømmereek, Norsk Postforbund, Harald Fondevik med varamann Else Ørbæk, begge Norsk Tele Tjeneste Forbund, Hjalmar Andersen, Norsk Tjenestemannslag, med varamann Reidar Bråthen, Statstjenestemannskartellet, Albert Uglem, Norges Befalslag, med varamann Odd Eide, Norsk Politiforbund, Ludvik Wangsmo, Norsk Arbeidsmandsforbund, med varamann Jahrmann Mangen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Gerda Johansson, med varamann Konrad B. Berthelsen, begge Statstjenestemannsforbundet, Politimester Gunnar Gjone, med varamann oberstløytnant Hans P. S. Koren, begge Embetsmennes Landsforbund, Kaptein Kaare Angel Eriksen, med varamann sivilforsvarsinspektør Trygve Skag, begge Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning for embets- og statstjenestemenn.

Arthur Ruud har vært rådets formann, Egil Halvorsen har vært rådets nestformann, og Arne Gjelsnes var rådets sekretær.

Det har i 1971 vært holdt 5 ordinære møter.

Av forberedende møter har det vært 20.

Til Rådets møter er innkalt både medlemmer og varamenn.

Rådet sender ut sitt eget blad, «Samarbeid», som har utkommet med 5 nummer i 1971 i et antall av 14 000.

I året ble det innmeldt 23 brevringer med 189 deltakere i kurset «Samarbeid i staten».

I løpet av 1971 ble det arrangert 9 kurs med til sammen 386 deltakere fra 41 ulike statsvirksomheter.

Man regner med at ca. 9000 personer er engasjert i utvalgsarbeid enten som medlemmer eller som varamenn til utvalg.

Opplysningsfondet synes å legge grunnlaget for et større engasjement fra organisasjonenes side for så vidt gjelder samarbeidsutvalgsvirksomheten.

Samarbeidsavtalen ble revidert 12. februar 1971.

Kommunene.

I henhold til avtalen om samarbeidsutvalg mellom Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Norges By- og Herredsforbund har om lag 160 kommuner og kommunale tiltak opprettet samarbeidsutvalg.

Det har vært avholdt 3 møter i 1971.

En har fra samarbeidsrådets side i 1971 lagt vekt på å styrke samarbeidsutvalgene i helsesektoren, samt arbeidet med lederopp-læringsspørsmål.

Som arbeidstakernes representanter i samarbeidsrådet sitter Arne

Born og Edgar Eliassen, begge Norsk Kommuneforbund, og Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Sekretær i Rådet er Kjell Løvstad, Norges By- og Herredsforbund.

Sluttvederlagsordningen.

Styret:

Styret har bestått av:

Fra N.A.F.: Høyesterettsadvokat Pål Kraby (formann) og direktør Joh. Fr. Hansen.

Fra LO: Sekretær Tor Halvorsen og høyesterettsadvokat Olaf Sunde.

Advokat Steinar Halvorsen har i 2 styremøter møtt som varammann oppnevnt av LO.

Administrasjon.

De to ansatte ved FTP's kontor har fra 1. juni 1969 fungert som sekretariat for styret. Det har vist seg nødvendig å kontrollere en meget stor andel av de søknadene som kommer inn, og styret har funnet å måtte styrke administrasjonen med en dame i heldagsstilling.

Den avtalen partene i 1966 inngikk med Rikstrygdeverket på vegne av hele trygdeetaten om å medvirke i administrasjonen av ordningen, har vært gjeldende også i 1971. Avtalens punkt om premieinkasso er likevel endret i den utstrekning det ble nødvendig etter at trygdekontorene fra 1971 sluttet å beregne og innkassere trygdepremier.

Høsten 1971 vedtok styret et forslag om endring av arbeidsrutinene i Rikstrygdeverkets sentraladministrasjon. Det vil imidlertid ta noen tid å gjennomgå endringene som vil komme i forbindelse med nytt søknadsskjema.

Styrets virksomhet.

I løpet av 1971 har styret holdt 16 møter. Bortsett fra godkjenning av utbetalinger som styrets sekretær har anvist i henhold til fullmakt, har styret behandlet 415 protokollførte saker.

Styret får jevnlig søknader fra konkursboer hvor det viser seg at arbeidsgiveren ikke har meldt sine ansatte inn i sluttvederlagsordningen til tross for at han har hatt tariffplikt. Styret har i flere møter drøftet spørsmålet om kontroll i tillegg til den kontroll som trygdekontorene foretar. Styret er kommet til at det ville bli for kostbart å bygge ut et ekstra kontrollapparat for sluttvederlagsordningen alene, da den har en årspremie på bare ca. 9,5 mill. kroner.

Styret har derfor tatt initiativet til at det er etablert en kontroll av premiebetalingen for alle 3 LO/N.A.F.-ordninger under ett. De har tilsammen en årlig premie på 240—245 mill. kroner som må kunne tåle et kontrollbudsjett. For øvrig vil styret minne om at tillitsmannen på vegne av de ansatte kan henvende seg til trygdekontoret og undersøke om hans arbeidsgiver har betalt premie til ordningene og hvor mange ansatte han har betalt for.

Endringer og fortolkninger av sluttvederlagsordningen.

1. Særavtalen.

Styret minner om at Riksmeklingsmannens forslag ved forhandlingene våren 1970 for så vidt angår sluttvederlagsordningen gikk ut på at de som ble syke etter at den nye avtalen var trådt i kraft (vedtatt 9. mai 1970) skulle få sluttvederlag når de senere måtte slutte av den grunn. LO tok opp spørsmålet om de som var blitt syke før 9. mai 1970 og som ikke kom i arbeid igjen. N.A.F. viste seg imøtekommende, og styret kunne på ettersommeren 1970 legge fram følgende forslag for avtalepartene:

Sluttvederlagsordningen — praktisering av de nye regler om rett til sluttvederlag ved oppsigelse på grunn av sykdom for så vidt angår sykdomstilfelle som er inntruffet før 9. mai 1970.

Utgangspunktet er at arbeidsforholdet i disse tilfelle *reelt* sett må ha bestått pr. 9. mai 1970 dersom rett til sluttvederlag skal foreligge — selv om det ikke er bragt til *formelt* opphør før den nevnte dag. Dersom arbeidsforholdet pr. 9. mai reelt sett var opphørt fordi arbeidstakeren under ingen omstendighet ville ha kunnet vende tilbake til arbeidet, vil rett til sluttvederlag i prinsippet ikke foreligge. Ved avgjørelsen av spørsmålet om arbeidsforholdet reelt sett var opphørt pr. 9. mai 1970, skal følgende legges til grunn:

1. Sykdom inntruffet i tiden 10. mai 1969 til 9. mai 1970.

Hvis sykdom er inntruffet i tiden 10. mai 1969 til 9. mai 1970, skal arbeidsforholdet anses for reelt sett å ha bestått pr. 9. mai 1970 med mindre det motsatte framgår klart av opplysninger som er gitt i forbindelse med søknadens innsendelse, f. eks. av at uførhetspensjon er tilstått med virkning for tiden før 9. mai 1970.

2. Sykdom inntruffet før 10. mai 1969.

Forslaget ble vedtatt av partene og er under betegnelsen «særavtalen» gått inn som del av sluttvederlagsavtalen.

2. Sykmeldte arbeidstakere i bygge- og anleggssektoren.

Særavtalen kunne ikke uten videre følges for arbeidstakere som søker sluttvederlag i henhold til avtalens avsnitt VI, punkt 4. I protokoll for styremøtet 2. september 1971 er inntatt følgende punkt:

«Sykdom som «eget forhold» — bygge- og anleggssektoren.

Styrets formann minnet om følgende vedtak som styret fattet i møte 29. oktober 1970 (sak 23), og som det var enighet om å fremme for avtalepartene:

«Avtalens VI, punkt 4 b, utgår og erstattes av:

Arbeidstakeren må ha meldt seg arbeidsledig og ikke ha tatt eller blitt tilvist høvelig arbeid i de første 5 måneder etter at vedkommende melde seg ledig. Fravær som ikke skyldes manglende arbeid regnes ikke med i de nevnte 5 måneder *med mindre oppsigelsen skyldes sykdom eller svekkelse på grunn av høy alder.*»

LO meddelte i brev av 26. februar 1971 til styret at forslaget ble behandlet i møte 25. februar 1971 og godtatt.

N.A.F. har meddelt LO sitt standpunkt til forslaget i følgende brev datert 8. juli 1971:

«Vi er for vår del enige i den foreslåtte tilføyelse, men forutsetter at bestemmelsen ikke fører til misbruk. Dersom våre forutsetninger ikke slår til, må vi forbeholde oss rett til å kunne gå tilbake til avtalens gamle ordlyd. Vår frykt for misbruk har sin bakgrunn i følgende:

I de fag spørsmålet gjelder, dreier det seg vanligvis om arbeid av begrenset varighet. De nye regler vil kunne føre til at arbeidstakerne sykmelder seg i forbindelse med at et arbeid er avsluttet, går sykmeldt i 5 måneder for å få sluttvederlag og deretter begynner å arbeide igjen. Vi går ut fra at LO er enig med oss i at arbeidstakerne i tilfelle som her nevnt, skal anses for å være sluttet på grunn av manglende arbeid og ikke på grunn av sykdom slik at de nye regler ikke får anvendelse.

Vi er innforstått med at endringen gis tilbakevirkende kraft fra 29. oktober 1970.»

LO har godtatt N.A.F.'s forbehold.

For øvrig gjelder «særavtalen» for så vidt angår sykmeldinger før 9. mai 1970.

3. Sykmelding kort tid før fylte 70 år.

Allerede høsten 1970 måtte styret begynne å se nærmere på de ytelsene som ble betalt til arbeidstakere som ble varig sykmeldte i

det siste eller i det nest siste år før fylte 70 år. Søknader av denne art ble lagt til side idet styret ønsket å se om det var nødvendig å gripe inn. Imidlertid kom det etterhvert mange søknader hvor det ville vært ganske urimelig å utbetale sluttvederlag. I protokoll for styremøtet 6. oktober 1971 er tatt inn følgende:

Sluttvederlagsordningen. — Forslag til fortolkning av Merknad til avsnitt II, punkt 1.

Bestemmelsen i Merknad til Sluttvederlagsavtalens II, punkt 1, ble tatt inn for å forhindre at arbeidstakere skulle tjene på å bli sagt opp i tiden før de fylte 70 år.

Da vi fikk lovendringen hvoretter sluttvederlag ble gjort skattefritt, gjorde vi ingen endring i Merknaden, dels fordi partene vel ikke tenkte på spørsmålet, dels fordi den praktiske betydning var liten.

Etter at vi ved tariffrevisjonen i 1970 henførte også sykdomstilfellene under Sluttvederlagsavtalen, fikk derimot skattefritakelsen store konsekvenser. For å oppfylle de intensjoner partene hadde med Merknaden i 1966 for å unngå de muligheter for misbruk som her åpenbart er til stede, er partenes representanter i styret enige om å foreslå for sine respektive organisasjoner følgende fortolkning av Merknaden:

«Ved fratredelse etter fylte 69 år skal sluttvederlaget dog ikke overstige den lønn arbeidstakeren ville ha fått utbetalt (bruttoinntekten etter at denne er redusert med direkte skatter og trygdeavgifter) ved å fortsette i arbeidet til fylte 70 år. Hvis arbeidstakeren er sluttet etter fylte 68 år fordi han er syk eller svekket på grunn av høy alder, skal sluttvederlaget settes ned så meget at det sammen med sosiale ytelser, såsom sykepenger, uførepensjon o. l., ikke overstiger den lønn arbeidstakeren ville ha fått utbetalt ved å fortsette i arbeidet til fylte 70 år.

Tilsvarende begrensninger gjelder også når aldersgrensen er lavere enn 70 år.»

Forslaget er godtatt av avtalepartene.

4. Uttrykket «sagt opp» i sluttvederlagsavtalens avsnitt I, punkt 1.

Styret har funnet at uttrykket «sagt opp» må tolkes som følger: Den omstendighet at arbeidsforholdet må opphøre på grunn av sykdom er i sluttvederlagsordningens forstand å likestille med oppsigelse fra arbeidsgiverens side (styreprotokoll 13. januar 1971).

5. Dødsfall før utbetaling av sluttvederlag.

Det har vært avtalepartenes forutsetning at retten til sluttvederlag er knyttet til arbeidstakeren personlig. For å få dette markert har styret i møte 3. mai 1971 besluttet å foreslå for avtalepartene å vedta følgende tilføyelse til avtalens avsnitt I:

«Hvis rett til sluttvederlag forelå pr. sluttdato og søkeren er død før søknaden behandles av styret, skal sluttvederlag utbetales såfremt der er gjenlevende ektefelle, barn eller andre som har vært forsørget av søkeren. Fjernere slektninger kommer ikke i betraktning.»

Avtalepartene har godkjent tilføyelsen.

Ordningens økonomi.

I kalenderåret 1971 har Rikstrygdeverket etter anvisning fra styrets sekretariat utbetalt sluttvederlag til 1755 arbeidstakere med i alt kr. 8 298 458.

Siden ordningen trådte i kraft pr. 1. oktober 1966 har nær 5900 arbeidstakere fått utbetalt sluttvederlag med til sammen 27,5 mill. kroner.

Ved ordningens opprettelse var partene enige om at der burde opparbeides et fond på i hvert fall 5 mill. kroner for å sikre at ordningen kunne klare sine forpliktelser. Dette mål er nådd for så vidt som regnskapet for kalenderåret 1971 viser et fond på ca. 5¼ mill. kroner. Imidlertid betyr ikke det at ordningen har gått med overskudd. På grunnlag av erfaring fra tidligere år regner nemlig styret med at det i løpet av 1972—1973 kommer inn så mange forsinkede søknader for arbeidstakere som er sluttet før 31. desember 1971 at praktisk talt hele fondet går med.

IV. Forsikrings spørsmål

Fagorganisasjonens Stønadskasses fond.

I forbindelse med innføring av grunnforsikringen fra 1. januar 1971 ble FSK oppløst fra samme dato. Fra 1. januar 1971 ble det etter vedtak på FSKs ekstraordinære årsmøte vedtatt å opprette FSKs fond med styre og representantskap i samsvar med det som var gjeldende for FSKs vedtekter § 3.

Forslag fra det ekstra avsluttende årsmøte i representantskapet for FSK den 19. april 1971 ble lagt fram på representantskapsmøtet i LO den 26. og 27. april 1971. Representantskapet gjorde følgende vedtak:

«LOs representantskap godkjenner at FSKs midler nyttes til opprettelse av FSKs fond, slik som FSKs ekstraordinære årsmøter, henholdsvis 16. oktober, 7. november og 14. november 1969, hadde vedtatt og som har fått tilslutning ved uravstemning blant FSKs medlemforbund høsten 1970.»

Styret for FSKs fond har i 1971 bestått av følgende:

Einar Strand, formann, LO, Thor Andreassen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Ragnar Hansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Aage Tømmereek, Norsk Postforbund.

Varamenn:

M. Anker Bakke, Norsk Transportarbeiderforbund, Sverre Andresen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Styret har i perioden avholdt 5 styremøter. Det er videre avholdt ekstra avsluttende årsmøte i representantskapet for FSK.

Grunnforsikringen.

Fra 1. januar 1971 ble hovedavtalen av 30. september 1969 mellom LO og Samvirke om kollektiv gruppeforsikring og tilslutningsavtaler mellom det enkelte forbund i FSK og Samvirke iverksatt.

Denne forsikringsform omtales i sin alminnelighet under benevnelsen «grunnforsikringen».

Fra starten av omfatter grunnforsikringen 15 forbund med til sammen ca. 315 000 medlemmer. Ett av disse forbund, nemlig Norsk Treindustriarbeiderforbund, var tidligere ikke tilsluttet FSK. En venter tilslutning fra flere andre forbund som ikke tidligere har vært med i FSK. Blant annet er det gjort vedtak i Norsk Fengselstjenestemannsforbund og Norsk Gullsmedarbeiderforbund om tilslutning til forsikringsordningen fra 1. januar 1972.

Når beretningen skrives foreligger ennå ikke den fulle oversikt over utbetalingene fra grunnforsikringen i 1971. Følgende cirkatall kan imidlertid oppgis:

Det første året er det utbetalt ca. 11,6 millioner kroner i erstatninger, fordelt på ca. 3000 medlemmer. Til dette tallet kommer en del arstatningstilfeller som ikke er oppgjort p.g.a. manglende opplysninger.

Kollektiv hjemforsikring.

Pr. 31. desember 1971 var 11 forbund og 2 fagforeninger tilsluttet den kollektive hjemforsikring. Til sammen representerer dette et medlemstall på ca. 265 000 medlemmer. Når det gjelder dette tallet må en ta i betraktning at det på den kollektive hjemforsikring er adgang til reservasjon. Hvor stor reservasjonsprosenten er i det enkelte forbund er det nå ikke mulig å få fastlagt. En kan imidlertid gå ut fra en gjennomsnittlig reservasjonsprosent på 15. Det er også et faktum at denne reservasjonsprosenten er stadig synkende.

De foreløpige oppgaver over skadeutbetalinger viser at det ved utgangen av november måned var utbetalt ca. 4,5 millioner kroner i skadeerstatning for 1971 fram til dette tidspunkt.

Også i 1971 kunne premien for den kollektive hjemforsikring holdes uendret, nemlig på kr. 30.00 pr. medlem pr. år, som også var den opprinnelige premie da ordningen ble innført. Fellesutvalget for kollektiv hjemforsikring har i perioden arbeidet med spørsmålet og gitt sin tilslutning til at det fra 1. januar 1972 skal innføres et prinsipp for selvregulerende premie basert på foregående års skadeutbetaling. Dette prinsipp innebærer at de nåværende bestemmelser om tilbakebetaling av overskott basert på treårs-perioder vil bortfalle. For å gardere seg mot uforutsette premiejusteringer som følge av svingninger i skadeutbetalingene, vil det bli bygget opp et reservefond.

Fellesutvalget for kollektiv hjemforsikring har videre vurdert

spørsmålet om vilkårsutvidelser, og det er enighet om at forsikringstakerne vil være tjent med slike utvidelser. Dette er imidlertid foreløpig utsatt på grunn av hensynet til de mange forbund som nå er inne i innføringsfasen. De ønskede vilkårsutvidelser vil derfor måtte utsettes i noen tid.

Gruppehjemforsikring

Fagbevegelsen og Forsikringsselskapene Samvirke har i periode 1 forhandlet seg fram til en avtale for en kollektiv hjemforsikring, men med noe løsere tilknytningsform enn den kollektive hjemforsikring forutsetter. Forsikringsordningen er tenkt som et alternativ for de forbund som ikke finner å kunne slutte seg til avtalen om kollektiv hjemforsikring. De første forbund vil komme inn på denne forsikringsavtale fra 1. januar 1972. Med de vedtak som er gjort om tilslutning fra forbundene til nå, regner en med at denne forsikringen pr. 1. januar 1973 vil omfatte forbund med til sammen ca. 140 000 medlemmer.

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse.

Styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse består av Sekretariatet og følgende 2 representanter for funksjonærene: Anna Negaard og Gudrun Authen, med Laila Løken og Aud Kjeserud som varamenn.

Arbeidsutvalget: Einar Strand, Tor Aspengren, Olaf Sunde, Jens Torp og Anna Negaard.

Varamann for de 4 første er Finn Nilsen og Gudrun Authen for Anna Negaard.

Til arbeidsutvalgets møter innkalles også Gudrun Authen.

Dessuten innkalles en representant fra tillitsmannspensjonistene: Peder Ødegaard med Petter Fossum som varamann.

Fra funksjonærpensjonistene innkalles Randi Mørch med Solveig Iversen som varamann.

I 1971 var det (inkl. nye pensjonister) utmeldt 36 medlemmer. Samlet antall betalende medlemmer ved årsskiftet er 585.

De løpende pensjoner fordeler seg slik:

204 alderspensjoner,

135 enker,

7 uførepensjoner,

6 ekstra enkepensjoner.

V. Arbeidsmarkedet, sosialpolitikk og utdanning

Arbeidsdirektoratet.

Inntil 9. juli 1971 var sekretær Liv Buck varamann for nestformann Odd Højdahl i Arbeidsdirektoratets styre. Hun møtte således som representant i styret fra den tid Odd Højdahl ble medlem av Regjeringen og inntil 9. juli 1971.

Etter dette tidspunkt er sekretær Kjell Lien oppnevnt som styremedlem (for den tid statsråd Odd Højdahl er medlem av Regjeringen). Sekretær Liv Buck er varamann. Denne oppnevning gjelder inntil 1. juli 1975.

Om Direktoratets virksomhet i 1971 kan nevnes følgende:

Kvinner i arbeidslivet.

Kvinnenes andel av tilveksten i sysselsettingen har steget jevnt i perioden 1960—1970. Målt i årsverk står kvinnene for gjennomsnittlig 55 prosent av tilveksten i nevnte periode. Sysselsettingen av kvinner har etter alt å dømme økt sterkt i 1971.

Det er grunn til å tro at yrkesaktiviteten blant gifte kvinner har fortsatt å øke. Stigende ekteskaphyppighet, lavere ekteskapsalder og stigende utdanningsfrekvens blant kvinner ville ellers ført til synkende yrkesaktivitet blant kvinner totalt.

Arbeidsdirektoratet legger stor vekt på aktive tiltak for å lette adgangen til arbeid utenfor hjemmet for de kvinner som ønsker det. Ikke minst viktig i denne sammenheng er den opplysningsvirksomhet som tar sikte på å øke arbeidsgiveres forståelse av hvilken verdifull arbeidskraftressurs de gifte kvinner representerer, og hvilke vilkår de må ha oppfylt for å kunne få arbeid utenfor hjemmet. Det er også viktig å nå fram til kvinnene selv med informasjon om hva arbeidslivet har å tilby og hva det krever, hvilke utdannings- og opplæringsmuligheter som finnes — ikke minst gjennom yrkesopplæringskurs for voksne.

Omfanget av informasjonsvirksomheten har økt også i 1971, både organiserte gjennom etatens egne informasjonstiltak og i samarbeid med organisasjoner og den individuelle til enkeltpersoner og bedrifter. Det er i flere fylker holdt egne orienteringsmøter for kvinner som vil ut i arbeidslivet. Det har vært stor interesse for kursene.

En kortfilm «Kvinner i arbeidslivet» er produsert for Arbeidsdirektoratet med støtte fra Kirke- og undervisningsdepartementet. Filmen er allerede vist flere steder i landet. Den har fått god mottakelse. Filmen viser en hjemmевærende husmor som via yrkesopplæringskurs for voksne går ut i arbeidslivet. Filmen egner seg for framvisning i husmorlag, andre kvinneorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og andre fora.

En overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland og Sverige om felles

nordisk arbeidsmarked for sykepleiere trådte i kraft 15. august 1970. Offentlig godkjent sykepleier i en av de kontraherende land har under de forutsetninger som er gitt i overenskomsten adgang til å utøve virksomhet som sykepleier og å oppnå godkjenning som sådan i enhver av de øvrige kontraherende stater. Retningslinjer for formidlingsarbeidet på dette område er utarbeidet på grunnlag av drøftinger med Helsedirektoratet og Norsk Sykepleierforbund.

I 1971 tok Mekaniske Verksteders Landsforening opp med Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Arbeidsdirektoratet spørsmålet om en mer systematisk rekruttering av kvinnelig arbeidskraft til verkstedindustrien. Flere bedrifter var interessert i å være med på tiltaket og de sa seg villige til å legge forholdene til rette for kvinners yrkesdeltaking i denne industri og ellers samarbeide med de lokale arbeidsformidlinger og fylkesarbeidskontorer om rekrutteringsopplegg. Betydningen av egnede garde-robeforhold, fleksible arbeidstidsordninger, deltid og muligheter for tilsyn med barn, ble framhevet som viktige faktorer i denne sammenheng. Tiltaket kom først i gang i 1972.

Orientering for voksne kvinner.

Som i 1970 ble det også dette år arrangert møteserier med henblikk på informasjon til voksne kvinner om deres muligheter i arbeidslivet. Arrangementene strakte seg vanligvis over 6 dager, og omfattet dels bedriftsbesøk, dels orientering om: arbeidsmarkedet i distriktet, utdanningsmuligheter for voksne, skatte- og trygdespørsmål, muligheter for barneparkering — og om rasjonalisering av husarbeidet.

Høsten 1971 ble det arrangert 9 slike møteserier, med i alt 221 deltakere, på følgende steder: Sarpsborg, Oslo (2 serier), Tønsberg, Sandefjord, Stavanger, Haugesund, Florø og Kristiansund. Det kom fram at flesteparten av de kvinnene som var med ønsket deltidsarbeid, og at mange av dem var interessert i å delta i voksenopplæringskurs før de meldte seg på arbeidsmarkedet.

Publikasjonen *Husmor og yrkeskvinne? Orientering for voksne kvinner og yrkes- og utdanningsmuligheter* forelå ferdig våren 1970. Den ble brukt ved de nevnte orienteringsmøter, og gikk dessuten til et stort antall organisasjoner, institusjoner og interesserte enkeltpersoner. Nytt opplag av publikasjonen er under trykking ved årsskiftet.

Norges Familieråd.

Norges Familieråd ble dannet i 1964.

Følgende organisasjoner sto bak etableringen av Rådet:

Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Arbeidsgiverforening, Norges Industriforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Husmorforbund, Norges Bondeskvinnelag, Norsk Forbund for Trygdede og Pensjonister, Noregs Ungdomslag, Statens Ungdomsråd.

Rådets hovedoppgave er å bidra til at utviklingen av vår familieform kan skje på en naturlig måte, og i pakt med utviklingen i samfunnet for øvrig.

De skjevheter som den tekniske utvikling har medført for dagens familie, vil Rådet søke å motvirke gjennom praktiske tiltak på det familiepolitiske området.

Hittil har Rådet særlig viet seg kontaktproblemen. Og dette har bl. annet ført til at man har måttet reise nye spørsmål på boligområdet. En ting er å bygge nok boliger, og boliger som er så billige at alle har råd til å bo i dem. Noe annet er en utforming av boligen på en slik måte at den

kan tjene kontaktbehovet mellom generasjonene. Rådet har tatt dette spørsmål opp gjennom arbeidet for de fleksible boliger.

Den industrielle utvikling har medført en skjevhet i familiens forhold til yrkeslivet, ved at mannen ensidig henvises til yrkeslivet ute, mens kvinnen blir hjemme — eventuelt med en mindre deltidsjobb utenfor hjemmet.

Familierådet har her tatt opp spørsmålet om en delvis «tilbakeføring» av mannen til hjemmet når kvinnene går ut i yrkeslivet på deltid. I realiteten vil dette si at mann og kvinne går sammen om oppgaven i yrkeslivet og ansvaret for familiens økonomiske underhold — samtidig som også mannen gis tid til hjemmeliv og deltakelse i barnas oppdragelse.

For øvrig arbeider Rådet med saker av familiepolitisk karakter både innenfor helsesektoren og undervisningsvesenet.

Siden 1969 har organisasjonen vært finansiert over statsbudsjettet. I 1971 utgjorde statsbevilgningen kr. 175 000.00. Bevilgningen for 1972 er på kr. 200 000.00.

Sekretær Liv Buck er med i styret i Norges familieråd.

Distriktenes Utbyggingsfond.

Sekretær Liv Buck er oppnevnt som medlem til rådet for Distriktenes Utbyggingsfond (for den tid nestformann i Landsorganisasjonen, Odd Højdahl, er medlem av Regjeringen, dog ikke utover 14. juni 1973).

Rådet har i 1971 holdt 2 møter, nemlig 16. februar og 1. september. I samband med sistnevnte møte, som ble holdt i Kirkenes, ble det foretatt befaringer i Finnmark fylke. Man drøftet flykets sentrale problemer og oppgaver etter innledende foredrag av utbyggingskonsulenten, fiskerisjefen og bergmesteren. Statssekretær Aune orienterte om landsdelsplanen for Nord-Norge. Representanter for fondets styre, tilskottsutvalg og sekretariat, for Finnmark fylke, utbyggingsavdelingen, Sør-Varanger kommune og Kommunal- og arbeidsdepartementet var også til stede. Det ble videre foretatt besøk ved 9 bedrifter i fylket, samtidig som de lokale myndigheter i Kirkenes, Vardø, Lebesby, Hammerfest, Sørpøysund, Kvalsund og Alta ga orienteringer om de respektive kommuners problemer.

Utenlandsk arbeidskraft.

Den offentlige komitéen som vurderer praktiseringen av innvandringspolitikken når det gjelder utenlandske arbeidstakere (Owren-komitéen) fortsatte sitt arbeid i 1971. Etter at Odd Højdahl gikk inn i Regjeringen har Thorleif Andresen vært med i utvalget.

Etter at Danmark og Sverige skjerpet sine innvandringsbestemmelser ble det en økt innvandring til Norge sommeren 1971. Innvandringen skjedde særlig fra fjerntliggende land, bl. a. kom ca. 500 pakistanere til Oslo-området. Utvalgets mandat ble utvidet til å bringe bestemmelsene i Norge i overensstemmelse med ordningen i Danmark og Sverige. Utvalget foreslo for Kommunal- og arbeidsdepartementet at fremmedarbeiderne måtte ha skaffet seg arbeid før de kom til Norge. Disse skjerpede bestemmelser førte til en begrensning av tilgangen på utenlandsk arbeidskraft. Det ble gjort unntak for de pakistanere som allerede befant seg

i landet. De måtte registrere seg på arbeidsformidlingen innen en viss frist.

Landsorganisasjonens representant i utvalget har gått inn for at arbeidstakere som ikke tilhører skandinaviske land skal fagorganisere seg for å sikre at de får de lønns- og arbeidsvilkår som er hjemlet i de enkelte tariffavtaler.

Utvalget har også drøftet hvem som skal avgjøre spørsmålet om arbeidstillatelse. I dag er det Statens utlendingskontor som avgjør første gangs søknad. Landsorganisasjonens representant i utvalget har foreslått at dette skal tillegges arbeidskraftmyndighetene, idet man først må bringe på det rene om det er mulig å skaffe norsk arbeidskraft. Utvalget regner med å kunne legge fram en innstilling sommeren 1972.

Grunnskolen.

Forslaget til normalplan for grunnskolen ble forelagt LO til uttalelse. Vi gjengir her LOs uttalelse i sin helhet:

«Ved utformingen av vårt skolesystem må en ta hensyn både til kortsiktige og mer langsiktige perspektiver. Utarbeidelsen av en normalplan må fortrinnsvis gjelde kortsiktige mål når det gjelder skolens konkrete innhold og arbeidsmetoder. Vi må regne med at de konkrete planer og regler som vi legger opp til i dag vil måtte endres i løpet av relativt kort tid på grunn av den raske utviklingstakt vi er inne i. Derfor har vi ved vurderingen av forslaget til normalplan valgt å legge størst vekt på behovene nå og i de nærmeste år som vi kan ha noenlunde konkret oversikt over.

Økonomisk vekst, full sysselsetting og rettferdig fordeling har vært grunnlaget for de politiske beslutninger i årene etter den andre verdenskrig. Generelt sett har det lyktes å øke den alminnelige velstand. Mange problemer er ennå uløste. Vi kan bare løse dem gjennom fortsatt økonomisk vekst. Det er derfor viktig at vårt land kan forbli konkurransedyktig med andre land. Dette er en realitet som vi ikke kommer utenom å ta hensyn til, selv om mange synes tiden er inne til å endre de såkalte verdinormer i retning av ikke-økonomiske goder. Det vil derfor være urealistisk å innrette vårt utdanningssystem på en måte som ikke tar hensyn til ønsket om økt levestandard og de økonomiske forholds betydning i denne sammenheng.

Grunnskolen formålsparagraf er svært generell. I utformingen av skolen må den gis et mer konkret innhold. Dette er normalplanens oppgave. Normalplanutvalget har forsøkt seg på en tolking av formålet og har åpenbart villet ta hensyn til den utvikling som har funnet sted i synet på materielle og kulturelle spørsmål. Det er imidlertid vårt inntrykk at man i sine bestrebelsler på å dekke flest mulig synspunkter har kommet fram til generelle merknader som kan synes utflytende og tildels selvmotsigende. Vanskeligheten synes å ha vært å kombinere hensynet til bevarelsen av tradisjoner med behovet for å fremme et mer ukonvensjonelt syn på de problemer vi står overfor.

Normalplanutvalget har lagt stor vekt på at arbeidsmåten i skolen må

gi elevene høve til å utvikle gode arbeidsvaner og effektiv studieteknikk. Likeså tar man sikte på å fremme en kritisk holdning hos elevene og oppmuntre dem til å søke orientering fra mange forskjellige kilder. Vi kan si oss enig i dette, men vi tror likevel at det vil være nødvendig å fastsette bestemte undervisningsplaner i en del grunnleggende fag. Skolen skal forberede elevene på deres senere virke i samfunnet og bidra til å tilfredsstille behovet for kvalifisert arbeidskraft. Det er av betydning at barn og ungdom i alle deler av landet får likeverdig undervisning, og dette vil neppe kunne skje uten visse faste planer. Om en elev flytter fra en kommune til en annen skal det være forholdsvis enkelt å gli inn i undervisningen på det sted som vedkommende flytter til. Det samme må gjelde for flytting fra en skole til en annen i samme kommune. En slik ordning bør ikke hindre en viss valgfrihet når det gjelder undervisningsmidler — og metoder, og utvidelse av lærestoffet.

Vi kan gi vår tilslutning til at det blir et noe friere valg av stoff og likeså til det som er sagt når det gjelder den studietekniske arbeidsmåten. En må imidlertid være klar over at den arbeidsmåten som er skissert i forslaget vil bety langt større krav til skolen enn tidligere når det gjelder læremidler og annet utstyr og også når det gjelder hvordan skolebygningene skal se ut og innredes. En enkelt lærebok i et fag kan ikke lenger være den eneste kilde til kunnskap. Det må foreligge til bruk for elevene et mer rikelig utvalg av faglitteratur tilpasset alle skolens trinn. Nye skoler må planlegges med sikte på dette, og samtidig må man planlegge hvordan vi skal kunne utnytte allerede eksisterende skolebygg med sikte på bruk av nye undervisningsmidler- og metoder.

Normalplanutvalget sier at skolen skal fremme åndsfrighet og toleranse, slik det er nevnt i formålsparagrafen for grunnskolen. Videre skal skolen oppdra elevene til selvstendige mennesker med evne til selvstendig å vurdere det de lærer og opplever. Samtidig blir det understreket at skolen må bygge på de grunnleggende tradisjoner i vår kultur. Dette kan vi si oss enige i. Skolen bør kunne behandle aktuelle samfunnsspørsmål, og skolen bør bidra til å fremme et demokratisk samfunnssyn. Vi vil gjerne nevne at skolens lærestoff sjelden omtaler miljøet i nåtidens arbeidsliv, og ofte tjener det til å opprettholde fordommer istedenfor å rive dem ned. Vi synes ikke normalplanutvalget har understreket sterkt nok betydningen av å motarbeide det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret og å fremme en utvikling mot like vilkår i utdanning og arbeid for kvinner og menn. Forståelsen for andre folkeslag og kulturer bør også bli sterkere understreket. Med bakgrunn i et utvidet internasjonalt samarbeid og tildels internasjonalt arbeidsmarked bør skolen innstille elevene på at de i større utstrekning enn i dag kan komme til å måtte omgås mennesker med en annen religiøs og kulturell bakgrunn enn den vanlige norske. Ikke mindre viktig er det at skolen fremmer forståelse og toleranse mellom generasjonene og lar elevene få kjennskap til de faktorer som gjør at yngre og eldre kan ha ulike synspunkter og holdninger.

Differensiering m. v.

Normalplanutvalget understreker sterkt at skolen skal tilpasses behovet hos den enkelte elev. Man skal ta sikte på en individualisert undervisning i alle fag og på alle klassetrinn. Da skolen ikke er i stand til å møte dette kravet fullt ut blir det foreslått en ny form for organisert differensiering som forutsetter at den nåværende kursplaninndeling blir avløst av en differensiering i tempo. I samme forbindelse kan vi nevne spørsmålet om vurderingen av elevenes kunnskapsnivå og i hvilken utstrekning og på

hvilken måte en slik vurdering skal forekomme. Likeså har man hensynet til at elevmaterialet er forskjellig, idet ikke alle har den samme evne til å følge med i undervisningen.

Bakgrunnen for at man vil prøve en ny form for differensiering er at den nåværende kursplaninndeling ikke har gitt heldige resultater. Det er imidlertid uklart hvordan det nye systemet med tempodifferensiering er tenkt gjennomført. Et slikt system vil kunne inneholde de samme svakheter som den nåværende kursplaninndeling, og vi tror man bør være varsom med å prøve et nytt system før dette er tilstrekkelig gjennomdrøftet og det eventuelt har vært forsøkt.

I denne forbindelse vil vi også nevne problemet med «taperne» blant elevene. Vi tviler ikke på at dette problemet eksisterer, men man bør vel heller ikke overdrive. Vi tror det er av betydning at skolen gjør elevene merksam på at de vil kunne møte motgang i livet og at de av den grunn ikke behøver å oppfatte seg som tapere. Skolen bør også understreke at praktiske kunnskaper er like verdifulle som teoretiske. Den nye arbeidsmåten som er skissert i forslaget til normalplan forutsetter stor bruk av gruppearbeid og samarbeid, og dette bør bidra til å løse noe av problemet med elever som ikke kan følge med i undervisningen i samme grad som andre.

Forslaget til normalplan forutsetter sløyfing av karakterer i de seks første skoleårene. Dermed får man karaktersetting bare i ungdomsskolen. For å kunne motvirke uheldige utslag av karaktersystemet bør det overveies om man etter hvert kan gå over til et enklere karaktersystem. I denne forbindelse kommer også vurderingen av standpunkt-karakterer og eksamens-karakterer inn i bildet. Hvis man skal opprettholde et karaktersystem i noen grad, bør man formentlig fortsette med eksamensoppgaver som kan få en upartisk bedømmelse.

Vi vil i denne sammenheng uttrykke vår sterke tvil når det gjelder de såkalte normerte prøver, idet vi ikke tror at slike prøver er godt egnet til å måle eller vurdere elevenes eller klassens generelle kunnskapsnivå.

Læremiddelproduksjon.

I tillegg til lærebøker bør man gjøre utstrakt bruk av annet og enklere materiell som kan produseres innenfor skolen eller kommunene. En tenker på elevhefter og arbeidsbøker som hjelper elevene til å arbeide med stoffet og som forutsetter at de skal bruke bibliotek og andre institusjoner for å skaffe seg det nødvendige kjennskap til stoffet. Abonnement på aviser og tidsskrifter hører også hjemme her. Det er for øvrig et spørsmål om det er noen god ordning at forlagene skal konkurrere på lærebokmarkedet, og det kan volde store problemer når man innenfor en skole eller en kommune bruker vidt forskjellige lærebøker i de samme fag. Kontrollen med lærebøkernes innhold bør være strengere, og det bør bli mer plan over lærebokutgivelsen — enten dette nå skal skje gjennom en statlig institusjon eller ved et organisert samarbeid mellom forlagene og myndighetene.

Timefordelingen.

Av den oversikt over timefordelingen på bakgrunn av minstetimetallet som er satt opp i normalplanutvalgets forslag går det fram at det ikke er avsatt timer til valgfag i de seks første klassetrinnene. Spørsmålet henger vel her sammen med hvor mange timer de enkelte klassetrinn skal ha pr. uke. Vi vil anbefale at der hvor man øker dette timetallet bør økningen komme valgfagene til gode.

Vi har også festet oss ved at det heller ikke i sjuende klasse er avsatt timer til valgfag, likeså har faget musikk ikke fått noen timer i 8. og 9. klasse i minstetimeplanen. Dette bør kunne rettes på, bl. a. ved å øke det ukentlige timetall som i planen er satt til minimum 30 timer. Så vidt vi vet har de fleste skoler på disse klassetrinn mer enn 30 timer i dag, så det skulle ikke by på problemer å finne gode løsninger.

For øvrig slutter vi oss helt til det som er antydnet av normalplanutvalget om et visst timetall til disposisjon for forskjellig virksomhet, bl. a. skole-demokratiet.

Fagplanene.

Hvis man skal oppnå en enhetlig undervisning over hele landet vil det formentlig være nødvendig med forholdsvis detaljerte planer for de enkelte fag. Imidlertid vil en da lett komme til å utelate ting som en bør ha med. Vi synes at spørsmål som forbrukeropplysning, arbeidsmarkedspolitikk og kjennskap til arbeidslivets organisasjoner, bør få en bredere plass i skolen enn nå. Dette bør gå klart fram av normalplanen, slik at den enkelte lærer blir klar over at dette er spørsmål som naturlig hører med til samfunns-læren. I denne forbindelse bør skolen bidra til å fremme forståelsen for den betydning som de eldres arbeidskraft representerer i vårt samfunn.

Vi vil videre peke på at man under næringsliv og yrkesstruktur har nevnt begrepet streik, mens begrepet lock-out er utelatt. Under arbeidsliv og produksjon er bl. a. nevnt kapitalisme og kommunisme. Dette er en sterk forenkling, og det er nødvendig med en mer nyansert anvisning på dette punkt.

Vi har tidligere gitt uttrykk for at vi må beholde og utvikle videre ordningen med utplassering av elevene i arbeidslivet i en kortere periode. Det er satt ned et særskilt utvalg til å se nærmere på denne ordningen og vi går derfor ikke inn på den her. Vi vil imidlertid nevne at det bør bli mer plass for yrkesorientering enn nå. Det vil derfor fortsatt være nødvendig at det i normalplanen blir plass for mer praktisk betonte fag.

Historieundervisningen bør legges opp med mindre vekt på enkelte årstall, kongerekker, fyrstehus o. l. Hovedvekten bør legges på den nyere tid og på sosial historie, idéhistorie og samfunnsforholdene generelt i de forskjellige tidsrom.

Vi skal i vår uttalelse ikke ta med flere detaljer. Det som vi har nevnt får være noen eksempler. Vi forutsetter at forslaget til normalplan blir nøye gjennomgått etter at departementet har fått inn alle uttalelser og at man tar seg tid til å utarbeide den endelige plan uten hensyn til at loven om grunnskolen skal tre i kraft fra 1. juli i år. Vi tror dessuten man må ha for øyet at det ikke vil være mulig å legge opp en plan som kan gjelde for all framtid. Selv om det vil by på problemer, vil skolen likesom samfunnet i sin helhet stadig være gjenstand for forandringer. Det er viktig at grunnskolen kan bli en god skole for alle, en skole som stimulerer til videre læring og som gjør elevene best mulig skikket til å møte de problemer som de blir stilt overfor når de kommer ut i arbeidslivet og samfunnslivet i sin alminnelighet.

Det videregående skoleverket.

Om innstillingen fra «Steen-komitéen» av 1965.

«Fra departementet har vi fått oversendt Innstilling nr. III fra Skolekomitéen av 1965 med anmodning om uttalelse.

Departementet har i sitt brev bedt oss uttale oss om alle innstillingene fra Skolekomitéen. Vi viser i denne forbindelse til en uttalelse fra oss av 24. november 1969 vedrørende Innstilling II fra Skolekomitéen. En kopi av denne uttalelse følger vedlagt, og vi skal i den uttalelse som vi leverer nå bare omtale de spørsmål som er berørt i Skolekomitéens Innstilling III.

Innstilling III inneholder dels forslag til utdanning på bestemte områder, dels mer generelle betraktninger om skolens mål og midler. Når det gjelder det siste vil vi gjenta det vi sa i vår forrige uttalelse av 24. november 1969, at komitéens innstilling i det vesentlige svarer til vårt syn. Imidlertid har komitéen gitt uttrykk for at dens synspunkter er å betrakte som et debattopplegg, og Landsorganisasjonen er enig i at det vil være av verdi med en debatt i sin alminnelighet og i de organisasjoner og institusjoner som er spesielt interessert. Det foreligger dessuten en dissens i komitéen, og selv om vi i det vesentlige deler flertallets synspunkter, mener vi at mindretallets oppfatning også fortjener å bli overveid når retningslinjene for den videregående skolen skal legges opp.

Landsorganisasjonen er enig i at utdanningstidens samlede lengde må vurderes og viser blant annet til det som er uttalt i Innstillingen om at «elev- og studenttilværelsen er i det hele tatt en noe kunstig tilværelse, fordi våre skoler og universiteter og høyskoler har vært og fremdeles er isolerte samfunn med nokså liten kontakt med livet utenfor dem.» Videre er vi enige i at «det er nødvendig å bringe skolene og elevene i nærmere kontakt med livet utenfor skolen, og eventuelt komme over til en mer gradvis overgang fra skole til yrkesliv.» Etter komitéens mening bør en ta opp til overveieelse å finne fram til en veksling mellom skolegang og arbeid i yrkeslivet, f. eks. fra 17—18-årsalderen, eventuelt i kortere eller lengre perioder. For øvrig konkluderer komitéen med at det bør være et siktemål at førstegangs-opplæringen som fulltids- eller hovedbeskjeftigelse normalt ikke skal fortsette utover 22—23-årsalderen. Vi kan gi vår tilslutning også til dette. Her vil vi også peke på det som komitéen uttaler i forbindelse med spørsmålet om reglementsbestemmelser, på side 92, 2. spalte:

«Spørsmålet om fri framføterett, dvs. rett til selv å avgjøre når en vil møte på skolen, har vært drøftet her i landet i den senere tid. Komitéens standpunkt er at fast arbeidstid og plikt til å overholde den er en vesentlig og selvfølgelig del av vårt arbeidsliv, og det kan ikke være rimelig å gi de unge i skolen privilegier i så henseende. Skolen skal dertil blant annet forberede for arbeidslivet, og dette er da ett av de trekk i arbeidslivet som en bør vende elevene til.

Den høgere skolen skal også forberede for studier med en mindre timeplanbundet rytme. Komitéen mener denne oppgaven må løses ved mer og mer å innsikte den regulære undervisningssituasjonen mot selvstendig planlegging av større arbeidsoppgaver.»

Vi vil understreke betydningen av dette. Uansett hvordan man innretter skolen må det være klart at den skal forberede og kvalifisere elevene til deres gjerning seinere i livet. Det må da være rimelig at de i skolearbeidet etter hvert møter liknende forpliktelser som de seinere vil møte i arbeidslivet.

I spørsmålet om evaluering er det sterk dissens i komitéen, idet det foreligger tre synspunkter. Flertallet har sluttet seg til opprettelse av et sentralt prøveinstitutt som skal ha til oppgave å utarbeide og skaffe skolene de prøver som trengs. Så vidt vi forstår dreier det seg her om å utvikle et system av standpunktprøver og normerte prøver. Landsorganisasjonen

vil være tilbøyelige til å slutte seg til det mindretall som består av rektor Christoffersen — idrettskonsulent Kveberg — rektor Evang Reinton og skolestyrer Aarre, som understreker faremomentet ved innføringen av et slikt system og som synes at det harmonerer lite med viljen til å komme bort fra sentral dirigering. Dette mindretall peker også på at slike prøver neppe egner seg til å vurdere elevenes modenhet og evne til selvstendig vurdering og sammenhengende framstilling. Vi er enig i dette syn.

I samsvar med det vi tidligere har uttalt om slike spørsmål er vi nærmest tilbøyelig til å være enig med dette mindretall.

Skolekomitéen har ment at man bør komme fram til en felles lov for alle høgre skoler, og vi er enig i det. Komitéen har i sin innstilling antydning av hvilket innhold denne loven bør ha. Vi går imidlertid ut fra at et eventuelt forslag til en samlet lov vil bli forelagt til uttalelse når den tid kommer. Blant annet vil en her komme inn på spørsmål som angår skolens personale og deres arbeidsvilkår, og personalorganisasjonene må da få være med på utforming av disse bestemmelsene.

I et eget kapittel har Skolekomitéen behandlet lærlingeordningen og lærlingeskolen. Det blir her pekt på at antallet lærlinger er svært lite i forhold til behovet for faglært arbeidskraft, og komitéen har nevnt de problemer som det moderne næringsliv har med å legge til rette tilfredsstillende opplæringsordninger. Komitéen antyder forskjellige løsninger, blant annet med omlegging og utvidelse av opplæring i yrkesskolen, slik at denne kan gi fullstendig opplæring. Komitéen nevner imidlertid forskjellen mellom fullstendig opplæring i skole og opplæring i arbeidslivet. Virksomheten på arbeidsplassen er produksjonsinnskilt og som regel knyttet til kollektive mål, mens skolearbeider er sterkt individualisert og innstilt på en for elevene fjern framtid. Komitéen tar i denne forbindelse opp spørsmålet om man skal avskaffe den nåværende lærlingeordning, men opprettholde ordningen med fagprøve/svenneprøve. Komitéen finner imidlertid at det vil være nødvendig med en grundigere analyse og vurdering av dette, og at det derfor bør bli gjenstand for en videre utredning.

Vi er enig med komitéen i at vi bør få en særskilt utredning av disse spørsmål. I vår tidligere uttalelse var vi inne på lærlingeordningen, og vi ba der om at spørsmålet om lærlingeutdanningen måtte bli utredet nærmere snarest.

Innstillingen inneholder også et eget kapittel om høgre skole for funksjonshemmede. Vi er enig i at dette spørsmål blir viet spesiell interesse, og kan stort sett slutte oss til de betraktninger som komitéen har gjort. Prinsipalt bør opplæring for funksjonshemmede integreres i den vanlige skolen, men det må være muligheter for spesialopplæring der hvor det er nødvendig.

Vi kan også slutte oss til komitéens omtale av den høgre skolens oppgave i voksenopplæringen. Det er en særskilt komité i arbeid med å utarbeide utkast til lov om voksenopplæring, og vi går ut fra at det blir anledning til å komme tilbake til denne saken når innstilling fra denne komitéen foreligger.

I sin første innstilling foreslo komitéen «den høgre skolen» som fellesnavn på alle videregående skoler. Etter at forsøk med distriktshøgskoler er kommet i gang, har komitéen kommet til at en bør velge mellom to betegnelser, enten «gymnasskolen» eller «den videregående skolen». Vi er enige i at det er nødvendig å få klare betegnelser slik at man unngår misforståelser. Vi peker på at i forbindelse med Ottosen-komitéen har en der brukt betegnelsen videreutdanning på utdanning utover gymnasstadiet. Vi

vil få en tredeling av utdanningssystemer: Grunnskolen, den videregående skolen, universitets- og høgskoleutdanningen. Men her må vi ha betegnelser som også dekker voksen- og etterutdanning.»

Opplysnings- og utviklingsfondet.

Som medlemmer av fondsstyret har fungert:

Fra N.A.F.: Joh. Fr. Hansen, Carsten Schioldborg og Øyvind Skard.

Fra LO: Tor Aspengren, Egil Ahlsen og Tor Halvorsen.

Joh. Fr. Hansen har vært formann i fondsstyret og ledet dets møter. Som sekretær har advokat Arne Jacobsen fungert fram til sommeren 1971. Fra høsten 1971 har direktør Aksel Bye vært sekretær for fondsstyret.

Konstituerende møte i fondsstyret ble holdt 17. september 1970. Senere er det holdt 4 møter i fondsstyret. — En rekke spørsmål av prinsipiell betydning er drøftet og avklart i disse møter.

Fondsstyret har videre tatt stilling til hvilke organisasjoner som skal få økonomisk støtte på fellesbasis LO/N.A.F. av fondsstyrets midler. Hvilke organisasjoner dette omfatter og hvilke beløp som er bevilget for 1971 vil framgå av den etterfølgende regnskapsmessige oppstilling.

Fondsstyret har i løpet av 1971 hatt endel anmodninger om økonomisk støtte til forskjellige formål. Fondsstyret har ikke funnet å kunne imøtekomme disse, da de har ligget mer eller mindre på siden av de tiltak som man mener er berettiget til økonomisk støtte fra Opplysnings- og utviklingsfondet. Videre har man vært betenkt overfor slike bevilgninger som kan skape presedens.

For rutebilnæringens vedkommende har hovedorganisasjonene besluttet at midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet til denne bransje skal settes inn på separat konto i bank inntil videre.

Beløpet kan bare disponeres av fondsstyret inntil forholdet mellom de forskjellige arbeidstakerorganisasjoner innen denne næring er avklart.

LO og N.A.F. har hver for seg latt trykke brosjyrer med informasjon om Opplysnings- og utviklingsfondet og distribuert disse til sine medlemmer. N.A.F. har oversatt en av sine brosjyrer om Opplysnings- og utviklingsfondet (informasjonsskrift nr. 2) til engelsk. Denne vil foreligge trykt i løpet av 1. kvartal 1972.

Innbetaling av midler til Opplysnings- og utviklingsfondet samt fondsstyrets *disponeringer* ifølge revidert regnskaper:

For 4. kvartal 1970 innbetalt til RTV	kr. 3 761 258.20
For 1. kvartal 1971 innbetalt til RTV	» 5 497 269.01
For 2. kvartal 1971 innbetalt til RTV	» 6 901 164.74
	kr. 16 159 691.95
-÷RTV administrasjonsgebyr	» 300 000.00
	kr. 15 859 691.95

Fondsstyret har for 1971 foretatt følgende bevilgninger:

Til Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	kr. 475 000.00
Til Vern og Velferd	» 300 000.00
Til AKAN	» 100 000.00
Til Bedriftslegerådet, publikasjon	» 16 560.00
	» 891 560.00
	kr. 14 968 131.95

Til disposisjon for hver av hovedorganisasjonene etter at administrasjonsgebyr og fellestiltak er dekket: *kr. 7 484 065.97.*

NB. Dette beløp omfatter 3 kvartaler, mens de beløp som er bevilget til fellestiltak LO/N.A.F., (nevnt ovenfor) gjelder på årsbasis.

Hovedorganisasjonenes disponering av fondsmidler:

LO

Landsorganisasjonen i Norge har benyttet midlene fra Opplysnings- og utviklingsfondet hovedsakelig til skoling av tillitsmenn. LO-skolens virksomhet finansieres nå i sin helhet av midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet, et forhold som LOs ledelse mener vil ha en gunstig virkning på spredningen til de forskjellige fagforbund. LO anvender en del av fondsmidlene til utbygging av Sørmarka og andre opplæringssteder, til opplæring av fastlønnede tillitsmenn og til forskning blant annet av arbeidsmiljø. Videre anvender LO fondsmidler til omfattende kursvirksomhet.

LOs og fagforbundenes virksomhet fortsetter for øvrig som tidligere, og fondsmidlene bidrar til en betydelig økning av den samlede opplæringsvirksomhet. Man regner med at den samlede opplæringsvirksomhet for LOs vedkommende øker med ca. 50 prosent som følge av fondsmidlene.

N.A.F.

I henhold til vedtektene for N.A.F.s spesialutvalg skal midlene fra Opplysnings- og utviklingsfondet kanaliseres til bransjenes arbeidsgiversammenslutninger. Dog skal endel av N.A.F.s andel av fondsmidlene (maks. 7 prosent) disponeres av N.A.F.s arbeidsutvalg til felles arbeidsgiverformål. Dette vil i praksis hovedsakelig være den opplæringsvirksomhet som drives i N.A.F.s egen regi.

Fordelingen av fondsmidler skal finne sted en gang årlig — første gang innen utgangen av mai måned 1972.

Enkelte større landssammenslutninger har allerede for år tilbake etablert egne opplæringsavdelinger. Disse har på anmodning til spesialutvalget fått å konto-tildelinger i 1971 av de innkomne midler til Opplysnings- og utviklingsfondet.

I løpet av første halvår 1972 vil spesialutvalget arrangere en rekke korte konferanser for opplæringskomiteer for de bransjer som er interessert i dette. Ifølge svar på et spørreskjema som er sendt bransjene viser det seg at de fleste bransjer er interessert i slike konferanser.

Det er grunn til å anta at fondsmidlene som disponeres av bransjeorganisasjonene vil bidra i høy grad til å effektivisere opplysnings- og utviklingsarbeidet samt opplæringsvirksomheten.

Studiefondet.

Kvinnenemndas Studiefond har en kapital pr. 31. desember 1971 på kr. 26 724.21.

Til Studiefondet betaler kvinnenemndene kr. 50.00 pr. år.

Fondet har til formål å yte stipendier til kvinnelige medlemmer av Landsorganisasjonen i Norge, som vil dyktiggjøre seg til arbeid i organisasjonen — eller som trenger omskoling fra et yrke til et annet.

I 1971 har Solveig Gjestebø Johannesen, Hildur Eriksen, Nina Smid, Turid Dankertsen og Torild Lien fått stipend.

I alt er det i 1971 utbetalt kr. 2 500.00.

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen.

Opplysnings- og utviklingsfondet hadde sitt startår i 1971 når det gjelder studievirksomhet.

Opplysnings- og utviklingsfondet har foruten for LO/N.A.F. også vært bygget ut fra LOs side med liknende fond, LO/Kartellet—staten, LO/Norsk Sjømannsforbund—Redernes Arbeidsgiverforening, LO/forbundene—kooperasjonen, LO/forbundene—Norsk Arbeiderpresse og et eget fond LO/Norsk Arbeidsmandsforbund—Norsk Arbeidsgiverforening for Svalbard.

For de respektive fond er det et felles fondsstyre med arbeidsgiverne og

representanter for LO-forbundene, mens det har vært sentralisert i ett fondsstyre på LO-siden.

Som innstillende myndighet til fondsstyret er AOF's forretningsutvalg gitt myndighet. Forut for forretningsutvalgets behandling har sakene som regel vært forelagt AOF's Faglige utvalg til uttalelse. Faglig utvalg leder arbeidet i AOF når det gjelder den faglige studievirksomhet. Faglig utvalg har arbeidet gjennom en rekke underutvalg i 1971. Behandlingen i 1971 har vesentlig gått ut på å få tilrettelagt regler for stønad og utbygging av apparatene. Disse stønadsregler er utgitt i et stønadshefte med regler for 1971. Fondet har i 1971 hatt 4 møter, hvor 34 saker er behandlet.

AOF's faglige avdeling.

AOF's faglige avdeling besto ved årets begynnelse av leder for faglig avdeling Alf Frotjold og kontordame Åse Kjærsgård. Faglig avdeling sorterte under kontorleder Ivar Løveraas, men ble ved regjeringsskiftet lagt direkte under ham som sjefsekretær. I løpet av året ble avdelingen bygget ut med nye kontorer som igjen medførte svært vanskelige arbeidsforhold under ominnredningsarbeidene. Disse står nå foran sin slutføring. Pr. 31. desember var staben utvidet, foruten Alf Frotjold med sekretær Rolf Lasse Lund på materiellsektor, Haakon Pettersen på kurssektor, Frode Svendsen på lokal kursvirksomhet, Åsmund Berg på informasjonssektor og kontordamer Åse Kjærsgård, Eivor Johansen og Grete Røinaas.

Faglig studiearbeid.

Ukekurs.

Alle kurs som AOF administrerer går gjennom faglig avdelings kursseksjon. I 1971 ble holdt følgende kurs:

2. trinn LO-skole I med 45 deltakere og 1. trinn LO-skole II med 25 deltakere, til sammen 70 deltakere.

Utgiftene i forbindelse med LO-skolene betales for første gang i 1971 fullt ut av fondet.

Det har videre vært holdt 31 grunnkurs, fortsettelseskurs med til sammen 668 deltakere.

På ungdomskurs, faglige studieledere, forhandlingsteknikk, arbeidsplassen og samfunnet, fagforeningsstyret i arbeid, har det vært 29 kurs med 592 deltakere.

På sosialkurs 8 med til sammen 157 deltakere.

Politiske kurs 5 med 122 deltakere.

Helse- og verne spørsmål 9 med 239 deltakere.

Kurs i diverse faglige emner 20 tiltak med til sammen 355 deltakere.

Alt i alt 102 AOF-kurs med 2133 deltakere.

Økningen for AOF's ukekursvirksomhet er fra 1455 til 2133, hvilket er en økning på 47 prosent.

På ukekurs i fagforbundenes regi steg antall deltakere fra 3487 i 1970 til 4464 i 1971. En økning på 28 prosent. I 1971 var det ikke fastsatt noen ramme om antall stipend som kunne nyttes.

I perioden har det vært avlyst 36 planlagte ukekurs. Dette på grunn av for liten søknad eller for lite gitte stipend fra forbundenes side.

Når det gjelder forbundenes ukekurs har AOF's faglige avdeling i samsvarende avtale hjulpet de forskjellige fagforbund med plassbestillinger, forelesere m. v.

163 kurs med 4464 deltakere ble holdt.

Lokalt faglig studiearbeid.

Faglig avdeling har i perioden i samarbeid med AOF's politiske avdeling utgitt kurset «Arbeiderbevegelsen i Norge — et nøkkelkurs».

I samarbeid med LO er utgitt kursene «Program for LO — LO ditt redskap» og «LO-debatt om arbeidsmiljø». Videre ble utgitt et studieopplegg på Eckhoff-komiteéns innstilling om bedriftsdemokrati. I den anledning ble det også laget et handlingsprogram for hvordan studiearbeidet fra og med 1972 skulle være når det gjelder denne viktige side. Det er videre gitt stønad til korte kurs, helgekurs arrangert av samorganisasjoner eller AOF-foreninger. 73 med til sammen 1921 deltakere.

Det er videre gitt stønad til korte kurs, helgekurs arrangert av fagforeninger 149 tiltak med til sammen 3691 deltakere, samorganisasjoner med 9 tiltak med 216 deltakere, AUF med 42 tiltak 922 deltakere, Norsk Folkehjelp 12 tiltak med 349 deltakere.

Det er videre studieringer, brevninger og kveldsskoleklasser i faglige emner 427 tiltak med til sammen 3414 deltaker.

LOs TWI-kurs 192 tiltak med 2127 deltakere. Det siste administreres helt ut av LOs rasjonaliseringskontor. Videre har Rolf Lasse Lund arbeidet med utarbeiding av manuskripter og systematisering av det lokale faglige tillitsmannsmateriell gjennom utarbeidelse av materiell for faglig grunnkurs. Det vil komme i produksjon i 1972.

Det har i 1971 vært en betydelig tendens til styring av virksomheten i fagbevegelsen over på en økning av indre skoleringsvirksomhet.

Skolering av fastlønte medarbeidere i fagbevegelsen.

I tiden 7.—19. mars arrangerte Arbeidernes Opplysningsforbund en studie-reise for AOF-instruktørene og representanter for Arbeidernes Ungdomsfylking til England med det formål å skolere faglig ungdomsarbeid. Det var 9 deltakere med på reisen, med Alf Frotjold som reiseleder.

Arbeidernes Opplysningsforbund har i perioden 21. juni—3. juli arrangert et kurs for fastlønte tillitsmenn i England. 15 tillitsmenn deltok med Jack Hartley og Alf Frotjold som kursledere.

Emnet for kurset var studium av det engelske samfunn og fagbevegelsen der.

Kurs for fastlønte tillitsmenn i fagbevegelsen ble dessuten arrangert i Brussel i tiden 26. september—2. oktober. Det deltok 18 tillitsmenn på kurset med Ivar Leveraas som kursleder.

Som emne for kurset var satt opp internasjonal fagbevegelse.

Ivar Leveraas og Alf Frotjold fulgte i to dager startfasen på «Medlem driv på» i Sverige.

Studie- og undervisningsmateriell.

Med bakgrunn i vedtak i henholdsvis Faglig utvalg, Forretningsutvalget og Fondsstyret er det i Faglig avdeling arbeidet med utvikling av studie-materiell i forbindelse med den systematiske tillitsmannsopplæring (faglig grunnkurs, trinn I, II og III).

Utbygging av kurssteder.

Arbeidet med utbygging av LO-skolen på Sørmarka fortsetter. I tillegg er det nedsatt en komité med Einar Strand som formann til å vurdere behovet for kurssteder i framtida.

Komiteén har innhentet opplysninger om det nåværende engasjement i kurs- og seminarvirksomhet innenfor arbeiderbevegelsen.

Finansiering av forskningsprosjekter.

Spørsmålet om eventuell støtte til forskningsprosjekter er behandlet i de besluttede organer, men det er ennå ikke gitt støtte til noe prosjekt.

Sluttord.

Arbeidernes Opplysningsforbund har i året bygd ut, i samsvar med LO-sekretariatets forutsetning, en faglig avdeling som vil yte service til fagbevegelsen når det gjelder faglig studievirksomhet på de områder som dekkes av fondet.

Medarbeiderne i AOF har i den grad det har vært mulig, lokalt og sentralt, søkt å delta ved møter, konferanser og kurs i fagforbundenes regi, hvor spørsmål i forbindelse med Opplysnings- og utviklingsfondet er tatt opp.

Det er søkt gitt informasjon til de ulike media om de muligheter til økt studie- og opplysningsvirksomhet fondet gir.

Resultatene viser at behovet for skolering er stort innad i norsk fagbevegelse.

Gjennom økt støtte til faglig skoleringsvirksomhet fra det offentliges side, gjennom Opplysnings- og utviklingsfondet LO—N.A.F., gjennom forbundenes støtte til studiearbeid, skulle forholdene ligge til rette for økt skolering og bedre skolering av medlemmer og tillitsmenn i våre medlemsorganisasjoner.

Fondsstyret og utvalg.

Opplysnings- og utviklingsfondet — fondsstyret: Einar Strand, Odd Højdahl, Leif Haraldseth, Leif Skau, Jern og Metall, Lage Haugness, Bygning, Bjartmar Gjerde, AOF, med Kjell Lien, Jon Rikvold, Olav Bratlie, Papir, Arne Li, Grafisk, som varamenn.

Opplysnings- og utviklingsfondet — faglig utvalg: Thorleif Andresen, Leif Haraldseth, Arthur Svendsson, Kjemisk, Bjørn Engebretsen, Handel og Kontor, M. A. Bakke, Transport, Randi Pettersen, NNN, Nils Johannessen, Elektrikerforbundet, med Ragnar Røberg Larsen og Harald Øveraas, Arbeidsmandsforbundet, som varamenn.

Opplysnings- og utviklingsfond for DKT/LO: Tor Halvorsen, LO, Bjørn Engebretsen, Handel og Kontor, Arne Andresen, NNN.

Landsorganisasjonens skole Sørmarka.

Styrets sammensetning: Einar Strand, formann, Thorleif Andresen, Thor Andreassen, Marie Lindquist, Bjartmar Gjerde, Kurt Mosbakk, Birger Breivik. Fra mars måned har Ivar Leveraas overtatt Bjartmar Gjerdes plass i styret.

Varamenn: Leif Haraldseth, Arne Born.

Det er holdt 4 styremøter. Skolen har 20 ansatte.

Bestyrer: Birger Breivik. Lærere: Harry O. Hansen og Jon Ivar Nålsund.

Harry O. Hansen sluttet i september måned. Det er ennå ikke ansatt noen ny lærer.

Kontoret: Lisbeth Stenbekk og Tove Rossland. Vaktmester: Sverre Bakken. Kjøkken: Trygve Bang med 6 medarbeidere. Internatene: Agnes Norderud med 6 medarbeidere.

Styret har i inneværende år arbeidet med bygging av nytt rens-

anlegg for skolen og oppføring av personalboliger. Det nye renseanlegget som er bygd i perioden er noe av det mest moderne som er installert her i landet. Anlegget tar sikte på både biologisk og kjemisk rensing, og kostnadene ved bygging av dette anlegget vil beløpe seg til ca. 500 000 kroner. Den første delen av anlegget, det biologiske, vil være i drift omkring årsskiftet 71/72. Det kjemiske anlegget antas å komme i drift i løpet av februar måned 1972. Det nye renseanlegget vil bety at skolen ikke lenger vil bli noen forurensningskilde for Syverudtjernet. Det er imidlertid nødvendig med forskjellige tiltak for å rense Syverudtjernet og bringe dette i en slik forfatning at det på noe sikt kan være mulig både å bade og fiske i dette vannet. Dette spørsmålet har styret ved forskjellige høve drøftet med Oslo kommunale skogvesen, som har sagt seg interessert i å være med på forskjellige tiltak for om mulig å bringe Syverudtjernet tilbake i sin opprinnelige form.

Bygging av personalboliger.

Arbeidet med oppføring av 20 betjeningsboliger er nå kommet godt i gang. En har her valgt å oppføre en type atriumsbebyggelse med selvstendige leiligheter på ca. 40 m². Det er entreprenørfirma Brekke & Dahl som er hovedentreprenør for byggeprosjektet, som antas å være fullført og klart til innflytting i august måned 1972.

	1968	1969	1970	1971
Antall personer som har besøkt skolen	6 847	7 474	6 163	6 786
Herav dagsbesøk	2 323	2 979	1 080	1 082
Som elever	4 524	4 495	5 083	5 704
Antall persondøgn	22 875	18 856	22 961	24 724
Gjennomsnittsbelegg 43 uker/7 døgn, 115 rom	ca 76 p » 67 %	ca 63 p » 55 %	ca 76 p » 67 %	ca 82 p » 71 %
Belegget har fordelt seg slik:				
Dagsbesøk	53	59	35	49
Korte kurs 1-4 dager	86	103	128	71
5 dager eller mere	88	78	96	96
Avlyste kurs		25 kurs 4 925 pers/døgn	10 kurs 1 305 pers/døgn	14 kurs 2 065 pers/døgn

Bygging av administrasjons- og økonomibygg.

I forbindelse med utbygging av skolens spisesal og kjøkken, og for å tilgodese andre nødvendige formål med plass, har styret i perioden drøftet spørsmålet om oppføring av et administrasjons- og økonomibygg. Det er i denne forbindelse engasjert arkitekt og bygningskonsulent, samt konsulent for utforming av kjøkken med nødvendig utstyr og spisesaler. En regner med å komme i gang med dette byggeprosjektet i løpet av 1972.

Driften av skolen.

Det er Arbeidernes Opplysningsforbund som forestår den daglige drift av skolen på bestemte leievilkår. Det rådgivende utvalg, som også er konsultativt organ for styret, har i 1971 hatt følgende medlemmer: Alf Frotjold, formann, Ragnar Røberg-Larsen, Ronald Bye, Arne Kokkvold og Birger Breivik, sekretær.

Skolens faste lærere tiltrer utvalget.

Ringsaker Folkehøgskule.

Styrets sammensetning: Einar Strand, formann, Aage Søgård, Kåre Baardseth, Bjartmar Gjerde, som ble avløst av Ivar Leveraas fra mars måned, Kristian Gundersen, bestyrer Faste Forfang og AOF-sekretær Gunnar Gregersen.

Varamenn: Leif Haraldseth og Arne Kokkvold fast møtende, og Egil Larsen.

Det har i perioden vært holdt 4 styremøter. Skolens undervisningsutvalg har bestått av følgende: Sjefsekretær Bjartmar Gjerde, formann, fra mars avløst av Ivar Leveraas, ordfører Kristian Gundersen, som har vært departementets representant, arkivleder Arne Kokkvold og bestyrer Faste Forfang.

Varamenn: Pedagogisk konsulent Hilmar Hansen, AOF, som har vært undervisningsutvalgets sekretær, og ordfører Esbjørnsen, som har vært varamann for departementets representant.

Når møtene i utvalget har vært holdt på skolen, har en representant fra elevrådet og en representant fra lærerrådet tiltrådt utvalget.

Det er for tiden i alt 19 ansatte ved skolen og elevtallet er 80.

Også for skoleåret 1970/71 var det stor søkning til skolen, henimot 700 søkere. Utenom det faste skoleåret, som er på 33 uker i tidsrommet september—mai, leier skolen fotsatt ut til forskjellig kursvirksomhet i sommersesongen.

I henhold til forslag fra skolens styre, som er tiltrådt av LOs sekretariat, har en i perioden fullført arbeidet med reising av to lærerboliger. Utenom dette er det foretatt en omfattende utvendig

restaurering på gammelt skolebygg. Det er også i gang planeringsarbeider og beplantning av skoleanlegget og opparbeidelse av den gamle idrettsplassen.

Forskningens organisasjon.

Fra Industridepartementet fikk Landsorganisasjonen oversendt en melding fra Hovedkomitéen for norsk forskning om organisasjonsmønsteret for forskningen. I sitt svar til departementet uttalte Landsorganisasjonen:

«Det viktigste i forslaget synes å være opprettelse av et eget departement for høyere undervisning og forskning. Videre er det foreslått at Hovedkomitéen for norsk forskning skal opprettholdes som konsultativt organ, og at den også skal være et plan- og koordineringsorgan for forskningsrådenes virksomhet og styringsorgan for visse tverrdepartementale nasjonale forskningsoppgaver. Det er ellers forutsatt at forskningssteder og forskningsrådfunksjoner som ikke naturlig hører hjemme under et enkelt departement, legges til det nye departement, og hvert av de øvrige departementer skal ha ansvaret for den forskning som de ønsker å gjøre bruk av, og at de også kan drive forskningssteder som vesentlig har interesse for deres egne virkeområder.

Landsorganisasjonen er enig i at forskningen bør få et fastere organisasjonsmønster og at man understreker forskningens betydning og plass når det gjelder samfunnsutviklingen. Vi kan i prinsippet slutte oss til at forskningspolitikken blir samlet under ett departement, men er i tvil om det vil være riktig å skille den høyere undervisning fra all annen undervisning. Vi tror det er riktig at all undervisning og utdanning blir sett i sammenheng og derfor blir plassert under samme departement. Vi vil derfor tilrå en annen deling av Kirke- og undervisningsdepartementet enn den som Hovedkomitéen går inn for. Delingen av Kirke- og undervisningsdepartementet bør heller skje på den måten at man skiller ut de kultursaker som ikke har direkte med undervisning å gjøre og dessuten en del andre saker som like godt kan legges til andre departementer. Vi minner om forslaget fra Det norske Arbeiderparti om opprettelse av et bolig-, miljø- og kulturdepartement, et forslag som Modalsliutvalget, iallfall delvis, har sluttet seg til. Kirke- og undervisningsdepartementet kan da gjøres om til et departement for undervisning og forskning.

I det organisasjonsmønster som Hovedkomitéen har foreslått, er det forutsatt at Hovedkomitéen fortsatt skal sortere under Statsministerens kontor. Hvis man får et departement som forutsetter å skulle legge opp forskningspolitikken, bør vel dette departement

også ta seg av koordineringsoppgavene. Det ville da være formålstjenlig om Hovedkomitéen blir plassert i tilknytning til dette departement.

I forslaget blir det sagt at Hovedkomitéens organisasjonsform og dens arbeidsoppgaver bør vurderes på nytt, og at den er lite egnet til behandling av konkrete løpende saker med det medlemstall Komitéen har i dag. Hvis en fortsatt skal ha en hovedkomité, mener vi at denne bør være allsidig sammensatt ved at en blant annet trekker inn representasjon fra arbeids- og næringsliv. I den utstrekning komitéen skal forberede konkrete saker, vil den vel under alle omstendigheter måtte ha et arbeidsutvalg og et sekretariat. Dette vil vel komme til å bero på hvilken organisasjonsform man gir det nye departement, om det f. eks. skal opprettes et direktorat som utøvende organ. Det ville være naturlig at et slikt embetsverk, eventuelt selve departementet, fungerer som Hovedkomitéens sekretariat. Kommer en til at det er nødvendig å bruke direktoratsformen, vil det trolig bli spørsmål om et styre for dette. I det hele tatt kan det her tenkes flere praktiske alternativer som vi mener bør drøftes nærmere.»

Miljøvern.

Miljøvern i vid forstand har i løpet av dette året stått fram som en av fagbevegelsens hovedoppgaver. Den sterkt utadventde arbeidsaksjonen, «Vern om naturmiljøet», kulminerte ved inngangen til året etter å ha samlet meget stor deltakelse, særlig fra de unge. Aksjonen har fortsatt i skolene året ut, og ser ut til å vare ved også i 1972. Materiellet og arbeidsopplegget er etter hvert tatt i bruk i flere land.

Vi har medvirket i arbeidet med den miljøvernlovgivning som har vært til behandling og det er tatt selvstendige initiativ overfor myndighetene. Gjennom FFI er tilsvarende initiativ tatt overfor De forente nasjoner.

Etter hvert er oppmerksomheten konsentrert sterkere om arbeidsplassenes miljøproblemer. Det er satt i verk en vitenskapelig undersøkelse innenfor alle forbundsområder og under medvirkning fra alle plan i organisasjonen. Målet er å klarlegge hvorledes medlemmene selv opplever sitt eget arbeidsmiljø. Dette er det første forskningsprosjekt av denne art som LO gjennomfører i egen regi. På slutten av året er det utarbeidet et eget skoleringsopplegg for vernepersonellet.

Statens feriefond.

Sekretær Thorleif Andresen har vært Landsorganisasjonens

representant i styret for Feriefondet i 1971 med Kurt Mosbakk som varamann.

Med godkjenning av Kommunal- og arbeidsdepartementet er det av Feriefondets overskudd utdelt 2,9 millioner kroner til ferieformål i 1971. Det beløp som de ulike organisasjoner hadde søkt om beløp seg til i alt ca. 11 millioner kroner.

De inntekter som Feriefondet rår over skriver seg fra renter og avgifter. Arbeidsgiverne betaler inn et beløp til et sikringsfond som garanti for feriepengene ved konkurser. Det er regnet med at det årlig kommer inn ca. 2 millioner kroner. Feriefondet tar regress i konkursene for de beløp som utbetales arbeidstakerne. I 1971 har inngangen fra konkursboene vært god.

Blant annet er det beløp på 3 millioner kroner som var Feriefondets utlegg i forbindelse med konkursen til A/S Betongbygg, Kristiansand S, inngått i sin helhet.

Det har i 1971 ikke vært overført midler fra Feriefondet til sikringsfondet.

Fagerfjell Turisthotell var av dem som fikk en av de største bevilgningene til ferieformål. Fagerfjell drives av Norsk Folke Ferie. Bevilgningen ble gitt til utvidelse og til igangsetting av forelesningssal.

Norsk Forening for Familieplanlegging.

Landsorganisasjonen er kollektivt tilsluttet denne forening.

På årsmøtet 27. mai 1971 var LO representert med sekretær Ruth Ryste og sekretær Liv Buck.

Norsk Forening for Familieplanlegging ble stiftet 19. juni 1969 og foreningens hovedformål er å fremme opplysning om familieplanlegging og foreldreansvar. Man mener det er en menneskerett å kunne planlegge sin egen familie og om dette skal muliggjøres, må alle mennesker i vårt samfunn ha rett til å få de kunnskaper som i dag kan gis om dette emne.

Sammenliknet med våre naboland i Norden og med andre land i Europa, har det i Norge skjedd lite på dette område siden Karl Evang i 1930-årene utga sine bøker om seksuell opplysning. Innen arbeiderbevegelsen i Norge har imidlertid behovet for slik opplysning lenge vært anerkjent, og flere enkeltpersoner har gjennom årene gjort en god innsats. I dag har man tilslutning til Norsk Forening for Familieplanlegging fra Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Arbeidsgiverforening, Det Norske Arbeiderparti, DNA's Kvinnebevegelse, Arbeidernes Ungdomsfylking, Sosialistisk

Folkeparti og Norges Kommunistiske parti, foruten fra en rekke humanitære organisasjoner, ungdoms- og kvinneorganisasjoner og yrkessammenslutninger.

Bedriftslegerådet.

Bedriftslegerådets sammensetning har i 1971 vært:

Professor dr. med. Haakon Natvig, Den norske lægeförening, formann, direktør Joh. Fr. Hansen, Norsk Arbeidsgiverforening, kontorsjef Paul Engstad, Landsorganisasjonen i Norge, til april, sekretær Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge, fra april. Bedriftslegerådets sekretær har vært Aagot Barder, Sekretariatets adresse er Gydas vei 8, Oslo 3, telefon 46 68 50 (10—14).

Bedriftslegerådet har i 1971 holdt 5 møter. Sekretariatet har behandlet en lang rekke henvendelser og forespørsler og har bl. a. sendt ut over 400 eksemplarer av brosjyren «Den norske bedriftslegeordning», som i januar kom i nye revidert utgave.

I 1971 var det 25 år siden Den norske lægeförening, Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening inngikk avtalen om Den norske bedriftslegeordning og opprettet Bedriftslegerådet.

Bedriftslegerådet markerte 25-årsjubileet med en hel dags jubileumskonferanse i Oslo den 11. oktober under mottoet: «Bedriftslegeordningen i fortid, nåtid og fremtid». I konferansen deltok 325 representanter for de ansatte, ledelse og bedriftsleger/bedriftssykepleiere ved større bedrifter med bedriftslegeordning, samt 50 spesielt innbudte gjester fra myndigheter, institusjoner og organisasjoner. Jubileumskonferansen ble en imponerende mønstring av bedriftslegeordningens status i vårt land, og både i foredrag og diskusjoner kom tankevekkende og positive forslag av betydning for bedriftslegeordningens fremtidige utvikling.

Bedriftslegerådet har redigert både foredragene og diskusjonen som manuskript til en brosjyre, «Bedriftslegeordningen i fortid, nåtid og fremtid», som takket være en bevilgning fra N.A.F.s og LOs opplysningsfond, vil bli sendt gratis til alle interesserte.

Bedriftslegerådet har i 1971 registrert at 54 bedrifter med til sammen ca. 7200 ansatte har innført bedriftslegeordning. 15 av disse, med 2035 ansatte, har dannet 3 nye felles bedriftslegeordninger. 12 bedrifter med til sammen 550 ansatte, har sluttet seg til 3 tidligere etablerte fellesordninger. De øvrige 26 bedrifter har opprettet egne ordninger.

Bedriftslegerådet har fått underretning om at 19 bedriftslegeordninger, med fra 400 til 6 ansatte, er opphørt: — 6 p.g.a. bedriftens opphør, 10 p.g.a. legemangel, 2 bedrifter anfører at omkostningene

blir for store, og 1 bedrift har bare helsekontroll og ingen bedriftslegeordning. Til sammen gjelder dette 1726 personer. 11 bedrifter, med fra 850 til 9 ansatte, har meddelt at det for tiden er uten bedriftslege p.g.a. legemangel.

Pr. 31. desember 1971 omfatter Bedriftslegerådets register 2154 bedrifter med bedriftslegeordning. Disse bedrifter har ca. 342 200 ansatte. Av disse er ca. 128 500 med i 164 felles bedriftslegeordninger.

Bedriftslegerådets register over bedriftsleger omfatter pr. 31. desember 1971 668 navn, 166 bedriftleger i Oslo, 502 i landet for øvrig.

Sekretariatet har korrekte oppgaver over de nye bedriftslegeordninger som opprettes. Men da man bare unntaksvis får meldinger om utvidelser, opphør, sammenslåinger m. m. av bedriftslegeordninger, er registeret etter hvert blitt noe mangelfullt.

Bedriftslegerådets register er grunnlaget for vårt kjennskap til bedriftslegeordningen, for omfanget av den, for hvor meget personell som er sysselsatt i den, for personellets arbeidstid og for utbredningen av ordningen i forhold til bedriftens størrelse, art og geografiske fordeling. Et korrekt register danner et viktig grunnlag for Bedriftslegerådets virksomhet.

I 1971 har man derfor gjort flere forsøk på å få ajourført Rådets register. Et spørreskjema ble i mai sendt til ca. 600 bedriftsleger, hvis navn vi har i vårt kartotek. Dette ble bare besvart av ca. 200 bedriftsleger, og de siste besvarelser kom så sent som i november.

Gjennom Statistisk Sentralbyrå ville man kunne fått opplysninger om hvor mange leger som var bedriftsleger i hovedstilling og i bistilling. Men da man ikke kunne få rede på arbeidstiden for bedriftslegene i bistilling, hadde dette mindre interesse. Et nytt framstøt ble gjort 1. september, idet man denne gang sendte en forespørsel til ledelsen, eventuelt personalsjefen, for alle de bedrifter som har bedriftslegeordning, med anmodning om å gi opplysninger angående de forhold som Bedriftslegerådet er interessert i å ha kjennskap til. Besvarelsene fra bedriftene var langt mer fulltallige og ekspeditte, idet vi i løpet av en måneds tid fikk svar fra ca. 70 prosent av de forespurte. Dette materialet blir nå supplert og bearbeidet.

Det kreves imidlertid så mye arbeid, bl. a. med innhenting av supplerende opplysninger, opptelling og kontrollering, at det ikke er gjørlig for sekretæren å utføre dette arbeid i tillegg til de andre gjøremål som hun har. Det er i år blitt helt klart at sekretariatet må utvides, slik at både den nåværende sekretærs arbeidstid forlenges, og at det skaffes spesiell hjelp som utelukkende skal befatte seg med registeret og statistiske oppgaver.

Bedriftslegenes adgang til å publisere vitenskapelige undersøkelser.

Den uttalelse som Bedriftslegerådet ga på forespørsel fra Norsk Bedriftslegeforening, og som ble gjengitt i årsrapporten for 1970, er blitt gjenstand for mange misforståelser og feilaktige fortolkninger, delvis på grunn av en uheldig formulering. Rådet har på nytt drøftet saken, og mener i den erklæring som gjengis her, klart å ha presisert sitt standpunkt:

«En bedriftslege må ha samme rett som andre leger til å publisere resultater av vitenskapelige undersøkelser som han utfører i egenskap av bedriftslege, såfremt dette ikke strider mot den taushetsplikt angående drifts- og forretningsforhold som nevnes i § 59 i Arbeidervernloven. Hvis offentliggjørelse må antas å skade bedriftens interesser, må det overveies om publiseringen kan skje ved utelatelse av navn og sted. Har bedriftslegen ved sin undersøkelse påvist forhold som det er grunn til å tro kan skade de ansattes helse, må rapport om undersøkelsen i alle tilfeller meddeles Arbeidstilsynet, bedriftsledelsen og de ansattes tillitsmenn. Å begrense adgangen til offentliggjørelse, er således noe helt annet enn hemmeligholdelse».

Undersøkelse vedrørende behandling av forhøyet blodtrykk.

Et utvalg som Hjertekar-rådet har nedsatt med professor Christian Borchgrevink som formann, anmodet Bedriftslegerådet om bistand til å skaffe rede på bedriftslegenes syn på behandlingsindikasjonen ved tilfeldig påvist forhøyet blodtrykk hos symptomfrie personer. Bedriftslegerådet medvirket til dette, da man antok at det var en betydningsfull sak, både for bedriftslegene selv og for de ansatte. Et spørreskjema utarbeidet av nevnte utvalg, ble derfor gjennom Bedriftslegerådet sendt til samtlige bedriftsleger, hvis navn vi har i vårt kartotek. Samtidig med dette sendte Bedriftslegerådet også det før nevnte spørreskjema angående bedriftslegenes arbeidstid og utdanning, med anmodning om at dette skjema ble returnert sammen med spørreskjemaet angående blodtrykk. Som før nevnt, har man bare mottatt svar fra ca. $\frac{1}{3}$ av de forespurte leger. Materialet vedrørende blodtrykksundersøkelsen er oversendt Hjertekar-rådet.

Bedriftslegenes mulighet for kontroll med sykefravær.

Flere bedriftsleger har henvendt seg til Bedriftslegerådet og gjort oppmerksom på de vanskeligheter for kontroll med sykefravær som skyldes den nye syketrygdordning. I samråd med Norsk Bedriftslegeforening henvendte Rådet seg til Rikstrygdeverket og fikk i stand et møte, hvor representanter for Lægeforeningen, Norsk

Bedriftslegeforening, Bedriftslegerådet og Rikstrygdeverket var til stede. På dette møtet kom man fram til en løsning som skulle gi bedriftslegene mulighet til å få oppgitt sykdomsdiagnosene fra trygdekontorene. Det er håp om at ordningen vil kunne tre i kraft i begynnelsen av 1972.

Offentlig kritikk av bedriftslegeordningen.

Det er i dette år kommet en rekke angrep i pressen på bedriftslegeordningen og dens retningslinjer. Da artiklene til dels har gitt misvisende opplysninger, fant Bedriftslegerådet det nødvendig å komme med en korrigerende pressemelding. De forhold vedrørende bedriftslegeordningen som kritikken i særlig grad konsentrerte seg om, ble bl. a. drøftet inngående og tilbakevist på jubileumskonferansen den 11. oktober.

Utvidelse av Bedriftslegerådet.

Som et resultat av de drøftelser om bedriftslegeordningens fremtid i vårt land, som fant sted på jubileumskonferansen, har Bedriftslegerådet ved årsskiftet 1971/72 rettet en henvendelse til de tre organisasjoner, som gjennom Bedriftslegerådet hittil har hatt ansvaret for bedriftslegeordningen, med anbefaling om at Rådet blir utvidet med en representant fra Statens Arbeidstilsyn, en fra Rikstrygdeverket og en fra Helsedirektoratet.

Bedriftslegenes adgang til behandling av de ansatte.

Blant annet som følge av henstillingen på jubileumsmøtet har Bedriftslegerådet besluttet å rette en henvendelse til Den norske lægeforening om en revidering av de nåværende retningslinjer, med henblikk på en utvidet adgang til legebehandling av de ansatte.

Andre saker.

Bedriftslegerådet er underrettet om at bedriftsdiakonene er sluttet sammen i en egen forening, Diakonforbundets bedriftsdiakonforening, hvor samtlige bedriftsdiakoner er medlemmer. Foreningen har levert Rådet fortegnelse over medlemmene og hvilke bedrifter de er knyttet til.

Bedriftslegerådet har på anmodning mottatt opplysninger fra Norsk Sykepleierforbunds Landsgruppe av bedriftssykepleiere om antall medlemmer og deres arbeidsforhold. En liknende forespørsel til Norsk Bedriftssykepleier/diakonforeningen er enda ikke blitt besvart.

Arbeidslivets Komité mot Alkoholisme og Narkomani.

Komitéens sammensetning.

Komitéen har i det forløpne år bestått av:

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Direktør *Joh. Fr. Hansen* og visedirektør *H. Henriksen*, med direktør *L. Aarvig* og bedriftslege *Gunnar Mowé* som varamenn.

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Forretningsfører *Olav Bratlie* og hovedkasserer *Marie Lindquist*, med forretningsførerne *Otto Totland* og *Eivind Strøm* som varamenn.

Fra Statens Edruskapsdirektorat: Forbundssekretær *Sigurd Halvorsen*, med direktør *Sigurd Birkelund* som varamann.

Etter den gjeldende turnusordning mellom N.A.F.s og LOs representanter angående formanns- og nestformannsvervene, har *Olav Bratlie* fungert som formann og *Joh. Fr. Hansen* som nestformann i 1971.

Sosionom *Tor Rønning* har vært ansatt som AKANs sosialkonsulent i heldagsstilling. Han har hatt 91 reisedager i 1971.

Sosialstudent *Turid Klette Lunde* har vært antatt som praktikant i tidsrommet august-desember måned.

Sverre Bolstad har vært komitéens sekretær og kasserer.

Landsorganisasjonens Revisjonskontor ved statsautorisert revisor *Arne G. Strangel*, har forestått revisjonen av regnskapene.

Finansiering av virksomheten.

Hovedorganisasjonenes Opplysnings- og Utviklingsfond har ydet et tilskudd på kr. 100 000, utbetalt med kr. 50 000 fra hver av hovedorganisasjonene. Dessuten har Landsorganisasjonen ydet fritt kontorhold til komitéens administrasjon.

Fra Statens side har komitéen blitt bevilget kr. 100 000. Dessuten har en fra Statens side fått refusjoner på til sammen kr. 19 764 i forbindelse med de holdte ukeskurs.

Det vises ellers til det foreliggende årsregnskap.

Virksomheten 1971.

Opplysningsbrosjyrer.

Brosjyren «Narkotika og narkomani», forfattet av overlege *Th. Kjølstad*, ble trykt i et nytt opplag på 25 000 eksemplarer. Brosjyren er dermed trykket i et samlet antall på 83 700 eksemplarer.

Brosjyren «Alkohol og alkoholisme», også forfattet av overlege *Th. Kjølstad*, ble trykt i et opplag på 5000 eksemplarer. Denne brosjyren er dermed trykt i et opplag på 42 000 eksemplarer i alt.

Videre er det tryk et nytt opplag på 7000 eksemplarer av informasjonsbrosjyren «AKAN — hva den er og hva den vil», og 2000 eksemplarer av overlege *Th. Kjølstads* brosjyre «Aversan (antabus) i alkoholistbehandlingen». Disse brosjyrer er dermed trykt i et samlet opplag på henholdsvis 17 000 og 7000 eksemplarer.

Brosjyrene har som tilfellet har vært tidligere år, blitt distribuert gjennom N.A.F.s og LOs organisasjonsinstanser og ved direkte bestillinger fra en mengde bedrifter og bedriftsklubber. Videre har materialet blitt spredd gjennom Arbeidernes Avholdslandslags bedriftskontakter. Og endelig har flere sosialkontorer og edruskapsnemnder og skoler også i 1971 gjort varierende innkjøp, og til dels store sådanne, av AKANs materiell til sin virksomhet.

Brevkurset «Sosialt grunnkurs» ved Folkets Brevskole er nå gjennomgått av i alt 683 deltakere. Brevet «Edruskapsvern», som vesentlig bygger på AKAN-materiell og inngår som en del av brevkurset, er gjennomgått av samme antall.

Opplysningsfilmene «Blåmandag» og «Alkohol»:

Filmene blir fortsatt i hovedsak utlånt gjennom Statens Filmsentral, Statens Edruskapsdirektorat, Vern og Velferd og Arbeidernes Opplysningsforbunds filmsentral.

Vern og Velferds avdeling for Møre og Trøndelag har fått seg overlatt en kopi av filmen.

På grunn av spredningen på de ulike organer, er det ikke mulig å få fram eksakt hvor mye filmene brukes, men en har inntrykk av at interessen for filmen «Blåmandag» er bra.

Områdekonferanser.

Disse 8 områdekonferansene er arrangert:

26. mars	i Porsgrunn	med 33 deltakere
22. april	i Haugesund	» 37 »
23. april	i Stavanger	» 19 »
23. august	i Bodø	» 17 »
24. august	i Tromsø	» 29 »
13. september	i Oslo	» 14 »
16. september	i Kongsvinger	» 8 »
16. november	i Bergen	» 41 »

Deltakerne på områdekonferansene er vesentlig bedriftsledere og tillitsmenn innenfor et bestemt geografisk område. Konferansene har som siktemål å gi en første informasjon om AKANs virksomhet og om alkoholisme og narkomani. Ved disse arrangementene tar en sikte på å få direkte kontakt med bedriftsrepresentantene, og derved skape et grunnlag for det videre arbeid innenfor den enkelte bedrift. For å oppnå denne effekt har en begrenset deltakerantallet på konferansene til ca. 20 fra hver av arbeidsgiver- og arbeidstakersidene. I tillegg til disse deltakerne har representanter fra trygdekasser, sosialkontorer og arbeidskontorer på arrangementsstedene deltatt.

Programmet for konferansene har vært:

1. AKANs formål og virksomhet.
2. Alkohol og/eller narkotika — deres innflytelse på arbeidsevnen.
Hva er alkoholisme?
Hva er narkomani?
3. Alkoholistsorg i en bedrift.
4. Arbeidsgiverens rolle i forbindelse med alkoholmisbruk.

Følgende foredragsholdere har blitt nyttet på konferansene: Overlege Th. Kjølstad, personallege Jul Hansen, bedriftslege Gunnar Mowé, personalsjef Magnus Hennem, sosialsekretær Arnfinn Stein, bedriftslege dr. med. Evy Thiis-Evensen, forbundsformann Olav Bratlie og direktør Joh. Fr. Hansen.

Ukeskurs.

AKAN har i 1971 arrangert 3 ukeskurs med i alt 99 deltakere. Videre har en lagt opp og ledet et ukeskurs for støttekontakter arrangert av Arbeidernes Avholdslandslag. Kurset hadde 48 deltakere.

I ukeskursene har det deltatt bedriftskuratorer, bedriftsleger, bedrifts-sykepleiere, bedriftsledere, faglige tillitsmenn og støttekontakter.

Ukeskursenes siktemål er å gi dem som til daglig kommer i berøring med sosialmedisinske spørsmål bedre innsikt og utvikle samarbeidstanken mellom de ulike yrkesgrupper og institusjoner.

Søknadene til ukeskursene er stigende. Dette henger sammen med den økende aktivitet som kan registreres innenfor bedriftene når det gjelder komitéens arbeidsområde. Behovet for å skaffe seg økte kunnskaper melder seg, og de fleste bedrifter ønsker råd og veiledning om det praktiske opplegg innenfor bedriftene.

Et av ukeskursene ble lagt opp i samarbeid med Statens Edruskapsdirektorat og hadde deltakere fra institusjoner, sosialkontorer og bedrifter. Siktemålet her var å få formidlet større innsikt i de enkeltes arbeidsfelt og å utvikle formene for samarbeid mellom institusjoner og bedrifter. Erfaringene fra kurset viser at det er stort behov for slike samordnings tiltak. Kurset har ført til bedre samarbeid mellom bedrifter og institusjoner.

Forelesningsrekker.

Det er arrangert forelesningsrekker i Tønsberg, Jessheim, Horten, Rygge og Trondheim. Rekkene ble arrangert som kveldsundervisning over 4—5 kvelder. Tiltaket tar sikte på å rekruttere støttekontakter. I alt var det 125 deltakere.

Foredrag og orienteringer på kurser, konferanser, bedriftsbesøk m. v.

En har ikke maktet å etterkomme alle de henvendelser en har fått om foredrag og orienteringer. Det har vært stor etterspørsel etter foredrag på vernelederkurser, kurser arrangert av de enkelte fagforbund, Arbeidernes Opplysningsforbund og andre organisasjoner.

I alt er 11 ukeskurs besøkt med foredrag og utdeling av materiell. 285 bedrifter var representert på disse kursene. Videre har det blitt holdt foredrag på 14 møter arrangert av ulike organisasjoner og institusjoner. Komitéens formann og nestformann har også deltatt som foredragsholdere.

En har deltatt i 62 bedriftsmøter hvor spørsmål om utarbeidelse av retningslinjer og informasjon til de ansatte har vært hovedspørsmålene.

Flere bedrifter har opprettet spesielle utvalg som legger opp til informasjonstiltak og behandlingsrutiner for bedriften. Behovet for intern informasjonsvirksomhet er økende, og forespørslene om AKANs bistand det samme. I perioden er det en rekke nye bedrifter som har tatt opp arbeidet, og der er det nødvendig med direkte veiledning fra AKANs side. I tillegg er de bedrifter som har tatt opp arbeidet interesserte i å utvide sitt system med støttekontakter m. v.

Fortsatt er det flere henvendelser om bistand i forbindelse med akutte tilfeller. Denne delen av arbeidet er svært tidkrevende, og med den ramme en har for komitéens arbeid, er det ikke mulig å følge opp tilfredsstillende.

For å få et bilde av hvordan komitéens arbeid blir mottatt på bedriftene, har en foretatt en undersøkelse ved utsendelse av spørreskjema til bedriftslegekontorene. 98 bedrifter returnerte skjemaet med opplysninger. Av disse var det 20 som meldte fra at de ikke hadde alkohol- eller narkotika-problemer. Av de 98 bedriftene var det 68 bedrifter som hadde registrert alkoholmisbrukere i de siste 5 årene.

Av materialet på 68 bedrifter har en plukket ut 14 bedrifter som mer enn de andre bedriftene arbeider etter AKANs møster. Her vises det at antallet registrerte misbrukere er større i de 14 bedriftene: fra 1,8 til 4,8 prosent av de ansatte. Det største tall (4,8 prosent) finner en i de mindre-bedriftene med fra 50—500 ansatte, og det laveste tall (1,8 prosent) finner en i bedrifter med over 2000 ansatte. Sannsynligvis er det sviktende informasjon og kommunikasjon som fører til det lave tall i de største bedriftene.

Ser en på hvor stor andel de 14 bedriftene har av det totale antall misbrukere, viser det seg at hele 77,7 prosent av de som fortsatt er i arbeid befinner seg i de 14 bedriftene. Det er særlig i de bedriftene som har utbygd støttekontakter og hvor bedriftslegekontoret er aktivt med, at de beste resultatene foreligger.

I de 14 bedriftene var det registrert 283 misbrukere, og hele 220 var fortsatt i arbeid. Bedriftene hadde informert bedriftsledere, avdelingsledere, formann og tillitsmenn i et antall av 720. 6 av bedriftene hadde informert samtlige ansatte (4050). I de 14 bedriftene var det totalt foretatt informasjoner overfor 4770.

Undersøkelsen bearbeides videre når det gjelder de 68 bedriftene.

Utenlandske kontakter.

Komitéens materiell er etterspurt fra flere land i Europa. Komitéens nestformann, Joh. Fr. Hansen, har informert om komitéens virksomhet på en konferanse i ILO. Sosialkonsulenten har orientert representanter fra bedrifter i Stor-Stockholm på et møte i Stockholm arrangert av ALNA. (Alkohol- og Narkotikarådet for Arbeidsmarknadspartene i Stor-Stockholm.) som en har gjensidig kontakt med.

Informasjon i presse og kringkasting.

I forbindelse med områdekonferansene har presse og kringkasting vært innbudt. En har fått god dekning i begge media, både ved omtaler og intervjuer med komitéens medlemmer.

VI. Internasjonalt arbeid

Nordisk faglig samarbeid.

Det ble holdt nordisk faglig møte på den danske LO-skolen Højstrup-gård ved Helsingør 13. januar. Fra norsk side møtte Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Thorvald Stoltenberg, Fritz W. Hannestad og Jon Rikvold.

Det ble gitt orienteringer om den tariffmessige og faglig/politiske utvikling i hvert enkelt land. Møtet drøftet også den økonomiske situasjon i Den Frie Faglige Internasjonale, spørsmålet om dannelse av et arbeidsutvalg for å undersøke mulighetene for felles nordiske faglige prosjekter i utviklingslandene i samarbeid med de nordiske lands bistandsadministrasjoner og spørsmål som gjaldt det faglige samarbeidet i Europa.

Det var enighet om å delta i et studiebesøk arrangert av det amerikanske automobilarbeiderforbundet. Besøket skulle finne sted om høsten.

Det ble også holdt nordisk faglig møte 29. og 30. september på Runöskolan ved Stockholm.

I den nordiske studiereisen til USA i tiden 20.—30. september deltok fra LO Thorleif Andresen og Tor Halvorsen, dessuten Klaus Kjelsrud fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Finn Nilsen, Bekleddningsarbeiderforbundet, og Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Det ble holdt et nordisk faglig møte av fagbevegelsens økonomer 28. og 29. oktober i Helsingfors. Fra norsk side deltok Jon Rikvold, Øistein Gulbrandsen, Per Brannsten, Ulf Sand fra LO og Aslaug Jullum fra Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Konferansen behandlet spørsmål som knytter seg til De Europiske Fellesskap, inntektspolitikkenes metoder og system og aktuelle økonomiske spørsmål for øvrig.

ILO-konferansen 1971.

Den 56. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Genève i tiden 2.—23. juni 1971.

Som vanlig hadde arbeidergruppen møte dagen før konferansen ble åpnet. Tilsvarende møter holdtes også av arbeidsgivergruppen og i regjeringsgruppen.

Den norske delegasjon til konferansen hadde følgende sammensetning:

Regjeringsutsendinger:

Ekspedisjonssjef K. J. Øksnes, Sosialdepartementet — delegasjonens formann. Byråsjef Karl Nandrup Dahl, Sosialdepartementet — delegert. Dr. Arne Gram Bruusgaard, Arbeidstilsynet — rådgiver. Underdirektør Mgnus Bjerkholt, Riksmeklingsmannens kontor — rådgiver. Statssekretær Leif Aune, Kommunal- og arbeidsdepartementet — rådgiver. Stortingsrepresentant Sonja Ludvigsen — rådgiver. Konsulent Ketil Børde, Utenriksdepartementet — rådgiver. 1. ambassadesekretær ved Norges faste delegasjon i Genève, O. Dørum — rådgiver.

Arbeidsgiverutsendinger:

Direktør Lars Arvik, Norsk Arbeidsgiverforening — delegert. H.r.advokat Pål Kraby, Norsk Arbeidsgiverforening — rådgiver og stedfortredende delegert. Kontorsjef Svein Abrahamsen, Norsk Arbeidsgiverforening — rådgiver. Avdelingsjef Asbjørn Lien, Norsk Arbeidsgiverforening — rådgiver.

Arbeidstakerutsendinger:

H.r.advokat Olaf Sunde, Landsorganisasjonen i Norge — delegert. Sekretær Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge — rådgiver og stedfortredende delegert. Hovedkasserer Einar Strand, Landsorganisasjonen i Norge — rådgiver. Redaktør Knut Ribu, Landsorganisasjonen i Norge — rådgiver.

Oppslutningen om konferansen.

I alt 113 land var representert på konferansen ved utsendinger fra henholdsvis regjeringene, arbeidsgiverne og arbeidstakerne. Alt i alt deltok det 1250 delegater og rådgivere på konferansen, heri innbefattet 49 ministre og 32 viseministre.

Fra vårt eget land deltok sosialminister Odd Høydahl i dagene 14.—17. juni.

I tillegg kom en rekke representanter fra forskjellige internasjonale organisasjoner. Disse møtte dels som observatører og dels som rådgivere for delegatene fra organisasjoner tilsluttet de internasjonale organisasjoner som de representerte.

Senegalt president Léopold Sedal Senkhor viste konferansen den honnør å komme fra Senegal for å holde en tale til konferansen. I denne la han særlig vekt på betydningen det ville ha å få i stand bedre handelssamkvem og bedre handelsvilkår mellom utviklingslandene og de industrialiserte landene. Han understreket den betydning dette ville ha for å bedre den sosiale og økonomiske utvikling i utviklingslandene.

Konferansens presidium.

Konferansen valgte enstemmig den franske arbeidsgiverdelegaten *Pierre Waline* til konferansens president.

Dette er første gang en arbeidsgiverdelegat er blitt valgt til konferansens president, men så har også Pierre Waline deltatt i nær 50 år i ILOs arbeid og vært en av de mest aktive deltakere i dette.

Som visepresidenter for konferansen ble valgt den tsjekkiske minister Etefan Urin, arbeidsgivernes representant Fernando Yllales Ramos og den belgiske arbeiderrepresentant N. De Bock.

Som formann for arbeidergruppen ble valgt kanadieren *J. Morris* med *Albert Heyer* fra FFI som sekretær.

Høyesterettsadvokat *Olaf Sunde* ble valgt som arbeidergruppens representant i fullmaktskomiteén.

Konferansens dagsorden:

Konferansen hadde følgende dagsorden:

- I. Generaldirektørens rapport.
- II. Finans- og budsjettspørsmål.
- III. Redegjørelse for gjennomføringen av konvensjoner og rekommandasjoner.
- IV. Generell diskusjon om verdens sysselsettingsprogram.
- V. Annen gangs behandling av «Vern for arbeidstakerrepresentanter i bedrifter og deres muligheter for å utføre sine funksjoner».
- VI. Vern mot farer som følge av benzen (bensol).

I tillegg til disse sakene behandlet konferansen på nytt spørsmålet om ILOs framtidige struktur. Dette spørsmålet var også oppe til behandling forrige år.

Videre var det sendt inn til konferansen ikke mindre enn 20 resolusjonsforslag.

Generaldirektørens rapport.

Som vanlig forelå generaldirektørens rapport i 2 deler. Den ene delen ga en oversikt over ILOs virksomhet i året som var gått, den andre delen hadde tittelen «Frihet gjennom meningsutveksling — økonomisk utvikling gjennom heving av de sosiale vilkår».

Mer enn 220 talere tok del i debatten om generaldirektørens rapport. Blant talerne var den norske sosialminister *Odd Højdahl* og høyesterettsadvokat *Olaf Sunde*. Avtrykk av *Højdahl's* og *Sunde's* taler vedlegges.

ILOs generaldirektør *Wilfred Jenks* svarte på og ga en oppsummering av debatten. Han understreket i denne nødvendigheten av å revurdere ILOs arbeid når det gjaldt sosial målsetting og planmessig utvikling, målene for det framtidige tekniske samarbeidet, omfanget av den internasjonale bistand for å få løst spesielle utviklingsproblemer i de enkelte land og ILOs virksomhet med henblikk på å forbedre arbeids- og lønnsvilkårene.

Finans- og budsjettspørsmålene.

Konferansen godkjente et budsjett på \$ 71 503 000.00 for ILOs virksomhet i 2-års perioden 1972—1973.

Som kjent har USA stanset sin betaling av ordinær kontingent til ILO. Det forelå på konferansen ingen opplysninger om hvorvidt eller i tilfelle når USA ville gjenoppta sine betalinger. Det bemerkes at USA klart har erkjent sine forpliktelser til å betale den kontingent som de plikter å betale så lenge de er medlemmer av ILO.

Det godkjente budsjett for 1972—1973 antas bl. a. å kunne dekke et utvidet arbeid med verdens sysselsettingsprogram, særlig med henblikk på å skape produktivt arbeid. På dette området er en rekke internasjonale og regionale organisasjoner engasjert i et gjensidig samarbeid.

Budsjettet antas videre å gi muligheter for hyppigere 3-partsmøter i regional regi og for etablering av spesialutvalg som skal vurdere den betydning som den tekniske utviklingen i de viktigste industrier har for arbeiderne.

Man tar videre sikte på et forberedende arbeid når det gjelder de problemer som knytter seg til beskjeftigelse av fremmedarbeidere, yrkesopp-læring særlig i landområder, arbeidet med å få en rettferdig fordeling av produksjonsgodene — særlig med henblikk på de dårligst stilte gruppene — forsterket arbeidsinnsats for å få medlemsstatene til å gjennomføre effektive sikkerhetstiltak mot arbeidsulykker, et bedre helsevesen og slike tiltak som kan skape mer tilfredsstillende arbeidsomgivelser.

Verdens sysselsettingsprogram.

I debatten vedrørende verdens sysselsettingsprogram ble det sterkt understreket at målet måtte være en vesentlig øking av sysselsettingsmulighetene og å få hevet levestandarden for den del av befolkningen som er avhengig av sin arbeidskraft. Det ble herunder pekt på betydningen av andre former for å utvikle landdistriktene og den betydning det har å ha en variert industri.

Det ble videre pekt på betydningen av at industrialiserte land la forholdene bedre til rette for import fra utviklingsland, bl. a. ved å lempe på forskjellige restriksjoner.

ILOs framtidige struktur.

Denne saken ble behandlet også på forrige arbeidskonferanse hvor den var henvist til videre behandling av ILOs styre. Det forelå rapporter fra den behandlingen ILOs styre hadde gitt saken.

Disse ble inngående drøftet av en komité som konferansen satte ned og som Knut Ribu var medlem av. Det vises til særskilt rapport fra Knut Ribu.

Utvidelse av antallet styremedlemmer i ILOs styre.

Det ble vedtatt å utvide antallet styremedlemmer fra 48 til 56 med henholdsvis 4 plasser fra regjeringene, 2 fra arbeidsgiverne og 2 fra arbeidstakerne. Utvidelsen av antallet styremedlemmer gjenoppretter så noenlunde forholdet mellom det totale antall medlemsstater og antallet styremedlemmer.

Gjennomføringen av konvensjoner og rekommandasjoner.

I samsvar med vanlig praksis ble det satt ned en 3-parts komité til å gjennomgå de rapporter som forelå.

Konferansen besluttet å rette en inntrengende henstilling til de stater som ikke hadde ratifisert konvensjonen vedrørende diskriminering om snarest mulig å ratifisere denne og å gjennomføre dens bestemmelser i praksis.

Det var ellers et gledelig trekk at komitéen kunne meddele konferansen at det var en merkbar framgang når det gjaldt mange regjeringers praktisering og overholdelse av de internasjonale standarder.

NYE INTERNASJONALE ARBEIDSSTANDARDER

Vern mot risiko for forgiftning av benzen (bensol).

Konferansen vedtok en konvensjon og en rekommandasjon vedrørende vern av arbeidere mot farer for forgiftning av benzen. Det vises til særskilt rapport fra Einar Strand som var medlem av den komitéen som behandlet denne saken.

Vern for arbeidstakerrepresentanter i bedrifter og deres muligheter for å utføre sine funksjoner.

Også her vedtok konferansen en konvensjon og en rekommendasjon. Det vises til særskilt rapport fra Leif Haraldseth, som var medlem av denne komitéen.

RESOLUSJONER

Følgende resolusjoner ble vedtatt:

Styrkelse av 3-partssystemet i ILOs arbeid.

I denne resolusjon anmodes ILOs styre om å treffe alle nødvendige tiltak for å få styrket 3-partssystemet på alle områder innen ILOs virksomhet, det være seg forskning, teknisk samarbeid, verdens sysselsettingsprogram eller regional virksomhet.

ILOs styre anmodes videre i resolusjonen om å ta under særlig overveielse spørsmålet om å få etablert et 3-parts ILO-system for inspeksjon og kontroll av ILO-programmer og ILO-prosjekter.

I resolusjonen blir videre ILOs generaldirektør anmodet om å utvirke at land som får assistanse fra ILO sørger for et reelt 3-parts samarbeid på det nasjonale planet slik at både arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner blir gjort fullt delaktig i arbeidet så vel når det gjelder planlegging som utførelse.

Apartheid og hva ILO kan gjøre i denne forbindelse i det internasjonale år for bekjempelse av rasediskriminering.

I denne resolusjonen gir ILO sin fulle oppslutning om bekjempelsen av rasediskriminering og anmoder de medlemstatene som ikke allerede har ratifisert konvensjonen om rasediskriminering, om snarest mulig å ratifisere denne og å praktisere de bestemmelser som denne inneholder.

I resolusjonen tas det sterk avstand fra den undertrykkelse av grunnleggende menneskerettigheter og fagforeningsrettigheter som fremdeles foregår i mange land.

Det rettes videre en oppfordring til alle medlemstater og til alle arbeidsgivere- og arbeidstakerorganisasjoner om å forsterke sitt arbeid for å få fjernet apartheid og å avstå fra enhver handling som kan oppmuntre til slik emigrering til Sør-Afrika som kan virke som støtte for apartheid.

Resolusjonen oppfordrer videre ILOs styre til å treffe de nødvendige tiltak for å få fjernet all rasediskriminering og å få anerkjent de grunnleggende menneskerettigheter og fagforeningsrettigheter i Sør-Afrika.

Fremmedarbeiderne.

I denne resolusjonen anmodes ILOs generaldirektør om å gi fremmedarbeidernes problemer prioritet og å forberede et program for tiltak med henblikk på å sikre fremmedarbeiderne tilfredsstillende forhold og de samme rettigheter som arbeiderne har i det land de har tatt arbeid i.

Generaldirektøren oppfordres videre til å anmode medlemstatene om å være oppmerksom på de meget store problemer som slike arbeidere står overfor, særlig når det gjelder de leveforhold som bys dem, deres tilpasning til forholdene i det nye land, nødvendig yrkesopplæring, mulighetene for skolegang for deres barn, deres muligheter for samkvem med deres familie, og sist men ikke minst retten til personlig frihet og til å kunne organisere seg.

Resolusjonen konkluderer med en anmodning om at de problemene som

fremmedarbeiderne står overfor må bli tatt opp til behandling på en av de første arbeidskonferansene.

ILOs framtidige arbeid når det gjelder sosial sikkerhet.

I denne resolusjonen anmodes ILO om å øke sine anstrengelser for en hurtig gjennomføring av sosial sikkerhet for alle lag av befolkningen og i særdeleshet for de dårligst stilte gruppene så som landbefolkningen, fremmedarbeiderne, uføre, handikappede og de eldre.

Sosiale problemer som oppstår på grunn av multi-nasjonale bedrifter.

I denne resolusjonen gis det uttrykk for tilfredshet med at ILOs styre har besluttet å søke å avholde et teknisk møte vedrørende mulighetene for ILO-tiltak når det gjelder sosialpolitikken vedrørende multi-nasjonale bedrifter.

Det gis i resolusjonen uttrykk for ønsket om at et slikt møte må bli holdt så snart som mulig, og at ILOs styre på grunnlag av de resultater dette møte måtte komme fram til avgjør hvilke skritt ILO videre bør ta i denne saken og at ILOs styre herunder bør overveie om spørsmålet bør tas opp på en kommende arbeidskonferanse.

Den internasjonale handels betydning for sysselsettingen.

I denne resolusjonen anmodes ILO om å studere dette forholdet nærmere, spesielt med henblikk på verdens sysselsettingsprogram.

ILO anmodes videre om å ta kontakt med de øvrige FN-organer som har innflytelse på disse spørsmålene og også med GATT, med henblikk på at disse når de setter i verk programmer tar alle mulige hensyn til den betydning disse vil kunne få for sysselsettingen, lønnsforholdene og levevilkårene i utviklingslandene.

Sunde og den svenske arbeiderdelegaten Thorbjørn Carlsson sto blant forslagsstillerne til resolusjonene vedrørende «apartheid», «fremmedarbeiderne» og «styrkelse av 3-parts systemet».

For den siste resolusjons vedkommende sto også den danske arbeiderdelegaten Svend Bache Vognbjerg som forslagsstiller.

SOSIALMINISTER ODD HØJDAHLs INNLEGG I GENERALDEBATTEN PÅ ARETS ARBEIDSKONFERANSE

Jeg har noen kommentarer når det gjelder ILOs virksomhet på u-hjelpens område — et område som er av særlig betydning for min regjering. Tilgi meg når jeg nevner at teknisk assistanse under ILOs auspisier står mitt hjerte særlig nær, da jeg en gang var i denne organisasjonens tjeneste som teknisk rådgiver for en regjering i et asiatiske land.

Det er oppmuntrende å se av generaldirektørens rapport at ILOs deltagelse som et utøvende organ for FNs utviklingsprogram (UNDP) stadig øker. Dette er en klar antydning om at kvaliteten i ILOs arbeid ved gjennomføringen av de prosjekter som tildeles det, har vunnet tillit, både fra UNDPs side og hos mottakerlandene. Bare ved ikke å spare på noen anstrengelser når det gjelder effektivitet og kvalitet ved gjennomføringen av slike prosjekter, kan ILO være i en slik stilling at den mottar en økende del av UNDPs ressurser. Dette avhenger naturligvis av den prioritetsorden som utviklingslandene selv gir sine anmodninger om hjelp fra UNDP. Av

spesiell betydning i denne forbindelse er det veletablerte gode samarbeid mellom ILO og UNDP.

Som et bevis på den betydning vi tillegger ILOs arbeid på det tekniske samarbeidsområde, kan jeg meddele at Norge og ILO nå holder på å avslutte en avtale som fastslår prinsippene for vårt samarbeid for de såkalte multilaterale tekniske hjelpeprogrammer. Slike gjensidige forpliktelser vil i en stor utstrekning sikre kontinuitet og effektivitet gjennom planlegging på lang sikt av prosjekter som vi er enige om å utføre i samarbeid med ILO.

Liknende avtaler har ILO opprettet sammen med en del andre regjeringer, og en håper at et stort antall andre medlemsland vil finne det mulig å formalisere sin tekniske hjelp med ILO gjennom inngåelse av slike bindende avtaler, slik at en letter utvidelsen av ILOs tjenester overfor de mindre utviklede land.

I denne forbindelse vil jeg gjerne understreke den betydning det har å oppmuntre virksomheten til fagbevegelsen, yrkesopplæringsinstitusjonene, kooperativer og landbruksinstitusjoner når det gjelder familieplanlegging som en integrert del av den sosiale utvikling.

Når det gjelder mitt eget land vil 10 prosent av vår totale offisielle hjelp til utviklingslandene, som i 1974 vil bli hevet til 0,75 prosent av vårt bruttonasjonalprodukt, bli øremerket for assistanse til familieplanlegging. Minst halvparten av dette vil bli kanalisert gjennom FNs fond for befolkningsvirksomhet og andre internasjonale organer. Våre anstrengelser på Utviklingshjelpens område vil være av liten betydning hvis vi ikke kan få snudd den økende tendensen i arbeidsledigheten og underbeskjeftigelsen i hele den utviklende verden og skape arbeidsmuligheter for den unge generasjon. I sine tiltak for å bidra til å nå målene til Verdens sysselsettingsprogram, må regjeringene etter min delegasjons synspunkt leve opp til ILO's prinsipper og være spesielt merksam på slike tiltak som: Full deltakelse fra arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner, både ved utformingen av prinsippene for den nasjonale sysselsettingspolitikken og gjennomføringen av denne politikken og forberedelse på stedet av sysselsettingsmisjoner fra ILO, ved å foreta analyser av arbeidssituasjonen og av de hovedfaktorer som influerer på arbeidsmarkedet. Naturligvis må garantier for ILO-misjonenes legale integritet sikres og en må tilby dem tilstrekkelige muligheter under utføringen av deres misjoner.

I del I av sin vidsynte rapport, som han har kalt «frihet gjennom meningsutveksling», har generaldirektøren gitt oss noen meget tankevekkende refleksjoner. Talefrihet — uten hvilken man ikke kan ha noen full meningsutveksling — slik den er slått fast i Philadelphia-deklarasjonen, er en hovedbetingelse for at våre anstrengelser for å fremme økonomisk utvikling og sosialt framskritt skal lykkes.

Her i ILO har vi til vår disposisjon et forum, hvor arbeidstakere, arbeidsgivere og regjeringer har muligheter for å snakke ut i full frihet. Vi må alle benytte oss fullt og helt av dette forum. Frihet gjennom dialog er fastslått i ILOs vedtekter — jeg siterer her fra Philadelphia-deklarasjonen. «Kontinuerlig og samlet internasjonalt arbeid, hvori arbeidstakernes og arbeidsgivernes representanter deltar med samme status som regjeringens representanter og sammen med disse fritt kan diskutere og fatte demokratiske vedtak med henblikk på å fremme felles velferd.»

Min delegasjon vil derfor fullt ut støtte den resolusjonen som nå er til behandling i resolusjonskomitéen, som i innledningen erklærer at man fullt ut må overholde ILOs trepartsstruktur, da dette da vil være det mest

effektive middel for å sikre vår organisasjons mål. Etter mitt synspunkt, vil den stadige overholdenhet og styrke av ILOs enestående trepartsstruktur sikre at vår organisasjon, ifølge generaldirektørens ord, vil være «vakt-hunden for den menige mann i verdens saker», også i framtiden.

Generaldirektøren inviterer oss til en dialog om ILOs bidrag innenfor strategien for 70-årenes annet utviklings-tiår, hvordan ILO kan bidra til å skape en mer rettferdig fordeling blant folk og nasjoner av den materielle velstand, og hvordan ILO kan bidra ved å angripe de sosiale problemer som er knyttet til urbanisering og teknologisk framskritt og de ulikheter som forårsakes av rasediskriminering, utenlandsk statsborgerskap, kjønn og alderdom.

Det er naturligvis ikke mulig å sette generelle prioriteter for alle land som har sine egne spesielle behov, men jeg tillater meg å komme med noen generelle refleksjoner om ulikhetsproblemet. Vi bør gi preferanse til støtte for arbeidsintensiverende sysselsetting som kan sikre full deltakelse fra arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner. Vi må legge vekt på betydningen av å sikre en sosial fordeling av inntektene ved å fast-sette minstelønninger gjennom lovgivning eller gjennom inngåelse av tariff-avtaler. Det sosiale trykkesystemet bør baseres på programmer som ikke bare dekker sysselsatte arbeidere, men også de ubeskyttede arbeidsledige så vel som de handikappede, fremmedarbeidere og selververvende arbeidere i landområdene. Det er et faktum at arbeiderne i utviklingslandene er mindre organisert i landdistriktene enn arbeiderne i industrisektoren. Denne situasjonen krever vår oppmerksomhet, og ILO kan bidra med å hjelpe til med å øke antallet organiserte arbeidere i landdistriktene.

Som generaldirektøren har pekt på i sin rapport, ser vi hver dag at kvinnens status er langt fra tilfredsstillende, selv i land hvor likestillings-prinsippet er blitt akseptert og gjennomført i mange år.

Prinsippet om kvinnens likestilling i samfunnet kan ikke gjennomføres fullt ut med mindre de får full materiell likestilling i familieliv i forhold til mannen og når det gjelder utdanning. Innenfor sitt kompetanseområde bør ILO ta nye initiativer ved å sette standarder og gjennomføre programmer med sikte på å styrke kvinnens stilling i familieliv, i ekteskap og utdanning.

Jeg deler generaldirektørens synspunkt om at et effektivt program, med sikte på å gjenopprette den økologiske balanse og bekjempe forurensningene på land, i luft og på sjøen, ikke kan gjøres bare innenfor de nasjonale grenser. Forurensning av arbeidsmiljøet kan bare hindres ved en integrert plan, gjennomført av alle medlemsstater, og kanskje vi må revide noen av våre innstillinger når det gjelder prinsippet om nasjonenes suverenitet, hvis vi gjennom internasjonale organisasjoner effektivt skal løse miljøvernproblemene.

Mitt land, som er lite men blant de mest utviklede, ser seg om etter nye veier, hvordan man kan utvide de tradisjonelle sosiale trykkesystemene til å dekke andre behov enn de klassiske som knytter seg til sykdom, alderdom, lønnsstap på grunn av arbeidsledighet osv. Det synes som et sosialt trykkesystem kan tjene som en veileder på alle økonomiske, sosiale, kulturelle, helsemessige og sysselmessige områder. Vi mener at ILO i årene som kommer må se på følgende spørsmål: Hva er den funksjonelle virkning av sosialtrygden innenfor sammenhengen av å sikre en mer rettferdig inntektsfordeling? I hvilken grad kan sosialtrygden tjene som et instrument sammen med andre midler mot arbeidsledighet for alle kategorier av arbeidskraft? Hvordan kan offentlige myndigheter møte behovet om en

bedre koordinering av den hjelp som tilbys gjennom sosialtrygden og respektivt gjennom de lokale og sentrale helsemyndigheter?

Tariffavtalenes mandatområder bør utvides, slik at de gir arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner større innflytelse på sosiallovgivningens utvikling og når det gjelder å treffe bestemmelser.

Vi kan ikke humanisere samfunnet uten å humanisere arbeidet. Hovedkravene for gjennomføring av det framtidige arbeid innenfor medlemsstatene og innenfor ILO, kan uttrykkes på følgende måte: Frihet til full meningsutveksling — til dialog — må bevares, stimuleres og utvikles. Arbeidstakernes stilling må styrkes, ved å gi dem mer innflytelse når det gjelder å treffe bestemmelser om alle arbeidsspørsmål. Økonomiske og sosiale utviklingsprogrammer og deres gjennomføring bør desentraliseres, slik at man kan hindre menneskene fra å bli fremmede for sine oppgaver.

OLAF SUNDES INNLEGG

I GENERALDEBATTEN PÅ ARETS ARBEIDSKONFERANSE

Generaldirektøren har i sin rapport «Frihet gjennom dialog» satt fram en rekke utfordrende spørsmål som i høy grad berører det ILO står for og de ting som ILO i kommende tid vil stå overfor.

Ved å ta opp spørsmålet om frie meningsutvekslinger rører rapporten ved selve kjernen i noe av det som i dag står som en vesentlig hindring for en bedring av de økonomiske og sosiale kårerne og for økt sosial rettferdighet.

Ut fra det kjennskap jeg har til den mangel på frihet som råer i så alt for mange land, fulgt av en tilsvarende mangel på frie meningsutvekslinger og ut fra mine personlige erfaringer i mitt eget land vedrørende de mange fordeler som frie meningsutvekslinger kan føre til — ikke bare for enkeltpersoner, men for samfunnet som helhet — ser jeg generaldirektørens retting av søkelyset på spørsmål om frie meningsutvekslinger som kanskje et av de mest betydningsfulle punkter i rapporten.

Det er en glede for meg fullt ut å støtte de synspunktene som på denne måte er kommet til uttrykk for behovet for frihet, gjensidig respekt og åpne meningsutvekslinger.

Det er av denne grunn at jeg har tatt ordet for å komme med noen bemerkninger vedrørende de erfaringer vi har gjort i mitt land på dette område og om hva ILO kan gjøre for å oppmuntre til fremme av virkelige frie meningsutvekslinger. I de siste 40—50 år har vi i mitt land utviklet et meget omfattende system av frie meningsutvekslinger. På det statlige plan har vi utviklet et system med 3-parts uttalelser i praktisk talt alle spørsmål av betydning for forholdet mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Ved siden av dette har vi utviklet et 2-sidig system med frie meningsutvekslinger mellom arbeidstakernes og arbeidsgivernes organisasjoner. Dette systemet er utviklet helt ned til den enkelte bedrift og den enkelte arbeidsplass. Som et ledd i dette, gis arbeidstakerne alle opplysninger av betydning for dem vedrørende den bedrift de arbeider i og dens planer for framtiden. De har rett til å drøfte med arbeidsgiveren eller dennes representanter og til å gi til kjenne sitt syn på alle spørsmål som gjelder arbeidsplassen og dens bemanning før arbeidsgiveren tar noen avgjørelse i slike spørsmål. Og, hva som kanskje er viktigst av alt, dette er ikke bare en formell rett, men noe som virkelig praktiseres. I mitt land er således frie meningsutvekslinger regelen på alle plan og ikke unntaket.

Hvilke fordeler har så dette skaffet oss i praksis?

Dette kan summeres opp i 2 hovedgrupper:

For det første har vi hatt færre streiker enn de fleste andre land med tilsvarende frihet for arbeidstakerne til å streike. Dette har resultert i en høy og stabil produksjon med tilsvarende muligheter for bedringer av lønnsvilkårene og levestandarden.

Derneft er arbeidernes levestandard gjennom reelle frie meningsutvekslinger blitt hevet til en av de høyeste i verden. Ved siden av dette har det lyktes oss å bygge opp en solid fundert og internasjonalt konkurranse-dyktig industri.

Systemet med frie meningsutvekslinger har i praksis vist seg å føre til så store fordeler at de respektive parter i dag alvorlig overveier spørsmålet om å utvide dette til en direkte deltakelse fra arbeidstakernes side i de besluttede organer på bedriftsplanet. Folk som har besøkt oss fra andre land og som har sett de resultater som vi har oppnådd og hvordan dette har vært gjort mulig gjennom aktiv medvirkning i form av frie meningsutvekslinger, har ofte gitt uttrykk for ønsket om tilsvarende ordninger i sine land.

Dette, sammen med de erfaringer vi har vedrørende de fordeler som kan oppnås gjennom slike frie meningsutvekslinger, fører meg over til det spørsmål generaldirektøren har reist i sin rapport: «Hva mer kan vi gjøre for å sette partene i stand til å gjøre full bruk av frie meningsutvekslinger».

La meg først si at full yringsfrihet og full organisasjonsfrihet er en uomgjengelig nødvendig forutsetning for enhver form for frie meningsutvekslinger. Uten yringsfrihet og uten organisasjonsfrihet kan det ikke bli noen fri meningsutveksling. Enhver form for innskrenkninger i yringsfriheten eller i organisasjonsfriheten er uforenelig med fri meningsutveksling. Det er også en nødvendig forutsetning for at en fri meningsutveksling skal kunne føre til gode resultater at partene viser hverandre gjensidig tillit og respekt.

Det må videre foreligge en reell vilje til å løse problemene gjennom slike meningsutvekslinger. For at en slik vilje skal være til stede må de respektive parter føle seg overbevist om de fordeler som en fri meningsutveksling vil føre med seg, ikke bare for den enkelte, men også for bedriften og samfunnet som helhet.

Hva kan så ILO gjøre for å oppmuntre til og for å fremme disse forutsetninger?

Det er utvilsomt forskjellige måter man kan søke å gjøre dette på, men det ville neppe være tilstrekkelig bare å lage publikasjoner, resolusjoner eller instrumenter. Disse virkemidlene må selvsagt nyttes i vid utstrekning, men for å få en virkelig fri meningsutveksling gjennomført i praksis, er jeg overbevist om at det er nødvendig med ytterligere tiltak. Et sådant tiltak vil kunne være å etablere og sende ut 3-partsgrupper fra land som ønsker å utvikle et bedre system for frie meningsutvekslinger til land hvor yringsfriheten og organisasjonsfriheten er fullt anerkjent og hvor arbeidstakerne har lovlig adgang til å streike og hvor systemet med frie meningsutvekslinger er høyt utviklet så vel på 3-partsplanet når det gjelder staten som på 2-partsplanet mellom arbeidstakerne og arbeidsgiverne.

Slike 3-partsgrupper måtte gå inn i løpet av en viss tidsperiode å studere hele systemet, hvordan det praktiseres, forutsetningene for det og de resultater det gir. Dette ville sette slike grupper istand til selv å vurdere og avgjøre hva som best kan tilfredsstille deres egne behov og hva som best kan passe for dem etter forholdene i deres egne land av det de har sett.

ILO kan her yte en aktiv og verdifull bistand ved å oppmuntre til slike studiegrupper og ved å hjelpe landene med den nødvendige eksperthjelp

som måtte trenges for å få satt ut i praksis det de har besluttet å gjøre bruk av ut fra det de har sett. Slike studiegrupper bør også oppmuntres til å sette seg inn i den måten som høyt sosialt utviklede land praktiserer ILOs normer på.

Skal studiegrupper av denne art bli virkelig vellykket, må de gis all mulig bistand, veiledning og assistanse fra alle de 3 partene i de landene de besøker. La meg i denne forbindelse nytte anledningen til å henlede regjeringenes oppmerksomhet på den spesielle bistand som disse kan yte til en vellykket utvikling av frie meningsutvekslinger ved å stille til disposisjon de nødvendige finansielle midler til tekniske hjelpeprosjekter som det vil være behov for at ILO setter iverk i framtiden på dette meget viktige område.

Det er med stor glede at jeg i denne forbindelsen kan opplyse at den norske regjering nå er i ferd med å inngå en avtale med ILO om finansiering av visse tekniske hjelpeprosjekter som ILO skal sette iverk.

La meg til slutt si at norsk fagbevegelse vil hilse slike 3-parts studiegrupper velkommen til Norge. Jeg kan selvsagt ikke uttale meg på vegne av vår regjering eller våre arbeidsgivere, men jeg er overbevist om at også de vil gjøre dette.

ILOs struktur

er behandlet på en rekke konferanser tidligere år. På 1970-års arbeidskonferanse ble spørsmålet tatt opp i en strukturkomité som ble nedsatt. Komitéen kom ikke fram til noe endelig standpunkt, men ba styret i ILO om å sørge for at saken ble tatt opp igjen i 1971 på arbeidskonferansen da.

Fra norsk side var Knut Ribu, og siden Olaf Sunde, medlemmer av strukturkomitéen.

Arbeidet i komitéen ble vanskelig, og det var ikke mulig å komme fram til noen endelig løsning på dette års arbeidskonferanse. Komitéens formann, regjeringsdelegat fra Etiopia, Amende, sa i noen sluttord på komitéens siste møte at resultatet av arbeidet ikke er tilfredsstillende, og vil være en skuffelse for mange, men han mente at det var tatt et skritt i riktig retning. Han håpet at man neste år ville oppnå tiltak i retning av mer akseptable ordninger.

Komitéen vedtok til slutt at de prinsipielle strukturspørsmål ikke bør løses ved flertallsavstemninger, som vil føre til at et vesentlig mindretall blir mindre fornøyd. Via samtaler skal man søke å komme fram til generell enighet.

Komitéen vedtok en anbefaling som vil føre til at tallet på regjeringsutsendinger i styret økes fra 12 til 14 medlemmer. I samsvar med dette må vedtektene endres. Denne utvidelsen blir ført opp på dagsorden for 1972-års arbeidskonferanse. Denne saken blir betraktet som et hovedpunkt i spørsmålet om ILOs struktur. Andre strukturspørsmål vil formelt bli tatt opp igjen på 1973-års konferanse. Det er da forutsatt at uformelle samtaler om spørsmålet skal finne sted i mellomtiden.

Under strukturkomitéens arbeid ble den tredelte sammensetningen av ILO (arbeidere, arbeidsgivere og regjeringer) ofte nevnt som noe man ikke måtte bryte opp. Det ble under konferansen vedtatt en resolusjon om dette forhold. I resolusjonen erklærte arbeidskonferansen at samvittighetsfull overvåking av ILOs tredelte struktur er den beste måten å påse at ILOs arbeid, som er rettet mot å sikre sosial rettferd i verden, blir forfulgt og utviklet.

I resolusjonen oppfordret konferansen ILOs styre til:

- å vurdere alle tiltak som er nødvendig for å passe på at den tredelte struktur er fullt ut effektiv med hensyn til hele bredden av ILO-aktiviteter, så som forskning, teknisk samarbeid, verdens sysselsetningsprogram og regionale tiltak.
- å være spesielt oppmerksom på nødvendigheten av full integrering av alle slags ILO-tiltak, å forsikre seg om at normgivning basert på tredelt utarbeidelse, utførelse og kontroll for å oppnå at organisasjonenes sosiale målsetninger blir fulgt,
- å vurdere spesielt mulighetene for å lage et tredelt ILO-maskineri som kan overvåke og inspisere programmer og prosjekter.

I samme forbindelse kan det nevnes at Olaf Sunde, som er medlem av ILOs styre, i generaldebatten på konferansen slo til lyd for at ILO ikke bare skulle sende eksperthjelp til u-land. Han mente at u-land også burde sende delegasjoner til utviklede industriland for der å høste erfaringer om hva samarbeid og åpen tale kunne gi av positive resultater. Han mente også at disse delegasjonene måtte være sammensatt av representanter for regjeringene, arbeidsgiverne og arbeidstakerne.

Rapport.

Sak 6.

VERN MOT FARER SOM SKYLDES BENZOL

Ovenstående sak var meget omsorgsfullt planlagt fra Arbeidsbyråets side. En sakkyndig komité med bistand av bl. a. medisinerere, kjemikere og ingeniører var oppnevnt og i begynnelsen av 1970 la denne komitéen fram en rapport (RAPPORT V (1)). I denne komitéen deltok bl. a. Bolinder som er ansatt som medisiner i svensk LO. Rapporten ga en oversikt over den lovgivning og praksis de forskjellige land hadde i forbindelse med vern i mot farer som skyldes benzen. I tillegg til denne rapport var det laget et spørreskjema på i alt 43 spørsmål som de enkelte medlemsland ble anmodet om å besvare. Spørsmålene omfattet bl. a.:

1. Hvorvidt det burde vedtas en konvensjon supplert med en rekommendasjon i forbindelse med vern for arbeidere overfor den risiko som kan oppstå av benzol og av stoffer som inneholder benzol, samt hvilket omfang et slikt instrument skulle ha og hvilke begrensninger som burde finne sted.
2. Hvilket teknisk tiltak som burde iverksettes for å hindre slik risiko, herunder bedriftshygienisk tiltak.
3. Medisinsk tiltak.
4. Merking av farlige stoffer, herunder benzol.
5. Opplysningstiltak m. v..

Disse spørsmål ble behandlet av de respektive land. I Norge rettet Sosialdepartementet spørsmålene også bl. a. til LO, N.A.F. og Direktoratet for Arbeidstilsynet. Det samme ble også gjort i de øvrige nordiske land. FFI engasjerte seg også i saken. Deretter sendte de enkelte land en sammenfatning av svarene til Byrået som deretter laget en ny rapport (RAPPORT V (2)) inneholdende en konsentrert omtale av de enkelte lands svar. Samtidig ble det lagt fram forslag til tekst for en rekommendasjon og en konvensjon som var grunnlag for behandlingen på arbeidskonferansen i 1971.

Den komité som trådte i arbeid på arbeidskonferansen hadde til å begynne med i alt 42 regjeringsrepresentanter, 26 arbeidsgiverrepresentanter

og 22 arbeidstakerrepresentanter med tilsvarende antall varamenn. Etter hvert som arbeidet skred fram ble det færre representanter bl. a. fra arbeidstakerne. Til slutt var følgende land representert fra arbeidstakersiden:

Frankrike, Vest-Tyskland, Storbritannia, Finland, Sverige, Norge, Canada, USA, Australia, Østerrike, Sovjet, Argentina, Irak, Italia, India, Mongolien og Portugal.

Fra Norge deltok dr. Bruusgaard som regjeringsrepresentant, sekretær Lien som arbeidsgiverrepresentant og Einar Strand fra arbeidstakersiden.

I en forhåndskonferanse mellom representanter fra de nordiske LO-er var det enighet om at svensk og finsk LO også skulle delta i komitéen og her deltok bl. a. Bolinder fra svenske LO. Komitéen gikk igjennom det framlagte forslag fra Byrået og hadde dessuten over 110 forslag til suppleringer og rettelser i Byråets tekst. Disse forslag var i alt vesentlig preget av medisinske og tekniske data og diskusjonen ble ofte ført mellom leger, ingeniører og kjemikere.

Fra arbeidstakersiden ble det foreslått suppleringer til Byråets tekst, særlig i forbindelse med arbeidsgivers ansvar for å iverksette beskyttende tiltak så som tilfredsstillende arbeidsrom, beskyttelsesklær, kontinuerlige legeundersøkelser og spesielt vern for at unge arbeidere ikke ble satt i slik virksomhet. Et spesielt punkt som komitéen drøftet meget inngående gjaldt også beskyttelse av svangre kvinner idet det forelå medisinske rapporter som gikk ut på at det for slike arbeidstakere var særlig farlig å delta i arbeid hvor benzol forekom i større mengder.

I det alt vesentlige fikk arbeidstakernes forslag støtte og ble godtatt.

Den konvensjon og rekommandasjon som til slutt ble vedtatt følger i det vesentligste Byråets tekst i grunntrekkene med de endringer som ble foretatt basert på teknisk, medisinsk og arbeidsbeskyttende grunnlag.

Einar Strand.

RAPPORT

VERN FOR ARBEIDSTAKERREPRESENTANTENE I BEDRIFTENE OG DERES MULIGHETER FOR Å UTFØRE SIN VIRKSOMHET

Komitéen hadde dette spørsmålet til 2. gangs behandling ved denne konferansen, og besto av ca. 200 medlemmer. Det var den danske regjeringsdelegaten Coln som ble valgt til formann, og som ledet denne store komitéen på en fin måte. Arbeidergruppen valgte mr. Ghelfi fra Sveits til formann, mens mr. Urwin fra England og mrs. Valencia fra Columbia ble valgt til henholdsvis viseformann og sekretær.

Et viktig poeng for arbeidstakergruppen var å få omgjort fjorårets vedtak fra rekommandasjon til konvensjon. Resultatet ble at en del bestemmelser ble vedtatt i form av en konvensjon, mens andre bestemmelser ble vedtatt i form av rekommandasjon.

I artikkel 1 ble det slått fast at arbeidstakerrepresentantene skal ha rett til effektivt vern mot enhver skadelig handling rettet mot dem, herunder avskjed som grunner seg på deres stilling eller virksomhet som arbeidstakerrepresentant.

Artikkel 2 omhandler regler som gjør arbeidstakerrepresentanten i stand til å utføre sine funksjoner hurtig og effektivt.

Om artikkel 3 var det lange diskusjoner, spesielt i vår gruppe. Forrige året tapte vi en votering i komitéen om definisjonen av betegnelsen arbeidstakerrepresentant. Det var derfor viktig for vår gruppe denne gang å finne fram til annen formulering. Det lyktes for så vidt, i og med at nå-

værende utforming setter likhetstegn mellom arbeidstakerrepresentant og fagforeningsrepresentant.

Blant de viktigste bestemmelsene i rekommandasjonen er forskjellige former for oppsigelsesvern. Det åpnes muligheter for å innføre spesielle regler for tillitsmenn om oppsigelse av tillitsmenn og om opprettelse av et nøytralt organ før en slik oppsigelse blir satt ut i livet. Videre finnes det en del tillitsmannsrettigheter, f. eks. permisjon med lønn for å delta i fagforeningsmøter m. v.

Ved avstemningen i plenum ble både konvensjonen og rekommandasjonen vedtatt med overveldende flertall.

Leif Haraldseth.

DEN 56. INTERNASJONALE ARBEIDSKONFERANSE I GENÈVE

I likhet med tidligere år ble jeg også på denne arbeidskonferansen valgt inn som arbeidstakernes representant i fullmaktskomitéen. De øvrige medlemmer var Orlando Segovia Mugdan fra El Salvador og den danske arbeidsgiverdelegat P. Schade-Poulsen.

Komitéen hadde til behandling i alt 17 klager. Samtlige klager gjaldt fullmaktene for arbeidstakerrepresentantene.

Klagene gjaldt oppnevningen av arbeiderdelegatene fra Kina, Israel, Vietnam, Cambodia, Dahomey, Guatemala, Portugal, Spania, Colombia, Sierra Leone, Grekenland, Uruguay, Argentina, Australia, India Jamaica og Senegal.

En del av disse klagene var klager som hadde gått igjen gjennom en til dels lang årrekke og som tidligere var avgjort med bindende virkning. Det gjaldt f. eks. Spania, Portugal, Kina og Vietnam.

Da klagene var grunnet på de samme forhold som de tidligere klager, var fullmaktskomitéen bundet av de tidligere avgjørelsene i disse sakene.

Ingen av de øvrige klagene var slik underbygget at fullmaktskomitéen kunne ta dem til følge. Komitéen uttalte dog store betenkeligheter når det gjaldt fullmaktene fra arbeidstakerdelegasjonene fra Spania og Grekenland. De spørsmålene som man står overfor i disse landene er i virkeligheten spørsmål om organisasjonsfrihet — noe som sorterer under en helt annen komité i ILO.

Samtlige avgjørelser i fullmaktskomitéen var enstemmige.

Etter å ha avsluttet arbeidet i fullmaktskomitéen tiltrådte jeg etter anmodning strukturkomitéen. Jeg deltok for øvrig som selvskrevet medlem i den komitéen som forestår konferansens daglige gang.

Ved siden av dette fulgte jeg forhandlingene i plenum.

Olaf Sunde.

Europeisk fagbevegelse.

5. og 6. november ble det i Oslo arrangert en konferanse av de fremste tillitsmenn i de europeiske faglige organisasjoner som er tilsluttet Den Frie Faglige Internasjonale. Denne konferansen var en fortsettelse av en konferanse som ble holdt i Frankfurt i juni, der mulighetene for en føderasjon av europeisk fagbevegelse ble drøftet. På konferansen i november ble det enighet om at en arbeidergruppe skulle arbeide videre med saken og legge fram et forslag i løpet av våren 1972.

Etter konferansen i november hadde LO besøk av en større faglig delegasjon fra Italia. Delegasjonen besto av representanter for de tre store landsorganisasjonene i Italia, den sosialdemokratiske, kristelige og kommunistiske.

Den faglige virksomheten i Italia hadde i lengre tid vært preget av felles opptreden av disse tre organisasjonene, og et arbeid for samling til én landsorganisasjon var begynt.

I oktober hadde LO besøk av representanter for den kommunistiske fagbevegelsen i Frankrike.

I juni hadde LO besøk av en delegasjon fra landsorganisasjonen i Polen, og i oktober besøk av en delegasjon fra landsorganisasjonen i Jugoslavia.

En norsk LO-delegasjon var på besøk i Ungarn i september.

Andre internasjonale kontakter.

For øvrig har Landsorganisasjonen deltatt i 50-årsjubileet til landsorganisasjonen i Israel, Histadrut, sekretær Tor Halvorsen deltok på en faglig konferanse i Jugoslavia om bedriftsdemokrati, Tor Aspengren var i september på et besøk i USA og hadde samtaler bl. a. med den amerikanske LO-formann. Samtidig deltok en delegasjon fra LO på et skandinavisk seminar i USA, arrangert av automobilarbeiderforbundet.

I september måned mottok LO en gruppe asiatiske fagforeningstillitsmenn. Det ble laget et program for dem her som ledd i deres studier av opplysningsvirksomheten.

For øvrig har det være besøk fra Vietnam, Nord-Korea, frigjøringsbevegelsen i Angola, frigjøringsbevegelsen i Namibia, og fra fagbevegelsen i Nigeria, for å nevne noen av de kontakter og besøk som har vært i løpet av året.

Nobelprisen til Willy Brandt.

Den tyske forbundskansler Willy Brandt ble tildelt Nobels fredspris for 1971. Han kom til Oslo for å motta prisen 10. desember, og samme dag ble det arrangert en mottakelse for ham i sekretariatsalen i LO. Tor Aspengren ønsket ham til lykke på vegne av norsk fagbevegelse og overrakte en gave.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Samarbeidskomitéen nedsatte på sitt møte 22. mars 1971 et utvalg som fikk i oppdrag å vurdere arbeiderbevegelsens internasjonale støtte- og hjelpevirksomhet. Komitéen skulle spesielt vurdere organiseringen og administrasjonen av denne virksomheten som i dag er underlagt henholdsvis Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Komitéen har bestått av: Ronald Bye, Rolf Hansen, Bjørn Tore Godal, Thorleif Andresen, Per Andersen, Einar Strand, Olav Bratlie.

Komitéen foreslo *enstemmig*:

1. Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond opphører i sin nåværende form. Solidaritetsfondets midler og forpliktelser overføres til Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.
2. Støttekomitéens formål utvides til å omfatte den virksomhet som har vært tillagt Solidaritetsfondet.

Støttekomitéen er opprettet ved vedtak på LO-kongressen og

DNA's landsmøte 1969. Dette er neppe til hinder for at Støttekomitéens formål blir utvidet.

3. For øvrig legges Støttekomitéens vedtekter til grunn.
4. Den økonomiske støtte som er gitt Solidaritetsfondet i form av kontingent eller faste bidrag, søkes opprettholdt gjennom til-sagn fra organisasjonene.
5. For å kunne opprettholde kontakten med de organisasjoner som yter økonomisk støtte, opprettes et kontaktutvalg som styret kan drøfte virksomheten med.
6. Styret gis i oppdrag å organisere Støttekomitéens administrasjon.
7. Styret gis i oppdrag, snarest mulig, å drøfte de retningslinjer som skal følges i forbindelse med støtteprosjekter i utviklingslandene. Kontaktutvalget må delta i disse drøftelser.

Årsmøtet i Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond 7. juni 1971 vedtok følgende etter styrets enstemmige innstilling:

«Under forutsetning av at Samarbeidskomitéen mellom LO—DNA aksepterer komité-innstillingen, gir årsmøtet sin tilslutning til komitéens forslag. Det sittende styret gis i oppdrag å administrere sammenslåingen.»

Dette forelå til behandling i Samarbeidskomitéen 18. november 1971, og samtidig forelå det forslag om nyoppnevning av styret for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité, bestående av 3 fra LO og 3 fra DNA i tillegg til formann som skal oppnevnes av Samarbeidskomitéen. Under sakens behandling ble det meddelt at Konrad Nordahl hadde bedt seg fritatt fra vervet som formann.

Vedtak:

1. Samarbeidskomitéen tar til etterretning det vedtak som er gjort på årsmøtet 7. juni i Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond.
2. Samarbeidskomitéen oppnevner Einar Strand som formann i Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité fra 1. januar 1972 og ut året.
3. Samarbeidskomitéen oppnevner Susi Ochsenbein, LOs Internasjonale kontor, som sekretær i Støttekomitéen.
4. LO og DNA oppnevner hver for seg de 3 representanter som skal være med i styret.

Til det nye styret ble følgende foreslått:

Fra DNA: Ronald Bye, Ragnhild Eriksen, Bjørn Tore Godal.

Fra LO: Einar Strand (formann), Leif Haraldseth, Thorvald Stoltenberg, Per Andersen, Liv Buck (varamann) Susi Ochsenbein (sekretær).

Konstituerende møte skal holdes i januar 1972.

Virksomheten.

Pr. 31. desember 1971 var Solidaritetsfondets norsk-indiske prosjekt i Turkaulia, Block, Bihar i god virksomhet. I det nye året vil prosjektet bli overgitt til inderne.

VII. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon.

Landsorganisasjonen har 6 valgte tillitsmenn:

Formann: Tor Aspengren, nestformann: Odd Højdahl, hovedkasserer: Einar Strand, 1. sekretær: Thorleif Andresen, 2. sekretær: Leif Haraldseth, 3. sekretær: Tor Halvorsen.

Ved utgangen av 1971 hadde vi i LOs administrasjon disse avdelingslederne/sekretærene:

Kontorsjef: Kurt Mosbakk.

Juridisk kontor: H.r.advokat Olaf Sunde.

Økonomisk kontor: Cand. oecon Jon Rikvold.

Rasjonaliseringskontoret: Ingeniør Egil Ahlsen.

Informasjonskontoret: Informasjonssjef Per Haraldsson.

Fri Fagbevegelse: Redaktør Knut Ribu.

Organisasjonssekretær: Liv Buck.

Internasjonal sekretær: Thorvald Stoltenberg.

Det var ved LOs hovedkontor et personale på i alt 70, revisorene ikke medregnet.

Odd Højdahl ble permittert fra 16. mars, da han ble utnevnt til sosialminister i Regjeringen Bratteli. Samtidig fikk Thorvald Stoltenberg og Ulf Sand permisjon, idet de ble utnevnt til statssekretærer i henholdsvis utenriksdepartementet og lønns- og pridepartementet.

Under Odd Højdahls permisjon ble formannen i Norsk Politiforbund, Odd Eide, tilsatt som sekretær.

Sekretariatet tilsatte i møte 6. november Evy Buverud Pedersen som ny kvinnesekretær etter Liv Buck som fra 1972 trådte til som valgt sekretær.

Sekretær Thorleif Andresen fratrådte med permisjon ved årets utgang.

Sekretariatet.

LOs sekretariat har i 1971 hatt disse medlemmer og varamenn:

Formann: Tor Aspengren, nestformann: Odd Højdahl, hovedkasserer: Einar Strand, 1. sekretær: Thorleif Andresen, 2. sekretær: Leif Haraldseth, 3. sekretær: Tor Halvorsen. (2. og 3. sekretær fungerer som 1. og 2. varamann for de valgte tillitsmenn i Sekretariatet.) Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Lage Haugness, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Leif Andresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Olaf Karling, Norsk Sjømannsforbund, Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, Henry Nicolaysen, Norsk Transportarbeiderforbund, Åge Petersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Varamenn til Sekretariatet:

Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Else Ørbæk, Telefolkens Fellesforbund, Arne Li, Norsk Grafisk Forbund, Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Arne Li trådte ut av varamannsrekken etter at han ble distriktssekretær ved LO-kontoret i Stavanger. Representantskapsmøtet i november vedtok at de etterfølgende varamenn skulle rykke opp og valgte Reidar Langås, Norsk Grafisk Forbund, til 9. varamann.

Landsorganisasjonens kvinnesekretær og N. R. Mugaas fra Statstjenestemannskartetlet møter i Sekretariatet med tale- og forslagsrett.

Ingemund Haugen.

Revisjonssjef *Ingemund Haugen* døde 25. september — 59 år gammel. Etter endt utdanning var hans virke i det vesentlige knyttet til arbeiderbevegelsen, først et par år på revisjonskontoret i Det norske Arbeiderparti, siden i Landsorganisasjonen. Fra 1. januar 1959 var han revisjonssjef.

Vi takker Ingemund Haugen for hans innsats i fagbevegelsen.

Til hans etterfølger i stillingen ble tilsatt statsautorisert revisor *Arne G. Strangel*, som hadde vært stedfortreder for revisjonssjefen.

Representasjon.

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende forbundslandsmøter:

Norges Befalslag:

7.—9. februar i Oslo. Leif Haraldseth.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

5.—7. mai i Kristiansand S. Tor Aspengren og Leif Haraldseth.

Norsk Musikerforbund:

10.—11. mai i Oslo. Thorleif Andresen.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

23.—25. mai i Oslo. Leif Haraldseth.

Norsk Grafisk Forbund:

23.—27. mai i Oslo. Tor Aspengren.

Telegrafmennenes Landsforbund:

24.—26. mai på Røros. Einar Strand.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

25.—27. mai i Trondheim. Odd Eide.

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

3.—5. juni i Oslo. Tor Halvorsen.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

12.—17. september i Oslo. Tor Aspengren og Tor Halvorsen.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

26. september—2. oktober i Oslo. Odd Eide og Einar Strand.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

15.—20. november i Oslo. Tor Aspengren og Tor Halvorsen.

Norsk Teletjeneste Forbund:

16.—19. november i Oslo. Leif Haraldseth og Odd Eide.

Andre møter innenlands:

Norsk Arbeidersangerforbunds landsmøte 2.—3. oktober: Johnny Røed, LO-kontoret, Hamar.

Kartellkonferansen 1971 på Fagernes Hotell: Tor Aspengren og Jon Rikvold.

Framfylkingens landsrådsmøte 5. og 6. juni på Ringsaker Folkehøgskole: Kurt Mosbakk.

NKLS 32. kongress 6.—8. september i Kristiansand: Thorleif Andresen og Odd Eide.

Norsk Bonde- og Småbrukarlags landsmøte 18.—19. juni på Dovre: Tor Aspengren.

Norges Fiskarlags landskvinnekonferanse 18.—19. august på Saga, Tromsø: Lillian Bekkevad.

Norges Fiskarlags landsmøte 5.—8. oktober i Trondheim: Thorleif Andresen.

Statstjenestemannskartellets representantskapsmøte 30. september: Odd Eide.

Norsk Transportarbeiderforbunds 75-årsjubileum 2. april: Tor Aspengren.

DNAs landsmøte 9.—11. mai: Einar Strand, Tor Halvorsen og Fritz W. Hannestad.

AUFs landsmøte 26.—28. februar: Tor Aspengren, Kjell Lien og Ulf Sand.

DNAs landskvinnekonferanse 22.—23. mars: Tor Halvorsen, Liv Buck, Richard Trælnes og Erik Nilson.

Norsk Folkehjelps landsmøte i Oslo 6.—8. mai: Einar Strand, Th. Andresen, Liv Buck, Kurt Mosbakk, Arthur Bruflat.

Kongresser i utlandet:

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende kongresser i utlandet:

Landsorganisationen i Danmark,

kongress 17.—19. mai i København: Leif Haraldseth, Fritz W. Hannestad og Yngve Haagensen, LO-kontoret Molde.

Landorganisasjonen i Østerrike,

kongress 20.—24. september i Wien: Einar Strand og Oddvar Gøthesen.

Landsorganisationen i Sverige,

kongress i Stockholm 4.—11. september: Tor Aspengren, Leif Haraldseth og Thorleif Hansen, LO-kontoret Sarpsborg.

Landsorganisasjonen i Finland (FFC),

kongress 29. juni—2. juli i Helsingfors: Tor Halvorsen og Rikhard Haugen, LO-kontoret Trondheim.

Representantskapsmøter

Representantskapet har holdt to møter, et ordinært møte 26. og 27. april og et møte for å behandle tariffrevisjonen 1972 23. og 24. november.

Møtet 26. og 27. april hadde følgende sakliste:

1. Åpning.
2. Beretning for 1970.
3. Regnskap for 1970.
4. Lønnsjusteringer.
5. Suppleringsvalg.
6. Tilsetting av distriktssekretær i Stavanger.
7. Pensjonskassens vedtekter.
8. Protokoll fra avsluttende møte i Fagorganisasjonens Stønadskasse.
9. Hovedavtalen DKT/LO.
10. Opptak av Norsk Sosionomforbund.
11. «Demokrati i hverdagen».
12. Den aktuelle situasjon.

Beretning og regnskap ble godkjent til fremleggelse for Kongressen.

Revisjonssjefen ble gitt opprykk fra lønnsklasse 23 til lønnsklasse 24, førstesekretær ved distriktkontorer ble plassert slik:

Begynnerlønn lønnsklasse 19⁰

Etter to år lønnsklasse 19²

Etter fire år lønnsklasse 20¹

og annenssekretær slik:

Begynnerlønn lønnsklasse 18⁰

Etter to år lønnsklasse 18²

Etter fire år lønnsklasse 19³

Liv Buck ble valgt til ny tredjesekretær i LO, med 61 stemmer, mot 56 stemmer avgitt for Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Arne Li, Norsk Grafisk Forbund, ble tilsatt som distriktssekretær i Stavanger.

Representantskapet godkjente oppløsningen av Fagorganisasjonens Stønadskasse, slik det var vedtatt i FSK's representantskap i samsvar med uravstemning blant FSK's medlemsforbund.

Representantskapet godkjente resultatet av forhandlingene om revisjon av Hovedavtalen med Den Kooperative Tarifforening, og

sluttet seg samtidig til et forslag om å nedsette et utvalg for å få undersøkt hvilke retningslinjer som skal følges for å få gjennomført Kongressens vedtak om streikerett i kooperative bedrifter.

Norsk Sosionomforbund ble opptatt som medlemsforbund i LO. Medlemskapet er gjennomført fra 1. oktober 1971.

Sekretær *Tor Halvorsen* innledet om programmet «Demokrati i hverdagen», og programmet fikk tilslutning av Representantskapet.

Statsminister *Trygve Bratteli* og LOs formann, *Tor Aspengren*, innledet om den aktuelle situasjon.

Representantskapet vedtok følgende:

«Representantskapet gir sin tilslutning til det opplegg som Regjeringen Bratteli la til grunn for sitt arbeid da den tiltrådte. Representantskapet er klar over at det er en mindretallsregjering, men er overbevist om at Regjeringen vil kunne legge forholdene til rette for en valgseier i 1973. Vi i fagbevegelsen vil på vår side medvirke til dette.»

Representantskapsmøtet i november behandlet først og fremst tariffrevisjonen 1972. Representantskapets vedtak i denne forbindelse er gjengitt under avsnittet «Tariffrevisjoner og økonomisk politikk.»

Ellers vedtok Representantskapet å velge *Reidar Langås*, Norsk Grafisk Forbund, som 9. varamann til Sekretariatet, etter at Arne Li er fratrudd.

Som annensekretær ved distriktskontoret i Trondheim ble tilsatt *Rolf-Thore Hildebrandt*.

Organisasjonskomitéen.

Av saker komitéen har hatt til behandling kan nevnes organisasjonsforholdene ved Agnes Fabrikker A/S, Stavern, NKLS lager, Saugbruksforeningen, Halden, Svelvik Sand A/S og organisasjonsforholdene innen bruks- og lystbåtsektoren.

Videre har komitéen behandlet LOs organisasjonsstruktur i flere møter. Det var beklageligvis innkommet alt for få besvarelser på de spørsmålene som var stilt i debattopplegget om våre organisasjonsformer og lansert i «AKSJON ORGANISASJONSFORM». Besvarelsene fordelte seg noenlunde likt på alle fire alternativer til organisasjonsmønster. Komitéen vil således mangle et forventet grunnlag i sitt videre arbeide med denne saken.

Arbeidsutvalget arbeider for tiden med, etter oppdrag fra komitéen, å utarbeide utfyllende bestemmelser etter mønster av alternativ 4, uten at komitéen dermed har tatt standpunkt til noe bestemt alternativ.

Elektronisk databehandling (EDB)

Sju forbund, med i alt 347 000 medlemmer, har sammen med LO sluttet seg sammen i et EDB-interessentskap. Medlemmene i EDB-interessentskapet er i dag:

Landsorganisasjonen i Norge.

Bekledningsarbeiderforbundet.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Norsk Kommuneforbund.

Norsk Tjenestemannslag.

Interessentskapet står åpent for andre LO-forbund som vil slutte seg til.

LO med tilsluttede forbund utgjør etter norske forhold et stort databehandlingsorgan, og det er naturlig at det nye hjelpemidlet EDB vil få stor betydning for effektivisering av databehandlingen for de forskjellige forbund og for LO.

Dessuten vil en utvidelse av fagbevegelsens virksomhet — jfr. handlingsprogrammet — kreve bedre og mer effektive databehandlings- og informasjonssystem enn det konvensjonell databehandling kan gi.

EDB-kontoret består av 2 EDB-konsulenter. Dessuten nyttes et konsulentfirma.

Interessentskapet har vært i virksomhet i om lag 3 år.

Interessentskapet har gått sammen med Forsikringsselskapene Samvirke om leie av en felles EDB-maskin, som ble installert i september 1971.

Det er utviklet et nytt standardsystem, som i størst mulig grad tar hensyn til det enkelte av de forbund som er aktuelle i forbindelse med bruk av EDB. Systemet omfatter to alternative kontingentrutiner og et omfattende adresseringssystem. I kontingentrutinene ligger innlagt rutiner for trekk i lønn av kontingent, blant annet ved kombinasjon av positiv og negativ merkerapportering.

Adressesystemet oppfyller nøyaktig Postverkets bestemmelser, og lister samtlige adresser, mens distribusjonsentraler ekspederer posten.

Systemet tar også hånd om kollektiv hjemforsikring og gruppehjemforsikring, og på dette feltet er det innledet et datateknisk samarbeid med Samvirke, som sparer både tid og penger. Systemet

gir dessuten statistiske opplysninger om merkekjøp, restanse, medlemsbevegelse og aldersfordeling.

Status ved årsskiftet 1971—72 for det enkelte forbund.

Norsk Tjenestemannslag er det første forbundet som har tatt i bruk det nye systemet. Dette skjedde ved årsskiftet.

Deretter kommer Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Bekledningsarbeiderforbundet og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — alle disse bruker EDB i dag, og de skal gå over til det nye systemet i løpet av første halvår 1972.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund skal også være klar i løpet av høsten 1972.

Norsk Kommuneforbund skal ta i bruk adresseringsrutinen fra mars måned 1972.

For øvrig har flere forbund utenom Interessentskapet vært i kontakt angående det nye system.

Samarbeidskomitéen LO—NKL.

Samarbeidskomitéen holdt møte på Klækken Turisthotell 10. og 11. februar. På saklisten var oppført organisasjons- og samarbeidsspørsmål, den økonomiske utvikling og perspektivene framover med foredrag av forskningssjef Odd Aukrust, og besøk på Kongress Konfeksjonsfabrikk.

Fra Landsorganisasjonen deltok: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Thorleif Andresen, Leif Haraldseth, Tor Halvorsen, Otto Totland og Per Haraldsson.

Fra NKL: Peder Sjøiland, Knut Moe, Magne Bølviken, Stein Halvorsen, Nic. Gulbrandsen, Håkon Norstrand og Harald Korsell.

Peder Sjøiland og Knut Moe redegjorde for situasjonen innenfor kooperasjonen når det gjaldt henholdsvis organisasjonen og produktionsvirksomheten.

Tor Aspengren ga en orientering om den faglige situasjon. I ordskiftet kom man bl. a. inn på organisasjonsplikten innenfor de kooperative virksomheter.

På møtet drøftet man også forholdet mellom NKL og AOF.

LOs juridiske kontor.

Ved kontoret er for tiden ansatt 2 jurister og 4 stenografer i full stilling.

Arbeidsforholdene ved kontoret har i 1971 vært særdeles vanskelige, idet Kåre Halden sluttet ved kontoret 31. januar og Steinar Halvorsen 28. februar, slik at kontoret i flere måneder bare hadde

1 advokat. Det har bare lyktes å erstatte den ene av disse 2 advokatene. Dette skjedde først ved Kai Ekangers tiltreden den 15. august 1971. I tillegg til dette ble Sunde syk i oktober og gikk halvt sykmeldt en del av november, for så å gå fullt sykmeldt nesten hele desember måned.

Til tross for dette har det i årets løp vært sendt ut 1529 betenkninger og brev. Forliksklager, stevninger, tilsvaer, prosesskrift og protokoller er ikke tatt med i dette tall.

Det har vært behandlet 176 saker ved kontoret. Av disse er 82 opprettet i 1971. Sakene har vært fordelt slik:

Arbeidsrettssaker 35. Av disse gjensto 1 fra 1969, 8 fra 1970, mens 26 har vært opprettet i 1971. 27 saker er avsluttet i 1971 med det resultat at 10 er vunnet, 5 forlikt, 5 tapt — derav 1 uten påstand mot forbundet — 5 er hevet, 1 overført til annen arbeidsrettssak og 1 overført til annen advokat.

Ved årets slutt står 8 arbeidsrettssaker under behandling. Av disse er 1 fra 1970 og 7 fra 1971.

Sivile saker 69, hvorav 6 er lagmannsrettssaker. Av disse gjensto 3 fra 1968, 12 fra 1969, 33 fra 1970, mens 21 er opprettet i 1971. 45 saker — hvorav 3 lagmannsrettssaker — er avsluttet med det resultat at 13 saker er vunnet, 6 tapt, 16 avsluttet, 7 forlikt og 13 overført til annen advokat.

Ved årets slutt gjenstår 14 sivile saker hvorav 3 er lagmannsrettssaker. Av disse er 1 fra 1969, 2 fra 1970 og 11 er opprettet i 1971.

Tvangssaker 8. Av disse gjensto fra 1969 1, fra 1970 1, mens 6 er opprettet i 1971. 6 saker er avsluttet, derav 4 saker med fullt oppgjør. Ved årets slutt gjenstår 2 saker opprettet i 1971.

Registersaker 64. Det gjensto 4 fra 1968, 13 fra 1969, 17 fra 1970, mens 30 er opprettet i 1971. Av disse er 40 avsluttet i 1971, 6 er overført til annen advokat, mens 18 saker gjenstår ved årets slutt, derav 1 fra 1968, 1 fra 1969, 5 fra 1970 og 11 fra 1971.

Kai Ekanger har forelest 2 dager og 8 timer fordelt på 3 kurs.

Kåre Halden har forelest i 9 timer på LO-skolen, trinn I i vårsemesteret.

Steinar Halvorsen har forelest ca. 40 timer fordelt på 9 kurs.

Olaf Sunde er formann i Voldgiftsnemnda for organisasjonstvister. Voldgiftsnemnda har i årets løp hatt til behandling og avsagt kjennelse i 2 organisasjonstvister.

Videre er Sunde medlem av ILO-komiteén, medlem av arbeidsutvalget for Fagorganisasjonens pensjonskasse, Arbeidsrettsrådet, styret for sluttvederlagsordningen, organisasjonskomiteén og medlem av LOs bedriftsutvalg. Han har vært medlem av utvalget ved-

rørende koplingsbestemmelsene, utvalget vedrørende oppgjørsmene og utvalget til å utrede spørsmålet om diskriminering av arbeidstakere på grunn av alder samt skadenemnda for kollektiv hjemforsikring. Dessuten er Sunde medlem av Sykelønnsutvalget og oppnevnt som kontaktmann vedrørende sykelønnsordningen — sluttvederlagsordningen — Opplysnings- og utviklingsfondet samt utvalget for forenkling av retningslinjene når det gjelder tariffrevisjonen 1972.

Olaf Sunde er videre medlem av styret for ILO, hvor han er medlem av følgende underkomitéer: Finans- og administrasjonskomitéen, komitéen for internasjonale organisasjoner og komitéen for industrien.

Kai Ekanger er medlem av komitéen for organisasjonsplikt samt oppnevnt som kontaktmann for utvalget vedrørende Opplysnings- og utviklingsfondet — spørsmålet om funksjonærenes tilknytning til avtalen når det gjelder tariffrevisjonen 1972.

Olaf Sunde møtte som delegat på årets ILO-konferanse.

Politiske demonstrasjonsstreiker.

På foranledning av aktuelle tilfelle har vi de siste par årene hatt debatt om politiske demonstrasjonsstreiker og deres lovlighet. Fra LOs side har det vært fremholdt at slike streiker er lovlige. I forbindelse med en slik streik 2. desember 1969 kom det til retts sak. Det gjaldt en arbeidsnedleggelse på en time ved en rekke bedrifter, men saken ble bare reist for en bedrifts vedkommende, nemlig A/S Bergens Skofabrikk, for å få en prinsippavgjørelse. Forholdet var at bedriften foruten å trekke arbeiderne for den ene timen som streiken varte, også trakk dem i lønn for en time til med den begrunnelse at bedriften skulle ha dekket det tap som den mente å ha lidt som følge av streiken. Saken kom til behandling ved Sotra herredsrett, som avsa dom 1. april 1971. Vi gjengir her dommen i sin helhet.

«Ar 1971 den 1. april ble av Sotra herredsrett i sak A 41/70:

Saksøker: Terje Hagenes m. fl.

Prosessfullmektig: H.r.adv. Olaf Sunde.

Saksøkt: A/S Bergens Skofabrikk, Kleppstø.

Prosessfullmektig: Adv. Arne Jacobsen,

avsagt slik

dom:

86 navngitte arbeidstakere ved A/S Bergens Skofabrikk, Kleppstø, har etter forutgående forliksmekling ved Askøy forliksråd, saksøkt bedriften med krav om tilbakebetaling av et samlet lønnstrekk på kr. 880.00 foretatt

ved lønnsutbetalingen til saksøkerne den 18. desember 1969. Bedriftens begrunnelse for trekket var å dekke et tap den angivelig hadde lidt som følge av at saksøkerne den 2. desember s. å. hadde nedlagt sitt arbeid i 1 time.

Denne arbeidsnedleggelse var et ledd i en landsomfattende aksjon, som hadde til formål å gi uttrykk for demonstrasjon mot Regjeringens økonomiske politikk og i særdeleshet mot innføring av 20 prosent merverdiavgift.

Under hovedforhandlingen i saken har saksøkerne nedlagt slik *påstand*:

1. A/S Bergens Skofabrikk dømmes til å tilbakebetale de 86 arbeiderne den timelønn bedriften trakk disse for ved lønnsutbetalingen den 18. desember 1969 med til sammen kr. 880.00.
2. A/S Bergens Skofabrikk dømmes til å erstatte saksøkerne sakens omkostninger.

Saksøkte hevder at det foretatte lønnstrekk hadde lovlig hjemmel i Arbeidervernlovens § 40 nr. 2 og har nedlagt *påstand*:

A/S Bergens Skofabrikk frifinnes og tilkjennes saksomkostninger.

Sakens nærmere sammenheng er følgende:

I begynnelsen av november 1969 ble det av representanter for en del fagforeninger i Oslo-området sammen med Oslo faglige samorganisasjon tatt initiativ til en protestaksjon mot Regjeringens økonomiske politikk og forslaget om 20 prosent moms. Det ble i Oslo satt ned et aksjonsutvalg som besluttet at aksjonen skulle ta form av en arbeidsnedleggelse over hele landet på 1 times varighet den 2. desember s. å.

Aksjonsutvalget rettet i den anledning henvendelse til de fagorganiserte arbeidere rundt i landet med oppfordring til å iverksette en slik aksjon som nevnt. Aksjonen ble omtalt i «Arbeiderbladet» den 11. november 1969 og fikk i den etterfølgende tid betydelig omtale så vel i presse som i radio og fjernsyn. Aksjonen ble omtalt dels som «streik», dels som «arbeidsnedleggelse» og dels bare som «demonstrasjon». I Bergens-området var demonstrasjonen omtalt bl. a. i «Bergens Arbeiderblad», den 21. november og i «Bergens Tidende» den 26. november 1969.

Umiddelbart etter at «Arbeiderbladet» hadde hatt sin forannevnte omtale av arbeidsnedleggelsen sendte Norsk Arbeidsgiverforening (N.A.F.) ut en pressemelding som ble inntatt bl. a. i «Arbeiderbladet», den 12. november 1969. I denne ga N.A.F. uttrykk for at det riktignok var så at man i Norge ikke har ansett politiske demonstrasjonsstreiker som tariffstridige. Dette er imidlertid «på ingen måte ensbetydende med

at den er lovlig. Tvert imot er en slik streik klart stridende mot den enkelte arbeiders arbeidsplikt i den bedrift han er ansatt i. Den er derfor ulovlig og i den utstrekning bedriften påføres tap også erstatningsforpliktende».

N.A.F. informerte dessuten ved sirkulære den 21. november 1969 sine medlemmer bl. a. A/S Bergens Skofabrikk, i overensstemmelse hermed. I sirkulæret var bl. a. anført.

«I den utstrekning en bedrift blir berørt av den planlagte demonstrasjonsstreik skal bedriften naturligvis under ingen omstendighet utbetale

noen lønn for den tid arbeidstakerne er borte. Hvis arbeidsstansen påfører bedriften økonomisk tap, gir dette dessuten grunnlag for en erstatningsplikt for arbeidstakerne. Erstatningsbeløpet må begrenses til det økonomiske tap fraværet påfører bedriften.

Det ble videre henvist til Arbeidervernlovens § 40, punkt 2, og gitt anvisning om at bedriftene måtte ta kontakt med tillitsmennene så snart de fikk kjennskap til om arbeidsstans ville bli iverksatt ved vedkommende bedrift.

Et sirkulære med liknende innhold ble samtidig sendt ut fra Mekaniske Verksteders Landsforening til dennes medlemmer.

Samme dag, den 21. november 1969, sendte N.A.F. dessuten et brev til Landsorganisasjonen i Norge (LO) hvori denne ble anmodet om å sørge for at aksjonen «som etter vår oppfatning klart strider mot arbeidstakernes plikter etter deres individuelle arbeidsavtale» ikke ble iverksatt. Som vedlegg fulgte et eksemplar av N.A.F.s forannevnte sirkulære.

LO svarte i brev til N.A.F. den 27. november 1969 bl. a. at «rent politiske demonstrasjonsstreiker alltid har vært ansett som lovlige i Norge.

Ut fra dette kan Landsorganisasjonen ikke se at arbeidstakere som gjør bruk av dette av rettsordenen godkjente demonstrasjonsmiddel, derved kan pådra seg noe erstatningsansvar».

Det ble videre vist til at LO var av den oppfatning at Arbeidervernlovens § 40, punkt 2, «ikke hjemlet adgang til å foreta trekk i arbeidstakernes lønn for tap som måtte oppstå under en lovlig politisk demonstrasjonsstreik».

For øvrig meddelte Landsorganisasjonen at den ikke kunne se at den etter gjeldende rettsregler hadde noen plikt til å gjøre hva den kunne for å hindre at dens medlemmer iverksatte en slik — etter dens mening — lovlig politisk demonstrasjonsstreik.

LO hadde for øvrig forholdt seg helt passiv ved opptaket til, og iverksettelsen av, den arbeidsnedleggelse som fant sted. I forbindelse med brevet til N.A.F. den 27. november 1969 underrettet imidlertid LO gjennom rundskriv de forskjellige forbund om det svar som var gitt N.A.F. Samtidig sendte LO også ut en pressemelding hvori organisasjonen refererte korrespondansen med N.A.F. og de syn som der var kommet til uttrykk.

Den 2. desember 1969 ble så aksjonen iverksatt ved at ca. 200 000 arbeidstakere, spredt over hele landet, nedla arbeidet i 1 time.

Ved A/S Bergens Skofabrik fikk bedriftsledelsen kl. 13.30 underretning fra hovedtillitsmannen om at arbeidsnedleggelse ville finne sted der samme dag fra kl. 15.00—16.00 dvs. i den siste arbeidstime. Bedriften ga straks uttrykk for at arbeidsstansen ville bli betraktet som ulovlig og at det ville bli gjort erstatningskrav gjeldende ved trekk i lønnen.

Morgenen etter arbeidsnedleggelsen ble så følgende slått opp på bedriftens oppslagstavle:

«Oppslag.

Arbeidsnedleggelse 2. desember 1969.

Dekning av bedriftens tap.

For dekning av det tap som er påført bedriften ved arbeidsnedleggelsen, vil der bli foretatt trekk i lønn.

I lønningsperioden 1. desember—13. desember, for utbetaling torsdag

18. desember, vil der av opptjent lønn bli fratrukket 1 times gjennomsnittlig fortjeneste.

Kleppestø, 3. desember 1969.
For A/S Bergens Skofabrik.
Tore Bartz-Johannessen (s).»

Lønnstrekket ble, som nevnt, gjennomført ved lønnsutbetalingen den 18. desember s.å. og de 86 saksøkere ble da hver trukket for beløp varierende fra kr. 5.00 til kr. 16.00. De fikk dessuten ikke utbetalt lønn for den time de ikke hadde arbeidet.

Arbeiderne protesterte mot lønnstrekket og den 22. desember 1969 ble det så holdt et forhandlingsmøte på bedriftens kontor i sakens anledning. Møtet førte ikke til noe resultat.

Saksøkerne gjør i saken prinsipalt gjeldende at streik er lovlig og rettmessig i den utstrekning ikke noe annet følger av positiv lov, avtale eller sedvanerett. Dette gjelder ikke bare adgangen til generelt å streike, men også adgangen til å gjøre dette uten oppsigelse eller annen varselfrist. Om streiker som ledd i arbeidskamp ved egen eller annen bedrift er slike regulerende varselbestemmelser fastsatt. For streiker (arbeidsnedleggelse) definert i Arbeidstvistloven § 1 nr. 5 og for sympatistreiker framgår dette dels av Arbeidstvistloven, dels av Hovedavtalen. Når det gjelder «politiske demonstrasjonsstreiker» finnes det imidlertid hverken i lovgivning, avtale eller gjennom sedvanerettsdannelse noen slik begrensning i den frie streikeadgang.

Den «politiske demonstrasjonsstreik» står også ellers på flere måter i en annen stilling enn de «ordinære» streiker. Den skiller seg fra disse bl. a. vel selve aksjonens målsetting som går ut på å demonstrere et bestemt syn på de offentlige myndigheter og deres politikk eller på visse konkrete hendelser. Dette siste gjaldt f. eks. den arbeidsnedleggelse av ¼ times varighet som ble iverksatt ved en rekke bedrifter i Oslo den 9. oktober 1957 i anledning av general Speidels besøk.

Videre atskiller «den politiske demonstrasjonsstreik» seg fra de «vanlige» streikeaksjoner ved at den — slik den har vært praktisert i Norge — ikke blir iverksatt på ubestemt tid, men med en på forhånd angitt tidsramme som har variert fra ¼ time til 24 timer.

Likeledes er adgangen til boikott — som også kan ta form av en arbeidsnedleggelse — i prinsippet fri men dog undergitt de regulerende bestemmelser som Boikottloven angir i § 2 hvoretter det bl. a. kreves «rimelig varsel». Boikottloven får imidlertid ikke anvendelse på «politiske demonstrasjonsstreiker» av den art nærværende sak gjelder.

Til støtte for det som her er anført har saksøkerne bl. a. vist til Sigurd Østrem: «De kollektive arbeidskampe etter norsk rett», 1925 side 49, Ragnar Knoph: «Hensiktens betydning for grensen mellom rett og urett», side 129—130, Ot.prp. nr. 70/1947 side 7 avsnitt IV samt dommer avsagt av Arbeidsretten og inntatt i ARD. 1925 side 179 ff. og 1956 side 16 ff., særlig s. 28 ff.

Når «den politiske demonstrasjonsstreik», således ikke rammes hverken av Arbeidstvistlovens eller Boikottlovens bestemmelser og heller ikke av Hovedavtalen eller andre avtalebestemmelser, har man følgelig for denne bare hovedregelen om den frie streikeadgang uten varsels- eller fristbegrensninger å falle tilbake til. Saksøkerne har i denne forbindelse vist til at Arbeidsrettsrådets formann i møte den 13. oktober 1969 tok opp spørsmålet om en drøftelse av de politiske demonstrasjonsstreiker. Med-

lemmene ble anmodet om å overveie hvorvidt de anså det ønskelig at rådet drøftet dette spørsmål og så vel N.A.F. som LO ga sine uttalelser henholdsvis 11. november og 16. desember samme år. Når dette spørsmål således ble tatt opp var det, etter saksøkernes oppfatning, nettopp fordi de politiske streiker ikke var undergitt regulerende bestemmelser.

Noen praksis som skulle gi uttrykk for en begrensning av den frie adgang til «politiske demonstrasjonsstreiker», derunder at iverksettelse av slike må varsles på bestemt måte foreligger etter saksøkernes mening ikke. Deres prosessfullmektig har i den forbindelse gjennomgått samtlige de aksjoner av denne art som har vært satt i verk her i landet fra 1914 til nå. Retten finner det ikke nødvendig å referere denne gjennomgåelse, men skal nedenfor komme noe tilbake til enkelte sider av den.

Saksøkerne har videre framholdt at det vel fra arbeidsgiverhold har vært framsatt erstatningskrav på grunnlag av en streiks påståtte *tariffstridighet*, men aldri tidligere — bortsett fra 1 tilfelle — på det grunnlag som er gjort gjeldende i nærværende sak. Det unntakstilfelle det siktes til gjaldt en 15 minutters demonstrasjonsstreik den 30. mai 1969 ved A/S Sønnichsen, Rørvalseverket, Oslo og hvor vedkommende bedrift trakk de streikende arbeidere for ½ times lønn. Lønnsstrekket ble senere refundert arbeiderne idet den fagforening arbeiderne var tilsluttet dekket trekkbeløpet. Dette skjedde imidlertid på helt lokalt plan uten at LO var kjent med det og uten at spørsmålet var forelagt LO's juridiske kontor. Noe uttrykk for LO's syn på erstatningsansvaret gir derfor dette tilfelle ikke.

For øvrig mener saksøkerne at kollektive arbeidsnedleggelse generelt må bli å vurdere etter egne rettsregler gjeldende for dem og at det derfor ikke er relevant å vise til hva som gjelder den enkelte arbeider og hans arbeidsforhold til sin bedrift.

Det blir etter dette den saksøkte bedrift som, hvis den skal få medhold i sin påstand, må påvise de grunner som måtte foreligge for at den «politiske demonstrasjonsstreik» saken gjelder var rettsstridig. Så lenge bedriften ikke kan det må demonstrasjonen betegnes som rettmessig både i sitt innhold og i sin gjennomføring. Dermed mangler en avgjørende betingelse for å kunne gjøre erstatningsansvar gjeldende overfor arbeiderne.

Subsidiært gjør saksøkerne gjeldende at det er en forutsetning for lovligheten av det lønnsstrekk som ble gjort at bedriften var blitt påført økonomisk tap. Noe slikt tap, i form av inntektsnedgang og/eller ekstra omkostninger som følge av streiken og som til sammen utgjør et større beløp enn de innsparte lønnsutgifter, har bedriften imidlertid ikke kunnet påvise ved de i saken framlagte tapsberegninger og -oppstillinger og saksøkerne benekter at noe slikt tap ble lidt.

Endelig hevder saksøkerne — ytterligere subsidiært — at det er en betingelse for lovlig lønnsstrekk etter Arbeidervernlovens § 40 nr. 2 at det fra arbeidernes side er utvist forsett eller grov uaktsomhet, noe som må omfatte ikke bare den faktiske arbeidsnedleggelse, men også det eventuelt rettsstridige forhold. På bakgrunn av den praksis som har knyttet seg til de politiske demonstrasjonsstreiker i løpet av de siste 50 år kan det under ingen omstendighet bli tale om å overføre saksøkerne noen grov uaktsomhet, enn si noe forsett.

I denne forbindelse hevder saksøkerne for øvrig at det for at et lønnsstrekk skal være lovlig på forhånd må være *klarlagt*, enten ved overenskomst eller på annen måte, at forsett eller grov uaktsomhet foreligger.

Saksøkte gjør på sin side gjeldende:

Samtlige de betingelser Arbeidervernlovens § 40, punkt 2, foreskriver for

adgangen til lønnstrekk i forbindelse med erstatningskrav er i det foreliggende tilfelle til stede, og det foretatte trekk var følgelig berettiget.

At arbeidsnedleggelsen den 2. desember 1969 ikke var noe *fredsbrudd* i Arbeidstvistlovens eller Hovedavtalens forstand og dermed heller ikke *tariffstridig* er partene enige om. Derav følger imidlertid ikke at arbeidsnedleggelsen også var rettmessig i relasjon til de personlige arbeidsavtaler som besto mellom de streikende arbeidere og bedriften.

Når det gjelder den fredsplikt som tariffbundne organisasjoner plikter å sørge for blir opprettholdt knytter denne seg kun til de forhold som omfattes av tariffavtalenes obligatoriske deler.

En «politisk demonstrasjonsstreik» er overhodet ikke tariffmessig regulert. Det er av denne grunn en slik streik ikke betegner noen krenkelse av fredsplikten, et forhold Arbeidsretten framholdt allerede i sin dom av 8. januar 1920 inntatt i ARD 1920/21 s 1. ff. Dette syn er også senere kommet til uttrykk og det knytter seg — som nevnt — kun til den *tariffmessige* side av saken.

Arbeidsrettens domspraksis rekker m. a. o. ikke utenfor dette område dvs. det rent tariffrettslige spørsmål om hvorvidt en streik er rettmessig eller ikke i forhold til fredsplikten.

Det må stilles opp et klart skille mellom politiske demonstrasjonsstreikers tariffrettslige rettmessighet og deres rettmessighet i forhold til de individuelle arbeidsavtaler. Disse pålegger avtalepartene gjensidige plikter som for arbeidstakernes del først og fremst går ut på å utføre arbeidet. En unnlattelse av dette kan være hjemlet, f. eks. ved sykdom eller når det foreligger tungtveiende personlige grunner, men saksøkte bestrider at deltakelse i en politisk demonstrasjon er noen grunn som gir arbeiderne lovlig adgang til å nedlegge arbeidet. Og selv om man i prinsippet aksepterer en politisk demonstrasjon som en rettmessig grunn til arbeidsnedleggelse må den allikevel være undergitt visse begrensninger. Det er i denne forbindelse saksøktes oppfatning at en slik «politisk demonstrasjonsstreik» lovlig bare kan gjennomføres overfor bedriften såfremt arbeidsavtalene er brakt til opphør ved oppsigelse eller streiken er varslet med en frist som svarer til hver enkelt arbeiders oppsigelsesfrist. I det foreliggende tilfelle er noe slikt varsel ikke gitt, hverken individuelt eller kollektivt.

En sympatiaksjon står prinsipielt i samme stilling til den personlige arbeidsavtale som en politisk demonstrasjonsstreik men for sympatiaksjoner har Hovedavtalen egen varselbestemmelse i § 21.

Subsidiært hevder bedriften at det for iverksettelse av en politisk demonstrasjonsstreik som den foreliggende i hvert fall må gies slikt «rimelig varsel» som Boikottloven foreskriver for boikott. Selv om denne lov ikke direkte får anvendelse i det foreliggende tilfelle gir den ved sin varselbestemmelse uttrykk for et alminnelig rettsprinsipp.

Likesålidt som Arbeidsrettens domspraksis gir noen viledning for det forhold saken gjelder gir heller ikke den foreliggende teori noen støtte for den antakelse at arbeidsnedleggelse som politisk demonstrasjon er rettmessig i forhold til vedkommende bedrift og i hvert fall ikke for at dette er tilfellet hvis streiken blir iverksatt uten forutgående varsel med frist.

At en forestående arbeidsnedleggelse den 2. desember 1969 var blitt bebudet gjennom presse, radio og fjernsyn kan ikke godtas som noen varseling i det hele tatt, enn mindre som noe oppsigelsesvarsel i rettslig forstand.

Til støtte for sine foran nevnte anførsler har saksøkte bl. a. referert til Kristen Andersen:

«Fra arbeidslivet rett», 1967, s. 366 (med henvisning til ARD 1920/21 s. 1 ff.), Pål Berg:

«Arbeidsrett», s. 194 ff, J. Øvergaard:

«Arbeidstvist — og Boikottloven», 1934, s. 62 ff.

Knut E. Henriksen: «Tariffavtale og fredsplikt» s. 92 ff. Knoph: «Over-sikt over Norges rett», 3. utgave 1949, s. 377 ff. og «Knophs oversikt over Norges rett» 1969, s. 604 ff.

Selv om det, noe saksøkerne har pekt på, kan være nødvendig for i det hele tatt å gi uttrykk for demonstrasjon at aksjonen skjer spontant, og selv om dette skulle influere på bedømmelsen av aksjonens rettmessighet *uten varsel*, foreligger der i nærværende sak ikke noe slikt forhold.

At bedriften ved den ene times arbeidsnedleggelse den 2. desember 1969, ble påført et økonomisk tap som oversteg det samlede lønnstrekk kr. 880.00 mener saksøkte vil framgå av de framlagte oppgaver (bil. 1 til dok 2, dok. 8 s. 5 ff. og bil. 1 til dok. 12). I virkeligheten var det reelle tap *høyere* enn det samlede lønnstrekk, men når dette ble innskrenket til kr. 880.00 var det nettopp for at man ville være sikker på at det ikke var grunnlag for tvil om riktigheten av beregningen.

Endelig foreligger også den særskilte betingelse for lovligheten av lønns-trekket at den forvoldte skade var påført bedriften ved forsett eller grov uaktsomhet fra arbeiderens side. I den forbindelse er vist til den omtale streiken hadde fått på forhånd og til det syn N.A.F. derunder hadde gitt til kjenne og som også ble framholdt av bedriften overfor hovedtillitsman-nen. Når arbeiderne således var klar over de divergerende oppfatninger av aksjonens lovlighet og de så allikevel gikk til streik tok de «bevisst en sjanse». Når så deres oppfatning av rettsplikten overfor bedriften viser seg å være uriktig fyller deres handlemåte det krav til skyld som Arbeider-vernlovens § 40 nr. 2 stiller opp.

Retten skal bemerke:

Det som foreligger til avgjørelse i saken er om de betingelser Arbeider-vernlovens § 40 nr. 2, siste passus setter for en arbeidsgivers adgang til å gjøre fradrag i arbeiderens lønn, er til stede eller ikke. Bestemmelsen stiller ikke opp noen materiell rettslig erstatningsregel, men forutsetter at arbeideren har pådratt seg et erstatningsansvar ved skadeforvoldelse og begrenser så adgangen til *lønnstrekk* til de tilfeller hvor en slik skade-forvoldelse må tilskrives forsett eller grov uaktsomhet fra arbeiderens side. Det er således vel tenkelig at en arbeider kan ha pådratt seg et erstat-ningsansvar overfor arbeidsgiveren som *ikke* gir adgang til lønnstrekk fordi skadeforvoldelsen ikke fyller det kvalifiserte skyldkrav *lønnstrekkregelen* setter. (At et slikt erstatningsansvar i praksis vil være av liten betydning er en annen sak.)

At bestemmelsen i § 40, punkt 2, ikke bare gjelder fysisk skadeverk (mangelfullt arbeid, ødeleggelse av materialer e. l.) men også brudd på, eller rettstridig opptreden i det mellom partene etablerte rettsforhold er klart etter lovrevisjonen i 1936. Men allerede før loven den gang fikk sin nålydende tekst var dette fastslått ved en Høyesterettsdom inntatt i Rt. 1925, s. 820.

De betingelser som da er avgjørende for lovligheten av det lønnstrekk saken gjelder er:

1. at arbeidsnedleggelsen den 2. desember 1969 innebar et brudd på de enkelte arbeideres plikter etter arbeidsavtalen med bedriften,

2. at et slikt avtalebrudd voldte bedriften et økonomisk tap som lå innenfor den i rettspraksis vanlig oppstilte påregnelighets-ramme.
3. og at en slik skadeforvoldelse fra hver enkelt av skadevolderne (arbeidernes) side måtte karakteriseres som forsettlig eller grov uaktsom.

Mangler en av disse betingelser blir lønnstrekket ulovlig.

Den domspraksis som foreligger fra Arbeidsretten gir ikke, i hvert fall ikke direkte, noen veiledning når det gjelder bedømmelsen av hvorvidt en arbeidsnedleggelse på politisk grunnlag er rettmessig eller ikke i det sivilrettslige arbeidsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver (den individuelle arbeidsavtale). Arbeidsrettens kompetanse innskrenker seg til å avgjøre den *tariffrettslige* side av en slik arbeidsnedleggelse — hvorvidt den er et brudd på fredsplikten eller ikke. Noe utover det har Arbeidsretten derfor gjennom de dommer som har vært avsagt i forbindelse med politiske demonstrasjonsaksjoner heller ikke uttalt.

Det er sikker rettspraksis at rent politiske demonstrasjonsstreiker ikke innfanges av den tariffrettslige fredsplikt og følgelig ikke i tariffrettslig henseende er rettstridige. Når arbeidsnedleggelse som har vært iverksatt under påberopelse av å være en politisk demonstrasjon, i noen tilfeller er blitt kjent tariffstridige er dette skjedd fordi retten ikke har kunnet anerkjenne at de reelt hadde den karakter som var påberopt.

At de dommer Arbeidsretten har avsagt og hvor en arbeidsnedleggelse på politisk grunnlag er blitt anerkjent som rettmessig (ikke tariffstridig) ikke rekker lengere enn det tariffrettslige forhold, er også uttrykkelig tilkjennegitt i den dom Arbeidsretten avsa den 8. januar 1920 og hvor retten — etter å ha fastslått at den politiske arbeidenedleggelse saken gjaldt ikke var tariffstridig, — videre uttaler:

«Et annet spørsmål er det om den av andre grunner var lovstridig og spesielt om arbeiderne ved å delta i den har gjort seg skyldig i brudd mot vedkommende arbeidsreglement, og således mot sine forpliktelser etter de individuelle arbeidskontrakter, men dette spørsmål ligger det helt utenfor Arbeidsrettens kompetanse å bedømme.»

Det her nevnte spørsmål tilligger det derfor de alminnelige domstoler å ta standpunkt til, men spørsmålet har, så vidt vites, ikke til nå være forelagt disse.

I forbindelse med en arbeidsnedleggelse den 21. mai 1969 som protest mot Regjeringens skatteforslag fattet Landsorganisasjonens Kongress et vedtak hvori det bl. a. ble uttalt: «Kongressen anser demonstrasjonen den 21. mai 1969 som en rent politisk demonstrasjonsstreik. Politiske demonstrasjonsstreiker har alltid vært ansett som lovlige i Norge og utgjør en del av arbeidernes demokratiske rettigheter».

N.A.F. ba i den anledning om et forhandlingsmøte og dette ble holdt den 6. juni 1969. Under møtet fremholdt N.A.F.s representanter det syn som også er gjort gjeldende i nærværende sak, mens representantene for LO på sin side uttalte at man ikke i den siterte uttalelse hadde tatt standpunkt til mulige økonomiske konsekvenser av slike streiker.

I den pressemelding LO — som ovenfor nevnt — sendte ut den 27. november 1969 angående den forestående arbeidsnedleggelse den 2. desember s. å. heter det bl. a.:

«Det dreier seg om en ren politisk demonstrasjonsstreik, og en slik streik har alltid vært ansett som lovlig i vårt land.»

Når retten siterer disse uttalelser er det ikke fordi den i og for seg legger dem noen vekt ved avgjørelsen av det rettslige spørsmål om politiske demonstrasjonstreikers objektive rettmessighet i forhold til de individuelle arbeidsavtaler. Men de siterte uttalelser synes, selv med det forbehold som er tatt om mulig økonomisk ansvar, i hvert fall egnet til å befeste den *opfatning* at politiske demonstrasjonstreiker er rettmessige i *enhver relasjon*, altså også i relasjon til de individuelle arbeidsavtaler. Dette er et moment som retten tillegger vekt når den selvstendig skal vurdere Arbeidervernlovens § 40, punkt 's krav til *forsett eller grov uaktsomhet*.

Det er neppe tvil om at det i vide kretser hersker det syn at det å iverksette en kollektiv arbeidsnedleggelse som en politisk protest er en «demokratisk rettighet» som er absolutt, altså også i forhold til den konkrete *arbeidsavtale*. Mangelen på lov- eller avtaleregler om slike politiske demonstrasjoner har bidratt til å opprettholde en uklarhet på dette punkt.

Selv om LO ikke direkte engasjerte seg i arbeidsnedleggelsen den 2. desember 1969, måtte det for de arbeidere rundt i landet som etterkom aksjonsutvalgets oppfordring om arbeidsnedleggelse naturlig fortone seg slik at deres egne organisasjoner anså aksjonen fullt rettmessig, også i den *form* den ble iverksatt, dvs. uten annet varsel til bedriftene enn det disse hadde fått gjennom forhåndsomtalen i presse, radio og fjernsyn.

På denne bakgrunn ser retten det slik at selv om saksøkernes arbeidsnedleggelse den 2. desember 1969 skulle være rettstridig overfor bedriften — enten fordi arbeidsavtalene med denne avskar dem adgangen til «politiske streiker» overhodet, eller fordi arbeidsnedleggelsen ikke ble varslet på annen måte enn skjedd — kan de streikende arbeideres forhold under ingen omstendighet betraktes som forsettlig eller grovt uaktsomt. Retten har her sett arbeidernes forhold under ett men er oppmerksom på at skyldkravet må vurderes individuelt i forhold til hver enkelt arbeider i hvis lønn det blir gjort trekk.

Da det etter dette ikke er godtgjort at Arbeidervernlovens skyldkrav som betingelse for lovligheten av lønnstrekket den 18. desember 1969 er oppfylt, må dette derfor allerede av den grunn bli å underkjenne som ulovlig.

Det er da unødvendig for retten å gå nærmere inn på de *andre* i loven oppstilte betingelser, derunder å ta standpunkt til om det er saksøkernes eller saksøktes syn på den foretatte arbeidsnedleggelses objektive rettmessighet som er det riktige.

På foranstående grunnlag vil saksøkernes påstand punkt 1 bli tatt til følge, idet retten ikke finner det nødvendig å spesifisere tilbakebetalingsplikten for hver enkelt av de 86 arbeideres vedkommende.

Påstandens punkt 2 som gjelder saksomkotsningene finner retten derimot ikke å burde ta til følge idet den for så vidt henviser til tvml. § 172, 2. ledd, 1. alternativ. Retten har truffet sin avgjørelse i saken på det grunnlag den har funnet minst tvilsomt, men også når det gjelder dette grunnlag må det sies å ha foreligget såpass tvil at det var fyldestgjørende grunn for den tapende part, bedriften, til å se en rettslig avgjørelse. Det retten med dette særlig sikter til er spørsmålet om aktsomhetskravets stilling når det gjelder iverksettelsen av arbeidsnedleggelse uten annet *varsel* enn det som fant sted.

Domsslutning:

1. Innen 3 — tre — dager fra dommens forkynnelse tilbakebetaler A/S Bergens Skofabrik til de 86 arbeidere som er navngitt i bilag 1 til stevningen den timelønn bedriften trakk disse for ved lønnsutbetalingen

den 18. desember 1969 med til sammen kr. 880.00 — åttehundreogåtti — kroner.

2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Retten hevet.

R. Hille Andresen (s)

Bedriften har anket saken til Lagmannsretten, som ventelig vil behandle den i første halvdel av 1972.

LOs internasjonale kontor.

I mars ble kontorets leder, Thorvald Stoltenberg, utnevnt til statssekretær i Utenriksdepartementet i forbindelse med regjeringsskiftet. Siden har stillingen ikke vært besatt. Imidlertid var distriktsssekretær Oddvar Gøthesen tiltrådt ved årets begynnelse for å ta seg av informasjonsarbeidet i forbindelse med Det Europeiske Fellesskap. Han var oppnevnt av Samarbeidskomitéen mellom LO og DNA. Han sluttet 31. juli.

Byråsjef Kaare Sandegren i Utenriksdepartementet ble tilsatt som LOs representant i Brussel og tiltrådte denne stilling i mars. Hans oppgave var å følge arbeidet med utvidelsen av Det Europeiske Fellesskap på nært hold, og å holde kontakt med de europeiske fagbevegelsene. Han arbeidet i nær kontakt med det internasjonale kontoret i LO. I juli overtok han så ledelsen av det felles sekretariat for fagbevegelsen i EFTA-landene.

Da internasjonalt kontor fikk nye kontorlokaler flyttet Mirjam Nordahl over fra informasjonskontoret. Dessuten ble Susi Ochsenbein tilsatt som kontorsekretær. I november ble Susi Ochsenbein dessuten oppnevnt til sekretær i Arbeiderbevegelsens Støttekomité etter at denne og Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond var slått sammen. Støttekomitéen skal administreres i LO.

Internasjonalt kontor har ytt service til andre kontorer i LO i den utstrekning det dreier seg om internasjonale saker, og det har også ytt service overfor forbundene. Servicen har bestått av oversettelse av arbeidsdokumenter og løpende korrespondanse, tolktjeneste og bistand til delegasjoner fra utlandet og LO-delegasjoner til utlandet.

Etter at Gøthesen sluttet har kontoret fortsatt arbeidet med planlegging, gjennomføring og etterbearbeidelse av delegasjonsreiser til EEC-land, foredragsformidling om Det Europeiske Fellesskap og salg av EEC-håndboka.

En del internasjonale oppgaver har dessuten vært pålagt lederen for økonomisk kontor, Jon Rikvold, og informasjonssjef Per Haraldsson.

Internasjonalt kontor hadde i samarbeid med informasjonssjefen opplegget for den internasjonale faglige konferansen i Oslo 5. og 6. november.

Vi viser ellers til hovedkapittel VI — Internasjonalt arbeid — på side 100.

Mirjam Nordahl flyttet i april 1971 over fra presse- og informasjonskontoret til det internasjonale kontor. Fra samme dato overtok den internasjonale avdeling utgivelsen av «Trade Union News Bulletin from Norway», den stensilerte månedlige bulletin som sendes til alle broderorganisasjoner og andre internasjonale forbindelser i utlandet, i et antall av om lag 300 eksemplarer. Bulletinen redigeres av Mirjam Nordahl.

Ved siden av den daglige virksomhet med oversettelser, tolking, bistand med utenlandske besøk og delegasjoner etc., har Mirjam Nordahl i 1971 deltatt i følgende møter og konferanser:

Årsmøte i Spaniakomiteén 8. februar, Seminar om Informasjonsvirksomheten for de internasjonale organisasjoner, arrangert av FN-sambandet på Ustaoset 12.—14. februar, årsmøte i FN-sambandet 27. april, informasjonsreise til Bonn og Brussel, arrangert fra 21.—26. juni av Komiteén for europeisk og internasjonalt samarbeid, møte i FFIs finanskomité og styre 28.—30. juni, i Genève, møte i ILOs industrikomité for bygg og anleggsvirksomhet, 17.—31. juli i Genève, LO delegasjon til Ungarn 10.—16. oktober, europeisk faglig konferanse i Oslo 5.—6. november og landsmøte i Norsk Tele Tjenesteforbund 16.—19. november.

LOs revisjonskontor.

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg har i 1971 bestått av Harry Jørgensen, Marie Lindquist og Jens Torp.

Det er i løpet av året holdt 12 møter.

Kontoret beskjeftiget ved årets utgang revisjonssjef, 5 revisorer, 2 revisjonsmedarbeidere og 1 assistent.

Kontorets arbeidsområde ved utgangen av 1971 omfatter regnskapene for Landsorganisasjonen, herunder regnskapene for LOs 13 distriktskontorer, Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse, Fagorganisasjonens Stønadskasses fond, Folkets Hus fond, anlegget og driften av Sørmarka Folkehøgskole, Folkets Hus landsforbund, Norsk Pensjonistforbund, Handels- og Kontorfunksjonærenes Fellesforening i Oslo, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbunds stedlige styre i Oslo, Statstjenestemannskartellet, Norsk Arbeiderpresse A/S, Folkets Hus A/L, Østkantens Folkets Hus, Storgt. 39, De Samvirkende Fagforeninger, AKAN, A/S Ide-Kommunikasjon, 37 fagforbund med underregnskaper.

Kontoret har videre hatt en del spesialoppdrag, bl. a. kontroll i en rekke av forbundenes avdelinger.

En av revisorene har forelest i regnskap og revisjon ved kurs arrangert av forbundene.

Revisjonsarbeidet er utført i samsvar med gjeldende bestemmelser om revisjon og god revisjonsskikk, herunder kontroll med at de økonomiske disposisjoner som er foretatt har hjemmel i vedtekter og protokollerte vedtak i de organisasjoner og selskaper som sorterer inn under kontorets ansvarsområde.

Revisjonssjef Ingemund Haugen døde 25. september.

Som ny revisjonssjef tilsatte Representantskapet i møte 23. november statsautorisert revisor Arne G. Strangel.

Etter innstilling fra Revisjonsutvalget tilsatte Sekretariatet 7. juni Odd Pettersen og 13. september Ingrid Høgberg som revisjonsmedarbeidere. De tiltrådte henholdsvis 1. august og 1. november.

Pettersen arbeider på forbundsplanet, mens fru Høgberg er assistent for revisjonssjefen.

Etter innstilling fra Revisjonsutvalget ble registrert revisor Leif Bjella tilsatt i Sekretariatets møte den 6. desember. Han tiltrer 1. februar 1972.

Kjell-Are Vik fratrådte som revisorassistent 31. august for å begynne på lærerskole.

Regnskapet for 1971 viser et overskudd på kr. 44 489.44 og etter overførsel av reserven pr. 1. januar kr. 244 910.60 har kontoret ved årets utgang til disposisjon kr. 289 400.04.

Presse- og informasjonsvirksomheten.

Presse- og informasjonsvirksomheten har omfattet utgivelsen av Fri Fagbevegelse, informasjonsvirksomhet i sin alminnelighet innad og utad og arbeidet med den spesielle virksomhet som er i gang under betegnelsen LO-Inform.

Arbeidet med den konkurransen som var knyttet til elevheftet «Hva vet du om arbeidslivet?», og som ble tilbudt skolene høsten 1970, ble avsluttet i løpet av første halvår. Premiene gikk til en skoleklasse på hver av følgende skoler: Fiskaa skole, Kristiansand, Borgheim skole (gymnas) i Nøtterøy og Holmestrand yrkesskole. Disse klassene ble belønnet med tur til henholdsvis Oslo, Bergen og Trondheim. Ca. 10 andre skoleklasser fikk minnegaver, og alle klasser som deltok fikk deltakerbevis.

I løpet av høsten ble det utarbeidet og tilbudt skolene et nytt elevhefte: «Tariffoppgjøret — det angår oss alle». Det ble først trykt i 10 000 eksemplarer, men etterspørselen var så stor at det måtte trykkes nytt opplag av samme størrelse. Dessuten ble det

trykt 3000 eksemplarer på nynorsk. Med elevheftet fulgte lærerrettledning og en lysbildeserie med tekst til bruk for lærerne. Lysbildeserien lånes ut til skolene i en viss tid. Til dette elevheftet ble det ikke knyttet noen spesiell konkurranse.

I likhet med tidligere, kom det utenom tiltaket med elevheftet en rekke forespørsler fra skoler, lærere og elever med anmodning om stoff om fagbevegelsen. Både distriktssekretærer og folk fra hovedadministrasjonen har medvirket som foredragsholdere ved skoler som har bedt om det.

Det ble tidlig på året holdt en sammenkomst for faglige medarbeidere i Oslo-avisene og de aviser utenfor Oslo som har avdelingskontor i Oslo. For øvrig ble det i forbindelse med LO-Inform lagt opp til pressemøter rundt om i landet.

Informasjonskontoret har hatt besøk av utenlandske journalister og stipendiater, kontoret har arrangert sammenkomst for presserådene i de norske utenriksstasjonene og for deltakere i Utenriksdepartementets aspirantkurs. Disse gruppene fikk høve til å møte en eller flere av LOs tillitsmenn, som orienterte om den faglige situasjon.

Informasjonskontoret samarbeidet med den svenske ambassaden om et besøk av svenske fagbladredaktører 23.—28. mai.

I samarbeid med Norsk Arbeidsgiverforening ble det arrangert presseseminar på Norsk Arbeidsgiverforenings kurssted Halvorsbøle i dagene 20.—23. juni. Det deltok journalister fra ulike pressegrupper, og sekretær Tor Halvorsen var blant foredragsholderne.

Per Haraldsson foreleste på et seminar for stipendiater fra utviklingslandene på anmodning fra Direktoratet for Norsk Utviklingshjelp.

Per Haraldsson har vært medlem av IDEKO's råd. Han deltok også i A-pressens redaktør- og disponentkonferanse, har som varermann deltatt på styremøter i Ukebladet Aktuell, har møtt på Aktuells generalforsamling, på generalforsamlingen i Tiden Norsk Forlag og i FN-Sambandets årsmøte. Han har også medvirket i det internasjonale arbeidet, bl. a. som deltaker i årsmøtet for fagbevegelsen i EF-landene. I november deltok han i en studietur til Øst-Afrika etter innbydelse fra Direktoratet for Norsk Utviklingshjelp.

Etter anmodning fra Norsk Sovjet-Russisk Samband har Landsorganisasjonen gjort forberedelser til en utstilling om fagbevegelsen i Sovjetunionen. Saken er tatt opp med Utenriksdepartementet.

Som et ledd i utvidelsen av LOs aktivitet på det internasjonale området, er det laget brosjyrer om fagbevegelsen på engelsk, fransk og tysk. En utgave på italiensk var under forberedelse ved årets slutt.

En har opprettholdt stadig kontakt med Utenriksdepartementets pressetjeneste, blant annet med sikte på formidling av materiell til våre utenriksstasjoner. Per Haraldsson er medlem av rådet for Norges informasjon i utlandet.

Informasjonskontoret har deltatt i saksbehandlingen når det gjelder utdannings spørsmål, og en viser til uttalelsene når det gjelder normalplanen for grunnskolen og det videregående skoleverket under avsnittet

LO-Inform.

Med bakgrunn i diskusjonen om LOs oppgaver når det gjelder verving og agitasjon vedtok LOs sekretariat i juni å sette i gang en virksomhet under betegnelsen LO INFORM. Virksomheten omfattet ikke bare verve- og agitasjon, men omfattet også informasjon, opplysning og programvirksomhet for perioden høsten 1971 — våren 1974.

Målsettingen med virksomheten er: 1. Å øke og bedre informasjonen fra LO sentralt. 2. Å skape bedre kommunikasjonslinjer innad i bevegelsen. 3. Å gjøre fagbevegelsen bedre kjent i opinionen. 4. Å øke aktiviteten i alle ledd. 5. Å legge forholdene til rette for en demokratisk programprosess. 6. Å øke tilslutningen til de enkelte forbund.

Virksomheten er planlagt gjennomført i fem faser. Første fase omfatter perioden høsten 1971 fram til høsten 1972. Hovedtyngden av arbeidet i denne perioden ligger på oppbygging av det apparat som skal være et redskap i virksomheten og skoloring av informasjonstillitsmennene. Høsten 1971 ble det gjennomført startkonferanser i alle fylker. Dette skjedde etter at det i de enkelte distriktene var opprettet informasjonsutvalg. Disse utvalgene har fra sju til elleve medlemmer, og er bygd opp omkring våre distriktskontorer med LOs distriktssekretærer som formenn. Det er videre i de enkelte samorganisasjonene opprettet informasjonsutvalg, og en har tatt fatt på arbeidet med å opprette inform-grupper i fagforeningene og på arbeidsplassene. Ved utgangen av 1971 var det opprettet ca. 400 grupper.

I skoleringsprogrammet inngår fire brevkurs, og inform-gruppene kan velge hvilke av kursene de vil gjennomgå. Kurstilbudene er: «PROGRAM FOR LO» — «LO — DITT REDSKAP» — «LO — DEBATT OM ARBEIDSMILJØET» og «INDUSTRIELT DEMOKRATI».

Fri Fagbevegelse.

Fri Fagbevegelse kom ut med 20 nummer i 1971. Det er nå innarbeidet en rutine slik at FF kommer ut hver annen onsdag hele året gjennom, med unntak for ferietiden og måneder preget av de store høytider, påske og jul-nyttår. Bladets opplag er for hvert nummer 43 000 eksemplarer.

Bladets nye redaksjon har nå for første gang et fullt arbeidsår bak seg og det er innarbeidet en viss arbeidslinje som følges. Det legges vekt på å bringe stoff fra alle landsmøter i forbundene, men ut over dette har ikke FF redaksjonell kapasitet til å dekke de mer spesielle forbundsinteresser. Det blir derimot lagt vekt på å følge opp LOs virksomhet i artikler og reportasjer, og samtidig bringe orienterende stoff om organisasjonsapparatet.

I løpet av 1971 brakte FF mye informativt stoff om markeds-saken. Det er skrevet en rekke artikler om de enkelte industrigre-ners betydning for Norge og deres muligheter innen et stort eu-ropeisk marked. Fagorganisasjonen i alle EF-land og det faglige samarbeidet innen EF og EFTA er også behandlet.

Det er i artikler og reportasjer gitt en bred presentasjon av ar-beidet for et bredere bedriftdemokrati. På samme måte er voksen-opplæringen og utdannelsen av tillitsmenn behandlet, likeså be-driftslegeordningen slik den praktiseres i dag og LOs arbeid med å endre den, og pensjonsaldersaken.

Arbeidet med LO-inform er det gitt grundig orientering om, og det er lagt vekt på å finne fram til stoff som forteller om fagbeve-gelsens interesse for forskning. Arbeidsmiljøet er tatt opp, likeså pendlerproblemet og forsikrings-saken.

Man har søkt å gi liv til orienteringen av slike arbeidsområder ved blant annet å trekke fram enkeltpersoners interesse for sakene.

Bladets redaksjon har søkt å bringe stoff om fagbevegelsen i de øvrige nordiske land, og fra andre deler av verden. FF hadde i 1971 verdifulle orienteringer om A-pressens stilling i Danmark, Sverige og Norge og om den faglige innsatsen for denne presse-gruppen. Det er likeså brakt stoff om aktuelle faglige begivenheter i de øvrige nordiske land, i første rekke fra Danmark og Sverige.

Det har vært mulig å bringe mye aktuelt stoff i FF i årets løp. Dette har gitt bladet stor gjennomslagskraft i dagspressen. Man ser regelmessig bladet sitert, til dels blir hele reportasjer gjengitt.

LOs rasjonaliseringskontor.

Personalet ved LOs rasjonaliseringskontor har i 1971 bestått av Egil Ahlsen, leder, og konsulentene Harald Andersen og Ragnar Røberg Larsen.

Arbeidet ved kontoret har for året bestått i å bistå forskjellige forbund i forhandlingsmøter vedrørende lønns- og akkordforhold, kursvirksomhet, deltakelse i komitéer — utvalg og styrever som LOs representanter.

Konsulentbistand i forbindelse med overgang til fastlønnssystemer har fortsatt også for 1971.

I forbindelse med samarbeidsforsøkene (delvis selvstyrte grupper) har arbeidet med spredning av forsøkene vært utført i samarbeid med representanter fra N.A.F. og Samarbeidsrådet. Redegjørelse for forsøkene er også gitt ved seminar i Finland.

Rasjonaliseringskontoret og AOF har gjennomført kurser i «Demokrati i arbeidslivet» og «Mot en ny bedriftsorganisasjon». Disse kurs er blitt ledet fra kontoret.

20. januar—11. februar ble avholdt 4 kurs på Svalbard med 150 deltakere ved Store Norske Spitsbergen Kulkompagni A/S. Emnene var produktivitet — samarbeid og vernearbeid.

Ved Statens teknologiske institutt har det vært avholdt 20 kurs, hvor det har deltatt 112 tillitsmenn. Emnene har vært arbeidsstudier, MTM og produksjonsteknikk. Ved samtlige kurs er det stilt foreleser til rådighet fra kontoret.

Brosjyren «Bedriftsutvalgene» er blitt redigert og utgitt fra kontoret i et antall av 8000 eks. pr. mnd.

I Landsorganisasjonens kurs for bedrifts- og samarbeidsutvalg har deltatt 2127 deltakere.

Harald Andersen og Ragnar Røberg Larsen deltok på den internasjonale vernekongress i Wien i tida 9.—14. mai.

Rasjonaliseringskontoret har vært representert ved Rasjonaliseringskongress, Oslo, Ergonomikongress, Oslo, og Voksenopplæringskonferanse, Oslo.

Kontorets personale deltar i følgende komitéer, styrever og utvalg:

Harald Andersen er medlem av Norsk Produktivitetsinstituttets komité som utarbeider forslag til produksjonsteknisk etterutdanning. Videre er han varamann til Statens teknologiske institutts styre og medlem av Bedriftsøkonomisk utvalg ved STI, samt medlem av pensumkomitéen for yrkesskoler.

Ragnar Røberg Larsen er medlem av undervisningsutvalget for Sørmarka og MTM-selskapets opplæringskomité, samt Standardiseringskomitéen for personlig verneutstyr, Styringskomité for rasjonalisering i kjøttbransjen, Rådgivende samarbeidsorgan vedrørende yrkesopplæring for voksne.

Videre er han varamann i styret for Arbeidsforskningsinstituttene og Sentralrådet for Yrkesvalghemmede, og representant i Rasjonaliseringsutvalget ved Statens teknologiske institutt.

Egil Ahlsen har i 1971 bl.a. deltatt i følgende komitéer, styrer og råd: LOs produktivitetskomité, industrielt demokrati, NPIs råd og arbeidsutvalg og kontrollkomité, Statens teknologiske institutt, Norges Byggeforskningsinstitutt, Arbeidsforskningsinstituttene, Rådet for utviklingsfondet, Arbeidstilsynet, og i Samarbeidsrådet og forskningsutvalget.

LOs komité for produktivitetsarbeid.

I året 1971 ble holdt 192 kurs med til sammen 2127 deltakere.

16 forbund hadde deltakere på kursene, og representanter fra bedriftsledelse, kommunale tilsyn og yrkesskoler utgjorde 38 prosent av deltakerantallet.

Distrikt:	Antall grupper	Antall deltakere	Antall bedrifter
Oslo-Akershus	41	420	15
Østfold	10	87	7
Vestfold	6	58	5
Buskerud	39	470	11
Telemark	7	74	6
Rogaland	7	67	7
Bergen-fylkene	28	296	16
Møre og Romsdal	8	107	13
Oppland	7	77	4
Hedmark	10	100	6
Trøndelag	15	216	4
Nordland	14	155	2
	192	2 127	96

	Grupper	Deltakere
Samarbeidsforhold	63	640
Arbeidsinstruksjon	14	152
Arbeidsmetoder	18	177
Bedriftsutvalg	15	176
Bedriftsregnskap	4	50
Diskusjonsledelse	12	119
Vernearbeid	64	797
Arbeidsvurdering	2	16
	192	2 127

Deltakerne kom fra følgende forbund:	
Norsk Arbeidsmandsforbund	20
Bekledningsarbeiderforbundet	17
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	132
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund	6
Norsk Grafisk Forbund	43
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund	181
Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund	74
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	261
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	231
Norsk Kommuneforbund	130
Luftforsvarets Befalsforbund	39
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer	44
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	94
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	33
Norsk Tjenestemannslag	11
Norsk Treindustriarbeiderforbund	3
Bedrifter	808

---

2 127

Produktivitetskomitéen har i 1971 bestått av:
 Egil Ahlsen, formann, Thorleif Andresen, Olav Bratlie, Leif
 Andresen og Åge Petersen.

Varamenn: Per Andersen, Lage Haugness og Bjarne Bårdsen.

LOs økonomiske kontor.

Ved kontoret er ansatt 3 økonomer og 4 kontorfunksjonærer. Cand. oecon Jon Rikvold er leder for kontoret. Da Arbeiderpartiet overtok regjeringmakten i mars, ble cand. oecon Ulf Sand statssekretær i Lønns- og prisdepartementet. Fra 1. desember ble cand. oecon Per Brannsten ansatt ved kontoret.

Økonomisk kontor utfører en rekke faste oppgaver. Hver måned blir det utarbeidet oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund og detaljoppgaver over endringer i konsumprisindeksen. Kontoret gir 4 ganger årlig ut publikasjonen «Økonomisk Informasjon», der en tar med lønnsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og annet aktuelt statistisk og økonomisk stoff. Publikasjonen sendes forbund, distriktskontorer og andre. En kvartalsvis oversikt over produksjonsindeksen i bergverksdrift, industri og kraftforsyning blir også sendt forbund og distriktskontorer.

Kontoret har utarbeidet tabeller over medlemsmassens sammen-

setning og fordeling, og oversikter over tariffsaker og konflikter behandlet og godkjent av Sekretariatet. Disse tabeller tas inn i beretningen. Videre utarbeides for administrasjonen oversikter over kontingenten til forbundene og andre økonomiske forhold innen fagbevegelsen. Til beretningen utarbeides også statistisk-økonomisk oversikt.

Kontoret har laget utkast til uttalelser og notater bl. a. om pris- og lønsspørsmål, arbeidskraftspolitikk, lavtlønsspørsmål og inntektsfordeling m. m. Ellers er det foretatt ulike beregninger for å besvare forespørsler fra administrasjonen, forbundene, myndighetene og innenlandske og utenlandske organisasjoner.

Jon Rikvold har i 1971 vært medlem av en rekke offentlige utvalg og komitéer, bl. a. medlem av styret i Norges Eksportråd, representant i Den rådgivende komité for visse økonomiske spørsmål, særlig tollspørsmål, Teknisk beregningsutvalg til tilknytning til inntektsoppgjørene, Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning, Hovedorganisasjonens sykelønnsordninger, Det rådgivne utvalg (EEC) og Arbeidsgruppe for lavtlønsspørsmål. Rikvold har representert LO ved en rekke internasjonale møter.

Øistrein Gulbrandsen er varamann i Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning, Norges Eksportråd og ILO-komitéen, rådgiver i Det tekniske beregningsutvalg og har deltatt i Arbeidsgruppa for lavtlønsspørsmål.

Økonomene har i 1971 skrevet en rekke artikler og holdt forelesninger og foredrag om forskjellige økonomiske spørsmål.

LO's Kvinnenemnd.

Kvinnenemnda har i 1971 bestått av representanter fra 14 forbund. Av Kvinnenemndas 43 representanter er 23 medlemmer ifølge vedtektene. 14 er varamenn og 6 er observatører.

Vi har 20 kvinnenemnder utover i landet samt et betydelig antall kontakter, på såvel arbeidsplasser som i ulike distrikter.

I 1971 har *arbeidsutvalget* bestått av:

Lillian Bekkevad, Norsk Tele Tjeneste Forbund, formann, Randi Pettersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarb. Forbund, nestformann.

Styremedlemmer:

Grethe Brenger, Norsk Kommuneforbund, Ingrid Meyer, Norsk Sjømannsforbund, og Harriet Andreassen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Varamenn:

Elida Haugan, Bekledningsarbeiderforbundet, og Jenny Halle, Norsk Jernbaneforbund.

Møtevirkosomheten:

Det har i alt vært holdt 4 medlemsmøter i Kvinnenemnda, samt 6 arbeidsutvalgsmøter.

Følgende emner har vært oppe til behandling på medlemsmøtene: Inntrykk fra FN's hovedforsamling.

Innledere: Stortingsrepresentant Liv Aasen og sekretær Liv Buck.

— Etter kommunevalget: Innleder: Sekretær Bjørg Bergh, DNA's kvinnesekretariat. — Vern om naturmiljøet: Innleder: Sekretær Olav Carlsen, LO.

På årsmøtet innbød man representanter fra såvel LO's Husmorsenter, DNA's kvinnesekretariat som Oslo Faglige Samorganisasjons kvinnenemnd.

Kvinnenemnda har vært representert på to kontaktkonferanser som «Folk og Forsvar» har arrangert om «Kvinnene og Forsvaret».

I Landsnemnda for husmorgymnastikk har LO vært representert ved Alida Storhaug og Jenny Halle. Elida Sundby er valgt til kasserer i nemnda.

Gunvor Kværnbråten er LO's kvinnenemnds kontakt i Landsrådet mot hjemmeulykker.

LOs Husmorsenter.

Husmorsentrets formann er Rønnaug Rønbeck.

Husmorsentret har i 1971 holdt 3 styremøter, 8 medlemsmøter og besøkt Husmorsentret i Sarpsborg. Den årlige sommerturen gikk til Strømstad.

Følgende emner har vært behandlet på medlemsmøtene:

«Hjemmeulykker», lysbilder og foredrag ved Gunvor Kværnbråten. «Foran et viktig valg», ved stortingsrepresentant Tove Pihl. «En ny forbrukerpolitikk», ved konsulent Per Eggesvik. «Naturvern», ved sekretær Olav Carlsen, LO.

I tillegg til dette er følgende studieringer gjennomført: «Forbruker med viten og vilje» og «Rådslag 71».

Man har også avviklet et helgekurs på Sørmarka i tiden 13.—14. februar 1971. Der deltok det 19 representanter.

Husmorsentret har sin egen kontingent og skaffer seg inntekter ved utlodninger, julemesser o.l. Julemessen med lynlotteri julen 1971 innbrakte netto kr. 4900.00 og medlemsutlodningen ga netto kr. 1340.00. Av disse midler har Husmorsentret bevilget kr. 2000.00 til Oslo Arbeiderpartis valgkamp. Kr. 3375.00 er bevilget til forskjellige formål.

Det er et nært samarbeid og gjensidig representasjon på møtene mellom Husmorsentret og LOs Kvinnenemnd.

Styret og varamennene i Husmorsentret blir invitert til samtlige medlemsmøter som Kvinnenemnda arrangerer.

LOs ungdomsutvalg.

Sammensetning:

Tor Halvorsen, LO, formann, Kjell Lien, LO, sekretær, øvrige medlemmer: Bjørn Tore Godal, Bernt Bull, AUF, Ronald Bye, Aase Bjerkholt, DNA, Ivar Løveraas, Odd Besserud, AOF.

Representasjon:

Statens Ungdomsråd: Kjell Lien, varamann.

Ungdomsrådets konferanser:

22. og 23. mai: Børre Pettersen og Bernt Bull.

4. og 5. desember: Inge Ramsund.

Folk og Forsvar.

«Ungdommen og forsvaret» — konferanser: Trondheim, 11. og 12. februar, 4 representanter, Fredrikstad, 18. og 19. februar, 4 representanter, Ås, 29. og 30. mars, 5 representanter, Hammerfest, 23. og 24. september, 2 representanter, Kirkenes, 28. og 29. september, 4 representanter og Oslo, 25. november, 10 representanter.

Studietur til NATOs hovedkvarter i Brussel, 11.—14. mai, 3 representanter.

Samarbeid med AUF.

Det har i 1971 vært samarbeid mellom Ungdomsutvalget og AUFs skolesekretær og faglig sekretær.

Studie- og opplysningsarbeidet.

Til studie- og opplysningsarbeidet har Ungdomsutvalget etter søknad mottatt statsstøtte fra «ungdomsmidlene» med i alt kr. 33 000.00 til helgekurs og 2 ukeskurs. Ungdomsutvalget har i 1971 gitt stønad på kr. 42 420.00 til 81 helgekurs med 1806 deltakere. Ukeskursene «Ungdom, nåtid og framtid» ble avviklet på Lundevang Motell, Moi, 31. oktober til 6. november, med 20 deltakere, og 31. oktober til 6. november på Bardufoss idrettssenter med 25 deltakere.

Det er bevilget stipend til ukeskurs for ungdom i tilfeller hvor det ikke er gitt forbundsstipend, og til skoleelever. Fra høsten 1971 har Opplysningsfondet overtatt utbetaling av stipend til helgekurs.

Samarbeid med Arbeidernes Avholdslandslag.

Ungdomsutvalget har sammen med AAL utgitt brosjyren «Narkotika — en risk for livet». Trykningsutgiftene kr. 3546.00 er betalt av Ungdomsutvalget.

Utredningskomité — ungdomsarbeidet i arbeiderbevegelsen.

Etter henstilling fra DNA og AUF, har Ungdomsutvalget vært representert i en utredningskomité som skal komme med innstilling om det framtidige ungdomsarbeidet i arbeiderbevegelsen. Ivar Leveraas har vært formann. Rolf Lasse Lund har vært knyttet til komitéen som sekretær i 7 måneder.

Ungdomsutvalget har betalt 50 prosent av utgiftene til dette med kr. 12 615.95.

Komitéen har ikke sluttført sitt arbeid.

Utenlandske forbindelser.

Det var i 1971 planlagt to gruppereiser av fagorganisert ungdom til Tyskland. På grunn av for liten deltakelse, ble turen til DGB, Nordmark krets, avlyst. En gruppe på 15 ungdommer, tolk og reiseleder, deltok i studietur til DGB, Darmstadt krets, i tida 12.—21. juli. Programmet var blant annet orienteringer om tysk fagbevegelse, de politiske forhold og opplysningsvirksomheten. Det var også flere bedriftsbesøk. Reisen ble finansiert ved bevilgning fra Utenriksdepartementet med kr. 5602.00, forbundsstipend og Ungdomsutvalget.

Deltakerne brukte sin ferie, slik at erstatning for arbeidstap ikke ble aktuelt.

En ungdomsgruppe fra DGB, Darmstadt krets, med 30 deltakere var på gjensitt i Norge i tida 15.—27. august.

Programmet var lagt opp med forelesninger om norsk fagbevegelse, de politiske forhold, ungdomsarbeidet i Norge, besøk på LO-skolen, Sørmarka, med orienteringer, bedriftbesøk og ungdomssammenkomst i Oslo. Gruppen avsluttet Norgesbesøket med opphold på Fagerfjell Turistsenter, 21.—27. august, hvor det en dag ble gitt en orientering om Norsk Folke Ferie. Gruppens besøk ble finansiert ved blant annet bevilgning fra Utenriksdepartementet på kr. 8475.00. Øvrige utgifter ble betalt av DGB.

Ungdomsseminar om «arbeidernes selvforvaltningssystem», Jugoslavia 3.—10. mai.

Ungdomsutvalget bevilget stipend til AUFs sentralstyremedlem Olav Boye, for deltakelse i et seminar om selvforvaltningssystem. Seminaret var arrangert av Unionen av jugoslavisk ungdom.

Seminaret «Ungdom og demokrati», Stockholm.

Foreningen Norden arrangerte et seminar i Stockholm, 19.—21. november for deltakere fra ungdomsorganisasjoner.

Svein Fjæstad, Drammen, deltok fra Ungdomsutvalget.

Valgkampen.

Ungdomsutvalget har delvis vært med å finansiere AUFs trykking av valgmateriell.

LOs kulturutvalg.

LOs kulturutvalg hadde i 1971 to møter. Utvalgets formann, Odd Højdahl, ble i mars sosialminister i Arbeidspartiets nye regjering. Knut Ribu overtok formannsvervet i utvalget etter ham.

Utvalget har drøftet en disposisjon for innstilling om LOs kulturarbeid. I den forbindelse har formannen hatt konferanser med Riksteaterets og Rikskonsertenes direktører med sikte på å etablere bedre kontakt mellom fagbevegelsen og disse riksinstisusjonene.

I februar vedtok utvalget en uttalelse om konserthus-saken i Oslo. Den uttrykte bekymring over at det fra statens og Oslo kommunes side ennå ikke er fattet avgjørende vedtak om en snarlig fullføring av konserthuset i hovedstaden.

I 1970 invitert utvalget til en miniskuespillkonkurranse med «Demokrati i hverdagen» som motto. Fristen for konkurransen gikk ut 1. mars 1971, og det var da kommet inn 15 manuskripter. Juryen som var oppnevnt — den besto av Hans Heiberg, Arne Skouen, Jack Fjeldstad og Knut Ribu — fant at ikke noen av de innkomne manuskripter kunne premieres. Premiene var satt til kr. 10 000.00 for 1.-premie — kr. 3000.00 for 2.-premie og kr. 2000.00 for 3.-premie.

Utvalget har støttet en kulturarbeiderkonferanse som Sosialistiske kulturarbeideres forening arrangerte i oktober, med kr. 1125.00, et beløp som dekket lokalleien til konferansen.

Utvalget, og utvalgets formann, har arbeidet med et spesielt tiltak i forbindelse med LOs 75-årsjubileum i 1974. Ulike tiltak er drøftet, men utvalget er blitt stående ved å søke å få skrevet et skuespill med tema knyttet til fagbevegelsens historie og dens arbeid for å bedre levevilkårene i landet. I den forbindelse er det konferert med Riksteateret. Det blir arbeidet videre med denne saken i 1972.

Utvalget fikk i februar stillet kr. 50 000. til disposisjon. Dette er en siste bevilgning for dette utvalgs arbeid.

Folkets Hus Fond.

De økonomiske problemer ved driften av våre Folkets Hus og Samfunnshus har ikke blitt mindre i 1971 enn de var i 1970. Utleien av små og middels store møtelokaler har vist en økt utleiefrekvens, men det gir ikke store utslag i økonomien, idet en stort sett ikke har kunnet kompensere i utleieprisene økte utgifter som følge av

moms og generell prisstigning. Forsamlingshusene har en hard konkurranse med kaféer, hoteller og ikke minst skoler om bortleie. Denne konkurranse begrenser sterkt muligheten for prisøkning på utleie av møterom.

I 1971 er det innvilget 16 lån av Folkets Hus Fond. I 1970 var tallet 21. Lånetilsagnene er gitt til 3 nye hus og 18 lånetilsagn til tidligere låntakere. Beløpet totalt for disse lånetilsagn er *kr. 1 920 000.00*. Det fordeler seg med 8 lån som pengeplasseringslån og forrentning med fra 1 til 2½ prosent over den til enhver tid gjeldende diskonto for Norges Bank. Lånetilsagnene for disse utgjør *kr. 1 665 000.00* og vanlige lån av fondet 8 med i alt *kr. 255 000.00*.

Det skal videre bemerkes at kommunen er kommet sterkere inn i bildet når det gjelder lånevirkksomheten, idet det for de innvilgete lånetilsagn på i alt *kr. 1 920 000.00* foreligger kommunal garanti for renter og avdrag for i alt *kr. 1 160 000.00*.

Pr. 1. januar 1971 var det av fondet gitt lånetilsagn som ikke var utbetalt for i alt *kr. 3 591 345.00*. Med de i 1971 gitte tilsagn blir beløpet *kr. 5 511 345.00*, herav er i 1971 utbetalt *kr. 1 166 900.00*.

Pr. 1. januar 1972 er summen av lånetilsagn ikke utbetalt *kr. 4 344 445.00*.

Renteinngang for lån i 1971 har vært tilfredsstillende, idet gjennomsnitt av renter inngått av ordinære lån har vært 3,18 prosent og for pengeplasseringslån 5,74 prosent, beregnet på utlånsmassen for begge grupper pr. 1. januar 1971. I 1970 var prosenten 2,61 og 4,70.

Pr. 1. januar 1972 var det 178 låntakere av ordinære lån (ordinære pantobligasjoner) og 46 låntakere for pengeplasseringslån (andre pantobligasjoner).

Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Året 1971 var arkivets 62. driftsår. Arbeidet med ordningen av eldre og nytt tilsendt samt innkjøpt stoff har fortsatt som før. Utenom den vanlige løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er det i år mottatt større og mindre samlinger av utrykt og trykt stoff fra 45 institusjoner og organisasjoner og fra 25 privatpersoner. Spesielt bør nevnes store samlinger fra Norsk Arbeidsmandsforbund, Tapetserernes forening i Oslo, Arbeidernes Ungdomsfylking og Peder Furubotn.

Fra sin dublettsamling har arkivet sendt stoff til en rekke institusjoner i inn- og utland. Bytteforbindelsen med arkiver i utlandet har vært opprettholdt. Det er i år kjøpt inn i alt 479 skrifter. Som før har arkivet mottatt et stort antall bøker og skrifter som gaver

fra enkeltpersoner og institusjoner. Mengden av stoff som er kommet inn til arkivet utgjør i alt ca. 100 hyllemeter. Kort over ny utenlandsk litteratur er sendt til Universitetsbibliotekets samkatalog.

Av større samlinger som er ordnet i år, nevner vi stoff fra Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, og privatsamlinger etter Nils Langhelle og Kjell Aabrek. Det er laget i alt 910 fotostatkopier. Årets tilvekstliste «Aktuelle bøker og skrifter 1971» er sendt til et større antall organisasjoner og enkeltpersoner.

For hele året var besøket på lesesalen ca. 2400. Besøket var størst i oktober med 287 besøkende og minst i juli med 58 besøkende. Ut fra arkivet er det lånt 1103 skrifter, 119 fotos, 7 faner og 5 lyd-bånd. Den vesentligste del av det brukte materialet, det som benyttes på lesesalen, er nå som før ikke tatt med i statistikken. Et stort antall organisasjoner og personer har fått spørsmål besvart pr. brev og telefon.

Arbeidet med å samle stoff og reise lokalarkiver har fortsatt. De lokale arkivutvalgene har vært kontaktet. Arkivene i Kristiansand og Tønsberg er i god gjenge. Også i Stavanger ser det ut til å lysne. Ellers sliter de lokale utvalgene med betraktelige startvansker.

I likhet med tidligere år er det gitt orientering om arkivet i lag og organisasjoner, i år som i fjor også ved kurs i arkivarbeid ved Statens bibliotekskole. Det har vært 3 større omvisninger i arkivet. Arbeidet med å yte service overfor fagbevegelsen når det gjelder handboksamlinger, har fortsatt.

Tilgangen på nye studenter og forskere som søker materiale i Arbeiderbevegelsens Arkiv øker fremdeles. Kontakten med forskningsmiljøene i Trondheim, Bergen og Oslo er god. Arkivaren har fortsatt som sensor og eksaminator i historie ved Universitet i Oslo. Etter invitasjon fra Universitetet har han deltatt i drøftinger av forskningsopplegg og i forskningsseminarer i Oslo og Gøteborg.

Arkivaren deltok på Nordisk arkivar- og historikermøte i København, på møte i International association of labour history institutions i Stockholm, og på Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung i Linz (Østerrike). I samband med møtet i Linz besøkte han etter invitasjon Institut für Marxismus-Leninismus i Berlin.

Arbeidet med å oppspore brever fra norske arbeiderledere i utenlandske arkiver har fortsatt. Fra arbeiderbevegelsens arkiver i Stockholm og København og fra Marx-Lenin-instituttet i Moskva er en rekke brever overført i fotokopier.

I mai var to mann fra Marx-Lenin-instituttet i Moskva, direktør A. Solovjov og sekretær M. Iskrov, arkivets gjester i 5 dager. Dette var gjenbesøk for tidligere besøk fra vårt arkiv i Moskva og fore-

gikk i samarbeid med arkivet i Stockholm. Det har ellers vært en rekke utenlandske forskere i arkivet siste år.

Arkivet har fortsatt tilsynet med biblioteket på Sørmarka.

Ved siste budsjettbehandling i Stortinget fikk Arbeiderbevegelsens Arkiv for første gang offentlig støtte og er slik kommet med på statsbudsjettet for 1972.

Det har i år vært holdt 5 styremøter.

Henrik Hjartøy, formann i styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv døde 20. november 1971. Han var arkivar i Arbeiderbevegelsens Arkiv fra høsten 1936 til 1. april 1946, og styreformann fra 1945 og til sin død.

Arkivets styre har i 1971 vært: Henrik Hjartøy (formann), Kurt Mosbakk (viseformann), Ivar Leveraas og Oscar Olsen, alle fra LO, Edvard Bull, John Sundhagen og Odd Besserud fra DNA.

Personalet: Arkivar Arne Kokkvoll, bibliotekarene Øivind Berntsen og Berit Nilsen (fra 1. februar 1971), arkivassistentene Gunhild Wang og Kåre Auale.

Diverse styrer og utvalg.

Landsorganisasjonen har representanter i en rekke styrer, utvalg og komitéer innenfor arbeiderbevegelsen, samarbeidende organisasjoner og offentlig virksomhet. Fullstendig oversikt finnes i beretningen for 1969. I beretningen for 1971 har vi bare tatt med det som er kommet til i løpet av året.

Buskerud fylkes arbeids- og tiltaksnemnd:

LO-sekretær Thorbjørn Hagen, Drammen.

Arbeiderbevegelsens internasjonale støttekomité:

Leif Haraldseth og Thorvald Stoltenberg.

Arbeidervernloven:

Komité til å gjennomgå visse deler av Arbeidervernloven og komme med forslag til endringer:

Tor Aspengren + rådgiver.

Arbeidsdirektoratet — undersøkelse av eldre arbeidstakers arbeids-situasjon. Styringskomité:

Einar Strand.

Bedriftslegerådet:

Leif Haraldseth med Jan Balstad, NJMF, som varamann.

Deltidsarbeid — utvalg (Kom. og arbeidsdepartementet):

Liv Buck.

De Samvirkende Fagforeninger:

Einar Strand med Thorleif Andresen som varamann..

Den kooperative tvistenemnd:

Paul Engstad med Olav Bratlie, Papirindustriarbeiderforbundet, som varamann.

Folk og Forsvar:

Leif Haraldseth, med P. Mentsen som varamann.

Komité til å vurdere den videre utvikling av yrkesutdanning og for å få belyst forholdet skole/arbeidsliv:

Kjell Lien.

Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning:

Jon Rikvold med Øistein Gulbrandsen som varamann.

Kontaktutvalg for informasjon og opplæring i vernearbeid:

Kjell Lien.

Kringkastingsrådet:

Liv Buck.

Kvinnens Frivillige Beredskap:

Liv Buck, Lillian Bekkevad, Randi Pettersen, Grethe Brenger, med Ingrid Eriksen, Alida Storhaug, Marie Solstad og Margot Kle-metsen som varamenn.

Lokaliseringsutvalget, Kommunal og arbeidsdepartementet:

Tor Halvorsen med Leif Haraldseth som varamann.

Styret for Pensjonstrygden for statens arbeidere (Sosialdepartemen-tet):

Øistein Larsen, Arbeidsmandsforbundet, med Jahrmann Mangen, Jern og Metall, som varamann.

Reklamasjonsutvalget — utvalg til å vurdere forbrukernes reklama-sjonsproblemer:

Liv Buck.

Rikslønnsnemnda:

Odd Højdahl med Thorleif Andresen, Einar Strand, Leif Haraldseth og Tor Halvorsen som varamenn.

Rådet for Norges-informasjon (Utenriksdepartementet):

Per Haraldsson.

Rådgivende nemnd — Håndverksloven av 19/6 1970, § 21, (Industridepartementet):

Finn Lien, LO-kontoret, Bergen, og Gerd Sakshaug, Trondheim.

Rådgivende utvalg for markedsspørsmål:

Jon Rikvold.

Forsikringsaktieselskapet Samvirke — Skadenemnda:

Tor Aspengren, Øistein Larsen, Arbeidsmandsforbundet, med Olaf Sunde og M. Anker Bakke, Transportarbeiderforbundet, som varamenn.

Samvirke — Handelsbestyrerforbundets skadenemnd i kollektiv hjemforsikring:

Olaf Sunde.

Sivilforsvarsrådet:

Odd Eide med Hans Gimming, Politiforbundet, som varamann.

Trygderetten:

De medlemmer som er oppnevnt etter forslag fra LO er oppført i Beretningen for 1970.

Statens Teknologiske Institutt:

Thorleif Andresen og Egil Ahlsen med Harry O. Hansen, Sørmarka, og Harald Andersen som varamenn.

Utvalg til revisjon av avbetalingsloven:

Kai Ekanger.

Utvalg til å gjennomgå Ferieloven og komme med eventuelle endringsforslag:

Liv Buck.

Utvalg til å se på landbrukets støtteordninger og prispolitikk:

Klaus Kjelsrud, Skog og Land, og Egil Ranheim, Papir.

*Utvalg under Arbeidsdirektoratets styre til behandling av bygnings-
industriens sysselsettingsproblemer:*

Lage Haugness, Bygning, og Villy Jacobsen, Murerforbundet.
Sekretariatet har oppnevnt følgende komitéer:

Forskningsutvalg:

Tor Halvorsen, Arne Born, Leif Skau, N. R. Mugaas, Otto Totland,
Fritz W. Hannestad og Knut Ribu (sekretær).

Deltidsarbeid:

Liv Buck, Else Ørbæk, Reidar Langås, Oddvar Irvoll, Arne An-
dresen og Sverre Enger.

Lærlingspørsmål:

Thorleif Andresen, Erling Johansen, Lorang Kristiansen, Reidar
Langås, Eivind Strømmen, Jahrman Mangel, Øivind Henriksen og
Erik Nilsen (sekretær).

Skiftarbeid/beredskapstjeneste:

Tor Halvorsen, Olav Bratlie, Håkon A. Ødegaard, Finn Nilsen,
Egil Halvorsen, Henry Nicolaysen, Erling Johansen og Erik Nilsen
(sekretær).

Sykelønnsutvalg:

Leif Haraldseth, Fritz W. Hannestad, Rolf Lundell, Erik Eriksen,
Øystein Larsen, Leif Skau og Olaf Sunde (sekretær).

Fiskerigrense:

Åge Petersen, Einar Hysvær, Kåre Kristoffersen, Ivar Nes og
Artur Bruflat (sekretær).

Organisasjonsplikt:

Leif Haraldseth, Otto Totland, Lage Haugness, Finn Nilsen, Leif
Andresen, Reidar Bråthen og Kai Ekanger (sekretær).

Bransjerådene.

*Listen omfatter nyoppnevnte bransjeråd. Fullstendig liste for øvrig
står i beretningen for 1969.*

Motorindustrien:

Reidar Holmen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, med Harry
O. Hansen, samme forbund, som varamann.

Arthur Håland, Mandals Motorfabrikk, Mandal, med Hermod

Marwoll, Wichmann Motorfabrikk A/S, Rubbestadneset, som varammann.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Sverre Enger, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, med Wilhelm Thoresen, samme forbund, som varamann.

Martin Kammen, avd. 119 Lysøysund Fagforening, med Lars Mong, avd. 169 Sildoljearbeidernes Forening, Egersund, som varamann.

Tekstilindustrien:

Bjarne Bårdsen, Bekledningsarbeiderforbundet, med Kristian Hyten, samme forbund, som varamann.

Johan Moldvær, Langevåg, med Karsten Johanson, Bersagelvn. 8 b, 4000 Stavanger, som varamann.

Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet, med Olaf Eikefet, 5230 Espeland, som varamann.

Treforedlingsindustrien:

Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, med Rolf Hauge, samme forbund, som varamann.

Walter Henriksen, Øvrevegen 75, Moss, med Arne Aasbø, 3912 Herre, som varamann.

LOs distriktskontorer.

Østfold.

Distriktssekretær: *Thorleif Hansen.*

Organisasjonsoversikt.

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1971 7 samorganisasjoner og 268 fagforeninger/grupper, med et samlet medlemstall på 42 442. Heri var også medtatt Østfold-avdelingene.

Pr. 31. desember 1971 var det 7 samorganisasjoner i Østfold med 256 fagforeninger/grupper med et samlet medlemstall på 42 571. Her er også Østfold-avdelingene inkludert.

Endringer i foreningene 1971.

Avdeling 24, Skreddersvønnenes forening, Moss, er gått inn, da de ikke lenger har betalende medlemmer.

Østfold Skurlastere og Fløiholderes forening. Medlemmene er overført til Oslo distrikt.

Nabbetorp fagforening er gått inn i Glemmen fagforening.

Torsnes Stenhuggerforening er gått inn i Fredrikstad Bygningsarbeiderforening.

Fredrikstad Tapetserer og Trearbeiderforening gått over til direkte medlemskap i forbundet.

Torgalsbøen Skog- og Landarbeiderforening er gått inn i Enningdalen Skog- og Landarbeiderforening.

N. Våler Skog- og Landarbeiderforening.
Norsk Tjenestemannslag avd. 102—32 Fredrikstad. Saker sendes Landsforeningen i Oslo.

Moss avd. av Norsk Sjømannsforbund gått inn i Fredrikstad avdeling av Norsk Sjømannsforbund.

Fredrikstad Treullarbeiderforening overført til Fredrikstad Bygningsarbeiderforening og Jern og Metall.

Svinndal Skog- og Landarbeiderforening.

Kambo Skog- og Landarbeiderforening — gjenopprettet.

Møter.

Det er holdt 5 møter i Tilsynsutvalget ved kontoret og behandlet i alt 24 saker.

Kontoret har vært representert i samorganisasjonene på 10 ordinære styre- og årsmøter.

I tillegg til dette har det vært følgende møter i samorganisasjonene:

Felles fagforeningsstyremøter/tillitsmannsmøter.

5 med til sammen 139 deltakere, hvor følgende emner har vært behandlet:

Faglig/politiske situasjon. LOs syn på prisutviklingen, prisstigningen. Komitéinnstilling i forbindelse med endringer av Arbeidstilsynet. Den faglige situasjon. Prissituasjonen.

«LO-INFORM 74»

I forbindelse med denne aksjon er det holdt 14 møter i samorganisasjonene o. a. og avviklet 8 startkonferanser med til sammen 237 deltakere.

EF-møter.

Det er i samorganisasjonene og andre organisasjoner avviklet 8 møter i forbindelse med EF-saken, samt en dagskonferanse hvori deltok 44 tillitsmenn.

Kommunevalget 1971.

Når det gjelder kommunevalget 1971 ble det holdt 19 møter og konferanser, og avviklet 4 trimkonferanser og 2 valglederkonferanser.

Kontoret har representert i 6 fagforeningsmøter dels med forelesninger og orienteringer.

I andre organisasjoner har sekretærene deltatt i 29 møter og konferanser med foredrag og orienteringer.

Nyorganisering.

Det er gjennom kontoret organisert en del nye medlemmer tilsluttet ulike forbund og overført 7 medlemskap fra Norsk Sjømannsforbund til andre.

Det er holdt to spesielle møter for nyorganisering.

Twister.

Det er ved kontoret i 1971 behandlet i alt 14 tvistesaker.

Representasjon.

Kontoret har vært representert ved: Østfold Arbeiderpartis Kvinneutvalgs årsmøte i Moss. LOs representantskapsmøter. Bohusläns Arbetarepartis årskonferens i Uddevalla. Ved tilstelning i St. Olavs Hotell, Sarpsborg, i

forbindelse med tidligere sekretær Ragnvald Nygaards gaveoverrekkelser til Landsorganisasjonen og Rachel Grepp-Heimen. Samarbeidsrådets konferanse i Sarpsborg. LOs kongress i Sverige. Arsmøte i Bohus/Älvsborgs ABFs distrikt i Bengtfors. Norsk Tjenestemannslags landsstyremøte i Sarpsborg. Julearrangement i Fredrikstad faglige samorganisasjon. Sekretærkonferanse i Oslo vedr. «LO-INFORM 74». Sekretærkonferanse i Oslo vedr. Tariff-situasjonen — den politiske situasjon og AOFs framtidige arbeid. Juletilstelning i Halden faglige samorganisasjon. Konferanse om «Naturvern og friluftsliv» på Støtvgiv Hotell, Larkollen. Middag arrangert av Sarpsborg og Omegns faglige samorganisasjon for svenske tillitsmenn, hvor sekretær Hagen innledet om LOs oppbygging.

Studie- og opplysningsarbeidet.

Det er i 1971 avviklet TWI-kurs for 9 grupper med til sammen 87 deltagere. Sekretæren har deltatt i 17 møter og konferanser i forbindelse med opplysningsarbeidet i Østfold, og forelest ved 4 arrangementer. Kontoret har videre avviklet en norsk/svensk helgekonferanse på Hotel City, Fredrikstad, med 60 deltakere.

Reisedager.

Sekretær Thorleif Hansen har i 1971 hatt i alt 100 reisedager og sekretær Thorbjørn Hagen 11 reisedager under vikariat for Thorleif Hansen.

Hedmark.

Distriktssekretær: *Johnny Røed.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde var det 1. januar 1971: 20 samorganisasjoner som omfatter 447 fagforeninger med til sammen 27 791 medlemmer.

Pr. 31. desember 1971: 20 samorganisasjoner med 445 fagforeninger med til sammen 27 641 medlemmer.

Nye fagforeninger:

Rena Bekleddningsarbeiderforening, Ilseng Treindustriarbeiderforening, Alvdal Jern og Metall og Ilseng forening av NFATF.

Sammenslåtte/oppløste foreninger.

Kongsvinger Trearbeiderforening er oppløst. Fjellskog skog og land er slått sammen med Vestmarka skog og land. Jømnå skog og land er slått sammen med Heradsbygd skog og land. Nybygda, Brummund og Veldre skog og land er slått sammen til Nybygda og Veldre skog og land. Brandval Treullarbeiderforening er gått inn i Kongsvinger Bygningsarbeiderforening.

Møter.

Tilsynsutvalget har i 1971 hatt 9 møter. Distriktskontoret har vært representert på 16 møter i samorganisasjonene og bl. a. orientert om EEC, forsikringer og skoleringsvirksomheten. Innledet om EEC på 7 møter i lokale faglig/politisk utvalg.

Foran årets kommunevalg deltok sekretærene i 9 valg møter.

Kontoret har deltatt i 6 møter i fagforeningene.

I forbindelse med virksomheten LO-inform har kontoret innledet på 12 møter i samorganisasjonene og på 11 felles fagforeningsstyremøter.

For nyorganisering av medlemmer og fagforeninger, er det avviklet 10 møter.

I forbindelse med LO-inform, Forbruker med viten og vilje og A-skolen er det avviklet 3 fylkeskonferanser som helgekurs hvor sekretær Røed har deltatt.

Aage Søgård deltok på en studiereise til Bonn og Bryssel.

Sekretærene har i tillegg deltatt i 54 møter/konferanser i forskjellige foreninger og sammenkomster.

Twister.

Det har vært 7 twister som distriktskontoret har behandlet.

Opplysningsarbeidet.

Det er avviklet 9 TWI-kurs med 92 deltakere.

Sekretær Søgård har forelest om lovverk i arbeidslivet 5 dager ved Våler Skurlag.

Sekretær Søgård foreleste om LOs målsetting i Hedmark D/lag av AUF.

Sekretær Søgård foreleste for valgarbeidere i Hedmark, kurs på Rena.

Sekretær Røed foreleste om Hovedavtalen på kveldsskole for arbeidsledere.

Sekretær Røed har vært kursleder og forelest ved «Faglig grunnkurs» 14.—20. november på Dombås.

Distriktskontoret har vært representert på 3 konferanser angående studiearbeid.

Sekretæren har hatt 5 kontordager i Kongsvinger.

I 1971 har sekretærene hatt 157 reisedager/møtekvalder.

Oppland.

Distriktssekretær: *Ole Knapp.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det 1. januar 1971: 11 samorganisasjoner omfattende 298 fagforeninger, 21 897 medlemmer. 31. desember 1971: 11 samorganisasjoner omfattende 291 fagforeninger.

Jernbaneforbundet, Lokomotivmannsforbundet og Sjømannsforbundet er holdt utenfor oversikten.

Nye foreninger.

Otta kjemiske fagforening med 68 medlemmer, Raufoss Elektrikerforening med 22 medlemmer, Valdres Lastebileierforening med 13 medlemmer og Land av NFATF med 16 medlemmer.

Oppløste foreninger.

Raufoss NNN (2 medlemmer), Otta NNN (2 medlemmer), Heidal NNN (4 medlemmer) og Fossheim NNN (5 medlemmer).

Dokka Tekstilarbeiderforening er sammenslått med Dokka Bekledningsarbeiderforening.

Toten Skinn- og Lærarbeiderforening (8 medlemmer).

Sedal Skog og Land sammenslått med Østre Fluberg Skog og Land. Midtre Brandbu Skog og Land sammenslått med Brandbu Skog og Land. Tranlien Skog og Land sammenslått med Land Skog og Land.

Dæhli Skog og Land utgått 14. mai 1971 (13 medlemmer).

Otta Bokbinderforening sammenslått med Otta Typografforening. Nytt navn: Otta Typograf- og Bokbinderforening.

Nyorganisering.

I 1971 er det organisert 75 personer gjennom distriktskontoret. I forbindelse med nyorganisering har sekretæren deltatt i 14 møter.

Møter.

Tilsynet 8, Samorganisasjonene 29, faglig/politiske konferanser 10, andre møter og konferanser 76.

Tvister.

Det er i alt behandlet 30 tvistesaker ved kontoret og holdt 27 møter i den anledning. De som ikke er løst lokalt er sendt forbundene til videre behandling.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren var kursleder ved AOFs kurs i «Forhandlingsteknikk» og foreleste om lover og avtaler ved samme kurs.

Sekretæren har forelest på følgende ukeskurser:

NBIAFs ungdomskurs, Dovrefjell, NBIAFs faglige grunnkurs, Dovrefjell, NBIAFs formannskurs, Dovrefjell, NBIAFs tillitsmannskurs, Dovrefjell, AOFs faglig ungdomskurs, Dovrefjell, AOFs forhandlingsteknikk, Dovrefjell, og N.A.F.s kurs for bedriftsledere, Halvorsbøle.

Emnene var «Lov og rett i arbeidslivet», «Landsorganisasjonens oppbygging» og «Faglig aktuelt».

Videre har sekretæren forelest om «Organisasjonene i arbeidslivet» for 215 yrkesskoleelever.

To forelesninger om «Lov og rett i arbeidslivet» ved faglig kveldsskole i Gjøvik.

TWI-kurs.

Det er avviklet 6 TWI-kurs med 63 deltakere.

Diverse.

Distriktskontoret har flyttet på grunn av oppsigelse, og har nye kontorer i Strandgt. 13 A, Gjøvik.

Reisedager.

Sekretæren har hatt 141 reisedager/møtekvelder.

Buskerud.

Distriktssekretær: *Thorbjørn Hagen.*

Pr. 31. desember 1971 var det i kontorets virkeområde ca. 35 600 medlemmer, fordelt på 294 fagforeninger og 14 samorganisasjoner.

Oppløste fagforeninger.

Fosnes Sag- og Høvleriarbeiderforening, Sylling Skog- og Landarbeiderforening, Øverskogen Skog- og Landarbeiderforening, Sperillen Skog- og Landarbeiderforening, Modum Tømmerfløterforening, Midtre Sigdal Skog- og Landarbeiderforening.

Ny fagforening.

Nesbyen Kjemiske Industriarbeiderforening.

Nyorganisering.

Arbeidet i forbindelse med nyorganisering har fortsatt, og kontoret har vært i kontakt med følgende firmaer hvor folkene er organisert eller det arbeides med å få de organisert. Numedal Folkehøgskole. A/S Sølling, Sande. Patentindustri A/S, Rødberg. Maskinpakking A/S. Norcem, avd. Slemmestad. Folkehøgskolen, Hallingdal. Tyri Fabrikker, Krødsherad. A/S Stronpakk. Mikkelsens Armatur, Gol. Vestfossen Armatur, Bjørnebråten, Gol, Teknisk Fiberplast, Krokstadelva.

Twister.

Kontoret har hatt 7 twister til behandling. Videre som vanlig en rekke henvendelser fra medlemmer angående fortolkningsspørsmål.

Møter.

Tilsynsutvalget har hatt 7 møter. Sekretærene har deltatt på 50 møter i samorganisasjonene, og har innledet og orientert om faglige spørsmål. I forbindelse med oppstarting av LO-inform 74, ble det arrangert møter i alle samorganisasjonene.

Møter i fagforeningene.

Sekretærene har hatt 24 møter med fagforeningene hvor det har vært innledet i forskjellige emner eller hvor sekretærene har besvart spørsmål om saker vedrørende LOs virksomhet.

Opplysningsarbeidet.

Sekretærene har forelest på 22 kurs. Videre har sekretærene delvis medvirket som kursledere.

Det er avvirket TWI-kurs for 39 grupper med 470 deltakere.

Forskjellig.

1. onsdag i hver måned unntatt juli har gått med til kontordag på Hønefoss.

Sekretær Jakob Grava sluttet ved kontoret 1. juli 1971.

Sekretær Thorbjørn Hagen begynte ved kontoret 19. juli 1971.

Sekretær Jakob Grava har hatt 84 reisedager.

Sekretær Thorbjørn Hagen har hatt 79 reisedager.

Telemark og Vestfold.

Distriktssekretær: *Harald E. Olsen.*

Medlemsoversikt.

Pr. 31. desember 1971 var det i kontorets område 425 fagforeninger med ca. 48 000 medlemmer.

Mens organisasjonsprosenten i Telemark gjennom noen år har holdt seg på ca. 54 prosent, er organisasjonsprosenten i Vestfold stadig synkende, og er nå nede i ca. 43 prosent, — mot 52 prosent i 1961.

Det er 14 samorganisasjoner i kontorets område.

Møter.

Sekretæren har deltatt i følgende møter og konferanser:

Agitasjon/nyorganisering, 40 møter, møter i fagforeninger 29, møter i samorganisasjonene 19, andre organisasjoner 19, om tariffvister 5, faglig/politiske møter 13, AOFs Rådgivende utvalg for Vestfold og Telemark 13 møter.

Nye fagforeninger.

Isola Fabrikkers Fagforening, NKIF, med 44 medlemmer, Porsgrunn.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest på følgende:

Faglig/politisk helgekurs på Bø Hotell, faglig kveldsskole i Porsgrunn, faglig kveldsskole i Nome, AOFs 14-dagers kurs på Sørmarka, helgekurs om Demokratiaksjonen, AOFs faglige grunnkurs på Fagerfjell, distriktskonferanse til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, valglederkonferanse i Vestfold, Larvik Bygningsindustriarbeiderforenings helgekurs på Gavelstad, AOFs ukeskurs på Fagerfjell, ved 2 helgekurs på Akkerhaugen for Skien Jern og Metall, Herøya Arbeiderforenings helgekurs, holdt i Stavern, Kragerø og Breviks Samorganisasjoners helgekurs i Stavern, Larvik Samorganisasjons helgekurs på Gavelstad, Tønsberg Samorganisasjons helgekurs på Gavelstad, Vestfoldkurset på Tjøme, NKIFs dagskole i Porsgrunn, AOFs ukeskurs på Fagerfjell.

Forelesning i skolene.

Sekretæren foreleste om «Lover og avtaler i arbeidslivet» for ca. 150 elever ved Tønsberg Yrkeskole, og på 3 måneders kurs som vervede i Marinen hadde på ESAB, Larvik.

Verve- og agitasjonskampanje.

Sammen med Aust- og Vest-Agder ble Vestfold og Telemark, på våren 1971, tatt ut som prøvefylker for en 3 måneders Verve- og agitasjonskampanje.

Vi holdt en fylkeskonferanse i Vestfold og en i Telemark, og et to-dagers seminar i Vestfold og et to-dagers seminar i Telemark, samt en rekke møter i samorganisasjonene.

Det var bare 17 av forbundene i LO som var med i kampanjen.

De enkelte samorganisasjoner fikk stor frihet til selv å legge opp sin egen «slagplan».

Prøvekampanjen skapte aktivitet, men ikke de store resultater. Prøveaksjonen skaffet oss imidlertid verdifull erfaring, som vi har kunnet nyttiggjøre oss.

LO-Inform.

Pr. 31. desember hadde vi vårt distrikt fått nedsatt 113 informutvalg, og 78 av disse hadde gått i gang med brevkurset «Program for LO».

Informasjonskonferanser om EEC.

Tillitsmannskonferanse ble holdt den 27. januar for Telemark med 61 deltakere, og for Vestfold den 28. januar med 51 deltakere.

Vi har formidlet foredragsholdere til noen samorganisasjoner og fagforeninger.

Samarbeid med Sparebankene.

Sekretæren har deltatt i en rekke møter i Vestfold og Telemark for å orientere om LOs syn på avtalen med sparebankene.

LOs Distriktkontor/AOFs Avdelingskontorer i Vestfold og Telemark.

Vi har kontorfellesskap med AOFs Avdelingskontor for Telemark. AOFs Avdelingskontor for Vestfold har kontor i Samfunnshuset, Tønsberg. Vi

har et godt samarbeid med AOF-instruktørene og sekretæren er medlem av Rådgivende utvalg for begge fylker.

Samlet deltakerantall i studietiltak i Vestfold og Telemark:

I Vestfold var det ca. 450 tiltak med til sammen 5000 deltakere.

I Telemark var det ca. 500 tiltak med til sammen 5800 deltakere.

Til sammen ..... ca. 950 tiltak med til sammen 10 800 deltakere.

Tilsynsutvalget

har hatt 9 møter i 1971.

Sekretæren har hatt 181 reisedager/møtekvelder.

Aust- og Vest-Agder.

Distriktssekretærer: *Oddvar Gøthesen* og *Aage Bjorvand*.

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets område var det pr. 31. desember 1970 15 samorganisasjoner som omfattet 211 fagforeninger, og pr. 31. desember 1970 260 fagforeninger med ca. 24 200 medlemmer.

Verve- og agitasjonskampanjen.

I tida januar—juni gjennomførte kontoret i samarbeid med LO sentralt en omfattende verve- og agitasjonskampanje i Agderfylkene.

Møter.

Kontorets sekretærer har deltatt i 246 møter og konferanser. I tillegg til disse har det vært ca. 80 møter på bedrifter i forbindelse med vervekampanjen.

Det er holdt i alt ca. 100 foredrag på kurs og konferanser.

I sluttfasen av valgkampen medvirket LO-kontoret dessuten til å arrangere 63 møter og konferanser om faglig/politiske spørsmål.

Det er holdt forelesninger om LO på samtlige yrkesskoler i Agderfylkene.

Tilsynsutvalget har hatt 5 møter.

Nye fagforeninger og grupper.

Birkeland Glassfiberforening. Kvinesdal Gruppe av Hotell og Restaurant. Tvedestrand Gruppe av Handel og Kontor.

Tariffarbeidet.

Nye overenskomster: 5. — Tvister: 11.

Opplysningsarbeidet.

I årets løp er det i alt avviklet ca. 450 studietiltak med ca. 5200 deltakere. Herav 104 tiltak med utelukkende faglige emner fordelt på ukeskurs, dag-skoler, kveldsskoler, forelesningsrekker, helgekurs og studieringer.

Kontorets sekretærer har til sammen hatt 238 reisedager.

Rogaland.

Distriktssekretær: *Per Aase*, fra 1. januar 1971—31. juli 1971.

Distriktssekretær: *Arne Li*, fra 1. august 1971—31. desember 1971.

Pr. 31. desember 1971 var det 9 samorganisasjoner og 246 fagforeninger med ca. 37 000 medlemmer.

Tilsynsutvalget har hatt 10 møter.

Agitasjon og nyorganisering.

Medvirket ved agitasjonsmøtet for Kommuneforbundet — Hotell og Restaurantararbeiderforbund — Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer — Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Har sammen med Rogaland Arbeidsmandsforening hatt en rekke møter med arbeidere og arbeidsgivere på oljeboringsplattformer og landbaser. Vervet nye medlemmer og opprettet overenskomster. Utarbeidet notat om forholdene på oljesektoren i Rogaland som er oversendt LO — og Norsk Arbeidsmandsforbund.

Opplysningsarbeidet.

Distriktskontoret har arrangert kurs for styremedlemmer i samorganisasjonene. Sekretæren har deltatt som foreleser på en rekke uke- og helgekurs i fylket.

«LO — Inform — 74.»

Besøkt alle samorganisasjonene og en rekke fagforeninger i forbindelse med «LO — Inform — 74.» Sekretæren har også besøkt Yrkeskolen på Karmøy og hatt gymnasklasser i Stavanger til orienteringsmøter om LO.

Reisedager.

Sekretærene har til sammen hatt 143 reisedager.

Representasjon.

Kontoret var vert for en delegasjon fra LO i Østerrike og en tysk ungdomsgruppe, Y. Katani fra Japan, og som var på et to dagers besøk i Stavanger.

Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane.

Distriktssekretærer: *Finn Lien og Olav Lerø.*

Ved utgangen av året var det 19 samorganisasjoner med tilslutning fra 327 av de 450 fagforeninger i kontorets distrikt. Medlemstallet i alt ca. 64 830.

Nye foreninger.

Høyanger avdeling av NFATF, Gloppen gruppe av Norsk Kommuneforbund, Stryn Bekledningsarbeiderforening, Hyen Jern- og Metallarbeiderforening, Nordfjordeid Jern- og Metallarbeiderforening og Misje gruppe av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Dessuten er følgende grupper organisert og tilsluttet allerede bestående foreninger: Viksund Båtbyggeris 3 arbeidsplasser på Askøy og Thorkildsen Glimmermølle — til sammen 56 nyorganiserte til Askøy Kjemiske Arbeiderforening.

Handelshøyskolen og Studentsamskipnaden, til sammen 16 nye medlemmer til NTL.

Namtveds nye bedrift på Agotnes, 50 medlemmer til Glass- og Trearbeidernes Fagforening.

Rengjøringspersonalet (2. skift) ved Haukeland Sykehus, 6 medlemmer til Bergens Vakt- og Renholdsbetjenings Forening.

Møter.

I 1971 har Tilsynsutvalget hatt 5 møter. Fylkesvise tillitsmannsmøter 5 med 410 deltakere. Orienterings- og agitasjonsmøter i fagforeninger og på

arbeidsplassen 53. Møter i Samorganisasjonene 58, de fleste i forbindelse med LO-INFORM og EF. Bergen og Hordaland Arbeids- og Tiltaksnemnd 9 møter. Hordaland Fylkesnemnd for A-trygdsaker 5 møter. Styremøter i distriktsstyret for Statens Teknologiske Institutt 4. Faglig/politiske møter og konferanser 84. Videre har kontoret vært representert på 59 møter arrangert av parti-, kommunale-, statlige- og private organisasjoner.

Opplysningsarbeidet.

Sekretærene har vært kursledere på 3 ukekurs og 2 kveldskurs og har hatt 27 forelesninger på disse og andre kurs i emner som Organisasjonene i arbeidslivet, Lover i arbeidslivet, Hovedavtalen, Forhandlingsteknikk, Fagbevegelsen i går, i dag og i morgen, Utvikling- og opplysningsfondet m. m.

Kursene har vært arrangert i samarbeid med AOFs avdelingskontor, forbund, fagforeninger og AOF-foreninger.

Det har videre vært forelest på yrkesskoler, Statens Teknologiske Institutt, Bergen Tekniske skole og N.A.F.s kurs for lederutvikling om arbeidsstudieavtalen, LO og om Fagbevegelsens oppgaver og oppbygging.

NRK — Vestlandssendingen — har sekretærene sammen med N.A.F. medvirket i programposten «Organisasjonene her vest» den 5. januar, 6. april, 3. august og 7. desember. I disse sendingene er det i særlig grad LO-INFORM, Arbeidsmiljøet og Demokratiaksjonen som har vært omtalt fra vår side.

Kontoret har i samarbeid med studenter ved Universitetet i Bergen lagt opp til intervju-undersøkelse om arbeidsmiljøet i bedriftene, som ledd i den undersøkelsen som LO sentralt har satt i gang på dette området. Dessuten har det ved kontoret vært flere intervjubesøk av studenter fra Handelshøgskolen, Universitet og fra ungdomsskoler.

Tariffarbeidet.

I 1971 har det vært opprettet 4 nye overenskomster, og det har vært behandlet 7 tvister foruten en rekke tvister som har vært løst gjennom uformelle konferanser med N.A.F.s Vestenfeldske Distriktskontor.

Delegasjoner.

I mai måned arrangerte kontoret bedriftsbesøk i Bergen, Høyanger og Førde for 5 fagbladredaktører fra Sverige.

I juni besøkte Borgheim Gymnas — premievinnere av «Hva vet du om arbeidslivet» — Bergen. LO-kontoret, med bistand av Handel og Kontors distriktskontor, la opp og ledet besøket.

I oktober ordnet kontoret med bedriftsbesøk i Bergen for økonomiprofessor Kotani, Osaka, Japan, vedrørende intervju på arbeidsplassene angående arbeidsforhold, lønn og levestandard i Norge.

Antall reisedager: Finn Lien 121 og Olav Lerø 87 reisedager.

Møre og Romsdal.

Distriktssekretær: *Yngve Haagensen.*

Organisasjonsoversikt.

Pr. 31. desember 1971 var det i kontorets virkeområde ca. 23 000 medlemmer, fordelt på 311 fagforeninger og 14 samorganisasjoner. Det er i løpet av året etablert 5 nye fagforeninger, mens 12 er utgått.

Hovedoppgavene.

Arbeidet på kontoret har i første rekke vært knyttet til foretagsvirksomhet om den faglig/politiske situasjon — EF — oppfølging av Demokratiaksjonen — valget, samt «LO-INFORM 74».

Twister:

Kontoret har vært involvert i 14 tvistesaker, som har vært tatt opp, dels direkte med vedkommende arbeidsgiver, dels gjennom vedkommende forbund. 2 av sakene har vært ført fram til rettslig domsavsigelse. Kontoret har deltatt i opprettelse av 2 nye overenskomster.

Møtevirksomhet.

Kontoret har vært representert ved 38 møter i samorganisasjonene (års-møter — fellesfagforeningsstyremøter og styremøter), 18 møter i fagforeningene og 65 møter i samarbeidende organisasjoner, fylkeskommunale ombud og konferanser sentralt, samt 25 agitasjonsmøter. Det har vært holdt 3 møter i Tilsynsutvalget.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har hatt 25 forelesninger ved kurs arrangert av AOF, AUF og yrkesskolene, dog vesentlig over emner knyttet til fagbevegelsen ved AOFs dagskoler.

Sekretæren har hatt 141 reisedager.

Trøndelagsfylkene.

Distriktssekretærer: *Rikard Haugen* og *Rolf Thore Hildebrandt*.

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1971 26 samorganisasjoner med til sammen 349 foreninger. Ved årets utgang samme antall samorganisasjoner med 342 foreninger.

Pr. 1. januar 1971 var det 482 foreninger og ved årets utgang 477 foreninger med til sammen omkring 48 000 medlemmer.

Utgåtte foreninger:

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Glassmestersvennernes forening — sammenslått med Malernes forening. Trondheim Sag-, Tomt. og Høvleriarbeiderforening — gått inn i Snekker- og Tømmermennenes forening.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Oppdal verkstedklubb. — Ingen medlemmer igjen på Oppdal.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Margarinarbeidernes forening, Trondheim. — Gått inn i avdeling 45 av NNN.

Bekledningsarbeiderforbundet: Skotøyarbeidernes forening, Namsos. — Sammenslåing.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Meldal Skog og Landarbeiderforening. — Gått inn i Rennebu Skog- og Landarbeiderforening. Følgende foreninger er gått inn i Øverbygda Skog- og Landarbeiderforening: Innbygda Skog- og Landarbeiderforening, Mebonden Skog- og Landarbeiderforening, Tydal Skog- og Landarbeiderforening og Vikvarvet Skog- og Landarbeiderforening.

Norsk Tjenestemannslag: Sør-Trøndelag Tjenestemannsforening. — Medlemmene er gått inn i forskjellige avdelinger i NTL.

Nye foreninger.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Løkken Grubearbeiderforening. — Tatt ut av vårt kartotek ved en misforståelse.

NFATF: avd. Kyrksæterøra.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: avd. 215 Fosna. avd. 150 Leksvik.

Norsk Tjenestemannslag: Domkirkearbeidernes forening. Spesialskolenes Tjenestemannslag.

Tariffarbeidet.

Kontoret har vært behjelpelig med å opprette 2 nye overenskomster og revidert 2. Dessuten behandlet 21 tvistesaker. I tillegg kommer flere saker som er blitt ordnet på bakgrunn av kontorets medvirkning.

Møtevirksomheten.

Tilsynsutvalget har hatt 5 møter. Sekretæren har for øvrig vært til stede på 57 møter i samorganisasjonene, som fordeler seg på årsmøter, styremøter og felles fagforeningsstyremøter, omkring 252 møter i forbindelse med opplysningsarbeidet, representasjon og faglige saker i andre organisasjoner.

Opplysningsarbeidet.

TWI-instruktør E. K. Hansen har holdt 15 kurs med til sammen 216 deltakere.

Det er i årets løp holdt 26 forelesninger som fordeler seg bl. a. på Arbeidervernloven, Ferieloven, Hovedavtalen, Arbeidstvistloven, Fagbevegelsens oppbygging og virksomhet, Praktisk tillitsmannsarbeide, Fagforeningsstyrene i arbeide og Forhandlingsteknikk.

I tillegg kan nevnes forelesninger ved 6 yrkesskoler om Rett og Plikt på Arbeidsplassen. For noen avgangsklasser ved Trondheim Tekniske skole er det forelest om Fagbevegelsens virksomhet.

Av de saker som har lagt stort beslag på møtevirksomheten er informasjon om EEC og LO-INFORM. Til sammen har sekretærene vært til stede på 52 LO-INFORM-møter, og ved årets utgang var 80 grupper i gang med å gjennomgå det første brevkurset om LOs handlingsprogram.

Sekretær Hagen sluttet den 30. juni for å overta sin nye stilling som sekretær ved LO-kontoret i Drammen.

Sekretær Hildebrandt tiltrådte sin stilling ved kontoret den 13. september.

I årets løp er det sendt 3868 skriv og rundskriv og mottatt 841.

Reisedager.

Torbjørn Hagen 49, Rikhard Haugen 136 og Rolf Thore Hildebrandt 49.

Nordland.

Distriktssekretærer: *Hans Nordahl Jensen* og *Odd M. Bakkejord*.

Organisasjonsoversikt.

I Nordland var det pr. 1. januar 1971 20 samorganisasjoner som omfattet 338 avdelinger, hertil 74 avdelinger utenom samorganisasjonene, i alt 29 135 medlemmer.

Pr. 31. desember 1971 var det 20 samorganisasjoner som omfattet 341 avdelinger, hertil 73 avdelinger utenom samorganisasjonene, i alt 29 500 medlemmer.

Nye avdelinger.

Skotøyarbeidernes Forening, Nesna, Forsvarsstabens Etatsforening, Fauske, Norsk Sosionomforening avd. Nordland, Rendalsvik Gruvearbeiderforening, Vassdragsvesenet Etatsforening, Skjomen, Erikstad Næringsmiddelarbeidergruppe, Kleiva Skog- og Landarbeiderforening, Andøya Landtransportforening, Brønnøysund Hotell- og Restaurantarbeiderforening.

Nedlagte avdelinger.

Brønnøysund Pelsdyrforening, Tosen Vegarbeiderforening (overført avd. 469), Ytre Bindal Vegarbeiderforening (overført), Vega Arbeidsmandsforening (overført), Nesna Næringsmiddelarbeidergruppe, Rognan Planteskoles Fagforening.

Sammenslutninger.

Bodø Kjøttindustriarbeiderforening slått sammen med Bodø NNN.

Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget har hatt 6 møter og behandlet 23 saker.

Representasjon.

Forsvarets Høgskoles kurs, Hurdalsjøen 18.—23. januar.

Studieselskapets konferanse om samarbeidsforhold i arbeidslivet, Mo i Rana 25.—27. februar og årsmøte i Finnmark.

Nordland Arbeiderpartis representantskapsmøte i Bodø 6. februar, årsmøte i Narvik 20.—21. mars, valgkampkonferanse, Polarsirkelen 18.—19. august og konferanse om faglig/politisk samarbeid, Bodø 15. desember.

Vern og velferd, styremøter, vernemøte og årsmøte.

Nordland Kooperative Fylkeslag, årsmøte, Bodø 21. juni.

AOF-konferanse, Røros 14.—18. juni, fylkeskonferanse i Bodø 4.—5. desember, konferanse om kursopplegget for Nord-Norge i Tromsø 18. oktober og 3 møter i rådgivende utvalg for AOF.

Yrkesopplæringsrådets møte i Bodø 10. mai.

Norrbottnens og LOs konferanse i Boden 16.—17. oktober.

Norsk Folkehjelps regional konferanse, Fauske 27.—28. november.

EF-seminar, Sørmarka 11.—12. januar og konferanse i Tromsø 6. desember. LOs representantskapsmøter 26.—27. april og 23.—24. november.

Sekretærkonferanser, Oslo 27. april, 4. juni, 4.—5. november og 22. november.

Konferanse for fast ansatte tillitsmenn i Nord-Norge, Bodø 12.—14. desember.

Nordland Framtids årsmøte.

AOFs og Nordland Studiesamnemds konferanse om Distriktshøgskolens utvikling i Nordland, Polarsirkelen 22.—24. januar.

Nordlands Studiesamnemds årsmøte, Polarsirkelen 26.—28. mars.

Forhandlinger.

Kontoret har representert NNN og Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet på 2 forhandlingsmøter. Ellers er en rekke saker løst uten formelle forhandlinger.

Møter.

Kontoret har vært delaktig i følgende arrangementer om EF: 11 heldagsseminarer med 200 deltakere, 2 kveldsmøter med 130 deltakere og forelesning på diverse kurser.

Kommunevalget: 11 kveldsmøter våren 1971 med 125 deltakere, bedriftsbesøk, møter og diverse konferanser høsten 1971 på følgende steder: Mo i Rana, Rødøy, Lurøy, Nesna, Mosjøen, Bjerka, Bleikvassli, Korgen, Hattfjell-dal, Bodø, Narvik, Evenes, Ballangen, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund og Ankenes.

LO-INFORM: 2 møter i fylkesaksjonsutvalget, 15 møter på samorganisasjonsplanet med 395 deltakere og pressekonferanse i Bodø, hvor 3 dags-aviser og NRK var representert.

Samorganisasjonskonferanser: 2 regionale helgekonferanser med 26 del-takere.

Andre møter: 16 møter om diverse spørsmål.

Verveaksjon ved trygdekontorene.

I samarbeid med NTLs avdelinger ved trygdekontorene er det avviklet en verveaksjon. Det er holdt 3 møter med representanter for avdelingene. Resultatet av aksjonen er ennå ikke kjent.

Faglig informasjonsmøte for pressen i Nord-Norge.

Under nærvær av Tor Aspengren, Richard Trælnes og Thorleif Holth, LO, og Asmund Berg, AOF, ble det arrangert et faglig informasjonsmøte i Bodø den 12. desember 1971. 10 dagsaviser, hvorav 3 borgerlige, samt NRK, Bodø, var representert på møtet.

Opplysningsarbeidet.

Sekretærene har ledet og forelest på følgende kurser:

Forhandlingsteknikk, Polarsirkelen Høyfjellshotell, 15.—20. mars. Faglig ungdomskurs, Polarsirkelen Høyfjellshotell, 18.—24. april. Pensjonistkurs, Ranafjord Hotell, 2.—5. mai. Informasjons- og pressekontakter, Polarsirke-len Høyfjellshotell, 24.—30. oktober. Faglig grunnkurs, Polarsirkelen Høy-fjellshotell, 10.—16. oktober.

Sekretærene har dessuten forelest på følgende kurser:

N.A.F.s kurs for bedriftsledere, Bodø 28. januar, emne: LOs syn på sam-arbeidsavtalen.

Handel- og Kontors Nord-Norges-kurs, Gratangen 18. mars, emne: Faglig studiearbeid, møteledelse og møteformer.

Partistyret i arbeid, Polarsirkelen 12. mars, emne: PR-arbeid og møte-ledelse.

NNNs helgekurs, Stokmarknes 26.—28. mars, emne: Forhandlingsteknikk.

Faglig fortsettelseskurs, Bardufoss 7.—9. mars, emne: Fagbevegelsens in-ternasjonale engasjement.

Handel- og Kontors helgekurs, Ranafjord Hotell 24.—25. april, emne: Møte-former og møteledelse.

LBFs grunnkurs, Bodø 30. april, emne: Forhandlingsteknikk.

LKAB Arbeiderforening helgekurs, Gratangen 22.—23. mai, emne: Hoved-avtalen.

Kurs for AOF-tillitsmenn, Polarsirkelen 26.—29. mai, emne: Faglig sker-ingsbehov.

Helgeland AUFs helgekurs, Mo i Rana 21.—22. august, emne: Demokrati i hverdagen.

Norsk Postforbunds dagskole, Bodø 27. september.

NNNs Nord-Norges-kurs, Polarsirkelen 6.—13. oktober, emne: Arbeidervernloven, Ferieloven, Hovedavtalen, Forhandlingsteknikk.

NTLs Nord-Norges-kurs, Gratangen 1. november, emne: Forhandlingsteknikk.

Ungdomskurs, Bardufoss 2. november, emne: Norge i nord — samarbeidet på Nordkalotten.

Fagforeningsstyret i arbeid, Polarsirkelen 8.—10. og 12. november, emne: PR-arbeid, fagbevegelsens oppgaver og administrasjon.

N.A.F.s kurs om samarbeidsforhold, Mosjøen 22. oktober, emne: LOs syn på samarbeidsavtalen.

A-skolen, Polarsirkelen 16. november, emne: Fagbevegelsens betydning og innflytelse i lokalsamfunnet.

LKAB Arbeiderforenings helgekurs, Gratangen 18.—19. desember, emne: Demokrati i arbeidslivet og LO-INFORM.

TWI-kurser.

Det er avviklet i alt 14 kurser med 155 deltakere.

Fellesadministrasjonen.

En er blitt enige om et nytt administrativt opplegg som omfatter følgende organisasjoner: LO, Jern- og Metall, Arbeidsmandsforbundet, AOF og Nordland Arbeiderparti.

Reisedager:

Odd M. Bakkejord 139, Hans N. Jensen 131.

Troms og Vest-Finnmark.

Distriktssekretær: *Rolf Nilssen.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 31. desember 1971 278 fagforeninger med om lag 17 500 medlemmer.

I samme arbeidsområde var det til samme tid 10 faglige samorganisasjoner.

Nye fagforeninger.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Repparfjord Gruvearbeiderforening. Sandnessundbrua klubb av Troms Arbeidsmannsforening.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Tromsø avdeling av Norsk Fengselstjenestemannsforbund.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Hamnes Næringsmiddelarbeiderforening. Skarsvåg Næringsmiddelarbeiderforening.

Norsk Sosionomforbund: Tromsø avdeling av Norsk Sosionomforbund.

Utgåtte foreninger.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Gratangen Bygningsarbeiderforening nedlagt og medlemmene overført til Narvik Bygningarbeiderforening.

Tariffarbeidet.

Det er i virkeåret opprettet 2 nye overenskomster, revidert 9 overenskomster og behandlet flere tvistesaker.

Møter.

Tilsynsutvalget har i 1971 hatt 5 møter. Møter i samorganisasjonene 28 og i fagforeninger 15. Andre møter og konferanser 58.

Fylkeskonferanse.

I samarbeid med AOFs avdelingskontor arrangerte vårt kontor fredag den 29. januar en fylkesinformasjonskonferanse om EF. Konferansen hadde samlet 45 deltakere fra hele Troms fylke og innleder var stortingsmann Magnus Andersen.

Distriktskonferanser.

Distriktskonferanser om EF er holdt i samtlige samorganisasjonsdistrikter i Troms fylke. Innledere på disse konferansene var sekretær Tor Halvorsen og Rolf Nilssen.

Kontoret har dessuten arrangert informasjonsmøter i en del fagforeninger og arbeiderlag.

I samarbeid med LO og DNA sentralt arrangerte vårt kontor høsten 1971 en intern konferanse om vårt framtidige informasjonsopplegg om EF. Samtlige av LO og DNAs nord-norgessekretærer var til stede på konferansen.

Faglig/politiske konferanser.

I samarbeid med DNAs fylkeskontor arrangerte vårt kontor våren 1971 såkalte faglig/politiske kontaktmøter som start på kommunevalgkampen 1971. Slike konferanser ble holdt i samtlige av fylkets kommuner.

I samarbeid med Troms Arbeiderparti arrangerte vårt kontor en faglig/politisk tillitsmannskonferanse for Troms fylke i helgen 12.—13. juni. Konferansen hadde samlet ca. 60 faglige og politiske tillitsmenn fra hele fylket.

Høsten 1971 arrangerte kontoret såkalte «trimkonferanser» for arbeidsplasskontaktnettet i Troms fylke. Vi holdt i alt 16 slike konferanser og dekket de aller fleste av fylkets kommuner.

Torsdag den 25. november arrangerte kontoret i samarbeid med DNA sentralt en faglig/politisk konferanse på Bardufoss, hvor Troms Arbeiderpartis faglig/politiske utvalg, partisekretæren og LO-sekretæren var til stede. Fra partiet sentralt møtte informasjonssekretær Helge Røed.

LO-inform.

Torsdag den 9. september arrangerte kontoret en større informasjonskonferanse om opplegg og gjennomføringen av aksjonen «LO-INFORM». Konferansen ble holdt i Tromsø. Fra LO sentralt møtte informasjonssekretær Richard Trælnes og til stede på møtet var samtlige fast ansatte tillitsmenn i Troms fylke.

I forbindelse med aksjonen «LO-INFORM» har kontoret arrangert informasjonsmøter om aksjonen i samtlige av våre samorganisasjoner. Vi har også orientert om aksjonen i en del fagforeninger.

AKAN-konferanse.

I samarbeid med organisasjonen AKAN arrangerte vårt kontor en såkalt AKAN-konferanse i Troms tirsdag den 24. august.

Studiearbeidet.

Sekretæren har forelest på følgende kurs:

I dagene 14., 18., 25., 28. og 29. januar forelest for elever ved Troms Yrkes-skole om LOs virksomhet og Hovedavtalen.

22. og 23. februar forelest om «Faglig aktuelt» og «Faglig studiearbeid» på AOFs ukeskurs trinn I som ble holdt på Bardufossstun.

I uken 7.—13. mars foreleser og kursleder på AOFs trinn III kurs som ble holdt på Bardufossstun.

25. april—1. mai kursleder og foreleser på AOFs ukeskurs Forhandlings-teknikk.

Tirsdag 1. juni forelest om Landsorganisasjonen og dens virksomhet for avgangsklasse ved Tromstun Ungdomsskole.

I uken 3.—9. oktober kursleder og foreleser på AOFs ukeskurs i For-handlingsteknikk som ble holdt på Bardufossstun.

I dagene 13., 14. og 15. oktober foreleser på AOFs Faglige grunnkurs som ble holdt på Polarsirkelen Høyfjellshotell.

I uken 31. oktober—6. november kursleder for ungdomskurs, «Ungdom — nåtid og framtid».

Kontoret.

Fredag den 2. juli arrangerte kontoret en spesiell konferanse for samtlige ansatte ved vår fellesadministrasjon, hvor vi spesielt drøftet den framtidige administrasjonsordning ved fellesadministrasjonen. Fra LO sentralt møtte kontorsjef Mosbakk.

Sekretær Rolf Nilssen har i året 1971 hatt 130 reisedøgn og kjørt 9607 km i LOs tjeneste.

Øst-Finnmark.

Distriktssekretær: *Per A. Utsi.*

Organisasjonsoversikt.

I kontorets distrikt var det:

1. januar 1971: 7 samorganisasjoner omfattende 73 fagforeninger.

31. desember 1971: 7 samorganisasjoner omfattende 73 fagforeninger.

1. januar 1971: 89 fagforeninger med 4241 medlemmer.

31. desember 1971: 89 fagforeninger med ca. 4350 medlemmer.

I tallene er inkludert direkte medlemmer.

Møter.

I 1971 har kontorets tilsynsutvalg hatt 6 møter.

Andre møter/konferanser arrangert av kontoret:

I samarbeid med Vardø faglige samorganisasjon arrangerte kontoret en bredt anlagt konferanse om de sosiale og helsemessige forhold i fiskeindustrien.

Kontoret arrangerte to distriktskonferansen om EF, henholdsvis for Øst og Vest-Finnmark. Foredragsholdere var stortingsrepresentant Magnus Andersen og sekretær Per A. Utsi.

Kontoret arrangerte «åpen telefon», der advokat R. Rønning og sekretærene B. Grønvik, E. Hysvær og Per A. Utsi besvarte spørsmål over telefon fra fagorganiserte i Finnmark.

Kontoret arrangerte også en konferanse i forbindelse med oppstartingen av kampanjen LO-INFORM.

Sekretæren har rapportert deltakelse i 62 møter og 12 konferanser.

Tariffavtaler:

a) 3 nye tariffavtaler opprettet.

b) Behandlede tvistesaker: 25.

Opplysningsarbeidet.

I årets siste måneder har opplysningsarbeidet i hovedsak vært konsentrert om LO-INFORM. Aksjonen ser ut til å få god oppslutning.

Fra kontorets side er det ellers gjennomført følgende opplysningstiltak, til dels i samarbeid med AOF:

Faglig kveldsskole i Kjøllefjord med 19 deltakere fra NNN og Handel og Kontor.

Faglig kveldskurs for NNN — medlemmer i Bugøyenes: 10 deltakere.

Emner på begge kurs var: Forhandlingsteknikk, organisasjonskunnskap, Hovedavtalen og Arbeidervernloven.

Sekretæren har ellers gitt forelesninger om forskjellige emner — f. eks. Norge og EEC, organisasjonskunnskap og PR. — og informasjonsteknikk — ved forskjellige helgekurs.

Det har vært god studieaktivitet i distriktet i 1971, både innen mange fagforeninger og gjennom AOF-foreningene.

Kontoret har et utstrakt og godt samarbeid med AOFs studieinstruktør i fylket.

Nødvendigheten av studiearbeid er understreket i all faglig kontaktvirksomhet.

Diverse.

AOF og DNA har i 1971 ansatt en felles kontordame og det er etablert et godt kontormessig samarbeid mellom disse og LOs distriktskontor.

Distriktskontorets mangeårige kontordame Astrid Christensen sluttet den 2. desember 1971. Frk. Randi Randa, som er tilsatt i hennes sted, ventes å tiltre ca. 1. februar 1972.

Sekretæren er gjenvalgt som arbeidstakernes representant i Finnmark fylkes arbeids- og tiltaksnemnd for nye 4 år.

Reisedager.

Sekretær Per A. Utsi hadde i 1971 91 reisedager foruten ca. 40 dagers opphold i Stortinget.

Oslo faglige samorganisasjon.

Samorganisasjonen hadde ved utgangen av 1971 192 fagforeninger med om lag 120 000 medlemmer.

Formann i Samorganisasjonen er Gunnar Alf Larsen, nestformann Ivar Ødegaard og fastlønt sekretær er Arne Jensen.

Kontingenten er 3 øre pr. ukemerke, både for helt- og halvt-betalende.

Det har vært holdt 11 styremøter, 4 representantskapsmøter foruten årsmøte.

Stiftelsen Yrkesskolens Hybelhus.

Stiftelsen Yrkesskolens Hybelhus i Oslo har fått tildelt Gassverk-tomta av Oslo kommune for bygging av et hybelhus. Det er ansatt sekretær på deltidsbasis og stiftelsen er omorganisert slik at Oslo kommune og Håndverks- og industriforbundet er blitt representert i stiftelsen.

Annen virksomhet.

Det har vært holdt nordisk konferanse i København, og delegasjoner har vært på besøk i Moskva og Øst-Berlin.

Representantskapsmøtene har behandlet Steen-komiteéns innstilling om yrkesskolene, pendlerproblemet, kommunevalget og bedrifts-demokratiet.

Det har vært holdt møter i fagforeninger og i stedstyre for å orientere om LO-INFORM 74, og arbeidet med å opprette informutvalg er i gang.

Representasjon.

Samorganisasjonen har vært representert i en rekke offentlige utvalg og i utvalg innenfor arbeiderbevegelsen. Vi nevner Heimevernets distriktsråd, Lærlingnemnda for håndverk og industri, Oslo kommunes næringsutvalg, Utvalget for Oslo Tekniske skole, Utvalget for Oslo Handelsgymnasium, Utvalget for Oslo kommunale handelsskoler, Oslo skolestyres utvalg for yrkesskolene og Voksenopp-læringsrådet i Oslo. Videre er Samorganisasjonen representert i styret i Oslo Arbeiderparti og styret i Oslo AOF.

1. mai ble arrangert i samarbeid med Oslo Arbeiderparti.

Fylkesutvalget for samorganisasjonene i Akershus.

Sekretær: *Trygve Aakervik.*

Som kjent administrerer Akershus Arbeiderparti's kontor LOs virksomhet i Akershus. I et valgår vil derfor virksomheten i vesentlig grad bli preget av dette.

Årsmøtet.

Fylkesutvalget for Samorg. hadde årsmøte mandag den 24. mai 1971 på Restaurant «Stratos», Oslo.

På årsmøtet møtte representanter fra følgende Samorganisasjoner: Asker, Bærum, Follo, Skedsmo og omegn, Vestre Romerike.

Fra LO møtte Thorleif Andresen og Odd Eide.

Thorleif Andresen innledet på årsmøtet om «Den faglige situasjon».

På årsmøtet ble det ellers avgitt en uttalelse om «De kommunale arbeidstilsyn». Videre ble det vedtatt å sende en henvendelse til Landsorganisasjonen i forbindelse med kongressvedtaket om LO-kontor for Akershus.

Begge uttalelsene fikk enstemmig tilslutning.

Det ble videre vedtatt å be den nye storavdelingen for Arbeidsmandsforbundet å sørge for å utrede Samorg's-kontingenten til de ulike samorganisasjonene i fylket.

Dette styret ble valgt: Alf Håkensen, Skedsmo og omegn ble valgt til formann. Leif Stensrud, Follo ble nestformann. Bjarte Paulsen, Bærum, Arve Frenningsmoen, Asker og Olav Berntsen, Vestre Romerike ble styremedlemmer, med Ella Berntsen, Follo, Sigvard Ask, Bærum og Håkon Gudbrandsen, Follo, som varamenn.

Styremøter.

Det er holdt 2 styremøter i perioden. I mai 1971 ble møtet viet forberedelsen til årsmøtet. I oktober opplegget til LO-INFORM.

Helgekonferanse.

Norsk Folkehjelp og Fylkesutvalget innbød til helgekonferanse 11. og 12. desember 1971. Konferansen måtte dessverre avlyses på grunn av for liten tilslutning.

LO-INFORM.

Kontoret har sendt ut det materiell som Fylkesutvalget ble tildelt fra Landsorganisasjonen. Sammen med materialet ble det sendt med et rundskriv fra fylkesutvalget til samtlige fagforeninger og samorganisasjoner i fylket. I rundskrivet ble det oppfordret til danning av Inform-utvalg.

Fylkesutvalgets styre har fungert som Inform-utvalg for fylket. På styremøtet i oktober ble det vedtatt å arrangere en konferanse om opplegget. Imidlertid ble det besluttet å tilsette en korttidssekretær for Oslo og Akershus, og en utsatte derfor den planlagte konferanse.

Korttidssekretær er nå tilsatt, og en håper på et godt samarbeid om Inform-oppgavene.

Kontoret.

Kontoret har ajourført platekartoteket over fagforeninger i Akershus. Dette er som vanlig gjort ved henvendelse til forbundene.

Ajourførte lister er sendt de ulike samorganisasjoner. Kontoret har ellers purret på kontingent til samorganisasjonene og ulike andre oppgaver som kontoret har blitt anmodet om.

Representasjon.

Formannen Alf Haakensen møter i styret for Akershus Arbeiderparti, Leif Stensrud i LOs representantskap. Sekretæren Tryggve Aakervik innkalles også til Representantskapet.

VIII. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1970. I perioden 1930 til 1939 var det en jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1950—1960 steg medlemstallet med 53 107 medlemmer eller 10,9 prosent og i perioden 1960—1970 med 52 822 medlemmer eller 9,8 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1960—1970.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1969 til 31. desember 1970 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

viser antall innbyggere, sysselsatte lønnstakere, arbeidsløse og antall medlemmer i Landsorganisasjonen i de enkelte fylker pr. utgangen av 1970. 769 lønnstakere er sysselsatt på Svalbard. I medlemstallet er det 19 451 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker. Disse medlemmer er registrert i landsomfattende avdelinger, i avdelinger på Svalbard, Jan Mayen og i utlandet, og som direkte medlemmer.

Tabell V

er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1969 og 1970 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1969 sto 36 forbund (av dem 2 fellesforbund)

med til sammen 582 289 medlemmer fordelt på 4482 avdelinger/foreninger, tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1970 var de tilsvarende tall 36 forbund (av dem 2 fellesforbund) med 594 377 medlemmer fordelt på 4448 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en stigning på 12 088 medlemmer eller 2,08 prosent fra 1969 til 1970.

Tabell VI

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg.

Landet sett under ett viser at det i byene var 395 382 medlemmer og i landdistriktene 178 733 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 537 medlemmer og i utenlandsavdelinger 6153 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 8707.

I landsomfattende avdelinger/foreninger er det registrert 22 466 medlemmer, men av disse er 17 601 medlemmer tatt med under underavdelinger i byer og herreder i de enkelte fylker der de hører hjemme.

Det er til sammen 20 262 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VII

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1970 137 789 eller 23,2 prosent av samlet medlemstall i 1970. Tilsvarende tall i 1969 var 131 168 eller 22,5 prosent.

Tabell VIII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1970.

Tabell IX

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Sekretariatet i løpet av 1971.

Statistisk oversikt.

Tabell I, 1970.

Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall pr. 31. desember 1930—1970.

		Antall avdelinger	Antall medlemmer	
31. desember	1930	1 861	139 591	
→	1931	1 929	144 595	
→	1932	2 008	153 374	
→	1933	2 054	157 524	
→	1934	2 211	172 513	
→	1935	¹⁾ 2 635	¹⁾ 224 340	
→	1936	¹⁾ 3 074	¹⁾ 276 992	
→	1937	¹⁾ 3 433	¹⁾ 323 156	
→	1938	¹⁾ 3 661	¹⁾ 344 795	
→	1939	¹⁾ 3 833	¹⁾ 356 796	
→	1940	3 556	306 341	
→	1941	3 330	293 774	
→	1942	3 557	299 694	²⁾ (289 000)
→	1943	3 441	291 115	²⁾ (280 543)
7. mai	1945	3 199	267 726	²⁾ (225 337)
31. desember	1945	3 704	339 920	
→	1946	3 998	407 029	
→	1947	4 265	442 445	
→	1948	4 346	456 297	
→	1949	4 443	473 629	
→	1950	4 605	488 442	
→	1951	4 747	503 397	
→	1952	4 871	515 593	
→	1953	5 020	526 016	
→	1954	5 079	538 587	
→	1955	5 119	542 105	
→	1956	5 175	545 416	
→	1957	5 172	540 878	
→	1958	5 193	543 513	
→	1959	5 207	541 408	
→	1960	5 129	541 549	
→	1961	5 116	562 019	
→	1962	5 128	565 062	
→	1963	5 091	566 970	
→	1964	4 995	570 953	
→	1965	4 922	574 295	
→	1966	4 776	574 030	
→	1967	4 683	570 210	
→	1968	4 599	574 113	
→	1969	4 482	582 289	
→	1970	4 448	594 377	

¹⁾ Inkl. tall for Arbeidsløses foreninger ikke tilsluttet forbundene.

²⁾ Medlemmer i en del grupper som ble tvangstilsluttet LO under krigen er ikke regnet med tallene som er angitt i parentesene.

* Sjømannsforbundets medlemmer utenfor Norge er ikke regnet med i dette tallet.

Tabell II, 1970.

Medlemsbevegelsen

	Forbund	Medlemstall			
		Pr. 31. des. 1960	Pr. 31. des. 1961	Pr. 31. des. 1962	Pr. 31. des. 1963
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	419	423	455	452
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	4 208	4 535	4 855	5 262
3	Arbeidsmandsforbundet	29 978	29 986	29 484	29 116
4	Baker- og Konditorforbundet ¹⁾	3 344	3 405	—	—
5	Befalslaget ²⁾	—	3 364	3 524	3 548
6	Bekledningsarbeiderforbundet ³⁾	13 636	13 800	13 511	14 259
7	Bokbinder- og Kartonasjearb.forb. ⁴⁾ . .	4 539	4 555	4 520	4 556
8	Bygningsindustriarbeiderforbundet ⁵⁾	50 449	52 043	52 419	51 394
9	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	11 300	11 619	11 954	12 152
10	Fengselstjenestemannsforbundet	692	691	716	748
11	Grafisk Forbund ⁴⁾	—	—	—	—
12	Gullsmedarbeiderforbundet	1 002	1 069	1 024	1 033
13	Handels- og Kontorfunksj. Forbund.	32 466	36 645	38 372	38 425
14	Hotell- og Restaurantarbeiderforb. . .	7 422	9 428	9 167	9 345
15	Jern- og Metallarbeiderforbundet . . .	68 573	72 588	73 191	75 028
16	Jernbaneforbundet	20 382	20 013	19 586	19 324
17	Kjemisk Industriarbeiderforbund . . .	30 741	31 152	30 992	30 595
18	Kjøttindustriarbeiderforbundet ⁶⁾ . . .	3 270	3 659	3 758	4 024
19	Kommuneforbundet	54 487	56 444	57 298	59 831
20	Lensmannsbetjentenes Landslag	787	801	770	800
21	Litograf- og Kjemigrafforbundet ⁴⁾ . .	1 576	1 673	1 797	1 837
22	Lokomotivmannsforbundet	2 076	2 037	2 073	2 049
23	Løstforbundet	492	480	448	449
24	Luftforsvarets Befalsforb. ⁷⁾	—	—	—	—
25	Murerforbundet	5 206	5 102	5 110	5 023
26	Musikerforbundet	1 525	1 484	1 421	1 271
27	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.f. ¹⁾ ⁸⁾	16 567	19 365	24 641	25 609
28	Papirindustriarbeiderforbundet	19 236	19 608	19 231	19 088
29	Politiforbundet	2 148	2 139	2 193	2 213
30	Postfolkenes Fellesforbund	8 982	9 106	9 575	10 077
31	Sjømannsforbundet	47 954	47 010	45 953	43 169
32	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1 397	1 457	1 362	1 300
33	Skog- og Landarbeiderforbundet	23 514	22 270	20 955	20 369
34	Sufflørforbundet ⁹⁾	—	—	—	—
35	Skotøyarbeiderforbundet ³⁾	3 879	3 872	3 753	3 833
36	Stenindustriarbeiderforbundet ⁵⁾	735	—	—	—
37	Tekstilarbeiderforbundet ³⁾	9 744	9 913	9 946	9 902
38	Telefolkenes Fellesforbund	8 905	9 016	9 439	9 685
39	Tjenestemannslaget	11 791	12 785	14 616	16 350
40	Tobakkarbeiderforbundet ¹⁾	1 463	1 419	—	—
41	Tolltjenestemannsforbundet	1 143	1 101	1 081	1 050
42	Transportarbeiderforbundet	23 657	23 797	23 670	21 609
43	Treindustriarbeiderforbundet	5 832	5 908	5 798	5 743
44	Typografforbundet ⁴⁾	5 933	6 159	6 312	6 363
45	Urmaker Svenneforbundet	99	98	92	89
	Riket	541 549	562 019	565 062	566 970

¹⁾ Baker- og Konditorforbundet og Tobakkarbeiderforbundet er fra 1. januar 1962 sammensluttet med Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet. ²⁾ Norges Befalslag ble tilsluttet LO fra 1. januar 1961. ³⁾ Bekledningsarbeiderforbundet, Skotøyarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet er fra 1. januar 1969 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Bekledningsarbeiderforbund. ⁴⁾ Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbundet,

1960—1970.

Medlemstall							Løpnr.
Pr. 31. des. 1964	Pr. 31. des. 1965	Pr. 31. des. 1966	Pr. 31. des. 1967	Pr. 31. des. 1968	Pr. 31. des. 1969	Pr. 31. des. 1970	
467	466	461	468	483	458	474	1
5 459	5 905	6 497	7 019	7 400	7 626	8 370	2
27 979	27 682	27 474	27 239	27 302	27 092	27 975	3
—	—	—	—	—	—	—	4
3 576	3 398	3 393	3 412	3 381	3 246	3 296	5
14 159	13 479	13 013	12 923	12 551	23 517	23 002	6
4 577	4 571	4 816	—	—	—	—	7
50 046	49 863	49 514	48 463	48 040	48 492	48 799	8
12 249	12 741	12 978	13 480	13 844	14 201	15 216	9
770	804	815	841	927	932	967	10
—	—	—	13 407	13 388	13 542	13 689	11
990	976	987	999	1 023	1 071	1 077	12
37 634	38 900	39 090	40 377	40 025	41 103	41 333	13
10 002	9 473	10 325	9 918	11 175	10 406	10 567	14
75 453	78 135	79 312	78 013	78 451	84 320	89 538	15
19 232	18 770	18 150	17 665	17 444	17 195	16 733	16
33 842	34 949	33 774	32 374	33 567	34 184	34 867	17
4 202	4 211	4 467	4 466	4 572	4 671	—	18
63 593	64 004	65 931	68 569	71 205	74 298	79 267	19
791	755	773	752	764	799	812	20
1 869	1 917	1 918	—	—	—	—	21
1 960	1 908	1 876	1 850	1 883	1 870	1 861	22
439	419	394	363	347	309	289	23
1 560	1 591	1 704	1 746	1 764	1 653	1 601	24
4 808	4 702	4 616	4 585	4 505	4 292	4 162	25
1 280	1 245	1 257	1 216	1 265	1 268	1 291	26
24 832	23 865	23 659	23 445	23 537	24 034	29 777	27
18 978	18 619	18 384	17 846	17 517	17 371	17 806	28
2 274	2 240	2 280	2 302	2 350	2 356	2 364	29
10 274	10 495	10 769	11 089	11 610	11 851	12 747	30
42 086	41 930	39 907	37 527	35 527	32 885	29 361	31
1 263	1 281	1 238	1 195	1 097	1 036	1 033	32
19 779	19 109	18 069	17 368	16 895	16 282	15 220	33
—	—	—	—	—	—	18	34
3 691	3 330	3 211	2 929	2 795	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	36
9 874	9 688	9 487	9 187	8 650	—	—	37
9 725	9 974	10 146	10 391	10 565	10 766	10 609	38
16 934	18 860	19 465	20 320	21 903	22 774	23 848	39
—	—	—	—	—	—	—	40
1 013	985	956	926	913	881	875	41
21 147	20 808	20 690	20 103	20 006	19 855	19 720	42
5 603	5 610	5 474	5 387	5 417	5 628	5 788	43
6 460	6 584	6 710	—	—	—	—	44
83	53	50	50	25	25	25	45
570 953	574 295	574 030	570 210	574 113	582 289	594 377	

Litograf- og Kjemigraf forbundet og Typograf forbundet er fra 1. januar 1967 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Grafisk Forbund. *) Stenindustriarbeiderforbundet er fra 1. januar 1961 sluttet sammen med Bygningsindustriarbeiderforbundet. **) Kjøttindustriarbeiderforbundet er fra 1. januar 1970 sluttet sammen med Nærings- og Nytelseforbundet. *) Luftforvarets Befalsforbund ble tilmeldt LO fra 1. januar 1964. *) Sufflerforbundet ble tilsluttet LO fra 1. januar 1970.

Tabell III, 1970.

**Medlemstallets forandring 1969—1970,
geografisk satt opp.**

Foreningens hjemsted	Pr. 31. des. 1969		Pr. 31. des. 1970		Medlemstallets forandring	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer	Absolutt + ell. ÷	Prosent- vis +ell.÷
Østfold	268	41 504	264	43 088	1 584	3,82
Akershus	302	23 393	295	23 893	500	2,14
Oslo	207	124 461	214	123 536	÷ 925	÷ 0,74
Hedmark	438	27 679	435	28 502	823	2,97
Oppland	289	20 925	283	21 897	972	4,65
Buskerud	309	35 450	305	36 433	983	2,77
Vestfold	185	23 842	183	24 466	624	2,62
Telemark	233	24 112	235	24 586	474	1,97
Aust-Agder.....	107	7 881	104	8 068	187	2,37
Vest-Agder.....	142	15 866	141	16 166	300	1,89
Rogaland	235	35 042	231	34 972	÷ 70	÷ 0,20
Hordaland	194	15 421	192	16 198	777	5,04
Bergen	130	39 591	130	39 372	÷ 219	÷ 0,55
Sogn og Fjordane	120	7 999	121	8 632	633	7,91
Møre og Romsdal	267	21 089	270	21 844	755	3,58
Sør-Trøndelag	251	36 898	255	38 354	1 456	3,95
Nord-Trøndelag	228	12 356	218	12 599	243	1,97
Nordland	415	27 931	416	29 103	1 172	4,20
Troms	168	13 157	166	13 911	754	5,73
Finnmark	168	7 968	168	8 495	527	6,61
Svalbard og Jan Mayen	2	408	2	537	129	31,62
Utlandet	13	7 278	12	6 153	÷ 1 125	÷ 15,46
Direkte medlemmer	—	8 054	—	8 707	653	8,11
Landsomfattende avdelinger.	41 ¹⁾	3 984	41 ¹⁾	4 865	881	22,11
Riket	²⁾ 4 482	582 289	²⁾ 4 448	594 377	12 088	2,08

¹⁾ I 1969 er 17 057 medlemmer og i 1970 17 601 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylket der de hører heime.

²⁾ Summen av avdelinger i 1969 er 4712 og i 1970 4681. Det skyldes at i 1969 er 230 og i 1970 233 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylket der de hører heime.

Tabell IV, 1970. Innbyggere, sysselsatte lønnstakere, registrerte arbeidsløse og medlemmer i LO i de enkelte fylker pr. utgangen av 1970.

Fylke	Folketall	Sysselsatte lønnstakere	Registrerte arbeidsløse	Medlemstall i LO
Østfold	221 656	71 222	660	43 088
Akershus	324 896	67 019	227	23 893
Oslo	481 204	283 283	427	123 536
Hedmark	179 384	48 338	961	28 502
Oppland	172 763	39 986	1 009	21 897
Buskerud	199 063	61 283	457	36 433
Vestfold	175 527	57 100	143	24 466
Telemark	156 814	45 747	893	24 586
Aust-Agder	80 857	20 505	241	8 068
Vest-Agder	124 352	37 051	297	16 166
Rogaland	269 051	76 605	745	34 972
Hordaland	260 799	56 913	644	16 198
Bergen	113 489	62 018	423	39 372
Sogn og Fjordane	101 061	21 417	543	8 632
Møre og Romsdal	223 889	60 008	1 705	21 844
Sør-Trøndelag	234 216	71 545	1 319	38 354
Nord-Trøndelag	118 088	24 852	1 147	12 599
Nordland	241 213	53 329	3 661	29 103
Troms	137 063	30 238	2 256	13 911
Finnmark	76 354	17 159	1 693	8 495
Fylkene til sammen	3 891 739	1 205 618	19 451	574 115
Ikke fordelt på fylker	—	769	—	20 262
Riket	3 891 739	1 206 387	19 451	594 377

Kilder:

Folketall: Statistisk Sentralbyrå's publikasjon «Folketallet i kommunene 1970-1971». (Tallene pr. 1. januar 1971 er foreløpige.)

Sysselsetting: Statistisk Sentralbyrå's sysselsettingsstatistikk i «Statistisk ukehefte» nr. 5 - 1971.

Arbeidsløse: Arbeidsdirektoratets «Månedrapport om utviklingen på arbeidsmarkedet - Desember 1970».

Medlemmer i LO: Økonomisk kontor's statistikk over medlemstall, bygd på rapporter pr. 31. desember 1970 fra forbundene.

Tabell V, 1970.

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1969	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1970
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	36	—	1	35
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	112	3	2	113
3	Arbeidsmandsforbundet	142	4	7	139
4	Befalslaget	62	—	—	62
5	Bekleddningsarbeiderforbundet .	197	1) ¹⁾ 1	—	198
6	Bygningsindustriarbeiderforb. .	402	—	2) ²⁾ 10	392
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	228	14	3	239
8	Fengselstjenestemannsforbundet	17	2	—	19
9	Grafisk forbund	94	—	—	94
10	Gullsmedarbeiderforbundet . . .	14	1	—	15
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	230	—	9	221
12	Hotell- og Restaurantarb.forb. . .	64	—	—	64
13	Jern- og Metallarbeiderforb. . . .	228	1	2	227
14	Jernbaneforbundet	123	1	—	124
15	Kjemisk Industriarbeiderforb. . .	179	11	3	187
16	Kommuneforbundet	460	3	4	459
17	Lensmannsbetj. Landslag	23	—	—	23
18	Lokomotivmandsforbundet	9	—	—	9
19	Losforbundet	6	—	—	6
20	Luftforsvarets Befalsforbund . .	28	—	—	28
21	Murerforbundet	70	—	1	69
22	Musikerforbundet	14	1	—	15
23	Nærings- og Nydelsesm.arb.forb. ⁵⁾	421	7	24	404
24	Papirindustriarbeiderforb.	84	1	1	84
25	Politiforbundet	62	—	—	62
26	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	44	—	1	43
	Postmannslaget	22	—	—	22
	Poståpnernes Landsforbund . . .	23	—	1	22
27	Sjømannforbundet	51	—	—	51
28	Skin- og Lærarbeiderforbundet	25	3	—	28
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	539	1	15	525
30	Sufflørforbundet ³⁾	—	1	—	1
31	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Tele Tjeneste Forbundet	60	—	2	58
	Telegrafmennes Landsforb. . . .	12	—	—	12
32	Tjenestemannslaget	5) ⁵⁾ 52	2	1	5) ⁵⁾ 53
33	Tolltjenestemannsforbundet . . .	24	—	—	24
34	Transportarbeiderforbundet . . .	183	4	6	181
35	Treindustriarbeiderforbundet . .	140	3	5	138
36	Urmaker Svenneforbundet	2	—	—	2
	Riket	4 482	64	98	4 448

¹⁾ Netto tilgang. ²⁾ Netto avgang. ³⁾ Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer.
⁴⁾ Fra 1. Januar 1970 er Norsk Kjøttindustriarbeiderforb. sluttet sammen med Norsk Nærings og Nytelemiddel.

medlemsbevægelsen 1970.

Antall medlemmer						Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1969		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1970		
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner	
458	21	1) ¹⁾ 16	—	474	24	1
7 626	255	1 217	473	8 370	265	2
27 092	2 974	3 961	3 078	27 975	3 247	3
3 246	—	341	291	3 296	—	4
23 517	16 680	3 537	4 052	23 002	16 425	5
48 492	206	1) ¹⁾ 307	—	48 799	255	6
14 201	32	2 294	1 279	15 216	40	7
932	58	61	26	967	71	8
13 542	3 385	1) ¹⁾ 147	—	13 689	3 461	9
1 071	183	6	—	1 077	189	10
41 103	23 508	7 906	7 676	41 333	23 568	11
10 406	7 768	2 784	2 623	10 567	7 836	12
84 320	5 290	17 215	11 997	89 538	5 797	13
17 195	1 100	261	723	16 733	1 100	14
34 184	4 521	6 065	5 382	34 867	4 643	15
74 298	36 301	10 637	5 668	79 267	40 211	16
799	25	29	16	812	24	17
1 870	—	2	11	1 861	—	18
309	—	6	26	289	—	19
1 653	—	—	2) ²⁾ 52	1 601	—	20
4 292	—	—	2) ²⁾ 130	4 162	—	21
1 268	121	148	125	1 291	154	22
28 705	10 173	1) ¹⁾ 1 072	—	29 777	10 916	23
17 371	1 371	2 356	1 921	17 806	1 525	24
2 356	208	129	121	2 364	193	25
						26
5 557	445	1) ¹⁾ 531	—	6 088	644	
4 078	3) ³⁾ —	1) ¹⁾ 348	—	4 426	3) ³⁾ —	
2 216	3) ³⁾ —	1) ¹⁾ 17	—	2 233	3) ³⁾ —	
32 885	3 000	—	2) ²⁾ 3 524	29 361	ca. 3 000	27
1 036	368	240	243	1 033	397	28
16 282	405	686	1 748	15 220	407	29
—	—	18	—	18	18	30
						31
8 671	2 457	533	752	8 452	2 374	
2 095	148	1) ¹⁾ 62	—	2 157	150	
22 774	8 843	2 664	1 590	23 848	9 466	32
881	2	13	19	875	3	33
19 855	843	2 725	2 860	19 720	868	34
5 628	477	1 150	990	5 788	518	35
25	—	—	—	25	—	36
582 289	131 168	69 484	57 396	594 377	137 789	

arbejderforbund. ⁵⁾ Sufforforbuudet er tilsluttet LO fra 1. januar 1970. ^{*)} Pr. 31. desember 1969 hadde Tjenestemannslaget 52 foreninger med 230 underavdelinger. Pr. 31. desember 1970 53 foreninger med 233 underavdelinger.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ØSTFOLD													
		Fylket		Fr.stad		Halden		Moss		Sarpsborg		Askim		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	5	32	1	8	1	10	1	6	1	7	1	1	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	7	903	1	246	1	184	1	50	2	246	1	151	1	26
3	Arbeidsmandsforbundet	1	795	-	-	-	-	-	-	-	-	1	795	-	-
4	Befalslaget	2	41	2	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	16	2 865	2	708	2	922	5	623	2	512	-	-	5	100
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	26	3 188	7	1 013	3	485	1	448	1	747	3	187	11	308
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	10	1 415	2	315	1	154	1	170	3	314	3	462	-	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	38	1	15	-	-	-	-	1	23	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	12	1 248	2	120	2	121	3	94	3	831	1	49	1	33
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	8	2 426	1	908	1	326	1	231	1	744	2	184	2	33
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	371	1	94	1	63	1	84	1	130	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	8 034	1	3 787	1	693	1	1 753	1	522	1	220	6	1 059
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	4 215	5	1 447	1	116	1	661	1	327	1	1 664	-	-
16	Kommuneforbundet	25	4 401	6	1 147	1	578	2	572	4	565	1	306	11	1 233
17	Lenmannsbetjentenes Landslag	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	53
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	3	264	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	264
21	Murerforbundet	6	303	1	97	1	35	1	59	1	83	1	20	1	9
22	Musikerforbundet	4	73	1	21	1	22	1	10	1	20	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	16	1 516	3	734	4	70	3	324	3	211	2	133	1	44
24	Papirindustriarbeiderforbundet	17	6 094	-	-	5	1 851	1	725	9	2 694	-	-	2	824
25	Politiforbundet	4	159	1	63	1	23	1	28	1	45	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	5	184	1	51	1	29	1	30	1	40	-	-	1	34
	Postmannslaget	1	126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	126
	Poståpnerens Landsforbund	1	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	57
27	Sjømannsforbundet	2	1 025	1	956	-	-	1	69	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	5	261	1	40	1	153	-	-	2	46	1	22	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	22	600	1	43	3	67	1	9	1	18	-	-	16	463
30	Sulfurforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	3	204	-	-	1	126	1	49	-	-	-	-	1	29
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	11	725	1	55	2	50	-	-	-	-	-	-	8	620
33	Tolltjenestemannsforbundet	2	77	-	-	-	-	1	37	-	-	-	-	1	40
34	Transportarbeiderforbundet	12	986	2	303	2	102	2	241	3	258	-	-	3	82
35	Treindustriarbeiderforbundet	10	373	2	46	1	79	1	12	1	34	1	25	4	177
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	264	43088	47	12258	38	6 259	33	6 285	44	8 417	20	4 219	82	5 650

1) 11 Underavdelinger med 725 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AKERSHUS																				
		Fylket		Asker		Bærum		Eidsvoll		Frogn		Nes		Skedsmo		Ski		Ullensaker		Øvrige komm. tils.		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	5	330	-	-	1	93	-	-	1	17	-	-	2	179	-	-	-	-	-	1	41
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 050	1	231	-	-	-	-	-	-	-	-	1	819	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	6	325	-	-	-	-	-	-	1	38	-	-	1	38	-	-	4	249	-	-	-
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	12	670	1	2	-	-	2	83	1	49	1	7	2	321	-	-	1	74	4	134	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	36	3 658	1	357	3	834	4	498	1	79	2	190	6	765	2	144	3	184	14	607	
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	18	727	1	44	2	113	1	33	1	26	1	43	2	147	1	71	1	26	8	224	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	37	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16	-	-	-	-	-	-	1	21	-
9	Grafisk Forbund	4	97	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	1	58	-	-	-	-	2	28	
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	10	930	-	-	1	192	1	27	1	30	1	31	2	401	1	44	1	49	2	66	
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	2	60	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-	1	47	-	-	-	-	-	-	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	22	4 597	2	183	3	1 266	2	362	1	129	1	203	4	1 867	1	178	2	45	6	364	
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	1 140	-	-	2	218	1	54	1	26	-	-	1	246	1	77	-	-	7	519	
16	Kommuneforbundet	39	4 823	5	1 025	8	1 006	1	215	1	90	1	128	5	683	1	151	1	170	16	1 355	
17	Lenemannsbetjentenes Landslag	1	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	73	
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	Losforbundet	1	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	69	-	-	-	
20	Luftforsvarets Befalsforbund	4	277	-	-	1	16	-	-	-	-	-	-	1	85	-	-	2	176	-	-	
21	Murerforbundet	4	253	-	-	1	107	1	34	-	-	-	-	1	71	1	41	-	-	-	-	
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	Nærings- og Nydelesemiddelarb.forb.	12	261	1	2	-	-	2	63	-	-	1	15	3	82	-	-	-	-	3	4	
24	Papirindustriarbeiderforbundet	3	511	-	-	2	336	1	175	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
25	Politiforbundet	4	143	-	-	2	81	-	-	1	9	-	-	1	53	-	-	-	-	-	-	
26	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postforbundet	2	64	-	-	-	-	1	18	-	-	-	-	1	46	-	-	-	-	-	-	
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Poståpneres Landsforbund	1	167	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	167	
27	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	59	1 671	1	5	3	35	7	115	-	-	11	267	2	17	1	12	1	49	33	1 171	
30	Sufjørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
31	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tele Tjeneste Forbundet	5	469	-	-	1	120	-	-	-	-	-	-	2	197	1	93	-	-	1	59	
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
32	Tjenestemannslaget	1)13	1 072	1	7	1	49	-	-	1	51	-	-	4	265	1	15	2	564	3	121	
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	36	-	-	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
34	Transportarbeiderforbundet	2	33	-	-	1	26	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	
35	Treindustriarbeiderforbundet	11	328	-	-	1	24	1	33	-	-	1	38	1	57	1	69	-	-	6	107	
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Til sammen	295	23893	14	1 856	34	4 552	27	1 734	11	544	22	945	45	6 556	13	964	19	1 589	110	5 153	

1) 14 underavdelinger med 1 072 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OSLO		HEDMARK												Øvrige komm. tils.					
				Fylket		Hamar		Kongsvinger		Elve-rum		Rings-aker		Stange				Åmot		Åsnes	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	119	2	39	1	23	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	9	1 040	5	256	1	124	-	-	1	14	-	-	-	1	15	-	-	2	103	
3	Arbeidsmandsforbundet	4	1 890	19	1 395	2	138	1	164	1	43	2	93	1	60	1	71	1	48	10	780
4	Befalslaget	5	495	4	155	2	67	-	-	1	45	-	-	-	-	-	1	43	-	-	-
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	6	3 279	11	681	2	388	2	67	-	-	2	140	-	-	-	-	-	5	86	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	9 377	45	4 883	2	589	2	317	2	387	5	1 517	5	332	2	45	4	200	23	1 496
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	5	2 164	16	623	2	147	1	88	2	62	2	73	2	50	1	24	-	6	179	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	378	2	40	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	14	-	-	-
9	Grafisk Forbund	6	6 655	4	174	1	83	2	55	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	2	378	1	21	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærens Forb.	9	12 013	19	1 807	1	722	1	147	1	153	2	118	1	20	1	70	1	70	11	507
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3	3 397	4	358	1	151	1	102	1	82	-	-	-	1	23	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2	18 921	18	2 308	1	913	1	310	1	148	3	618	3	106	1	16	1	32	7	165
14	Jernbaneforbundet	¹⁾ 17	5 809	³⁾ 15	1 457	15	1 457	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	2 346	9	377	2	61	1	107	1	59	1	20	1	33	-	-	-	3	97	-
16	Kommuneforbundet	42	19 754	26	3 332	4	536	1	337	1	340	1	301	3	566	1	68	2	204	13	980
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	3	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	59	-
18	Lokomotivmannsforbundet	1	533	1	194	1	194	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	4	70	2	25	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	-
21	Murerforbundet	2	1 226	4	151	1	51	1	44	1	38	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	3	719	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	12	5 565	26	1 082	5	462	3	33	3	75	3	285	1	46	2	8	1	5	8	168
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	2	475	-	-	-	-	-	-	-	-	1	422	-	-	-	1	53	-
25	Politiforbundet	6	345	3	44	2	35	-	-	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	1 740	6	180	1	52	1	28	1	38	-	-	1	30	-	-	-	2	32	-
	Postmannslaget	1	1 872	1	204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	204	-
	PostÅpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Sjømannsforbundet	1	6 076	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	3	258	5	90	1	19	1	8	1	16	-	-	-	-	-	-	-	2	47	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	5	1 911	151	5 940	1	64	15	509	12	346	12	651	9	563	9	252	10	465	83	3 090
30	Sufflorforbundet	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	7	2 422	2	309	1	226	1	83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	812	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	²⁾ 26	6 254	⁴⁾ 10	799	1	90	1	18	1	80	-	-	-	-	-	-	-	7	611	-
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	284	1	39	-	-	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	4	5 729	8	445	1	252	1	54	1	45	1	19	-	1	23	-	-	3	52	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	7	785	10	560	-	-	-	-	2	142	2	255	-	-	-	-	-	6	163	-
36	Urmaker Svenneforbundet	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	214	123 536	435	28 502	54	6 880	40	2 541	36	2 158	37	4 108	27	1 806	22	1 037	22	1 081	197	8 882

¹⁾ Omfatter medlemmer i Akershus, Oslo, Oppland, Buskerud. ²⁾ Omfatter medlemmer i Hedmark, Oppland, Møre og Romsdal. ³⁾ Herav 16 underavdelinger med 3243 medlemmer. ⁴⁾ 10 underavdelinger med 799 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	OPPLAND											
		Fylket		Gjøvik		Lillehammer		V. Toten		Ø. Toten		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	27	1	16	1	11	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	7	462	1	122	1	35	2	234	—	—	3	71
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 346	—	—	1	1 346	—	—	—	—	—	—
4	Befalslaget	4	88	—	—	2	67	—	—	1	11	1	10
5	Bekledningsarbeiderforbundet	10	1 306	1	484	1	303	—	—	2	251	6	268
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	36	2 715	5	905	2	581	2	66	1	20	26	1 143
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	18	674	1	78	2	102	2	50	—	—	13	444
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	7	257	2	128	1	36	1	56	—	—	3	37
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	19	1 727	1	632	1	291	2	157	1	28	14	619
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3	227	1	100	1	84	—	—	—	—	1	43
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	3 978	2	1 280	1	349	1	2 141	1	31	5	177
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	431	1	50	1	16	—	—	—	—	2	365
16	Kommuneforbundet	15	2 408	1	509	1	466	2	299	1	99	10	1 035
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	51	—	—	—	—	—	—	—	—	2	51
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Løforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Murerforbundet	5	125	1	39	1	54	—	—	2	22	1	10
22	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	23	682	3	304	2	112	1	1	2	41	15	224
24	Papirindustriarbeiderforbundet	2	601	1	263	1	338	—	—	—	—	—	—
25	Politiforbundet	2	25	1	8	1	17	—	—	—	—	—	—
26	Postfolkenes Fellesforbund:												
	Postforbundet	3	199	1	31	1	85	—	—	—	—	1	83
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	1	222	—	—	—	—	—	—	—	—	1	222
27	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	2	5	1	1	—	—	—	—	1	4	—	—
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	71	1 980	5	263	1	101	3	28	3	227	59	1 361
30	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telefolkenes Fellesforbund:												
	Tele Tjeneste Forbundet	2	331	1	173	1	158	—	—	—	—	—	—
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	69	—	—	—	—	—	—	—	—	1	69
32	Tjenestemannslaget	10	596	1	45	3	179	—	—	1	45	5	327
33	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Transportarbeiderforbundet	12	614	4	171	2	199	1	4	1	24	4	216
35	Treindustriarbeiderforbundet	11	751	2	152	1	219	—	—	—	—	8	380
36	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	283	21 897	38	5 754	30	5 149	17	3 036	17	803	181	7 155

1) 10 underavdelinger med 596 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	BUSKERUD															
		Fylket		Drammen		Kongsberg		Ringe- rike		Modum		Nedre Eiker		Øvre Eiker		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	24	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	5	547	1	152	2	202	1	95	-	-	-	-	-	-	1	38
3	Arbeidsmandsforbundet	1	843	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	843	-	-	-
4	Befalslaget	3	218	-	-	1	60	2	158	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	16	1 469	6	601	1	43	2	344	1	42	2	258	3	54	1	127
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	23	2 606	6	1 098	2	214	2	539	6	168	2	171	3	104	7	312
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	19	947	3	343	3	99	2	133	3	69	-	-	1	66	7	237
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	12	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	8	959	4	632	1	13	2	223	-	-	-	-	-	-	1	91
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	47	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	23
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	13	1 856	1	1 020	2	348	1	197	1	97	-	-	1	53	7	141
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3	334	1	182	1	78	1	74	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	14	6 123	1	3 092	1	1 972	3	334	4	364	-	-	1	199	4	162
14	Jernbaneforbundet	15	3 219	15	3 219	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	2 308	3	972	1	4	-	-	1	35	1	358	1	142	7	1 297
16	Kommuneforbundet	23	4 127	10	1 520	1	432	2	575	1	250	1	244	1	158	7	948
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	39
18	Lokomotivmannsforbundet	1	381	1	381	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luffforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	7	275	2	153	1	27	1	49	1	9	1	27	-	-	1	5
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	15	726	3	527	2	32	3	107	2	14	-	-	1	3	4	43
24	Papirindustriarbeiderforbundet	23	5 073	10	1 319	1	182	3	1 194	3	581	5	533	3	529	3	735
25	Politiforbundet	3	103	1	67	1	12	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:																
	Postforbundet	3	198	1	102	1	28	1	68	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	129
	Poståpnerens Landsforbund	1	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	80
27	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Skin- og Lærarbeiderforbundet	2	42	-	-	-	-	-	-	-	-	1	24	-	-	1	18
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	48	1 176	1	16	2	92	9	476	7	96	-	-	2	77	27	419
30	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet	1	275	1	275	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	149	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	149
32	Tjenestemannslaget	*) 10	742	-	-	2	128	1	178	-	-	-	-	-	-	7	436
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	17	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	7	462	2	378	-	-	2	53	1	19	-	-	-	-	2	12
35	Treindustriarbeiderforbundet	9	427	2	186	1	38	2	106	3	79	1	18	-	-	-	-
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	305	36 433	79	16 317	27	4 064	41	4 927	34	1 823	14	1 633	18	2 228	92	5 441

*) Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark, Aust-Agder. **) 10 underavdelinger med 742 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpenr.	Forbund	VESTFOLD																	
		Fylket		Holme- strand		Horten		Larvik		Sande- fjord		Stavern		Tonsberg		Svelvik		Øvrige komm. tills.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	-	-	-	-
2	Forb. for Arb. og Tekn. Funksjonærer	6	328	-	-	1	116	1	74	1	25	-	-	1	52	-	-	2	61
3	Arbeidsmandsforbundet	2	387	1	11	-	-	-	-	1	376	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	2	96	-	-	-	-	-	-	-	-	1	64	1	32	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	7	1 011	-	-	1	73	1	156	1	131	-	-	3	531	1	120	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	16	2 358	1	25	1	114	4	1 064	1	435	1	95	1	480	2	79	5	66
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	8	497	1	7	1	38	1	36	1	113	-	-	2	287	1	5	1	11
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	8	467	-	-	2	30	2	74	1	51	-	-	3	312	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	228	-	-	-	-	-	-	1	20	-	-	1	208	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	7	695	1	88	2	112	1	193	1	61	-	-	1	235	-	-	1	6
12	Hotell- og Restauranterarbeiderforb.	4	450	-	-	1	31	1	94	1	194	-	-	1	131	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	8 589	1	986	1	2 306	1	986	1	1 499	1	87	2	2 396	1	142	2	187
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	10	1 350	2	140	-	-	2	124	1	665	1	250	1	35	-	-	3	136
16	Kommuneforbundet	18	2 751	2	225	1	420	2	449	2	506	1	49	1	551	1	39	8	512
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Løstforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	60	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18	1	42	-	-	-	-
21	Murerforbundet	5	181	1	3	1	14	1	28	1	50	-	-	1	86	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	1	24	-	-	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsessmiddelarb.forb.	14	662	-	-	3	30	3	222	2	46	-	-	4	324	-	-	2	40
24	Papirindustriarbeiderforbundet	4	582	-	-	-	-	1	130	-	-	-	-	-	-	1	126	2	326
25	Politiforbundet	4	133	-	-	1	37	1	32	1	12	-	-	1	52	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	1	30	1	29	1	24	-	-	1	55	-	-	-	-
	Postforbundet	4	138	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	134	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	134
	Poståpnerens Landsforbund	1	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	47
27	Sjømannsforbundet	3	1 589	-	-	1	0	-	-	1	1 582	-	-	-	-	1	7	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	12	286	1	4	1	13	1	38	-	-	-	-	1	31	1	4	7	196
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	5	232	1	60	1	12	1	39	1	29	-	-	1	92	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	¹⁾ 10	626	-	-	1	166	-	-	-	-	1	68	-	-	-	-	8	392
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	10	330	2	6	1	25	2	93	2	42	1	4	2	160	-	-	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	3	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	1	23	1	100
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	183	24 466	14	1 555	23	3 591	27	3 861	22	5 861	8	635	34	6 178	10	545	45	2 240

¹⁾ Herac 9 underavdelinger med 607 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TELEMARK													
		Fylket		Not- odden		Pors- grunn		Skien		Kragero		Tinn		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	29	-	-	-	-	1	26	-	-	1	3	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	10	966	2	69	1	523	2	94	1	48	2	159	2	73
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 184	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1 184
4	Befalslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	12	430	2	39	1	19	3	157	1	22	1	144	4	49
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	20	1 269	3	122	2	328	3	319	2	62	1	18	9	420
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	20	797	3	78	4	327	2	104	1	34	2	89	8	165
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	8	302	1	7	2	37	2	141	1	41	1	8	1	68
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	74	-	-	-	-	-	-	1	74	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærens Forb.	12	1 315	2	68	2	565	1	411	1	31	1	137	5	103
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	341	1	46	1	124	1	119	-	-	1	52	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	2 425	-	-	2	893	1	530	2	550	-	-	2	452
14	Jernbaneforbundet	1	75	-	-	-	-	-	-	-	-	1	75	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	6 645	4	1 047	5	4 645	3	259	1	23	1	671	-	-
16	Kommuneforbundet	16	3 158	1	327	2	683	6	1 273	1	218	1	255	5	402
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	34
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	4	144	1	19	1	33	1	89	1	3	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	1	31	-	-	-	-	1	31	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	13	482	2	6	3	142	2	298	1	6	2	12	3	18
24	Papirindustriarbeiderforbundet	11	1 442	1	76	-	-	3	905	3	185	-	-	4	276
25	Politiforbundet	5	121	1	18	1	38	1	39	1	13	1	13	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	176	1	64	1	32	1	80	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	104
	Poståpnernes Landsforbund	1	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	85
27	Sjømannsforbundet	2	788	-	-	1	778	-	-	1	10	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	35	787	3	93	1	17	5	125	2	8	1	28	23	516
30	Sufflerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	4	208	1	34	1	87	1	77	-	-	1	10	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	1)	8 453	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	7	442
33	Toiltjenestemannsforbundet	1	35	-	-	1	35	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	14	678	1	24	4	271	3	288	2	33	1	11	3	51
35	Treindustriarbeiderforbundet	2	8	-	-	-	-	1	3	1	5	-	-	-	-
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	235	24 586	30	2 137	36	9 577	45	5 379	24	1 366	19	1 685	81	4 442

1) Herav 7 underavdelinger med 442 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	AUST-AGDER													
		Fylket		Arendal		Grimstad		Risør		Lillesand		Tvedestrand		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	4	142	1	60	-	-	1	25	-	-	-	-	2	57
3	Arbeidsmandsforbundet	1	582	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	582
4	Befalsslaget	1	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	48
5	Bekledningsarbeiderforbundet	4	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	382	1	227	1	42	1	27	2	30	1	29	2	30
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	313	2	264	-	-	-	-	2	43	1	13	2	49
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	7	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	1	40	1	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	51	1	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	6	195	1	93	1	27	1	39	1	5	-	-	2	31
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	1	64	1	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	1 474	1	955	1	168	1	130	1	55	2	95	1	71
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	997	2	314	-	-	-	-	1	73	-	-	3	610
16	Kommuneforbundet	7	1 104	1	416	1	147	1	108	-	-	1	82	3	351
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	1	60	1	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	6	130	2	78	2	47	1	2	-	-	-	-	1	3
24	Papirindustriarbeiderforbundet	5	401	-	-	-	-	2	250	-	-	2	54	1	97
25	Politiforbundet	2	39	2	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	34	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38
	Poståpnernes Landsforbund	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	53
27	Sjømannsforbundet	2	714	1	700	-	-	1	14	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Suflørbundet	17	309	1	21	1	18	-	-	-	-	-	-	15	270
31	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	107	1	107	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	105
32	Tjenestemannslaget	4 ¹⁾	204	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	3	197
33	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	6	331	3	265	-	-	2	56	1	10	-	-	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	2	45	1	25	-	-	1	20	-	-	-	-	-	-
36	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	104	8 068	28	3 829	7	449	12	671	8	216	7	273	42	2 630

1) 4 underavdelinger med 204 medlemmer.

Tabell VI, 1969 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VEST-AGDER													
		Fylket		Farsund		Flekkefjord		Kr.sand		Mandal		Vennesla		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	11	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	4	274	-	-	1	17	1	188	1	37	-	-	1	32
3	Arbeidsmandsforbundet	2	939	-	-	-	-	1	27	-	-	-	-	1	912
4	Befalslaget	4	124	1	9	-	-	3	115	-	-	-	-	-	-
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	8	597	-	-	2	31	3	447	2	104	-	-	1	15
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	10	1 577	1	158	1	41	3	950	2	115	2	242	1	71
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	464	2	130	1	21	1	256	1	25	1	19	1	13
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	8	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	4	182	1	10	1	21	1	143	1	8	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	5	528	-	-	1	33	1	391	1	71	1	21	1	12
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	2	190	-	-	-	-	1	174	1	16	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 537	1	43	1	167	2	1 301	1	938	-	-	1	88
14	Jernbaneforbundet	14	739	-	-	-	-	14	739	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1 498	1	54	1	8	7	1 434	-	-	-	-	-	-
16	Kommuneforbundet	13	1 737	1	103	1	185	8	1 109	1	183	1	120	1	37
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17
18	Lokomotivmannsforbundet	1	118	-	-	-	-	1	118	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	68	1	9	-	-	1	59	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	1	47	-	-	-	-	1	47	-	-	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	1	34	-	-	-	-	1	34	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	10	457	2	39	1	13	4	369	1	9	-	-	2	27
24	Papirindustriarbeiderforbundet	2	838	-	-	-	-	-	-	-	1	753	1	85	-
25	Politiforbundet	2	92	-	-	-	-	1	71	1	21	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:														
	Postforbundet	2	122	-	-	1	9	1	113	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	105
	Poståpnernes Landsforbund	1	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	61
27	Sjømannsforbundet	2	1 446	1	244	-	-	1	1 202	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	3	180	-	-	2	158	1	22	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	27	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	1	22
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:														
	Tele Tjeneste Forbundet	1	177	-	-	-	-	1	177	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmenneskes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	6	456	1	20	-	-	2	259	-	-	-	-	3	177
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	43	-	-	-	-	1	43	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	6	315	-	-	1	20	2	236	1	6	-	-	2	53
35	Treindustriarbeiderforbundet	6	160	1	57	2	72	1	22	1	3	-	-	1	6
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	141	16166	14	876	17	796	68	10070	15	1 536	6	1 155	21	1 733

1) Omfatter medlemmer i Aust-Agder, Vest-Agder. 2) 6 avdelinger med 456 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ROGALAND															
		Fylket		Eiger-sund		Hauge-sund		Sandnes		Stav-anger		Karmøy		Sauda		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	13	-	-	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	7	471	-	-	1	15	1	55	1	237	-	-	1	17	3	147
3	Arbeidsmandsforbundet	4	1 573	-	-	-	-	-	-	2	1 316	1	59	-	-	1	198
4	Befalslaget	2	131	-	-	-	-	1	44	1	87	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	14	1 716	1	13	2	76	4	1 097	2	248	3	23	-	-	2	259
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	3 039	1	85	1	440	1	641	4	1 540	-	-	1	36	5	297
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	9	878	-	-	1	73	-	-	4	875	1	48	1	49	2	33
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	103	-	-	-	-	-	-	1	24	-	-	-	-	1	79
9	Grafisk Forbund	4	911	-	-	1	83	-	-	3	828	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	5	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	9	1 843	1	60	1	136	1	159	1	1 320	-	-	1	32	4	136
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3	417	-	-	1	140	-	-	1	242	-	-	1	35	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	8 015	1	17	1	1 490	1	1 394	1	3 091	1	75	1	49	5	1 899
14	Jernbaneforbundet	15	768	-	-	1	88	-	-	14	680	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	2 246	2	247	1	51	2	190	6	542	2	366	1	827	1	23
16	Kommuneforbundet	29	3 535	2	119	6	610	2	520	12	1 754	1	156	1	153	5	223
17	Lensmannsbetjentes Landslag	1	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	47
18	Lokomotivmannsforbundet	1	68	-	-	-	-	-	-	1	68	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	1	49	-	-	-	-	-	-	1	49	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	1	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	66	-
21	Murerforbundet	5	288	-	-	1	52	1	64	2	164	-	-	1	8	-	-
22	Musikerforbundet	2	74	-	-	-	-	-	-	1	66	-	-	-	1	8	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	27	2 199	4	70	3	271	3	199	6	1 427	2	91	2	7	7	134
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-
25	Pollitforbundet	4	215	-	-	1	44	1	35	2	136	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	254	-	-	1	59	-	-	1	195	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	177
	Poståpneres Landsforbund	1	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	127
27	Sjømannsforbundet	4	2 687	1	24	1	1 517	-	-	1	1 140	-	-	1	6	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	25	-	-	-	-	-	-	1	7	-	-	-	2	18	-
30	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	348	-	-	1	116	-	-	1	232	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	149	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	149
32	Tjenestemannslaget	14	800	-	-	-	-	-	-	5	96	-	-	-	-	9	704
33	Tolltjenestemannsforbundet	4	72	1	5	1	25	-	-	1	39	1	3	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	9	1 337	1	30	2	252	2	139	2	884	2	32	-	-	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	7	322	1	36	1	18	2	66	1	159	-	-	-	-	2	43
36	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	231	34 972	16	706	29	5 556	22	4 603	81	17 264	14	853	13	1 227	56	4 763

1) Herav 13 underavdelinger med 783 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	HORDALAND															
		Fylket		Kvam		Kvinnherad		Odda		Stord		Vaksdal		Voss		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	4	113	-	-	-	-	-	1	48	1	17	-	-	-	2	48
3	Arbeidsmandsforbundet	3	278	-	-	1	198	-	-	1	59	-	-	-	-	1	21
4	Befalslaget	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	21	2 868	1	14	2	17	-	-	-	1	888	1	83	16	1 866	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	398	1	37	1	11	1	78	1	55	1	9	2	146	1	62
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	14	507	2	31	1	14	2	135	1	88	1	14	1	39	6	186
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	2	14	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	1	3	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonæres Forb.	12	574	2	40	-	-	1	149	1	10	2	94	1	137	5	144
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	2	106	-	-	-	-	1	52	-	-	-	-	1	54	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	15	2 324	2	85	2	151	1	24	1	453	-	-	1	150	8	461
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	2 931	1	508	1	391	3	1 417	-	-	1	22	-	-	9	593
16	Kommuneforbundet	27	2 762	1	55	2	203	1	318	1	118	1	64	1	157	20	1 847
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	81	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	81
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	2	31	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-	1	18	-	-
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	27	1 264	-	-	3	120	2	21	1	3	1	146	3	86	17	888
24	Papirindustriarbeiderforbundet	2	246	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	246
25	Politiforbundet	2	40	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	1	28
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	253	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	253
27	Sjømannsforbundet	2	37	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-	-	1	29
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	4	135	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	125	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	69
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	1)	494	-	-	1	26	-	-	-	-	-	-	1	77	3	391
33	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	3	41	-	-	-	-	-	-	1	14	-	-	1	9	1	18
35	Treindustriarbeiderforbundet	15	555	2	44	-	-	1	21	-	-	2	31	-	-	10	459
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	192	16198	13	824	14	1 131	18	2 260	9	1 848	11	1 285	16	995	111	7 855

1) 5 underavdelinger med 494 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SOGN OG FJORDANE																	
		BERGEN		Fylket		Flora		Førde		Høyanger		Sogndal		Vågsøy		Årdal		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	18	2	5	1	3	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arbl. og Tekn. Funksjonærer ..	1	244	2	205	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	183	1	22
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 723	2	1 269	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1 269
4	Befalslaget	2	454	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	4	2 503	8	312	-	-	1	32	-	-	1	7	1	14	-	-	5	259
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	3 104	13	406	1	15	1	60	1	5	1	26	1	24	1	105	7	171
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet ..	3	933	11	238	1	23	1	26	1	40	1	14	1	17	1	59	5	59
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	3	1 040	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	23
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	201	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	2	2 959	8	497	1	19	1	93	1	62	1	68	-	-	1	196	3	59
12	Hotell- og Restauranterarbeiderforb.	3	1 230	2	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	5 648	9	933	1	316	1	44	-	-	-	-	1	33	-	-	6	540
14	Jernbaneforbundet	¹⁾ 15	1 387	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	562	8	2 067	1	32	-	-	2	621	-	-	1	40	2	1 320	2	45
16	Kommuneforbundet	26	5 249	11	1 053	1	142	1	57	1	172	-	-	-	-	1	178	7	504
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
18	Lokomotivmannsforbundet	1	143	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	1	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	2	311	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	1	148	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	8	1 746	18	568	1	58	2	36	1	13	2	96	3	158	1	8	8	199
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38
25	Politiforbundet	2	316	1	4	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkenes Fellesforbund :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	575	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	449	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	-	-	1	133	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	133
27	Sjumannsforbundet	1	3 191	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	6	7	97	-	-	1	7	-	-	2	47	-	-	-	-	4	43
30	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkenes Fellesforbund :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	3	1 007	1	172	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	172
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	206	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	¹⁾ 12	1 427	²⁾ 5	161	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	4	149
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	2	2 274	4	310	1	42	1	218	-	-	1	38	1	12	-	-	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	3	102	4	47	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	3	42
36	Urmaker Svenneforbundet	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	130	39 372	121	8 632	10	654	11	585	8	915	9	296	11	329	10	2 097	62	3 756

¹⁾ Omfatter medlemmer i Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane. ²⁾ Herav 10 underavdelinger med 1 357 medlemmer. ³⁾ 5 underavdelinger med 161 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	MØRE OG ROMSDAL															
		Fylket		Kristiansund		Molde		Ålesund		Rauma		Sunndal		Volda		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	22	1	11	—	—	1	10	—	—	1	1	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	7	277	1	28	—	—	1	38	1	6	1	76	—	—	3	129
3	Arbeidsmandsforbundet	3	1 815	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1 815
4	Befalslaget	1	22	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	29	1 974	2	302	2	493	7	612	2	129	1	28	1	26	14	384
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	20	1 217	1	232	1	262	1	214	1	67	1	74	1	9	14	359
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	18	744	1	134	2	100	1	134	1	19	2	152	1	24	10	181
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	9	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	3	193	1	54	1	28	1	111	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	11	1 281	1	388	1	215	1	396	1	9	2	134	1	27	4	112
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	249	1	80	1	66	1	73	—	—	1	30	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	3 342	1	567	3	503	2	608	—	—	—	—	1	133	14	1 531
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	17	1 422	2	156	1	7	1	174	2	29	1	847	1	9	9	200
16	Kommuneforbundet	19	2 830	4	606	3	584	5	843	1	53	1	127	1	33	4	584
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	59
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Losforbundet	1	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	45
20	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Murerforbundet	3	77	1	24	1	31	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	30	983	3	267	3	99	7	340	2	15	1	5	—	—	14	251
24	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Politiforbundet	3	97	1	36	1	17	1	44	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	3	245	1	69	1	65	1	111	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postmannslaget	3	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	130
	Poståpnerens Landsforbund	1	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	205
27	Sjømannsforbundet	6	1 258	1	201	1	13	1	988	—	—	—	—	—	—	3	56
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	24
30	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	4	397	1	98	1	75	1	102	—	—	—	—	—	—	1	122
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	78
32	Tjenestemannslaget	16	498	4	65	2	60	1	11	1	12	—	—	—	—	8	350
33	Tolltjenestemannsforbundet	2	25	1	9	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Transportarbeiderforbundet	11	1 359	2	388	2	171	3	607	1	19	1	54	1	39	1	81
35	Treindustriarbeiderforbundet	25	967	1	7	3	71	1	154	1	9	—	—	1	34	18	692
36	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	270	21844	32	3 722	31	2 882	41	5 623	14	367	13	1 528	9	334	130	7 388

1) Herav 15 underavdelinger med 460 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	SØR-TRØNDELAG													
		Fylket		Tr. heim		Orkdal		Oppdal		Røros		Ørland		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	29	1	24	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	5	247	1	164	1	14	-	-	1	14	-	-	2	55
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 450	1	2 031	-	-	-	-	-	-	-	-	1	419
4	Befalslaget	4	152	2	97	-	-	-	-	-	-	1	37	1	18
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	761	2	618	1	10	-	-	1	39	-	-	2	94
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	22	3 654	7	2 605	2	292	1	24	1	142	1	69	10	522
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	17	1 053	3	782	1	23	1	10	1	25	1	25	10	188
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	31	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	5	678	3	628	1	43	-	-	1	7	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	25	2	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	15	3 430	2	2 630	1	86	1	48	1	178	1	72	9	416
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	5	1 102	3	976	-	-	-	1	21	1 105	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	4 595	2	4 071	-	-	-	-	1	78	1	79	5	367
14	Jernbaneforbundet	16	2 698	16	2 698	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	958	2	479	1	249	-	-	-	-	-	-	5	230
16	Kommuneforbundet	33	5 789	20	4 248	1	257	1	52	1	135	1	206	9	891
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	46
18	Lokomotivmannsforbundet	1	305	1	305	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	149	1	24	-	-	-	-	-	-	1	125	-	-
21	Murerforbundet	3	321	2	302	-	-	-	-	1	19	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	1	182	1	182	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	29	2 069	11	1 715	1	25	1	21	2	8	-	-	14	300
24	Papirindustriarbeiderforbundet	1	592	1	592	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Politiforbundet	2	227	2	227	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	537	1	537	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	358	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	358
	Poståpnerens Landsforbund	1	248	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	248
27	Sjømannsforbundet	2	646	1	638	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	26	658	3	52	1	21	1	18	1	76	1	14	19	477
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	3	695	2	627	-	-	-	-	-	-	-	-	1	68
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	129
32	Tjenestemannslaget	14	1 748	7	1 064	-	-	-	-	-	-	1	76	6	608
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	52	1	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	6	1 500	2	1 500	-	-	-	1	7	-	-	-	3	132
35	Treindustriarbeiderforbundet	6	96	1	20	1	18	1	10	1	9	-	-	2	39
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	255	38354	105	29044	12	1 038	9	211	15	840	9	703	105	5 618

¹⁾ Omfatter medlemmer i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag. ²⁾ Herav 13 underavdelinger med 1 682 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

198

Løpnr.	Forbund	NORD-TRØNDELAG															
		Fylket		Namsos		Steinkjer		Levanger		Stjørdal		Verdal		Øvrige komm. tils.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	m dl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	6	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	3	85	-	-	-	-	1	35	-	-	-	-	-	-	2	50
3	Arbeidsmandsforbundet	17	1 539	2	95	2	170	1	329	1	40	1	78	10	827	-	-
4	Befalslaget	3	172	-	-	1	98	-	-	1	59	1	15	-	-	-	-
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	6	108	3	96	-	-	-	-	1	3	2	9	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	25	2 037	4	514	6	389	2	236	3	294	2	327	8	277	-	-
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	473	1	66	1	282	1	15	1	26	1	51	2	33	-	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	4	71	1	24	1	29	2	18	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	13	1 171	1	243	1	229	1	134	1	150	1	196	8	219	-	-
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	167	1	60	1	59	1	21	-	-	1	27	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	764	1	99	1	173	1	134	1	118	-	-	5	240	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	585	1	10	-	-	2	52	1	147	-	-	2	376	-	-
16	Kommuneforbundet	12	1 535	1	415	2	400	2	304	-	-	-	-	7	416	-	-
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19	-	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	1	34	-	-	-	-	-	-	1	34	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	3	117	1	42	1	25	-	-	-	-	1	50	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddeldarb.forb.	17	635	3	79	3	145	3	115	1	53	2	73	5	170	-	-
24	Papirindustriarbeiderforbundet	6	913	-	-	1	64	1	357	-	-	-	-	4	492	-	-
25	Politiforbundet	2	16	1	7	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Sjømansforbundet	1	49	1	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	50	1 157	2	110	8	158	2	61	3	48	8	182	27	598	-	-
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	39	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	1)	496	-	-	2	107	3	94	1	56	-	-	4	239	-	-
33	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	12	332	2	29	2	129	1	20	1	17	1	19	5	118	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	4	79	-	-	1	30	1	40	2	9	-	-	-	-	-	-
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	218	12599	28	1 983	35	2 406	25	1 965	19	1 054	21	1 027	90	4 074	-	-

1) Herav 8 underavdelinger med 432 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORDLAND														Øvrige komm. tils.					
		Fylket		Bodø		Narvik		Andøy		Brønnøy		Fauske		Rana			Vefsn		Vågan		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		avd.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	27	1	11	1	6	-	-	-	-	-	-	1	2	1	8	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	11	453	1	33	1	52	-	-	-	-	1	8	1	206	1	13	1	7	5	134
3	Arbeidsmandsforbundet	52	3 676	4	594	3	63	2	16	1	97	6	755	6	741	1	175	3	148	26	1 087
4	Befalslaget	7	209	1	68	1	42	1	28	-	-	-	-	-	-	1	26	-	-	3	45
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	266	1	22	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	1	154	-	-	3	61
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	25	1 579	1	274	1	165	1	38	1	23	1	105	1	147	4	234	1	16	14	577
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	23	877	2	124	2	96	1	11	1	20	2	85	1	108	3	117	1	34	10	282
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	6	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	6	162	1	52	1	26	-	-	-	-	-	-	1	25	1	20	1	28	1	11
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	24	2 503	1	691	1	324	1	45	2	85	2	233	2	420	1	171	1	79	13	455
12	Hotell- og Restauranterforbundet	7	549	1	165	1	181	-	-	-	-	1	59	1	59	1	68	1	10	1	9
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	20	3 971	1	399	1	86	1	61	1	3	1	17	1	2 716	1	109	1	14	12	566
14	Jernbaneforbundet	14	510	-	-	13	442	-	-	-	-	1	68	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	1 822	1	34	-	-	1	5	-	-	-	-	1	234	1	634	2	46	9	869
16	Kommuneforbundet	38	4 678	4	789	3	610	1	108	-	-	1	213	3	386	2	270	2	370	22	1 932
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	77
18	Lokomotivmannsforbundet	2	119	-	-	2	119	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	1	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	56
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	433	1	333	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	6	131	1	45	1	16	-	-	-	-	1	12	1	22	1	30	1	6	-	-
22	Musikerforbundet	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	44	1 765	2	281	3	59	1	102	3	149	2	22	2	38	3	60	5	131	23	923
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12	1	23	1	10	-	-
25	Politiforbundet	5	121	1	38	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	286	1	140	1	45	-	-	1	101	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	3	180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	180
	Poståpnerens Landsforbund	7	279	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	279
27	Sjømannsforbundet	7	528	1	125	1	169	-	-	1	42	-	-	-	-	-	-	1	66	3	126
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	9	199	1	6	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	1	20	-	-	6	161
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	5	459	1	146	1	61	-	-	-	-	-	1	124	-	-	-	1	41	1	87
	Telegrafmennenes Landsforbund	2	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	136
32	Tjenestemannslaget	1) 30	1 529	5	368	3	138	1	101	-	3	81	1	23	2	25	-	-	-	15	793
33	Tolltjenestemannsforbundet	3	43	1	12	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
34	Transportarbeiderforbundet	28	1 453	2	137	3	697	3	42	2	21	1	74	3	147	1	15	2	70	11	250
35	Treindustriarbeiderforbundet	3	15	1	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	416	29103	39	4 896	48	3 500	15	657	14	553	23	1 732	28	5 410	29	2 176	25	1 076	195	9 103

1) Herav 29 underavdelinger med 1489 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TROMS													
		Fylket		Harstad		Tromsø		Bardu		Lenvik		Målselv		Øvrige komm. tila.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	23	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer	4	118	1	28	1	38	-	-	1	11	-	-	1	41
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 058	-	-	1	982	-	-	-	-	-	-	1	76
4	Befalsslaget	8	433	1	91	2	96	2	112	-	-	2	131	1	3
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	2	111	-	-	1	5	-	-	1	106	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	997	1	200	1	510	1	31	1	112	-	-	8	144
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	334	1	136	1	132	-	-	-	-	1	43	1	23
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	14	-	-	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	2	90	1	20	1	70	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	7	1 208	1	188	1	725	1	82	1	115	1	40	2	58
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	2	235	1	61	1	174	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	835	1	435	1	238	1	11	1	9	1	51	6	91
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	243	2	67	2	77	-	-	1	70	-	-	1	29
16	Kommuneforbundet	22	2 580	2	432	6	1 172	1	39	1	128	1	96	11	713
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	42
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Løstforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	93	-	-	-	-	-	-	-	-	1	73	1	20
21	Murerforbundet	2	83	1	26	1	57	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	27	1 087	3	172	3	515	1	10	4	69	1	12	15	309
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Politiforbundet	2	53	1	20	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	185	1	59	1	126	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	124
	Poståpnernes Landsforbund	1	132	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	132
27	Sjømannsforbundet	2	1 536	1	222	1	1 314	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19
30	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	227	1	69	1	158	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38
32	Tjenestemannslaget	1	364	3	255	7	217	2	226	2	25	2	332	8	309
33	Tolltjenestemannsforbundet	1	19	-	-	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	12	630	3	267	2	191	-	-	2	123	-	-	5	49
35	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	166	13911	26	2 748	39	6 886	9	511	15	768	10	778	67	2 220

1) Herav 23 underavdelinger med 1353 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	FINNMARK															
		Fylket		Hammerfest		Vadsø		Vardo		Alta		Nordkapp		Sor-Varanger		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	8	1	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arb. og Tekn. Funksjonærer	6	114	1	18	-	-	-	1	4	1	18	1	34	2	40	
3	Arbeidsmandsforbundet	16	1 467	-	-	-	-	1	51	1	54	-	4	887	10	475	
4	Befalslaget	3	67	-	-	-	-	-	-	-	1	15	1	35	1	17	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	342	1	104	1	28	1	24	1	102	1	8	2	73	1	3
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	166	1	41	1	56	-	1	28	1	14	1	11	2	16	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	4	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Grafisk Forbund	2	34	1	19	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.	9	563	1	167	1	57	1	31	1	115	1	35	1	106	3	52
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	2	98	1	29	-	-	-	-	-	-	-	1	69	-	-	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	5	120	1	49	1	23	-	-	1	30	-	1	14	1	4	
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	111	-	-	1	43	1	6	-	-	1	12	-	2	50	
16	Kommuneforbundet	18	1 511	2	301	2	197	1	179	1	188	1	106	2	262	9	278
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	38	
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	Løseforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22	
20	Luftforsvarets Befalsforbund	2	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
21	Murerforbundet	4	38	1	15	-	-	1	6	-	-	1	6	1	11	-	
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.	29	1 850	3	468	2	82	2	209	-	-	3	347	3	39	16	705
24	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
25	Politiforbundet	4	62	1	21	1	7	1	13	-	-	-	1	21	-	-	
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postforbundet	1	66	1	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postmannslaget	1	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	54	
	Poståpnernes Landsforbund	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	
27	Sjømannsforbundet	2	405	1	349	-	-	-	-	-	-	-	1	56	-	-	
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	28	-	-	
30	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tele Tjeneste Forbundet	3	205	1	40	1	81	-	-	1	84	-	-	-	-	-	
	Telegrafmennes Landsforbund	1	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	71	
32	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾	576	1	12	2	108	2	56	3	84	-	3	55	6	261	
33	Tolltjenestemannsforbundet	3	11	1	4	-	-	-	-	-	1	2	1	5	-	-	
34	Transportarbeiderforbundet	13	380	1	84	2	50	1	29	2	125	1	36	2	27	4	29
35	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Til sammen	168	8 495	21	1 792	18	754	12	604	13	814	13	599	27	1 733	64	2 199

¹⁾ Herav 14 underavdelinger med 458 medlemmer.

Tabell VI, 1970 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	DIVERSE									
		Svalbard og Jan Mayen		Utlandet		Landsomf. avdelinger		Direkte medl.	Riket		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund								35	474	
2	Forb. for Arb.l. og Tekn. Funksjonærer					1	195		113	8 370	
3	Arbeidsmandsforbundet	1	531					185	139	27 975	
4	Befalslaget							30	62	3 296	
5	Bekledningsarbeiderforbundet								198	23 002	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet							13	392	48 799	
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet					1	282	110	239	15 216	
8	Fengselstjenestemannsforbundet							220	19	967	
9	Grafisk Forbund							92	94	13 689	
10	Gullsmedarbeiderforbundet							11	15	1 077	
11	Handels- og Kontorfunksjonæres Forb.					3	1 111	701	221	41 333	
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.							583	64	10 567	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet							5	227	89 538	
14	Jernbaneforbundet					2	71		124	16 733	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund							115	187	34 867	
16	Kommuneforbundet							150	459	79 267	
17	Lensmannsbetjentenes Landslag								23	812	
18	Lokomotivmannsforbundet								9	1 861	
19	Losforbundet								6	289	
20	Luftforsvarets Befalsforbund							32	28	1 601	
21	Murerforbundet								69	4 162	
22	Musikerforbundet								15	1 291	
23	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb.					1	43	4 005	404	29 777	
24	Papirindustriarbeiderforbundet								84	17 806	
25	Politiforbundet							9	62	2 364	
26	Postfolkernes Fellesforbund:										
	Postforbundet							905	43	6 088	
	Postmannslaget					1	242		22	4 426	
	Poståpnernes Landsforbund								22	2 233	
27	Sjømannsforbundet			11	6 126			1 234	51	29 361	
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet					1	26		28	1 033	
29	Skog- og Landarbeiderforbundet								525	15 220	
30	Sufflørforbundet								1	18	
31	Telefolkernes Fellesforbund:										
	Tele Tjeneste Forbundet					2	100		58	8 452	
	Telegrafmennenes Landsforbund								215	12 157	
32	Tjenestemannslaget	1)	6	1	27	2)	29	2 795	3)	53	23 848
33	Tolltjenestemannsforbundet								9	24	875
34	Transportarbeiderforbundet								42	181	19 720
35	Treindustriarbeiderforbundet								41	138	5 788
36	Urmaker Svenneforbundet									2	25
	Til sammen	2	537	12	6 153	41	4 865	8 707	3)4 448	594 377	

1) 1 underavdeling med 6 medlemmer. 2) Herav 1 underavdeling med 40 medlemmer. 17 601 medlemmer i landsomfattende foreninger er ført opp i 233 underavdelinger i fylkene. 3) I fylkene er dessuten oppført 233 underavdelinger.

Tabell VII, 1970. Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	1. ØSTFOLD				2. AKERSHUS				3. OSLO				4. HEDMARK			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	32	32	—	—	22	22	—	—	119	107	12	10,08	39	38	1	2,56
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	903	847	56	6,20	330	327	3	0,91	1 640	1 570	70	4,27	256	254	2	0,78
3	Arbeidsmandsforbundet	795	621	174	21,89	1 050	1 008	42	4,00	1 890	1 150	740	39,15	1 395	1 330	56	4,01
4	Befalslaget	41	41	—	—	325	325	—	—	495	495	—	—	155	155	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2 865	974	1 891	66,00	670	26	644	96,12	3 279	555	2 724	83,07	681	144	537	78,85
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 188	3 171	17	0,53	3 658	3 632	26	0,71	9 377	9 325	52	0,55	4 883	4 864	19	0,39
7	Elektriker- og Kraftforb.	1 415	1 412	3	0,21	727	727	—	—	2 164	2 143	21	0,97	623	623	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	38	38	—	—	37	31	6	16,22	378	348	30	7,94	40	40	—	—
9	Grafisk Forbund	1 248	873	375	30,05	97	74	23	23,71	6 655	4 931	1 724	25,91	174	154	20	11,49
10	Gullsmedarbeiderforbundet	36	26	10	27,78	—	—	—	—	378	299	79	20,90	21	19	2	9,52
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	2 426	861	1 565	64,51	930	254	676	72,69	12 013	5 025	6 988	58,17	1 807	913	894	49,47
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	371	42	329	88,68	60	7	53	88,33	3 397	1 509	1 888	55,58	358	47	311	86,87
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8 034	7 556	478	5,95	4 597	4 335	262	5,70	18 921	17 129	1 792	9,47	2 308	2 093	215	9,32
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	5 809	5 809	—	—	1 457	1 457	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4 215	3 153	1 062	25,20	1 140	925	215	18,86	2 346	1 347	999	42,58	377	266	111	29,44
16	Kommuneforbundet	4 401	2 052	2 349	53,37	4 823	2 155	2 668	55,32	19 754	12 475	7 279	36,85	3 332	1 146	2 186	65,61
17	Lensmannstjenestens Landslag	53	51	2	3,77	73	68	5	6,85	—	—	—	—	59	57	2	3,39
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	533	533	—	—	194	194	—	—
19	Losforbundet	—	—	—	—	69	69	—	—	7	7	—	—	—	—	—	—
20	Lufforsvarets Befalsforbund	284	284	—	—	277	277	—	—	70	70	—	—	25	25	—	—
21	Murerforbundet	303	303	—	—	253	253	—	—	1 226	1 226	—	—	151	151	—	—
22	Musikerforbundet	73	73	—	—	—	—	—	—	719	606	113	15,72	—	—	—	—
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	1 516	1 011	505	33,31	261	161	100	38,31	5 565	3 415	2 150	38,63	1 082	807	275	25,42
24	Papirindustriarbeiderforbundet	6 094	5 565	529	8,68	511	426	85	16,63	—	—	—	—	475	427	48	10,11
25	Politiforbundet	159	147	12	7,55	143	129	14	9,79	345	300	45	13,04	44	37	7	15,91
26	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	184	174	10	5,43	64	48	16	25,00	1 740	1 437	303	17,41	180	167	13	7,22
	Postmannslaget	126	126	—	—	—	—	—	—	1 872	1 872	—	—	204	204	—	—
	Poståpnerens Landsforbund	57	57	—	—	167	167	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Sjømansforbundet	1 025	1 025	—	—	—	—	—	—	6 076	6 076	—	—	—	—	—	—
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	261	98	163	62,45	—	—	—	—	258	129	129	50,00	90	41	49	54,44
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	600	595	5	0,83	1 671	1 630	41	2,45	191	184	7	3,66	5 940	5 859	81	1,36
30	Sufflorforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	18	18	—	—	—	—	—	—
31	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	204	153	51	25,00	469	401	68	14,50	2 422	1 484	938	38,73	309	187	122	39,48
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	812	751	61	7,51	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	725	436	289	39,86	1 072	653	419	39,09	6 254	2 717	3 537	56,56	799	462	337	42,18
33	Tolltjenestemannsforbundet	77	77	—	—	36	36	—	—	284	282	2	0,70	39	39	—	—
34	Transportarbeiderforbundet	986	981	5	0,51	33	33	—	—	5 729	5 180	549	9,58	445	424	21	4,72
35	Treindustriarbeiderforbundet	373	328	45	12,06	328	300	28	8,54	785	571	214	27,26	560	534	26	4,64
36	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	43 088	33 163	9 925	23,03	23 893	18 499	5 394	22,58	123 536	91 072	32 464	26,28	28 502	23 167	5 335	18,72

Tabell VII, 1970 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	5. OPPLAND				6. BUSKERUD				7. VESTFOLD				8. TELEMARCK			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	27	26	1	3,70	24	23	1	4,17	17	16	1	5,88	29	28	1	3,45
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj. . . .	462	458	4	0,87	547	532	15	2,74	328	327	1	0,30	966	955	11	1,14
3	Arbeidsmandsforbundet	1 346	1 288	58	4,31	843	790	53	6,29	387	348	39	10,08	1 184	942	242	20,44
4	Befalslaget	88	88	—	—	218	218	—	—	96	96	—	—	—	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1 306	336	970	74,27	1 469	392	1 077	73,32	1 011	325	686	67,85	430	89	341	79,30
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	2 715	2 705	10	0,37	2 606	2 591	15	0,58	2 358	2 353	5	0,21	1 269	1 260	9	0,71
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	674	674	—	—	947	946	1	0,11	497	497	—	—	797	797	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	12	11	1	8,33	36	36	—	—	—	—	—	—
9	Gratisk Forbund	257	201	56	21,79	959	714	245	25,55	467	314	153	32,76	302	233	69	22,85
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	47	44	3	6,38	228	178	50	21,93	74	68	6	8,11
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	1 727	834	893	51,71	1 856	732	1 124	60,56	695	243	452	65,04	1 315	524	791	60,15
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	227	38	189	83,26	334	61	273	81,74	450	82	368	81,78	341	20	321	94,13
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3 978	3 186	792	19,91	6 123	5 517	606	9,90	8 589	8 287	302	3,52	2 425	2 353	72	2,97
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	3 219	3 219	—	—	—	—	—	—	75	75	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	431	385	46	10,67	2 808	2 458	350	12,46	1 350	1 147	203	15,04	6 645	6 346	299	4,50
16	Kommuneforbundet	2 408	851	1 557	64,66	4 127	1 682	2 445	59,24	2 751	1 072	1 679	61,03	3 158	1 190	1 968	62,32
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	51	50	1	1,96	39	38	1	2,56	26	26	—	—	34	32	2	5,88
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	381	381	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Løstforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	60	60	—	—	—	—	—	—
20	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	181	181	—	—	—	—	—	—
21	Murerforbundet	125	125	—	—	275	275	—	—	24	24	—	—	144	144	—	—
22	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	—	—	31	31	—	—
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	682	552	130	19,06	726	487	239	32,92	662	437	225	33,99	482	311	171	35,48
24	Papirindustriarbeiderforbundet	601	601	—	—	5 073	4 506	567	11,18	582	543	39	6,70	1 442	1 405	37	2,57
25	Politiforbundet	25	23	2	8,00	103	99	4	3,88	133	124	9	6,77	121	112	9	7,44
26	Postfolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	199	190	9	4,52	198	176	22	11,11	138	123	15	10,87	176	160	16	9,09
	Postmannslaget	—	—	—	—	129	129	—	—	134	134	—	—	104	104	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	222	222	—	—	80	80	—	—	47	47	—	—	85	85	—	—
27	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 589	1 589	—	—	788	788	—	—
28	Skiinn- og Lærarbeiderforbundet	5	1	4	80,00	42	28	14	33,33	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	1 980	1 944	36	1,82	1 176	1 174	2	0,17	286	273	13	4,55	787	764	23	2,92
30	Sufflorforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telefolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	331	193	138	41,69	275	250	25	9,09	232	204	28	12,07	208	162	46	22,12
	Telegrafniennenes Landsforbund	69	65	4	5,80	149	128	21	14,09	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	596	389	207	34,73	742	423	319	42,99	626	372	254	40,58	453	283	170	37,53
33	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	17	17	—	—	29	29	—	—	35	35	—	—
34	Transportarbeiderforbundet	614	590	24	3,91	462	450	12	2,60	330	325	5	1,52	678	676	2	0,29
35	Treindustriarbeiderforbundet	751	725	26	3,46	427	394	33	7,73	127	111	16	12,60	8	8	—	—
36	Urmaker Sveneformbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	21 897	16 740	5 157	23,55	36 433	28 965	7 468	20,50	24 466	19 923	4 543	18,57	24 586	19 980	4 606	18,73

Tabell VII, 1970 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstallet i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	9. AUST-AGDER				10. VEST-AGDER				11. ROGALAND				12. HORDALAND			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	2	-	-	11	10	1	9,09	13	13	-	-	1	1	-	-
2	Forb. f. Arb.lcd. og Tekn. Funksj.	142	142	-	-	274	273	1	0,36	471	435	36	7,64	113	108	5	4,42
3	Arbeidsmandsforbundet	582	572	10	1,72	939	896	43	4,58	1 573	1 337	236	15,00	278	259	19	6,83
4	Befalslaget	48	48	-	-	124	124	-	-	131	131	-	-	36	36	-	-
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	75	14	61	81,33	597	284	313	52,43	1 716	430	1 286	74,94	2 868	1 289	1 579	55,06
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	382	382	-	-	1 577	1 549	28	1,78	3 039	3 020	19	0,63	398	398	-	-
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	313	313	-	-	464	464	-	-	878	878	-	-	507	506	1	0,20
8	Fengselstjenestemannsforbundet	7	7	-	-	8	8	-	-	103	100	3	2,91	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	40	38	2	5,00	182	163	10	10,44	911	725	186	20,42	14	12	2	14,29
10	Gullsmedarbeiderforbundet	51	29	22	43,14	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	195	62	133	68,21	528	224	304	57,58	1 843	641	1 202	65,22	574	195	379	66,03
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	64	11	53	82,81	190	48	142	74,74	417	120	297	71,22	106	7	99	93,40
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	1 474	1 324	150	10,18	2 537	2 518	19	0,75	8 015	7 697	318	3,97	2 324	2 308	16	0,69
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	739	739	-	-	768	768	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	997	974	23	2,31	1 496	1 467	29	1,94	2 246	1 853	393	17,50	2 931	2 879	52	1,77
16	Kommuneforbundet	1 104	441	663	60,05	1 737	792	945	54,40	3 535	1 935	1 600	45,26	2 762	1 368	1 394	50,47
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	22	22	-	-	17	17	-	-	47	46	1	2,13	81	76	5	6,17
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	118	118	-	-	68	68	-	-	-	-	-	-
19	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	49	49	-	-	-	-	-	-
20	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	68	68	-	-	66	66	-	-	-	-	-	-
21	Murerforbundet	60	60	-	-	47	47	-	-	288	288	-	-	31	31	-	-
22	Musikerforbundet	-	-	-	-	34	34	-	-	74	68	6	8,11	-	-	-	-
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	130	94	36	27,69	457	265	192	42,01	2 199	1 310	889	40,43	1 264	506	758	59,97
24	Papirindustriarbeiderforbundet	401	401	-	-	838	775	63	7,52	-	-	-	-	246	166	80	32,52
25	Politiforbundet	39	38	1	2,56	92	82	10	10,87	215	205	10	4,65	40	38	2	5,00
26	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	34	33	1	2,94	122	112	10	8,20	254	230	18	7,09	-	-	-	-
	Postmannslaget	38	38	-	-	105	105	-	-	177	177	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	53	53	-	-	61	61	-	-	127	127	-	-	253	253	-	-
27	Sjømannsforbundet	714	714	-	-	1 446	1 446	-	-	2 687	2 687	-	-	37	37	-	-
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	180	170	10	5,56	4	4	-	-	135	128	7	5,19
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	309	305	4	1,29	27	12	15	55,56	25	17	8	32,00	40	11	29	72,50
30	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	107	94	13	12,15	177	152	25	14,12	348	310	32	9,20	69	34	35	50,72
	Telegrafmennenes Landsforbund	105	103	2	1,90	-	-	-	-	149	144	5	3,36	-	-	-	-
32	Tjenestemannslaget	204	139	65	31,86	456	319	137	30,04	800	521	279	34,88	494	329	165	33,40
33	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	43	43	-	-	72	72	-	-	-	-	-	-
34	Transportarbeiderforbundet	331	331	-	-	315	315	-	-	1 337	1 231	106	7,93	41	41	-	-
35	Treindustriarbeiderforbundet	45	45	-	-	160	149	11	6,88	322	285	37	11,49	555	546	9	1,62
36	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	8 068	6 829	1 239	15,36	16 166	13 849	2 317	14,33	34 972	28 005	6 967	19,92	16 198	11 562	4 636	28,62

Tabell VII, 1970 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	13. BERGEN				14. SOGN OG FJORDANE				15. MØRE OG ROMSDAL				16. S.-TRØNDELAG			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	18	17	1	5,56	5	5	—	—	22	22	—	—	29	27	2	6,90
2	Forb. f. Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	244	240	4	1,64	205	184	21	10,24	277	273	4	1,44	247	236	11	4,45
3	Arbeidsmandsforbundet	1 723	1 269	454	26,35	1 269	1 233	36	2,84	1 815	1 170	45	2,48	2 450	2 067	383	15,63
4	Befulslaget	454	454	—	—	—	—	—	—	22	22	—	—	152	152	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2 503	570	1 933	77,23	312	129	183	58,65	1 974	587	1 387	70,26	761	198	563	73,98
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 104	3 103	1	0,03	406	387	19	4,68	1 217	1 217	—	—	3 654	3 625	29	0,79
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	933	933	—	—	238	238	—	—	744	744	—	—	1 053	1 053	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	24	21	3	12,50	—	—	—	—	9	9	—	—	31	30	1	3,23
9	Grafisk Forbund	1 040	781	259	24,90	23	22	1	4,35	193	180	13	6,74	678	465	213	31,42
10	Gullsmedarbeiderforbundet	201	190	11	5,47	—	—	—	—	—	—	—	—	25	19	6	24,00
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	2 959	1 149	1 810	61,17	497	259	238	47,89	1 281	716	565	44,11	3 430	1 389	2 041	59,50
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1 230	340	890	72,36	39	—	39	—	249	41	208	83,53	1 102	198	904	82,03
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	5 648	5 427	221	3,91	933	905	28	3,00	3 342	3 306	36	1,08	4 595	4 338	257	5,59
14	Jernbaneforbundet	1 387	1 387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 698	2 698	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	562	301	261	46,44	2 067	1 962	105	5,08	1 422	1 283	139	9,77	958	754	204	21,29
16	Kommuneforbundet	5 249	2 939	2 310	44,01	1 053	483	570	54,13	2 830	1 312	1 518	53,64	5 789	2 781	3 008	51,96
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—	29	28	1	3,45	59	56	3	5,08	46	46	—	—
18	Lokomotivmannsforbundet	143	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	305	305	—	—
19	Losforbundet	63	63	—	—	—	—	—	—	45	45	—	—	—	—	—	—
20	Luftforsvarets Befalsforbund	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149	149	—	—
21	Murerforbundet	311	311	—	—	—	—	—	—	77	77	—	—	321	321	—	—
22	Musikerforbundet	148	131	17	11,49	—	—	—	—	—	—	—	—	182	164	18	9,89
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	1 746	1 299	447	25,60	568	334	234	41,20	983	655	328	33,37	2 069	1 326	743	35,91
24	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	38	38	—	—	—	—	—	—	592	523	69	11,66
25	Politiforbundet	316	309	7	2,22	4	4	—	—	97	87	10	10,31	227	202	25	11,01
26	Postfolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	575	547	28	4,87	—	—	—	—	245	226	19	7,76	537	507	30	5,59
	Postmannslaget	449	449	—	—	—	—	—	—	130	130	—	—	358	358	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—	133	133	—	—	205	205	—	—	248	248	—	—
27	Sjømannsforbundet	3 191	3 191	—	—	26	26	—	—	1 258	1 258	—	—	646	646	—	—
28	Skin- og Lærarbeiderforbundet	27	10	17	62,96	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	1	20,00
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	6	—	—	97	96	1	1,03	24	18	6	25,00	658	623	35	5,32
30	Sufflorforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telefolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	1 007	761	246	24,43	172	104	68	39,53	397	313	84	21,16	695	481	214	30,79
	Telegrafmennenes Landsforbund	206	181	25	12,14	—	—	—	—	78	76	2	2,56	129	127	2	1,55
32	Tjenestemannslaget	1 427	767	660	46,25	161	126	35	21,74	498	366	132	26,51	1 748	1 110	638	36,50
33	Tolltjenestemannsforbundet	84	83	1	1,19	—	—	—	—	25	25	—	—	52	52	—	—
34	Transportarbeiderforbundet	2 274	2 264	10	0,44	310	310	—	—	1 359	1 302	57	4,19	1 639	1 594	45	2,75
35	Treindustriarbeiderforbundet	102	100	2	1,96	47	47	—	—	967	914	53	5,48	96	92	4	4,17
36	Urmaker Svenneforbundet	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	39 372	29 754	9 618	24,43	8 632	7 053	1 579	18,29	21 844	17 235	4 609	21,10	38 354	28 908	9 446	24,63

Tabell VII, 1970 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Lopnr.	Forbund	17. N.-TRØNDELAG			18. NORDLAND			19. TROMS			20. FINNMARK						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	6	5	1	16,67	27	27		23	21	2	8,70	8	8			
2	Forb. f. Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	85	85			453	448	5	1,10	118	116	2	1,69	114	109	5	4,39
3	Arbeidsmandsforbundet	1 539	1 422	117	7,60	3 676	3 342	334	9,09	1 058	1 017	41	3,88	1 467	1 428	39	2,66
4	Befalslaget	172	172			209	209			433	433			67	67		
5	Bekledningsarbeiderforbundet	108	44	64	59,26	266	126	140	52,63	111	65	46	41,44				
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	2 037	2 035	2	0,10	1 579	1 579			997	996	1	0,10	342	339	3	0,88
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	473	473			877	869	8	0,91	334	333	1	0,30	166	161	5	3,01
8	Fengselstjenestemannsforbundet					6	6			14	13	1	7,14	4	4		
9	Grafisk Forbund	71	45	26	36,62	162	139	23	14,20	90	78	12	13,33	34	29	5	14,71
10	Gullsmedarbeiderforbundet																
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	1 171	510	661	56,45	2 503	1 155	1 348	53,86	1 208	590	618	51,16	563	248	315	55,95
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	167	13	154	92,22	549	42	507	92,35	235	30	205	87,23	98	16	82	83,67
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	764	718	46	6,02	3 971	3 806	165	4,16	835	815	20	2,40	120	118	2	1,67
14	Jernbaneforbundet					510	510										
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	585	526	59	10,09	1 822	1 765	57	3,13	243	214	29	11,93	111	108	3	2,70
16	Kommuneforbundet	1 535	586	949	61,82	4 678	2 003	2 675	57,18	2 580	1 056	1 524	59,07	1 511	677	834	55,20
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	19	19			77	77			42	42			38	37	1	2,63
18	Løkomotivmannsforbundet					119	119										
19	Losforbundet					56	56										
20	Luftforsvarets Befalsforbund	34	34			433	433			93	93			22	22		
21	Murerforbundet	117	117			131	131			83	83			38	38		
22	Musikerforbundet					6	6										
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	635	527	108	17,01	1 765	1 090	675	38,24	1 087	744	343	31,55	1 850	1 174	676	36,54
24	Papirindustriarbeiderforbundet	913	905	8	0,88												
25	Politiforbundet	16	15	1	6,25	121	108	13	10,74	53	50	3	5,66	62	53	9	14,52
26	Postfolkenes Fellesforbund:																
	Postforbundet					286	260	26	9,09	185	180	5	2,70	66	56	10	15,15
	Postmannslaget					180	180			124	124			54	54		
	Poståpnernes Landsforbund					279	279			132	132			84	84		
27	Sjømannsforbundet	49	49			528	528			1 536	1 536			405	405		
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet																
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	1 157	1 058	99	8,56	199	197	2	1,01	19	19			28	28		
30	Suffiorforbundet																
31	Telefolkenes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet	39	20	19	48,72	459	366	93	20,26	227	152	75	33,04	205	151	54	26,34
	Telegrafmennes Landsforbund					136	134	2	1,47	38	38			71	65	6	8,45
32	Tjenestemannslaget	496	303	193	38,91	1 529	1 123	406	26,55	1 364	849	515	37,76	576	318	258	44,79
33	Tolltjenestemannsforbundet					43	43			19	19			11	11		
34	Transportarbeiderforbundet	332	332			1 453	1 423	30	2,06	630	628	2	0,32	380	380		
35	Treindustriarbeiderforbundet	79	70	9	11,39	15	12	3	20,00								
36	Urmaker Sønneforbundet																
	Til sammen	12 599	10 083	2 516	19,97	29 103	22 591	6 512	22,38	13 911	10 466	3 445	24,76	8 495	6 188	2 307	27,16

Tabell VII, 1970 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet				Direkte medlemmer				Riket pr. 31. desember 1970			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt			
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav				
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.			
1	Arbeiderpartiets Presseforbund								474	450	24	5,06	
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	195	186	9	4,62				8 370	8 105	265	3,17	
3	Arbeidsmandsforbundet	531	480	51	9,60	185	150	35	18,92	27 975	24 728	3 247	11,61
4	Befalslaget					30	30			3 296	3 296		
5	Bekledningsarbeiderforbundet									23 002	6 577	16 425	71,41
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet					13	13			48 799	48 544	255	0,52
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	282	282			110	110			15 216	15 176	40	0,26
8	Fengselstjenestemannsforbundet					220	194	26	11,82	967	896	71	7,34
9	Grafsk Forbund.					92	57	35	38,04	13 689	10 228	3 461	25,28
10	Gullsmedarbeiderforbundet					11	11			1 077	888	189	17,55
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	1 111	839	272	24,48	701	402	299	42,65	41 333	17 765	23 568	57,02
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet					583	59	524	89,88	10 567	2 731	7 836	74,16
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet					5	5			89 538	83 741	5 797	6,47
14	Jernbaneforbundet	71	71							16 733	15 633	1 100	6,57
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund					115	111	4	3,48	34 867	30 224	4 643	13,32
16	Kommuneforbundet					150	60	90	60,00	79 267	39 056	40 211	50,73
17	Lensmannsbetjentenes Landslag									812	788	24	2,96
18	Lokomotivmannsforbundet									1 861	1 861		
19	Losforbundet									289	289		
20	Lufforsvarets Befalsforbund					32	32			1 601	1 601		
21	Murerforbundet									4 162	4 162		
22	Musikerforbundet									1 291	1 137	154	11,93
23	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	43	41	2	4,65	4 005	2 315	1 690	42,20	29 777	18 861	10 916	36,66
24	Papirindustriarbeiderforbundet									17 806	16 281	1 525	8,56
25	Pelitiforbundet					9	9			2 364	2 171	193	8,16
26	Postfolkene Fellesforbund:												
	Postforbundet					905	812	93	10,28	6 088	5 444	644	10,58
	Postmannslaget	242	242							4 426	4 426		
	Poståpnerne Landsforbund									2 233	2 233		
27	Sjømannsforbundet	6 126	6 126			1 234	1 234			29 361	26 361	3 000	10,22
28	Skin- og Lærarbeiderforbundet	26	23	3	11,54					1 033	636	397	38,43
29	Skog- og Landarbeiderforbundet									15 220	14 813	407	2,67
30	Sufflorforbundet									18		18	100,00
31	Telefolkene Fellesforbund:												
	Tele Tjeneste Forbundet	100	100							8 452	6 078	2 374	28,09
	Telegrafmennenes Landsforbund					215	195	20	9,30	2 157	2 007	150	6,95
32	Tjenestemannslaget	2 828	2 377	451	15,95					23 848	14 382	9 466	39,69
33	Toiltjenestemannsforbundet					9	9			875	872	3	0,34
34	Transportarbeiderforbundet					42	42			19 720	18 852	868	4,40
35	Treindustriarbeiderforbundet					41	39	2	4,88	5 788	5 270	518	8,95
36	Urmaker Svenneforbundet									25	25		
	Til sammen	11 555	10 767	788	6,82	8 707	5 889	2 818	32,36	594377	456588	137789	23,18

Tabell VIII, 1970.

Fagblader — 1970.

(Utkommet 1. januar—31. desember.)

	Forbund	Fagbladene's navn	Antall nummer i 1970 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1970
1	Landsorganisasjonen i Norge	Fri Fagbevegelse	15	41 000
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	— — — — —	—	—
3	Forb. f. Arb.leidere og Tekn. Funksj.	Arbeidsledelse og Teknikk	5	8 000
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	10 (2)	27 000
5	Befalslaget	Befalsbladet	10 (2)	4 000
6	Bekledningsarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning	8 (1)	25 000
7	Bygningsindustriarb.forbundet	Bygningsarbeideren	10 (2)	52 000
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	10	16 500
9	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	4	1 100
10	Grafisk Forbund	Norsk Grafia	24	13 800
11	Gullsmedarbeiderforbundet	Gullsmedarbeideren	4	1 400
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	Handels- og Kontorfunksjonæren	8	45 500
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	11 (1)	10 500
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	Jern- og Metallarbeideren	10 (2)	85 000
15	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	17 (4)	26 000
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	12 (3)	34 500
17	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad	9 (2)	77 000
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	Lensmannsbetjentenes Blad	11 (1)	1 400
19	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	11 (1)	3 100
20	Losforbundet	Losen	7 (5)	400
21	Luftforsvarets Befalsforbund	LBF-bladet	2	2 500
22	Murerforbundet	Norsk Murerforbunds Fagblad	11 (1)	5 200
23	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	10 (2)	1 850
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forb.	Næringsmiddelarbeideren	6 (6)	31 333
25	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (5)	18 300
26	Politiforbundet	Norsk Politiblad	23 (1)	3 500
27	Postfolkene's Fellesforbund:			
	Postforbundet	Postmannen	10	6 000
	Postmannslaget	Posthornet	11 (1)	4 750
	Poståpnerne's Landsforbund	Postbladet	18 (1)	3 050
28	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad	11 (1)	15 000
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	Lærarbeideren	2	1 600
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	6 (6)	16 780
31	Telefolkene's Fellesforbund:			
	Tele Tjeneste Forbundet	Teletjenesten	10 (2)	9 500
	Telegrafmenneske's Landsforb.	Telegrafbladet	9	2 700
32	Tjenestemannslaget	— — — — —	—	—
33	Tolltjenestemannsforbundet	Tolderen	10	1 500
34	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	8	21 500
35	Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	5 (2)	6 220
36	Urmaker Svenneforbundet	Urmakeren	—	—
37	Statstj.mannskartellet	Kartellnytt	10	25 000
		Tilsammen	368 (54)	—

¹⁾ Tallene i parentes angir herav antall dobbelnummer.

Antall saker/tariffer behandlet i Sekretariatet 1971.

Tabell IV,

Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale			
	Ant. saker.	Omfattende		
		Tarif-fer	Arb.	Org.
1 Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2 Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj. .	3	3	8	8
3 Arbeidsmandsforbundet	23	23	172	137
4 Befalslaget	—	—	—	—
5 Bekledningsarbeiderforbundet	5	5	105	67
6 Bygningsindustriarbeiderforbundet	5	5	58	46
7 Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	26	26	180	164
8 Fængselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—
9 Grafisk Forbund	—	—	—	—
10 Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11 Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	51	134	1 335	1 035
12 Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	51	56	401	299
13 Jern- og Metallarbeiderforbundet	32	38	562	462
14 Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15 Kjemisk Industriarbeiderforbund	21	21	419	417
16 Kommuneforbundet	5	36	240	184
17 Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—
18 Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—
19 Løseforbundet	—	—	—	—
20 Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—
21 Murerforbundet	—	—	—	—
22 Musikerforbundet	1	1	29	19
23 Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	5	5	114	96
24 Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
25 Politiforbundet	—	—	—	—
26 Postfolkenes Fellesforbund:				
Postforbundet	—	—	—	—
Postmannslaget	—	—	—	—
Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—
27 Sjømannsforbundet	—	—	—	—
28 Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—
29 Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—
30 Sufflørforbundet	—	—	—	—
31 Telefolkenes Fellesforbund:				
Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—	—
Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—
32 Tjenestemannslaget	—	—	—	—
33 Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
34 Transportarbeiderforbundet	26	26	186	151
35 Treindustriarbeiderforbundet	1	1	5	5
36 Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
Til sammen	255	380	3 814	3 090
Prosent	87,6	82,6	—	—

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen				Godkjente søknader for å sette i verk arbeidstans				Antall saker i alt	Antall tariff- fer i alt	Prosent	
Ant. saker	Omfattende			Ant. saker	Omfattende					Saker	Tariff- fer
	Tariff- fer	Arb.	Org.		Ta- riff- fer	Arb.	Org.				
5	5	609	609					8	8	2,8	1,7
								23	23	7,9	5,0
								5	5	1,7	1,1
1	1	70	70					5	5	1,7	1,1
								27	27	9,3	5,9
6	38	16 837	16 837					57	172	19,6	37,5
				1	1	14	11	52	57	17,9	12,4
								32	38	11,0	8,3
2	2	135	135					2	2	0,7	0,4
1	1	8	8					22	22	7,6	4,8
7	7	6 353	6 353					12	43	4,1	9,4
1	1	36	36					1	1	0,3	0,2
								1	1	0,3	0,2
								5	5	1,7	1,1
3	3	5 540	4 018					3	3	1,1	0,7
1	1	56	48					1	1	0,3	0,2
4	15	1 291	1 291					4	15	1,4	3,3
4	4	45	43					30	30	10,3	6,5
								1	1	0,3	0,2
1) 35	78	30 980	29 448	1	1	14	11	1) 291	459	100,0	100,0
12,0	17,0			0,4	0,2			100,0	100,0		

¹⁾ I tillegg kommer Statstjenestemannskartellets oppsigelser for Statens tjenestemenn på hovedregulativet, særregulativer og overenskomster som følger regulativet med ca. 90 000 organiserte, og oppsigelse av overenskomsten for statsansatte rengjøringskvinner med ca. 3500 organiserte.

Gjennomsnittlig timefortjeneste¹⁾ for voksne menn i bergverk og industri.

Tabell 20a.

	1959	1970	3. kv. 1970	3. kv. 1971	Prosentvis stigning	
					1959— 1970	3. kv. 70 3. kv. 71
	kr.	kr.	kr.	kr.		
BERGVERKSDRIFT	6.52	14.92	15.03	16.55	128,8	10,1
INDUSTRI I ALT ²⁾	6.12	13.76	14.20	15.67	124,8	10,4
Kjøttindustri	5.52	13.11	13.61	14.70	137,5	8,0
Konservesfabrikker	4.88	11.52	12.28	13.27	136,1	8,1
Fisketilvirkere	..	12.25	12.81	13.64	..	6,5
Filet- og fryseribedrifter	..	13.22	13.52	14.40	..	6,5
Hermetikkfabrikker	4.78	11.13	11.89	12.66	132,8	6,5
Sildoljefabrikker	5.05	12.44	13.47	14.12	146,3	4,8
Margarinfabrikker	5.57	12.70	13.01	14.23	128,0	9,4
Møller og forblenderier	5.56	12.23	12.62	14.00	120,0	10,9
Bakerier og konditorier	5.46	12.58	13.08	14.07	130,4	7,6
Sjokolade- og dropsfabrikker ..	6.50	13.15	13.67	14.52	102,3	6,2
Bryggerier og mineralvannfabr.	5.62	12.72	13.08	14.40	126,3	10,1
Tobakksfabrikker	5.80	12.22	12.76	13.69	110,7	7,3
Tekstilfabrikker	5.30	11.85	12.41	13.40	123,6	8,0
Konfeksjonsfabrikker	5.61	12.19	12.57	13.87	117,3	10,3
Garverier og lærfabrikker	5.61	12.59	13.47	13.94	124,4	3,5
Lærware- og sportsartikkelfabr.	5.96	12.49	12.77	14.40	109,6	12,8
Skofabrikker	5.86	12.32	12.90	13.82	110,2	7,1
Trelastbruk	5.38	12.00	12.54	13.48	123,0	7,5
Sponplatefabrikker	..	12.72	13.05	14.63	..	12,1
Trehusfabrikker	..	14.06	14.07	16.38	..	16,4
Trevarefabrikker	6.26	13.81	12.21	15.13	120,6	23,9
Møbel- og annen treindustri ..	5.39	12.70	13.29	14.06	135,6	5,8
Papirindustri	6.01	13.47	13.99	15.40	124,1	10,1
Wallboardfabrikker	6.23	13.40	13.91	15.35	115,1	10,4
Konvolutt-, pose- og papirvare- fabrikker	6.01	13.78	14.24	15.29	129,3	7,4
Eskefabrikker	6.53	13.92	14.30	15.64	113,2	9,4
Avistrykkerier, Oslo	..	19.79	20.68	22.36	..	8,1
Boktrykkerier i alt og avis- trykkerier utenfor Oslo	..	15.25	15.70	17.35	..	10,5
Litotrykkerier	6.71	15.28	15.61	17.16	127,7	9,9
Bokbinderier	6.37	14.29	14.70	16.02	124,3	9,0
Klisjé- og dyptrykkbedrifter ..	7.51	16.96	17.38	18.67	125,8	7,4

Tabell 20a. Fortsatt.

	1959	1970	3. kv. 1970	3. kv. 1971	Prosentvis stigning	
					1959— 1970	3. kv. 70 3. kv. 71
	kr.	kr.	kr.	kr.		
Kjemisk-teknisk industri	..	13.20	13.64	14.92	..	9,4
Maling- og lakkindustri	5.67	13.32	13.41	14.68	134,9	9,5
Plastindustri	5.87	13.13	13.65	14.81	123,7	8,5
Sprengstoffindustri	6.31	13.82	14.12	16.10	119,0	14,0
Gummivarefabrikker	6.01	13.09	13.62	14.89	117,8	9,3
Teglverk	5.49	12.28	12.84	13.86	123,7	7,9
Fajanse-, porselens- og kera- mikkindustri	5.94	13.51	13.91	15.20	127,4	9,3
Glassverk	6.29	13.15	13.72	15.41	109,1	12,3
Sement- og lettbetongfabrikker	..	15.39	16.04	17.16	..	7,0
Steinindustri	5.70	14.15	14.61	15.78	148,2	8,0
Mineralindustri	6.10	13.64	14.43	15.99	123,6	10,8
Betongvarefabrikker	6.56	14.30	14.71	16.01	118,0	8,8
Elektrokjemisk industri	6.33	13.58	13.97	15.95	114,5	14,2
Bedrifter tilsluttet Mekaniske Verksteders Landsforening ..	6.35	14.33	14.71	16.38	125,7	11,4
Mekaniske verksteder	6.15	13.89	14.30	15.98	125,9	11,7
Radiofabrikker	6.79	14.27	14.22	15.80	110,2	11,1
Bilverksteder	5.98	13.19	13.60	14.79	120,6	8,8
Karosserifabrikker	6,08	13.79	13.99	16.18	126,8	15,7
Gullsmedbedrifter	..	14.21	14.80	16.27	..	9,9

Kilde: Statistisk Sentralbyrås månedshefte.

¹⁾ Eksklusive betaling for helge- og høytidsdager.

²⁾ Fra 1. kvartal 1971 er det foretatt en grupperingsendring som gjør at tallene for industri i alt ikke er helt sammenliknbare med tidligere år.

Tabell 20b.

Gjennomsnittlig timefortjeneste¹⁾ for voksne kvinner i industrien.

	1959	1970	3. kv. 1970	3. kv. 1971	Prosentvis stigning	
					1959— 1970	3. kv. 70 3. kv. 71
	kr.	kr.	kr.	kr.		
INDUSTRI I ALT ^{a)}	4.11	10.24	10.68	11.86	149,1	11,0
Kjøttindustri	3.78	10.39	10.95	11.83	174,9	8,0
Konservesfabrikker	3.55	10.02	10.58	11.35	182,3	7,3
Filet- og fryseribedrifter	..	10.08	10.23	11.04	..	7,9
Hermetikkfabrikker	3.52	8.94	9.51	10.03	154,0	5,5
Sjokolade- og dropsfabrikker ..	4.74	10.37	10.75	11.58	118,8	7,7
Bryggerier og mineralvannfabr.	3.92	10.87	11.29	12.18	177,3	7,9
Tobakksfabrikker	4.45	10.45	10.89	11.80	134,8	8,4
Tekstilfabrikker	3.83	9.96	10.54	11.06	160,1	4,9
Konfeksjonsfabrikker	4.15	9.73	10.16	11.36	134,5	11,8
Skofabrikker	4.02	9.59	10.11	10.85	138,6	7,3
Papirindustri	4.41	11.13	11.71	12.58	152,4	7,4
Eskefabrikker	4.28	10.32	10.85	11.90	141,1	9,7
Konvolutt-, pose- og papirvare- fabrikker	3.88	10.80	11.22	12.11	178,4	7,9
Boktrykkerier i alt og avis- trykkerier utenfor Oslo	..	11.86	12.39	13.91	..	12,3
Bokbinderier	4.23	11.45	11.92	12.86	170,7	7,9
Kjemisk-teknisk industri	..	10.11	10.53	11.49	..	9,1
Gummivarefabrikker	4.10	10.15	10.78	11.94	147,6	10,8
Fajanse-, porselens- og kera- mikkindustri	3.89	9.23	9.74	10.49	137,3	7,7
Bedrifter tilsluttet Mekaniske Verksteders Landsforening ..	4.51	11.43	11.78	13.23	153,4	12,3
Radiofabrikker	5.91	12.27	12.35	13.63	107,6	10,4
Gullsmedbedrifter	..	10.59	10.95	12.08	..	10,3

¹⁾ a) Se note til tabell 20 a.

Tabell 20c.

Håndverk.

Gjennomsnittlig timefortjeneste (ekskl. betaling for helge- og høytidsdager.)

	1959	1970	3. kv. 1970	3. kv. 1971	Prosentvis stigning	
					1959— 1970	3. kv. 70 3. kv. 71
<i>Menn:</i>	kr.	kr.	kr.	kr.		
I alt	6.32	17.02	17.05	18.75	169,3	10,0
Tømrere, snekkere	6.95	15.57	15.63	16.94	124,0	8,4
Blikkenslagere	7.61	16.41	16.08	18.42	115,6	14,6
Rørleggere	6.82	16.98	17.41	18.38	149,0	5,6
Malere	7.50	17.09	17.31	19.48	127,9	12,5
Glassmestre	6.41	14.80	15.44	17.17	130,9	11,2
Murere	8.13	17.70	17.74	18.83	117,7	6,1
Elektromontører	7.80	18.20	17.91	20.02	133,3	11,8

